6 –

22.12.'45

BX
2179
.L7
L3
1693
JESUITICA

EXERCITIA SPIRITUALIA S. P. IGNATII LOYOLÆ,

Cum ſenſu eorumdem explanato,

A. P. IGNATIO DIERTINS

Bruxellenſi è Societate Ieſu.

Explanationi acceſſit, hac quarta editione, ejuſdem Auctoris Appendix,

De ordine in octo dierum Exercitiis ſervando.



ANTVERPIÆ

Typis HENRICI THIEULLIER. 1693.

Cum Privilegio Regis & Superiorum permiſſu.

PRÆFATIO
AUCTORIS EXPLANATIONUM,
AD PATRES AC FRATRES SOCIETATIS JESU,
De Libro Exercitiorum, & de conſilio ſuæ ſcriptionis.

V*Os enim, Patres ac Fratres Religioſiſſimi, decet à me potiſſimum compellari; quibus per S. Fundatorem noſtrum, Deus, ſingulari prorſus beneficio, donavit* admirabilem illum Exercitiorum librum, Sedis Apoſtolicæ judicio, & omnium utilitate comprobatum; *ſicut legitur in ejus officio. Non ego vos, jam accinctos, vel ad tradenda aliis, vel ad peragenda per voſmetipſos Exercitia, multis morabor, excurrendo in laudes libri illius, verè admirabilis. Legi poteſt Prooemium Directorii*, de dignitate & utilitate Exercitiorum.

Unum modò dicam: Studium rerum ſpiritualium, quod Congregatio Generalis 11, *Decreto* 30 *vocavit* animam *Societatis, illo ferè libro contineri. Spiritus, inquàm, ille, non qualiſcumque, ſed qui quaſi cæleſtis theſaurus in libro iſto latet abſconditus, & perpetuo ſtudio aſſiduâque exercitatione erui debet, eſt* anima, *quâ vivit conſervaturque hoc Societatis corpus uni-*

verſum: ſtabitque invicta hæc JESU *cohors, quamdiu ſpiritualia arma in illo libro tradita peritè tractabit. Hinc vires animique, quibus Deo Eccleſiæque hæc minima Familia tam egregiam operam adhuc navavit, & tam illuſtres de Orco victorias reportavit. Hoc ſpiritu (qui, ut ſuis locis videbitur, in tertiò Humilitatis gradu præcipuè conſiſtit) ſi quod membrum deſtitutum fuerit, illud mox corpori inutile fiat, & tandem marceſcat, putreſcat, & à reliquis membris avellatur neceſſe eſt. Ejuſmodi enim membrum plus perturbationis & doloris; quàm pacis & gaudii cæteris afferret. Quapropter tempus illud, quod ſtudio libri Exercitiorum conceditur, non minori in pretio eſſe nobis debet, quam ſalus & vita, tum omnium, tum ſingulorum.*

Porrò ad ſtudium illud magis promovendum, propoſitum nobis eſt, partes ſingulas, prout in libello Exercitiorum à S.P.N. digeſtæ ſunt, eodem omninò ordine perſequi. Placet enim hic ſcribendi modus præ eo, quem plerique adhuc tenuerunt, qui S.P. Noſtri veſtigiis non tam arctè inhæſerunt; ſed ſeriem ordinemque rerum paulò aliter diſpoſuerunt; neque res ipſas omnes attigerunt, ſed cum delectu quaſdam ſuſceperunt illuſtrandas. Vidimus etiam, qui aliàs res, alias præceptiones, aliaque quædam principia immiſcuerint, eaque minùs accommodata ad id, quod S.P.N. vult concludere.

Nolumus quidem improbare eorum conſilia, ſed laudare potiùs. Attamen modus, quem inſtituimus tenere, aptior viſus eſt, ad aſſequendam libelli illius, divinitùs nobis dati, veram germanamque intelligentiam: & minùs periculi in eo ineſt, aberrandi à mente S.P. Noſtri,

ſtri,

ſtri, quando identidem revocamur in viam, & à contextu ipſo non diſcedimus; imitantes morem Interpretum ſacrarum Paginarum, qui hiſtoricum, vel, ut alii loquuntur, litteralem earum ſenſum inquirunt.

Quamvis verò res ipſæ ejuſmodi ſunt, ut & ex ſacris Litteris, & ex ſanctis Patribus, atque adeò ex Philoſophicis Theologiciſque diſciplinis illuſtrari & amplificari mirificè poßint: nos tamen longis ſermonibus ſubtilibuſque quæſtionibus ſuperſedendum eſſe duximus. Scimus enim libri illius hoc eſſe proprium, quod ad agendum magis, quàm ad legendum factus ſit. Itaque haud minùs brevitati, quàm Ordini S. P. Noſtri ſtuduimus. Quare nonnumquam ſatis nobis eſt indicare, ubinam in Directorio locus tractaretur: breviſſimè tamen delibabimus nonnulla. Sic nos id conſecuturos confidimus, ut prægustato Directorio, unuſquiſque avidiùs ad illud perlegendum accedat.

Quia etiam S. P. Noſtri ſincerus præcipuuſque ſenſus nobis tantoperè cordi eſt; idcircò eumdem non aliis, quàm propriis ipſius verbis, conamur ſæpè exponere: curæ tamen nobis non fuit, locum, unde deprompta ſunt, indicare. Perſuaſum enim nobis eſt, libellum illum aureum, ita omnium veſtrûm manibus terendum, ut nihil ex eo proferri poßit, quod non illicò poßitis digito demonſtrare.

Sanè quoties Exercitiis ſpiritualibus vacatur, ſemper libellus ille in manibus debet eſſe, ex eoque Exercitia ipſa petenda. Nam puriùs ex ipſo fonte bibuntur aquæ.

Quin imò laudandum hoc loco eſt quorumdam con-

 ſilium,

ſilium, qui etiam per decurſum anni, extra tempus quo vacatur ſanctis illis Exercitiis, quamvis utantur aliis ad meditandum libris, ſolent tamen per intervalla, veluti ſeptimanis ſingulis vel alternis, intermiſcere unam ex capitalibus meditationibus iſtius admirabilis libelli. Quo fit, ut cæteræ meditationes, etiam aliunde deſumptæ, imbuantur facile ſpiritu illius libelli, hoc eſt, proprio & præcipuo ſpiritu Societatis noſtræ.

Teſtatur autem Directorium cap. 5 §. 7 *quòd* quædam ſunt *in eo*, breviſſimè dicta, quæ magnum pondus habent, & ignorata aut præterita damnum afferunt: *idcircò, præter Directorium, quod juverit etiam in promptu habere, en exiguum hunc brevemque Commentarium, per quem lucis nonnihil afferre conamur. In quo ſicubi à mente S. P. N. aberraverim, id enim verò meum eſt, & à Vobis, Patres Fratreſque Religioſiſſimi, corrigendum. Cætera mea non ſunt, ſed ei, à quo profecta ſunt, Deo ſcilicet in primis, tum S. P. Noſtro, qui, Deo Auctore, admirabilem illum librum ad poſteros tranſmiſit; partim etiam iis, à quibus nonnulla mutuati ſumus, erunt adſcribenda. Valete in Domino.*

EJUS-

EJUSDEM AUCTORIS
ALLOCUTIO,
DE CONIVNCTIONE EXPLANATIONIS
Cum ipſo Libro Exercitiorum.

AD PATRES ET FRATRES
Provinciarum Societatis JESV
in Univerſo Poloniæ Regno.

BIs typis vulgata fuerat hæc EXPLANATIO. Primùm in Belgio Anno 1687, tum in Pruſſiâ Anno 1691, beneficio PERILLVSTRIS ac REVERENDISSIMI DOMINI, D.MICHAELIS ANTONII HACKI, ABBATIS OLIVENSIS, & quidem ejuſdem Abbatiæ Typis; qui ad majora ſua in Societatem noſtram merita, hoc quoque adjicere dignatus eſt, & quaſi pignus dare ſuæ in nos benevolentiæ. Verum prodiit utrâque vice EXPLANATIO, ſejuncta à principe opere, cui debebat ſervire.

Quia autem inde rarior poterat eſſe uſus, vel libri Exercitiorum S.P. Noſtri, vel hujus Explanationis, quòd alterutrius copia nonnumquam deeſſe poſſet; ac certè uſus erat incommodior, cùm ab alio ad alium codicem, toties tranſire eſſet

ne-

neceſſe ; en tandem,per tertiam editionem, omnibus, cum hac Explanatione, quam recognovimus, & variis locis auximus, in manibus ponitur ſimul ipſe Liber Exercitiorum.

Exiſtet hinc, uti confido, vobis gratior ac facilior,adeoque frequentior uſus cæleſtis iſtius Libri S.P. Noſtri.Atque ità ſatisfiet Regulæ 7 Sacerdotum, quâ præcipitur, ut horum *Exercitiorum Spiritualium ... uſum* VALDE FAMILIAREM habeant. Satisfiet item Regulæ 4 Præfecti rerum ſpiritualium, ubi ipſi præſcribitur, ut *det operam, ut orandi & meditandi modos, quos docuit S.P. Ignatius in Libro Exercitiorum, retineant, & ut illo Libro* FAMILIARISSIME *utantur.* Satisfiet denique Conſtitutioni S.P.Noſtri pag.4 cap.8 §.5, ubi vult, ut noſtri, *ad Exercitia ſpiritualia aliis tradenda, poſtquam quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, ut .... in hoc armorum ſpiritualium genere tractando .... dexteritatem habere poßint.*

Video equidem hæc ad omnes pertinere Societatis homines : ad Vos tamen, Reverendi Patres ac dilectiſſimi Fratres, quos in Polonia, in magno Lithuaniæ Ducatu, cæteriſque vaſti hujus Regni Provinciis, tam ſtrenuè *ſub Crucis Vexillo* (loquor cum S.P.Noſtro, in Regula Societatis,oblata Paulo III,& Julio III Pontificibus) *Deo militare, & ſoli Domino ac Eccleſiæ ipſius Sponſæ, ſub Romano Pontifice, Chriſti in terris Vicario, ſervire* conſpicimus : ad vos, inquam, Libellus hic, cum

hac

hac Explanatione nunc primum excuſus, nominatim dirigendus eſt.

Poſtulat id jus aliquod, vel veſtrum, vel meum. Quia enim non pauci veſtrûm, dum Collegia, ex munere mihi impoſito à Præpoſito Generali Societatis, viſitarem, exemplaria à me exigebant illius, tam vobis neceſſarii Libelli; vos occaſionem non parvam præbuiſtis, ut de illo recudendo, juncta Explanatione mea, cogitarem. Æquum vero eſt, ad illos inprimis redire fructum operis, quod, ipſis quodammodo agentibus, ad commune bonum, curatum eſt. Mihi vero ſuccenſere nemo poterit, ſi vos nominatim compellem, quibus officio & conſuetudine religioſa, & loco ac habitatione conjunctus ſum, hoc ipſo tempore.

Multis nominibus Provinciæ meæ Flandro-Belgicæ obſtrictus ſum, cui propterea voveo propenſiſſima voluntate omnem à Deo felicitatem, & à Patre cæleſti ſpiritum bonum per hæc Exercitia S.P. Noſtri explanata. Patietur tamen illa, ſcio (nam novi eximiam ejus in omnes charitatem, quæ *non æmulatur*) patietur, inquam, ut Provincias haſce, in quibus nunc verſor, munuſculo hoc arctius ſtringam & complectar.

Meretur id ſanè iſta ad virtutem quaſi facta indoles, atque ad Exercitiorum S.P. Noſtri ſpiritum incitata mens, quam in Vobis, Reverendi Patres & dilectiſſimi Fratres, non tantum perſpexi, ſed cum magno meo ſolatio & diſciplinæ Religio-

ſæ

ſæ commodo, expertus ſum. Comperi videlicet, quod Provinciæ hæ abundent viris,qui (ut iterum cum Literis Apoſtolicis loquar) ſunt *omnino humiles,& prudentes in Chriſto.* Illa autem humilitas & & prudentia in Chriſto,quam S.P.Noſter, & Vicarii Chriſti in Profeſſis noſtris exigunt, non aliunde in vobis nata eſt,quam ex meditatione & tractatione frequenti illius admirabilis Libri.

Quot ego ex hiſce Provinciis viros, non ingenii modo & doctrinæ laude, ſed, quod ſummum eſt,& ſine quo cætera minus valent, etiam Apoſtolicarum virtutum omnium genere ornatos recenſere poſſem! Hæc tam eximia veſtra probitas & religio, quamvis uberes fructus pariat in Collegiis, & præclaras nacta ſit intra Regnum Miſſiones,non potuit tamen Regni finibus contineri. Confines heterodoxorum,Moſchorum, & Schismaticorum Provincias, Conſtantinopolim, Scythiam, Orientem, veſtro ſudore; Japoniam (ut plura ſileam) ſanguine etiam veſtro irrigaſtis.Et ut ad rem,quam agimus,accedam propius;quam multi in ſtudio Exercitiorum ſpiritualium promovendo,tum lucubrationibus ſuis, tum verbo & exemplo, egregiam planè operam poſuerunt! Longa mihi ſeries texenda eſſet,ſi tot tantoſque viros vellem ſingillatim nominare; neque id patitur brevitas,cui ſtudeo. Amplam Annalibus noſtris materiam præbebunt res heroicæ ab illis geſtæ, pro Deo,pro Eccleſia,pro animarum ſalute, poſteritatis memoria digniſſimæ.

Unum

Unum tamen NICOLAUM LANCICIUM, Societatis noſtræ in hoc Regno magnum nomen, non reticebo: qui tanto zelo incitabatur multos excolendi aſceticis exercitationibus S.P.Noſtri, ut ne in itineribus quidem ipſis, ab hoc tam fructuoſo negotio ceſſaret. Narrabat mihi P.FRIDERICUS de TASSIS, vir ab adminiſtrata Provincia Flandro-Belgica, & à ſincera Religione conſpicuus; cum rediens è conventu Generali una cum P.LANCICIO per Italiam iter faceret, vidiſſe ſe in comitatu ipſius quoſdam externos, quos P.NICOLAUS ſpiritualibus commentationibus quotidie imbuebat. Sic Exercitia corporalia, inter quæ S.P.Noſter Annot. 1 inter 20,ponit *Iter facere*; cum ſpiritualibus, quæ S.P.Noſter ibidem cum corporalibus comparat, inſigni P.LANCICII induſtria eodem tempore conjungebantur.

Vivit etiamnum in Provinciis veſtris Reverendi Patres, vivetque illa Majorum Veſtrorum virtus. Sic ut fateri debeam, ſi quid ad Societatis bonum,dum hîc verſor, opera mea geſtum eſt; id ſecundum Deum, Veſtris conſiliis, Veſtro ſtudio, Veſtro pro gloria Dei zelo adſcribendum eſſe. Ita nimirum Vos, ad Societatis ſpiritum conſervandum & amplificandum animatos reperi, ut à Vobis, ad Societatis rem procurandam,impelli quodammodo me ſentirem. Quo nomine, plurimum me Vobis debere agnoſco. In aliquod igitur gratitudinis ſignum,mea hæc, quamvis brevis, & meritis Veſtris inferior, de Veſtra inſigni virtute teſtificatio,

ficatio, quam ex animi mei ſententia depromo; eat, quocumque demum terrarum, hæc mea lucubratiuncula perventura eſt.

Oro Divinam clementiam, ut illos cæleſtes ardores in Vobis foveat, ac luculenter incendat. Quod haud dubiè faciet, ſi in ſtudio Libri Exercitiorum S. P. Noſtri toti ſitis; & generoſo ac perpetuo curſu enitamini ad tertium illum Humilitatis gradum, ad quem nos invitat S.P. Noſter; & in quo latet ſincerus Societatis ſpiritus, intimaque ejus medulla; qui denique, ut cum Philoſophis loquar, eſt quaſi *Objectum attributionis* iſtius admirabilis Libri: in quo traditur myſtica illa Theologia, cujus *Scientia* non *inflat*; ſed animum ſeptem donis *Spiritus Sancti* exornat, atque duodecim ejuſdem *Spiritus* ſuaviſſimis fructibus nutrit & ſatiat: quos dum Vobis uberrimos voveo, valete, mei memores in SS. Sacrificiis, & orationibus Veſtris.

Reverentiarum, ac Charitatum
Veſtrarum

Servus in Chriſto,
IGNATIUS DIERTINS.
Societatis JESU.

FA-

FACULTAS
REV. ADM.
P.N. PRÆPOSITI GENERALIS
Societatis Jesu.

THYRSUS GONZALEZ
PRÆPOSITUS GENERALIS
Societatis Jesu.

CUm Librum, cui titulus eſt; *Senſus Exercitiorum Spiritualium* S. P. Ignatii Loyolæ *Explanatus*, Auctore P. Ignatio Diertins noſtræ Societatis Sacerdote, aliquot ejuſdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint; Facultatem concedimus, ſi iis ad quos pertinet ita videbitur, ut ad commoditatem Religioſorum Societatis noſtræ, qui eo uti voluerint, typis mandetur, una cum Exercitiis ſpiritualibus S. P. Ignatii, propriis quibuſque locis adhærente ſua Explanatione, diverſo charactere, & inviolata ubique forma eorumdem Exercitiorum. Cujus rei gratia has literas, manu noſtra ſubſcriptas, & Sigillo noſtro munitas, dedimus. Romæ 4 Auguſti 1691.

Thyrsus Gonzalez.
Locus (†) *Sigilli.*

APPROBATIO
ORDINARII ANTVERPIEN.

AUreum Libellum Exercitiorum Spiritualium, ſancto Patri IGNATIO, ſub ipſum perfectioris vitæ initium, divinitus inſpiratorum; quorum traditione primum ab eo producta Societas Jeſu eſt, tum per hanc innumeri ad ſolidam virtutem inſtituti; Summorum Pontificum oraculis approbatum, & communi Chriſtiani orbis utilitati variarum nationum typis excuſum ac recuſum ſæpius; nuper autem à R.P. IGNATIO DIERTINS, ejuſdem Societatis Theologo, & per Majorem Minoremque Poloniam, nec non per Magnum Lithuaniæ Ducatum Viſitatore, ad ipſius ſancti Patriarchæ mentem luculentius explanatum; & auctum commodiſſima Appendice, de ordine in octo dierum Exercitiis ſervando; ſicut ultimum fuit Poſnaniæ editus, de Licentia Ordinarii; & per iſtas Provincias exceptus gratulatione communi omnium, in ſpiritu proficere, & alios provehere cupientium; ita & in Belgio noſtro utiliſſime reproductum iri, plenis votis ſubſcribo. Antverpiæ 1693, 13 Octobris.

Ant. Hoef-ſlach Eccl. Cath. Can. Grad. Libr. Cenſor.

EXER-

EXERCITIA
SPIRITUALIA
S.P. IGNATII
LOYOLÆ.

De hoc admirabili opere S.P. Noſtri, ſic loquitur ORLANDINVS, hiſtoriæ Societatis lib. 8 n. 2. *Iſque primus, fauſtiſſimo ſanè initio, Societatis impreſſus eſt Liber.*

ANima Chriſti ſanctifica me. Corpus Chriſti ſalva me. Sanguis Chriſti inebria me. Aqua lateris Chriſti lava me. Paſſio Chriſti conforta me. O bone JESU, exaudi me: intra tua vulnera abſconde me: ne permittas me ſeparari à te: ab hoſte maligno defende me: in horâ mortis meæ voca me: & jube me venire ad te, ut cum Sanctis tuis laudem te, in ſæcula ſæculorum. Amen.

BENEVOLE LECTOR.

EXplanationes, quæ habent præfixum ſignum hoc ☞, uſque dum claudantur ſigno hoc⌋ noveris potiſſimum convenire iis, qui alios inſtruunt & excolunt hiſce exercitiis. Signum †, contextui additum, reſpicit litteras *A.B.* &c. in margine poſitas: & hæ indicant Explanationes, locis ita ſignatis reſpondentes. Aſteriſcus * cum minuſculis *a b* &c. in margine poſitis, remittit ad variantes Lectiones, ex nova cum Hiſpanico Autographo collatione, facta poſt Gongr. V anni 1581, requirendas in fine Exercitiorum, poſt Regulas inter Exercitia proponendas.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

A § Anno ſcilicet 1546, ut tradit ORLANDINVS lib. 6 n. 75. ita ut poſt tempus longum maturæ examinationis, ſecundo à ſupplicatione Ducis anno, prodierit Apoſtolica approbatio, & commendatio, videlicet die ultimo Julii, Anni 1548.

Addit ORLAN-

PASTORALIS *Officii cura, in univerſum Chriſti gregem nobis commiſſa, & divinæ gloriæ ac laudis amor facit, ut ea quæ ſalutem animarum, & ſpiritualem earum profectum juvant, amplectentes, vota eorum qui aliquid, quod fovere & nutrire pietatem in Chriſti fidelibus valeat, à nobis expoſcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cùm ergo (ſicut dilectus filius nobilis vir, Franciſcus de Borgiâ, Dux Gandiæ, nobis* † *nuper* A
ex-

exponi fecit) dilectus filius IGNATIUS de LOYOLA, *Præpoſitus Generalis Societatis* JESU, *per nos in alma Vrbe noſtrâ erectæ, & per nos auctoritate Apoſtolicâ confirmatæ; quædam documenta, ſive Exercitia ſpiritualia, ex ſacris Scripturis, & vitæ ſpiritualis experimentis elicita, compoſuerit; & in ordinem, ad piè movendos fidelium animos, aptiſſimum redegerit; illaque Chriſti fidelibus, ad ſpiritualem conſolationem & profectum, magnoperè utilia & ſalubria eſſe, non ſolùm famâ, ex plurimis locis allatâ, prædictus Franciſcus Dux didicerit; ſed etiam experimento manifeſto, cùm Barcinone, tum Valentiæ, tum Gandiæ, id compertum habuerit. Quare idem Franciſcus Dux nobis humiliter ſupplicari fecit, ut documenta, & ſpiritualia exercitia prædicta, quò latiùs eorum fructus pateat, & plures Chriſti fideles majori cum devotione ad utendum illis invitentur; examinari facere; &, ſi approbatione & laude digna inveniremus, approbare & laudare, aliaſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate*

DINVS, quòd ab eodem Pontifice, *Dux Borgia impetravit, ut quisquis iis (Exercitiis uteretur, & inter eas eſſet exercitationes univerſæ vitæ peccata confeſſus, is pro Apoſtolica manſuetudine cunctis noxis eximeretur.*

Hujus Pontificis animum benignum in hæc Exercitia, ſecutus Alexander VII. in litteris Apoſtolicis datis 12 Octobris 1657 ſic loquitur: *Nos qui probè ſcimus, quantopere conducant Exercitia hujuſmodi dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illâ Chriſti fidelium mentibus.... omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus, tam prædictæ Societatis, aut cujuſcumq; alterius ordinis, & Congregationis Regu-*

tate Apoſtolicâ, dignaremur. Nos igitur, qui Documenta & Exercitia hujuſmodi examinari fecimus, & quæ teſtimonio ac relatione dilecti filii noſtri Ioannis Tit. S. Clementis, Presbyteri Cardinalis, Burgenſis Epiſcopi, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitoris; & venerabilis fratris noſtri Philippi Saluciarum Epiſc. ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarii generalis; nec non dilecti filii Ægidii Foſcararii, noſtri Sacri Palatii Magiſtri, nobis deſuper factâ, pietate ac ſanctitate plena, & ad ædificationem & ſpiritualem profectum fidelium valdè utilia & ſalubria eſſe & fore comperimus; debitum etiam reſpectum ad fructus uberes, quos IGNATIUS, & ab ipſo inſtituta Societas præfata, in Eccleſiâ Dei ubique gentium producere non ceſſant; & ad maximum adjumentum, quod ad id prædicta Exercitia attulerunt, non immeritò habentes; hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Documenta & Exercitia prædicta, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate prædictâ, tenore præſentium, ex certâ ſcientiâ noſtrâ, approbamus, collaudamus, ac præſentis ſcripti patrocinio, communimus: hortantes plurimùm in Domino, omnes & ſingulos, utriuſque ſexûs, Chriſti fideles

ribus; quàm aliis quibuſlibet Eccleſiaſticis & Laicis, qui in domibus memoratæ Societatis Exercitia prædicta, juxta laudabilem ejuſdem Societatis conſuetudinem per octidui ſpatium quandocumq; peregerint; & interea temporis verè pœnitentes & confeſſi, Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint; quoties id egerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus, præſentibus in perpetuum valituris, &c.

ubi-

ubilibet conſtitutos, ut tam piis Documentis & Exercitiis uti, & illis inſtrui devotè velint. Nec non concedentes, ut hujuſmodi Documenta, & ſpiritualia Exercitia imprimi à quocumque bibliopolâ, per prædictum Ignatium *eligendo, liberè & licitè valeant. Ita tamen, ut poſt primam editionem, ſine conſenſu ejuſdem* Ignatii, *vel ſucceſſorum ejus, nec ab hoc, nec ab alio omnino, ſub excommunicationis, & 500 ducatorum piis operibus applicandorum pœnâ, imprimi poſſint. Ac mandantes nihilominùs univerſis & ſingulis locorum ordinariis, ac perſonis in Eccleſiaſticâ dignitate conſtitutis, & cathedralium ac metropolitanarum Eccleſiarum Canonicis, & earumdem ordinariorum Vicariis in ſpiritualibus, & Officialibus ubilibet conſtitutis, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, cuivis de Societate prædictâ, vel aliis quorum intererit, in præmiſſis ſpiritualibus Exercitiis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtrâ, illos dictâ conceſſione & approbatione pacificè frui & gaudere: non permittentes eos, per quoſcumque contra præſentium tenorem quomódo-libet moleſtari: contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſitâ, coercendo: invocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis. Non obſtan. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII prædeceſſoris noſtri de unâ, & Concilii Generalis de duabus diætis, dummodò ultra tres aliquis auctoritate præſentium*

 non

non trahatur ; & quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poßint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium litterarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſticâ conſtitutæ, munitis, plena fides ubique habeatur; & illis ſtetur, tam in judicio, quàm extra, acſi originales literæ exhiberentur & oſtenderentur. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die ultimo Iulii, Milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo octavo. Pontificatus noſtri Anno XIV.

Blo. el. Fulginen.

TESTIMONIA

Eorum, quibus cenſura Exercitiorum eſt commiſſa,

In prima tranſlatione.

Legimus omnia, in volumine hoc digeſta, nobiſque valdè placuerunt, & ad animarum ſalutem in primis conducibilia ſunt viſa.

A CARDINALIS BURGENSIS. †

☞ Hic eſt Joannes Alvarus de Toleto, Ordinis Prædicatorum, ut habet Orland. lib. 8 n. 1; & erat Tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis, Burgenſis Epiſcopus, ac Hæreticæ pravitatis Inquiſitor, ut vidimus ſupra in literis Apoſtolicis.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeßioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPUS VICARIUS. †

B ☞ Hic eſt Philippus Archintus, Saluciarum Epiſcopus, Pontificis Romæ in ſpiritualibus Vicarius Generalis, ut videre eſt in prædictis literis Apoſtolicis, & apud Orlandinum ſuprà.

Non poterunt tam ſancta Exercitia non maximum commodum præſtare cuilibet ſtudioſo. Ideò obviis etiam ulnis amplectenda ſunt.

C F. ÆGIDIUS FOSCARARIUS. †
Magiſter Sacri Palatii.

☞ Hic etiam erat Sacri Ordinis Prædicatorum, vide Orland. ſuprà.

In ſecunda tranſlatione. D

Narrat Orlandinus ſupra n. 2, quòd illis viris graviſſimis, *dupliciter ex Hiſpanico idiomate latinè liber converſus, inſpiciendus eſt traditus, qui utrumque exemplar, ne voculâ quidem mutatâ, maximè commendarunt.*

Legimus ſpiritualia hæc Exercitia, placentque nobis valdè; & digna judicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, & magni fiant.

CARDINALIS BURGENSIS.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeſſioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPUS VICARIUS.

Cùm nequeat ſubſiſtere diu Chriſtiana Religio, ſine exercitiis & meditationibus aliquibus ſpiritualibus (In meditatione enim, inquit Vates, exardeſcit anima mea) nullas arbitror magis opportunas his, quæ proculdubiò ex Scripturarum ſtudiis, & longo rerum uſu natæ ſunt.

F. ÆGIDIUS FOSCARARIUS, Magiſter Sacri Palatii.

Quidam de Societate JESU, devoto Lectori ejuſdem Societatis Salutem in Domino.

A § Hæc eſt verſio Andreæ Fruſii, ut teſtatur Orlandinus, ſupra.

HÆc Documenta, ac Spiritualia Exercitia, quæ non tam à libris, quàm ab unctione Sancti Spiritus, A

ritus, & ab internâ experientiâ, & uſu tractandorum animorum edoctus, noſter in Chriſto Pater M. IGNATIUS de LOYOLA, *Societatis noſtræ Inſtitutor, & Præpoſitus Generalis (ut præmiſſum eſt) compoſuit; ab idiomate Hiſpanico in Latinum, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, non ſolùm ſenſum ſenſui, ſed penè verbum verbo: altera (quæ viſa eſt præferenda) ſenſum tantùm ſenſui,* A † *ſed fideliter reddebat. Cùm autem Exercitia hæc, ut ſatisfieret quorumdam, & præcipuè illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Franciſci de Borgiâ devotioni, qui optabat approbari ea, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quæ jam pridem & ſpiritualis plurimorum omnis generis & conditionis hominum profectus (qui per ea Spiritum Domini vel hauſerant, vel mirum in modum auxerant) ubique approbaverat: cùm, inquam, ante approbationem Summi Pontificis, deſtinatis Cenſoribus videnda proponerentur, utraque tranſlatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cenſuræ eorum ſubjicerentur, ut adderent, minuerent, mutarent, prout in Domino videretur; tamen ne verbo quidem mutato, utramque verſionem (quod teſtimoniis eorumdem in Archetypis exem-*

A Porrò verſio illa quorumdam locorum ex Hiſpanico autographo, quæ in fine totius Libri Exercitiorum reperiuntur, alia eſt à duabus verſionibus, quas approbarunt viri illi graviſſimi. Eſt enim illa facta longo poſt tempore, poſt quintam ſcilicet Generalem Congregationem, ut quædam loca obſcuriora vulgatæ editionis, clariora redderentur, integrâ tamen manente vulgatâ editione, ſicut ibi pluribus explicatur: quod tamen juverit hic quoque breviter annotaſſe.

exemplaribus patet) approbarunt. Quod ad impreſsionem attinet, hoc te, pie Lector, monitum velim, non iis, qui tantùm lecturi Exercitia; ſed qui facturi, vel potiùs aliis tradituri ſunt, eſſe hoc laboris & operæ impenſum. Cùm enim ad fructum uberem capiendum parum ſit legiſſe, niſi ſtrenuè quis in eis ſe exercuerit, & magiſtrum in rebus ſpiritualibus verſatum ſit nactus; conſtat, non eo animo impreſſa eſſe, ut paſſim in vulgus emanarent; ſed, cùm laborioſum nimis eſſet, nec ſine magno temporis & impenſarum diſpendio, tam multa exemplaria manuſcribere, quibus ad Societatis ipſius uſum opus erat, & ut varietate, & erratis plurimis (quæ in manuſcriptis deprehendi ſolent) devitatis, indubitatæ fidei exemplaria ſuppeterent, typis hoc opus excuſum eſt; ſed omnia excuſa volumina in poteſtatem Societatis, ad ipſius, ut diximus uſum (ita ut nec vendi, nec excudi ullibi poſſint) ſunt redacta. De his te monere, pie Lector (ſi fortè minùs innotuerant) cùm perſpecta mihi ſint prædicta omnia, officii mei eſſe duxi. Vale in Domino. Romæ, VI. Idus Auguſti, M. D. XLVIII.

EX-

EXPLANATIO
DE PARTIBUS LIBELLI EXERCITIORUM SPIRITUALIUM, S. P. IGNATII LOYOLÆ.

§ I. *De Meditationibus, ſive Contemplationibus.*

QUi per menſem integrum obire Exercitia cupit, is ſeriem Meditationum habet in ipſo libello ordinatam. Hanc ſequatur, cum ea tamen facultate, addendi & mutandi, quæ à S. P. N. conceditur.

Illi autem, qui per octo vel decem dies eiſdem Exercitiis vult vacare, nolumus in ſingulos dies, ſuas Meditationes præſcribere. Ordinet illas, ante ingreſſum in Exercitia, prout præſenti animæ ſuæ ſtatui magis convenire judicaverit.

Auctor tamen ſum, ut ne Capitalium Meditationum, quæ ſunt anima Exercitiorum, ullam prætermittat. Hæ ſunt *Fundamentum*: Contemplationes, *de Regno* CHRISTI, *de duobus vexillis*, *de tribus hominum claſſibus*, & conſideratio *trium graduum humilitatis*. Si enim cæteræ Meditationes omnes, ad has non re-

referantur, neque per has inter ſe colligentur, erunt *ſcopæ*, ut ajunt, *diſſolutæ*; & quamvis ſingulæ ſint bonæ, & non inutiles, nequaquam tamen pertingent ſcopum, quem S.P.N. propoſitum habuit.

Ad quinque jam dictas capitales Meditationes proximè accedunt, & convenit adjungere alias duas; videlicet in hebdomadâ primâ, ſecundum Exercitium de *peccatis*. Complectitur enim, quidquid ferè ad ſui, peccatorumque ſuorum cognitionem, in ſpirituali via tantopere neceſſariam, pertinet. In quarta item hebdomada contemplationem *de amore Dei excitando*. Nam quamvis Exercitia ubique ſint plena incitamentis ad amorem Dei, in hac tamen contemplatione regina Charitas coronat quodammodò totum Exercitiorum opus: eſtque Meditatio hæc ſumma quædam omnium Meditationum antè inſtitutarum, uti ſuo loco annotabitur.

Ex cæteris Meditationibus licebit, in quaque hebdomada, ſeligere aliquas, prout res & tempus feret.

§ II. *De cæteris partibus libelli Exercitiorum.*

QUemadmodum diverſæ ſunt Meditationum quaſi claſſes; ſic inter cæteras Exercitiorum partes, non eadem omnibus ineſt, vel neceſſitas, vel dignitas.

Principem inter omnes locum videtur tenere materia electionis univerſa. Ad hanc enim eligendi artem addiſcendam, ipſæ Meditationes ordinantur, & nos ducunt. Nimirùm in ea liberi arbitrii & voluntatis noſtræ rectus honeſtuſque uſus omnis ſitus eſt: & plurima ubique ſunt, quæ ſine conſilio & electione, nonniſi temerè, ſtatui aut perfici poſſunt. Totum igitur electionis argumentum legendum & revolvendum ſedulò eſt: atque adeò, ſi quam ob cauſam Exercitiorum tempore ſatis id fieri non poſſit, fiat primo quoquo tempore poſt Exercitia finita. Qui enim in iſto electionis ſtudio diligenter fuerit verſatus, is non pauca quotidie, ſapienter & ex virtutis norma, eli-

eliget; idque promptè & abſque cogitatione laborioſa; non ſecus, atque aliquis ſolet agere ex arte, quam probè callet, etiam tunc, cùm minimè de illa videtur cogitare. Hæc igitur Exercitiorum pars nunquam eſt negligenda.

Atque hinc patet neceſſitas Regularum, de diſcernendis ſpiritibus: cùm non magis poſſit electio fieri ſine illis, quàm videre poſſimus, quâ eundum ſit, ſine lumine.

Jam verò Additiones, quas S. P. N. in ſingulis Hebdomadibus, tantâ cum curâ, tamque appoſitè deſcribit, perneceſſariæ ſunt ad Meditationes cum optato fructu inſtituendas.

Ex Annotationibus viginti prioribus, ſingulæ majus vel minus pondus habent, prout vel ad meditandum, vel ad eligendum magis minuſvè conducunt.

Quæ de Examine vario conſcientiæ, & de Confeſſione generali, ac Communione dicuntur, conſtat cuivis Chriſtiano homini perutilia eſſe. At verò ei, qui vel ſemel Exercitia hæc peregerit, duplex Examen quotidie in omnem vitam uſui eſſe deberet. Cæteris Regulis & partibus utendum eatenus eſt, quatenus animi ſtatus videbitur poſtulare.

Nunc ad ipſius Exercitiorum Libri textum, gradum faciamus; in quo perſcrutando, tanquam in aurifodina, ſtudium ac labor noſter omnis utiliſſimè collocatur. Non deſit autem ei, qui exercetur, vel ſaltem Inſtructori, qui exercet, Directorium, ſi haberi poſſit. De aliis libris ſervetur id, quod habet Directorium cap. 3 § 2, 3 & 4, & capite 21 § 2.

Unum præmoneo. Quia, ut diximus, eum, qui cæleſti illius libri diſciplinâ inſtitui cupit, agere magis oportet, quàm legere; inde fit, quòd in agendo tenendus ſit ordo nonnumquam diverſus ab eo, quo liber conſcriptus eſt: veluti in hebdomadâ primâ neceſſarius ſæpè eſt uſus regularum priorum *de diſcernendis ſpiritibus*, quæ tamen ab illâ in libro haud parum ſunt disjunctæ: & initio cujuſque hebdomadę cognoſcendæ ſunt illius Additiones, ſive *Notanda*, quæ initio tamen non ponuntur. Sic

Sic etiam, antequam inchoetur prima hebdomada, juverit legere Explanationem, *de materiâ Meditationum primæ hebdomadæ*, poſitam in fine quartæ hebdomadæ, poſt tres modos orandi. Et antequam inchoetur ſecunda hebdomada, ea quæ explanamus & explicamus ibidem conſequenter (ubi declarantur myſteria vitæ CHRISTI) *de myſteriis, & Meditationibus*. Item ea quæ explanamus poſt contempl. 2 hebd. 2 *De punctis Meditationum.*

Quæ verò partes ad quamque ſpectent hebdomadam, aut quando adhibendæ ſint, tradit Directorium ſuis locis, ex quo damus ſequentia.

Cap. 11 § 5 & 6 traditur, quæ Annotationes ex 20, illi, qui exercetur, ante Fundamentum proponendæ ſint; & quandonam utendum illâ Annotatione, quæ proximè ponitur ante Fundamentum &c.

Cap. 13 docetur, quando, & quomodo utrumque Examen exponere conveniat.

Cap. 15 § 8 & 9, legitur, quandonam, & quâ diſcretione *Additiones*, ac nominatim *Decima* adhibenda ſit. Quo tempore etiam adire expediat Regulas *de diſcernendis ſpiritibus*.

Cap. 16, de tempore agitur, quo de Confeſſione generali loquendum.

Cap. 27 § 2, 3 & 4 diſces, quando Regula tertia & quarta, *de conſolatioue & deſolatione*, ad diſcernendos ſpiritus uſui eſſe debeat.

Cap. 30 § 7, ſimiliter videbis, quando uſus eſſe poſſit Regularum *de diſcernendis ſpiritibus*, convenientibus ſecundæ hebdomadæ.

Cap. 35 § 12 & 13 docemur, quod Regulæ *de victu temperando*, non tantùm in hebdomadâ tertiâ, ſed etiam ante, adhiberi poſſint.

Cętera denique invenies alibi. Nos quoque ſuis locis nonnulla ex his iterum magis explicando attingemus, & plura dare non omittemus.

REGULÆ DUÆ AUREÆ.

PRIMA.

MIrum in modum juvatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori; ut de ſe ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimùm ſervire poſſit, juxta ejuſdem beneplacitum. *Annot.* 5 *inter* 20.

SECUNDA.

HOc enim unuſquiſque perſuaſum habeat, tantum ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius, & commodi proprii affectione, ſeſe abſtraxerit. *Vltima verba Hebdomadæ* 2.

ANNOTATIONES QUÆDAM,

aliquid afferentes intelligentiæ ad Exercitia ſpiritualia quæ ſequuntur,

Vt juvari poßit tam is, qui ea traditurus eſt, quàm qui accepturus. †

A

A § ANtequam quis otio tam ſancto, quale ſunt hæc Exercitia, ſe dedat, juverit diligenter, attentèque perlegere Annotationes ex 20 nonnullas, ſcitu præ ceteris neceſſarias, ad rem benè aggrediendam. Id quod fieri poterit hoc ferè ordine.

Primo legatur Annotatio 1 & 4, hæ enim univerſam quamdam Exercitiorum intelligentiam afferunt. Poſſunt de

de his videri novem primi Paragraphi in Procemio Directorii in Exercitia.

Tum 5. Annotatio, præcipuo quodam ſtudio revolvenda, & verſanda animo perdiligenter. Quæ quidem Annotatio pulchrè explicatur quinque primis §§. Cap. 2. Directorii.

Demum legendæ ſunt Annotationes eæ, quæ ad locum, & tempus, & modum orandi ſpectant. Hæ ſunt 3. 12, 13 & 20.

Qui verò alterius dirigendi Provinciam vult ſuſcipere; is totum libellum Exercitiorum, imò & totum Directorium ſemel iterumque pervolverit neceſſe eſt. Et in libello quidem Exercitiorum, ſingulæ propemodum voces momentis ſuis expendendæ ſunt. Habet enim hoc libellus iſte, admiratione dignum, quòd, quoties relegitur, toties verba novum quid & reconditum ſonant. Vide. Direct. Cap. 5 § 7.

PRima eſt Annotatio, quòd ipſo nomine ſpiritualium Exercitiorum †, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundùm mentem & vocem; ac poſtremò alias quaſcumque ſpirituales operationes tractandi, ut dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia; ita quoque præparare & diſponere animam, ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, & iis ſublatis, ad quærendam & in- B

B § Suarez To. 4. de Rel. Tr. 10. l. 9, c. 5 N. 1 oſtendit nomen hoc, quod aliquibus novũ videbatur, à Patribus fuiſſe uſurpatum. Ibidem N. 2 ex hiſtoriâ Societatis refert, quomodò *graviſſimus è D. Bernardi ſacrâ familiâ vir, libellum hunc, novitiatum toti generi humano*

inveniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, Exercitia vocantur ſpiritualia.

inſtitutum, dixerit. Ibidem n. 4 tradit, doctrinam hujus libelli eſſe magis practicam, quàm ſpeculativã.

☞ *Conſilium Ignatii de tradendâ aliquâ directione & quaſi arte .... mentalis exercitii, fuiſſe prudentiſſimum, ac planè Divinum*, oſtendit Suarez ſuprà Cap. 6, n. 2 & 3.

Exercitiorum Methodum ad finem intentum ſalutis animarum eſſe accommodiſſimam, tradit ibidem num. 4. 5. 6. 7, & 8.

Per hanc Methodum omnibus vitæ ſpiritualis ſtatibus ſatis proviſum eſſe, demonſtrat ibid. num. 9. 10, & 11, oſtendens nominatim, ſtatui perfectorum ſive contemplativorum ſatis proviſum eſſe: nam de ſtatu incipientium & proficientium, ſive, de viâ purgativâ & illuminativâ, ſatis conſtabat, ex iis quæ antè dixerat. De formâ & modo Meditationis, in quo maximè laboravit IGNATIUS, ſic loquitur, *Revera fuit donum, ſpeciali gratiâ illi conceſſum, & non ſine magno uſu & experientiâ comparatum, cum Divinâ Gratiâ: & ideò in hâc formâ proponendâ & declarandâ, & diverſis hominum ſtatibus & ingeniis accommodandâ, verſantur ferè omnia documenta hujus operis; nihilque deeſt (ut exiſtimo) quod deſiderari poſſit.*]

C SEcunda eſt, quòd ille, qui modum & ordinem alteri tradit meditandi, † ſive contemplandi, fideliter narrare debet meditationis ſeu contemplationis hiſtoriam; percurſis obiter duntaxat punctis illius præcipuis, & adjectâ

C § ☞ De proponenda Meditatione, vide Direct. cap. 8, item cap. 20 § 5.]

jectâ ſolùm brevi declaratiumculâ, † ut is, qui meditaturus eſt, D accepto veritatis hiſtoricæ primùm fundamento, diſcurrat poſteà & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, ut dum aliquid invenerit, quod elucidationem vel apprehenſionem hiſtoriæ aliquantò majorem præbeat (ſive ex diſcurſu proprio, ſive ex divinâ mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem & uberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab altero diffuſiùs narrata & declarata eſſet. Non enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus & guſtus rerum interior deſiderium animæ explere ſolet.

D § ✝ Vide Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 l. 9 cap. 6 n. 8, ubi illuſtrat hanc Annotationem pulchro loco Cypriani, in Præfatione libri de exhortatione Martyrum; ubi ſola Capitula Dominica ſe attigiſſe, dicit. *Ut non tam tractatum meum* (inquit Cyprian) *videar tibi miſiſſe, quàm materiam tractantibus tribuiſſe; quæ res in uſum ſingulis proficit utilitate majore. Nam ſi confectam & paratam jam veſtem darem, veſtis eſſet mea, quâ alius uteretur; & forſitan, non pro habitudine ſtaturæ & corporis res alteri facta, minùs congruens haberetur. Nunc verò de Agno, per quem redempti ac vivificati ſumus, lanam ipſam & purpuram miſi: quam cùm acceperis, tunicam tibi pro voluntate conficias, & plus, ut in domeſticâ tuâ atque in propriâ veſte, lætaberis; & ceteris quoque, ut & conſitere ipſi pro arbitrio poſſint, quod miſimus, exhibebis.*]

Tertia eſt, quòd cùm in ſequentibus omnibus Exercitiis ſpiritualibus utamur actibus intellectûs, quando diſcurrimus; voluntatis verò, quando afficimur; advertendum eſt in operatione

ne

ne, quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo vel Sanctis ejus colloquimur, majorem exigi à nobis reverentiam; † quàm dum per uſum intellectûs, circa intelligentiam potiùs moramur.

E E § ☞ Suarez ſupra N. 5. 6 & 7. Theologicè explicat; quamvis juxta doctrinam S. Thomæ, oratio magis eſt opus intellectûs, quàm voluntatis, quomodò id ſit intelligendum, & quo ſenſu major reverentia requiratur in operatione voluntatis.]

Quarta eſt, quòd licet Exercitiis ſequentibus aſſignentur quatuor hebdomadæ, † totidem exercitiorum partibus, ſingulæ ſingulis reſpondentes; videlicet, ut in primâ hebdomadâ fiat conſideratio de peccatis; in ſecundâ, de D.N. JESU-CHRISTI vitâ, uſque ad ingreſſum ejus in Hieruſalem die Dominica Palmarum; in tertiâ, de paſſione ejuſdem; in quartâ, de reſurrectione & aſcenſione, adjectis tribus orandi modis; non tamen ita accipiendæ ſunt dictæ hebdomadæ, ut neceſſe ſit unamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cùm enim contingat alios aliis tardiores vel promptiores eſſe, ad conſequendum id quod quærunt (puta in primâ hebdomadâ contritionem, dolorem, & lacrymas de peccatis ſuis) aliquos etiam plus aut minùs agitari probarique variis ſpiritibus; expedit nonnumquàm * ſuccidi hebdoma-

F F § ☞ Lege de hoc Directorium cap. 39, ubi de tribus viis, purgativâ, illuminativâ, & unitivâ, atque de quatuor hiſce Hebdomadibus agitur.

De iiſdem vide etiam Suarez To. 4, de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 6 n. 5, 6, 7, 8 & 11.]

*a

dam quamcumque, vel extendi, juxta materiæ ſubjectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, ſpatio concludi.

QUinta eſt, quòd mirum in modum juvatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, ut de ſe ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimum ſervire poſſit, juxta ejuſdem beneplacitum.

SExta eſt, quòd tradens Exercitia, † animadvertat ei qui recipit, nullas incidere ſpirituales animi commotiones, ut ſunt conſolationes vel triſtitiæ, neque diverſorum ſpirituum agitationes; ſedulò debet percontari; an ipſa Exercitia præſcriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obſervet diligenter cunctas Additiones; & de ſingulis ratio poſtuletur. Porrò de conſolationibus & deſolationibus infra tractabitur, in primis Reg. de diſcern. ſpiritibus. De additionibus verò in fine hebd. primæ. G

G § Hoc ſpectant Annotationes ſequentes 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16.

☞ Præterea, qualis eſſe, & quid facere debeat, qui Exercitia tradit, vide Directorium Cap. 5. De viſitando eo, qui Exercetur, cap. 6; & de exigenda ratione meditationis c. 7.]

SEptima eſt, quod is qui alterum exercendum curat, ſi eum videat deſolatione affici ſeu tentatione, cavere debet, ne ſe durum vel auſterum

ipſi

ipſi exhibeat, ſed mitem potiùs ac ſuavem præſtet, confirmato ejus animo ad agendum ſtrenuè in poſterum; detectiſque inimici noſtri verſutiis, eum ad conſolationem ſtudeat diſponere, tanquàm brevi ſubſecuturam.

OCtava eſt, quòd circa conſolationes & deſolationes ſumentis Exercitia, & circa aſtutias inimici, poterunt uſui eſſe regulæ, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de variis ſpiritibus internoſcendis.

NOna eſt, quòd ſi exercendus eſt quiſpiam ſpiritualium rerum inexpertus, unde contingat, eum in primâ hebdomadâ craſſis quibusdam apertiſque tentationibus vexari; oſtenſis jam inde proſequendi obſequii divini certis impedimentis, (cujuſmodi ſunt, moleſtia, anxietas, pudor, timor, habitâ honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, ſuperſedendum eſt uſu regularum, quæ ad ſecundam hebdomadam pertinent, de diſcretione ſpirituum; & iis utendum ſolis, quæ in primâ dantur. Quia, quantum alter ex his accepturus eſt commodi, tantumdem ex illis diſpendii referret, ob ſubtilitatem rei & ſublimitatem, quæ eſt ſupra ejus captum.

DEcima eſt, quòd qui exercetur, ſi tentationibus lactetur, boni ſpeciem præſeferentibus, tunc muniendus eſt per dictas regulas hebdomadæ ſecundæ. Humani enim generis ini-

H § ☞ Hoc pulchrè oſtendit Suarez ſup. n. 8 & 9.]

micus, per boni ſpeciem, eos ut
plurimùm oppugnat, † qui an- H
tea in viâ vitæ, quam illuminati-
vam appellant, reſpondente Ex-
ercitiis ſecundæ hebdomadæ, fuerint potiùs ver-
ſati, quàm in alterâ quæ purgativa dici ſolet,
* atque per Exercitia primæ hebdomadæ com- *b
prehenditur.

UNdecima eſt, quòd exercenti ſe in primâ hebdomadâ, expedit neſcire, quid in ſecundâ ſit acturus: ſed ad conſequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac ſi nihil boni poſteà eſſet reperturus.

I § Quot horis meditandum ſit, vide in Directorio cap. 3, § 7 & 8, item cap. 14 § 1, item cap. 21 § 1.

Nota quod etiam in 4 hebdomadâ, ubi maxima poſſet eſſe relaxatio, à S.P.N. non pauciora quàm quatuor præſcribantur Exercitia; & quod juxta hanc 12 Annot. in quolibet Exercitio debeat expendi unius horæ tempus: conformia leges in Directorio.

DUodecima eſt, quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, ut cùm in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infra
deſcribendis, † expendi debeat I
unius horæ tempus; curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potiùs, quàm minùs inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis ſpatium decurtetur.

Qua-

Quapropter à mente S. P. N. recedunt illi, qui pauciora Exercitia peragunt, niſi fortè ſenectus, vel infirmitas virium ad pauciora cogat: ſed tales plerumque, ad proprii nominis Exercitia obeunda, apti non ſunt: ideoque ad alios id extendi minimè debet.

Adde, quod S.P.N. quando debilibus permittit quatuor tantùm Exercitia per diem, agat de ſeceſſu, qui fit per integrum circiter menſem; quo tempore ex longo, & (ut S. P. N. diſertè notat) etiam nocturno labore, fatigatio faciliùs oritur: quam non tam pronum eſt oriri, quando menſe ferè toto abſtinetur à nocturno Exercitio; & multo minùs pronum eſt, quando quis Exercetur per octo tantùm vel decem dies.

Non arbitramur tamen, illum à mente S. P. Noſtri aberraturum, qui quinque vel ſaltem quatuor Exercitia integræ horæ faciens quotidie; contra vel præter mentem ſuam, ob fatigationem, cogeretur paucis diebus illa minuere.

Poſſunt poni quatuor ordines Exercitiorum ſpiritualium.

1. Integra Exercitia, in materiâ & formâ, ſicut hæc à S. P. Noſtro præſcribitur, cum additionibus, &c. extenſa quoque ad tempus unius circiter menſis.

2. Integra quodammodo in materiâ & formâ, ſed contracta ad tempus octo vel decem dierum.

3. Integra in materiâ, ſed non in formâ; qualia deſcribit S. P. N. Annot. 19 inter 20, pro homine negotiis occupato, qui tamen capax eſt, ut etiam myſteria Chriſti ipſi dentur.

4. Exercitia quæ in materiâ non ſunt integra; veluti cum ſola prima hebdomada, vel alia leviora Exercitia rudioribus dantur.

Duo prima genera proprii nominis ſunt Exercitia. Secundum tamen genus non tam propriè, quàm primum.

Duo poſteriora genera, deficiunt vel in materiâ, vel in forma, vel interdum in utroque.

DEcima tertia eſt, quod cùm facile ſit ac leve, affluente conſolatione, integram contemplationis horam traducere; difficillimum è contra, incidente deſolatione; idcirco adversùs tentationem ac deſolationem ſemper pugnandum eſt, producto ultra præfinitam horam exercitio, vincendi gratiâ. Ita enim non ſolum diſcimus reſiſtere adverſario, ſed eum etiam expugnare.

DEcima quarta eſt, quod ſi vacans Exercitiis cernatur conſolatione multâ, & fervore magno ferri; obviandum eſt, ne promiſſo aliquo vel voto inconſultè ac præcipitanter facto, ſe obſtringat: idque tantò fuerit diligentiùs prævertendum, quantò ille ingenii eſſe inſtabilioris perſpicitur. Quamvis enim unus alterum juſtè movere poſſit ad ingreſſum Religionis, in quâ emittenda ſint obedientiæ, paupertatis, atque caſtitatis vota; quamvis prætereà majoris meriti ſit opus ex voto quàm ſine voto factum; plurima nihilominùs ratio habenda eſt conditionis propriæ perſonarum. Item attentè eſt conſiderandum, quid commodi vel incommodi poſſit occurrere, ad illud præſtandum, quod aliquis promiſſurus ſit.

DEcima quinta eſt, quod tradens Exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem & promiſſionem ejus magis quàm ad oppoſitum;

K tum; † neque ad hoc potiùs, quam ad illud inſtitutum vitæ: quia licet extra Exercitia licitum ſit, & pro merito ducendum, ſi quis cœlibatum, religionem, & aliam quamcumque Euangelicam perfectionem amplecti ſuadeat iis omnibus, quos ex perſonarum & conditionum ratione probabile ſit fore idoneos; longè tamen convenientius meliuſque eſt, inter Exercitia ipſa id non attentare; ſed Dei potiùs voluntatem quærere atque præſtolari, donec ipſe Creator ac Dominus noſter animæ ſibi devotæ ſeſe communicet; eamque amplexans, ad ſui amorem, laudem & ſervitium diſponat, prout maximè ſcit eſſe commodum. Quapropter dictanti Exercitia ſtandum eſt in quodam æquilibrio, ſinendumque, ut citra medium, Creator ipſe cum creaturâ, & hæc viciſſim cum illo rem tranſigat.

K § ☞ De hoc agit Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 7 num. 4 ubi docet, *actum conſulendi ea quæ ſunt majoris perfectionis, per ſe optimum eſſe, & opus Charitatis; tamen, quia finis ejus eſt utilitas proximi in particulari, non erit melius, niſi ſit etiã utiliùs: ſicut correctio fraterna bona non eſt niſi ſperetur utilitas.* Notanda verò ſunt verba, quæ ibidem habet n. 5, *Quando autem,* inquit, *Conſilium poſtulat ipſe, qui electurus eſt, quoniam anceps eſt & dubius; tunc non erit malum illud præſtare; quia jam non recipitur, ut omninò alienũ, ſed ut ab ipſomet poſtulante aliquo modo ortum: quia etiam faciliùs accipit medium per quod à Deo ipſo illuminatur. Solùm obſervandum eſt, ne quis nimium facilem & promptum ſe exhibeat ad hujuſmodi conſilium præſtandum: ſed priùs efficaciores rationes, & commoda vel incommoda utriuſque partis*

tis proponat, eaſque alteri conſiderandas, & electionem faciendam committat: quod ſi nihilominus alter inſtet, & Magiſtri judicium intelligere velit, priuſquam eligat; non eſt illi denegandum, regulariter loquendo: quia tunc & opus ipſum, ſecundùm ſe meliùs eſt, & ex illo major utilitas non immeritò ſperari poteſt: ita Suarez, qui ante recenſuerat pericula conſilii ſponte oblati, præſertim tempore Exercitiorum.]

DEcima ſexta eſt, quòd, ut Creator ipſe, Dominuſque noſter in creaturâ ſuâ certiùs operetur; ſi accidat animam ad aliquid minùs rectum affici atque inclinari, ſummoperé ac totis viribus nitendum eſt in contrarium; ut puta, ſi ad officium vel beneficium adipiſcendum aſpiret, non divinæ gloriæ, aut communis animarum ſalutis causâ, ſed commoditatis ſuæ negotiorumque temporalium duntaxat; tunc affectus ad oppoſitum † impelli debet, per aſſiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementia Dei oppoſitum petatur: videlicet hunc, ut ille animum offerat ipſi Deo, ſe tale officium vel beneficium, aut aliud quidvis, jam non appetere, niſi priorem affectum adeò mutaverit, ut nihil jam omninò deſideret vel poſſideat aliâ ex causâ, quàm divini cultùs & honoris. L

L § De hoc juverit videre Explanationem poſitam infra ad *Notandum* quod ſubjungitur meditationi de tribus hominum claſſibus; & aliam poſitam ad Reg. 5 de diſtribuendis Eleëmoſynis.

De-

*d M DEcima ſeptima * † perutilis eſt, quòd ſcilicet tradens Exercitia, inquirere ac ſcire nolens proprias alterius cogitationes & peccata; ſupereſt, ut certior factus fideliter de cogitatio-
N nibus † à vario ſpiritu immiſſis, & ad majus aut minus bonum trahentibus, ſpiritualia nonnulla Exercitia illi præſcribat, præſenti animæ neceſſitati opportuna.

M § Lege clariorem verſionem ex autographo, in fine poſitam.

N § De neceſſitate Inſtructoris, cui cognitiones omnes aperiendę, vide Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10 l. 9 cap. 5 num. 41 & cap. 6 n. 4.

DEcima octava eſt, quod juxta ejus, qui exercetur, habi-
O tudinem, † puta pro ætate, doctrinâ, vel ingenio, accommodari debent Exercitia: ne cui rudi aut imbecilli ſeu debili ea imponantur, quæ ferre non poſſit citra incommodum, ne dum ad profectum ſuum aſſumere. Similiter prout cuique in animo eſt ſeſe diſponere, impartiendum id demum eſt, quod eum potiſſimum juvare poſſit. Propterea ei, qui ſe inſtrui dumtaxat poſtulat, & ad gradum aliquem perduci in quo animus ſuus conquieſcat; tradi poteſt Particulare primum Examen

O § ☞ Quomodo inducendi ſint homines ad Exercitia, vide Direct. cap. 1 in quo refertur, quod S. P. N. judicavit, optimum eſſe in Confeſſione, vel etiam extra Confeſſionem, dum quis eſt in moleſtiâ ſpirituali aut temporali; vel dum quis cupit emendationem alicujus vitii; dexterè accerſitâ occaſione, hoc Exercitiorum remedium proponere.

Ex conſtitutionibus verò noſtris monemur, ut in plurimis deſiderium conemur excitare peragendi hæc Exercitia, exponendo fructus, pacem & quietem animi, prudentem totius vitæ gubernationem, & cetera quę ex iis acquiruntur commoda; adductis etiam exemplis eorum, qui de illis peractis gaviſi fuerunt. Exempla autem adducenda eorum pręcipuè, qui Religioſi facti non ſunt; ne fortè ſuſpicentur ſe per Exercitia ad Religionem inducendos; cum revera cuicumque etiam ſeculari ſtatui Exercitia hæc ſint perutilia. vide plura eodem Capite.

Facilè autem erit in multis deſiderium illud excitare, ſi modus per-

Examen infrà poſitum; deinde generale, ſimulque modus orandi manè per horæ dimidium, ex præceptorum Dei & peccatorum mortalium conſideratione, de quâ ſuo loco infra. Suadendum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata ſua confiteatur, & quindecim dierum intervallo, vel octo potius, ſi affectus impellat, ſumat Euchariſtiæ Sacramentum. Iſta exercitationis ratio propriè competit rudioribus ſeu illitteratis, quibus inſuper exponenda erunt ſingula præcepta Dei atque Eccleſiæ; mortalia peccata, cum quinque ſenſibus, & operibus miſericordiæ. Itidem ſi is qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis eſſe naturæ, ac parum capacis, unde modicus proventus & fructus ſperari queat; ſatiùs fuerit aliqua ex dictis levioribus exercitiis ipſi præſcribere, uſque ad confeſſionem peccatorum; poſtea nonnulla conſcientiæ examina, & methodum confeſſionis frequentioris dare, quibus jam paratum ſibi animę profectum ſeu lucrum tueri poſſit. Non erit autem

tem progrediendum ad electionum dictamina, aliorumve, quàm primæ hebdomadæ Exercitiorum: quoties præſertim alii adſunt majori cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præſtare temporis permittit anguſtia.

agendi Exercitia proponatur, eorum captui & negotiis accommodatus, de quo mox pluribus.

Quomodo diſpoſitus eſſe debeat, qui ad Exercitia facienda accedit, explicatur Direct. cap. 2. Item de quibus monendus ſit Exercitia ingrediens, & de tempore meditandi, cap. 3. Item de variis hominum generibus, quibus dari poſſunt Exercitia cap. 9. Item de modo tradendi noſtris Exercitia cap. 10. Vide etiam cap. 18 § 5 ubi dicitur, quid cum minùs capacibus agendum: quam in rem legendus omninò § 7 cap. 1 Directorii, ubi de hoc inſtructio à S. P. N. ſcripta refertur.

Tria genera hominum, & tres modos tradendi Exercitia, noto ex conſtit. par. 7 cap. 4 § 9 lit. F. ubi S. P. N ſic loquitur: *Exercitia ſpiritualia plenè nonniſi paucis, iiſque hujuſmodi, ut ex eorum profectu non vulgaris ad Dei Gloriam, fructus ſperetur, tradenda ſunt.* En primum genus hominum, *paucorum* ſcilicet; & primus modus, quo Exercitia *plenè* dantur. Pergit S. P. N. *Primæ hebdomadæ*, inquit, *Exercitia ad multos .... extendi poſſent.* En ſecundum genus hominum, *multorum* ſcilicet, & ſecundus modus, quo traduntur *ſola Exercitia primæ hebdomadæ cum annexis examinibus, &c.* Pergit iterum S. P. N. *& aliqua*, inquit, *conſcientiæ examina, & modi orandi (præſertim primus trium illorum, qui in Exercitiis proponuntur) ad multò plures etiam extendi poſſent: quivis enim, bonâ præditus voluntate, ad hæc idoneus erit.* En tertium genus hominum, *multò plurium* ſcilicet, in quibus ſola bona voluntas requiritur; & tertius modus, quo omiſſis etiam exercitiis primæ hebdomadæ, traduntur, *ſola examina, & modi orandi, præſertim primus trium, qui in exercitiis proponuntur.* Videtur S. P. N. huc

re-

reſpexiſſe ſupra Annot. 1, ubi tres quaſi Claſſes ponit Exercitiorum ſpiritualium. Prima eſt *modus quilibet examinandi conſcientiam,* ad quem reduci poteſt primus orandi modus. Secunda eſt, *modus meditandi, contemplandi, orandi ſecundùm mentem & vocem.* Tertia eſt, *modus alias quaſcumque ſpirituales operationes tractandi.* Hæc tertia claſſis, *paucis*; ſecunda, *multis*; prima, *multò pluribus* convenit.

Orlandinus hiſt. Societ. lib. 5 n. 25, ſcribit quod S. P. Noſter Lainio & Salmeroni, deſtinatis & euntibus ad Concilium Tridentinum, ſic præceperit, *ne cuipiam ad commentandum alia proponatis argumenta, præter ea quæ primâ hebdomadâ proponuntur, niſi forte perpaucis, & iis qui de vitæ genere per electionis locos deliberare velint.* lib. 9 n. 15 narrat, quod de Religioſis fæminis *conſultus Ignatius, reſpondit non abhorrere, ab inſtitutis noſtris, ſi earum ſemel confeſſiones exciperentur: utiliùs tamen fore, ſi ſpiritualibus primæ hebdomadæ Exercitiis ad rectam peccatorum Confeſſionem erudirentur.* lib. 16 N. 2. refert, quomodo B. Ignatius *Exercitiorum quoque ſpiritualium vehementer uſum commendans, quò latiùs eorum manaret utilitas, admonuit; ut, quæ ad primam hebdomadam pertinent, conjunctis etiam matrimonio viris ac fæminis impertirent.* Quæ ſic intelligenda arbitror, ut vel ſecundo modo, jam explicato, impertiantur Exercitia; vel ſaltem tertio, pro perſonarum capacitate.]

P § ☞ Animum advertant ad hanc Annotationem operarii omnes in vinea Domini, & Confeſſarii; diſcantque, quomodò viris etiam ingenio & literis præditis

Decima nona eſt, quod homini negotiis publicis, † vel P aliis convenientibus deſtricto, ſive ingenio ſive literis præditus ſit, ſuppetente ipſi hora unâ & dimidiâ diebus ſingulis ad ſumenda nonnulla exercitia; exponendum primò erit, quem in finem homo creatus

creatus ſit : deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale, cum modo rite confitendi, ſumendique Sancti Sacramenti, tradi ei poſſunt: præſcribendo etiam, ut manè, per triduum, ſpatio unius horæ meditationem agat de primo, ſecundo ac tertio peccato, ut docetur infra. Poſteà per alios tres dies eâdem horâ de proceſſu peccatorum. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis reſpondent.

Dictandæ quoque illi erunt, intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem Additiones illæ, quæ habentur in fine primæ hebdomadæ.

Obſervabitur eadem meditandi ratio circa myſteria Domini noſtri JESU-CHRISTI, quæ infra in ipſiſmet Exercitiis latè explicatur.

quamvis *negotiis publicis* diſtrahantur, poſſint tradi Exercitia, non tantùm primæ hebdomadæ, ſed etiam aliarum, in quibus *Myſteria Domini noſtri* JESU CHRISTI conſiderantur. Eſtque hic modus tradendi Exercitia valdè diverſus à quocumque alio, qui adhibetur, quando perſonæ ſunt minùs impeditæ. In quo ſingularis apparet ſapientia & diſcretio S. P. N. qui egregiè obſervat id, quod Annot. præced. dixerat, *quod juxta ejus qui exercetur habitudinem, puta pro ætate, doctrinâ, vel ingenio, accommodari debent Exercitia.* Magnum campum exercendi zeli ſui habent Confeſſarii, qui has S. P. N. Annotationes probè intelligunt.

VIgeſima eſt, quòd ei, qui à negotiis liberior eſt, & fructum conſequi ſpiritualem optat quàm poſſit maximum, tradenda ſunt omnia

Exercitia

Exercitia eodem, quo procedunt, ordine (& quidem ſcribi rerum capita, ne excidant è memoria expedit) in quibus (ſecundùm ſucceſſum communiorem) tanto majorem faciet progreſſum ſpiritualis vitæ, quantò magis ab amicis notiſque omnibus, & ab omni rerum humanarum ſollicitudine ſeſe abduxerit: + ut ſi ab ædibus priſtinis migret in domum cellamve aliquam ſecretiorem, unde ipſi liberum ſecurumque ſit egredi ad Matutinum, ſacrum Miſſæ, vel ad Veſperarũ officium, cum libuerit, audiendum, abſque familiaris cujuſquam interpellatione. Ex qua quidem loci ſeceſſione, inter alias multas commoditates, hæ tres præcipuè conſurgunt. Prima, quod excluſis amicis & familiaribus, negotiiſque minùs rectè ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quod per hujuſmodi ſeceſſum, intellectu minùs quàm antea diſtracto in diverſas partes, ſed collectâ redactaque omni cogitatione ad rem unam, ſcilicet ad obſequendum Deo Creatori ſuo, &

De loco Exercitiis, idoneo, & de quibuſdam particularibus, vide Direct. cap. 4, item cap 2 § 2.

Quibus omnibus lectis, ac nominatim benè conſideratis tribus commoditatibus, in hac Annotatione enumeratis, quæ oriuntur ex ſeceſſione ab hominibus & negotiis; facilè judicabitur, quantum boni impediatur, & quantum damni inferatur ſpiritui; quando illi, ad quos ſpectat, non curant ſolicitè, ut ſui, dum Exercitiis hiſce excoli volunt, aut debent, ab aliis omnibus occupationibus liberi ſint.

De viſitando eo, qui Exercetur vide cap. 6 & 21 § 3, in Directorio.

& ſaluti animæ ſuæ conſulendum, multò liberiùs ac expeditiùs utitur naturæ viribus in quærendo eo, quòd deſiderat tantoperè. Tertia, quòd quantò ſe magis reperit anima ſegregatam ac ſolitariam, tantò aptiorem ſeipſam reddit ad quærendum, attingendumque, Creatorem & Dominum ſuum: ad quem inſuper, quò propriùs accedit, eo meliùs ad ſuſcipienda bonitatis divinæ dona diſponitur.

EXERCITIA

Quædam ſpiritualia, per quæ homo
A *dirigitur, † ut vincere ſeipſum poſſit, & vitæ ſuæ rationem, determinatione à noxiis affectibus liberâ, inſtituere.*

A § Ad ſingulas tituli voces animum adverte; ut ſcias, quò Exercitia hæc tendant & ducant.

IN primis, ut per hujuſmodi Exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, juvari queat, ſupponendum eſt, Chriſtianum unumquemque pium, debere promptiore animo ſententiam ſeu
B propoſitionem † obſcuram alterius, in bonam trahere partem,

B § Præceptio, quæ in contextu datur, perutilis eſt, quocumque etiam alio tempore extrâ Exercitia, & regula idonea ad procedendum in ſpiritu fraternæ charitatis.

quàm damnare. Si verò nullâ eam ratione tutari poſſit, exquirat dicentis mentem: & ſi minùs rectè ſentiat, vel intelligat, corripiat benignè: † hoc niſi ſufficit, C
vias omnes † opportunas tentet, D
quibus illum ſanum intellectu, ac ſecurum reddat ab errore.

C § ☞ Hæc correptio, & viæ aliquæ ad liberandum ab errore, nonnumquam per alium meliùs adhibentur.]

D § ☞ Suarez ſupra cap. 5 N.10 declarat, per hæc verba, etiam dum error eſſet contra fidem, ſatis comprehendi vias omnes, quæ adhiberi ex Eccleſiaſtica lege deberent.]

Principium † ſeu ſundamentum.

A § De Principio ſive fundamento, legi poteſt Direct. cap. 12.

Notandum, nulla hîc præſcribi Præludia, nulla Colloquia, quæ deinceps S. P. N. accuratiſſimè tradit, per ſingulas hebdomadas. Non eſt tamen, cur aliquæ meditandi regulæ alibi poſitæ, hic uſui eſſe non poſſint. Cæterum in hac Fundamenti conſideratione, illud præcipuo ſtudio eſt curandum, ut veritas, quàm ibi docemur, menti noſtræ, quàm fieri poteſt, altiſſimè imprimatur.

Principium, ſive Fundamentum, diſtribui poteſt in tria, vel quatuor puncta.

1. Sit de fine hominis. 2. De mediis ad finem illum conducentibus. 3. De indifferentiâ animi ad illa media. 4. De electione mediorum. Hiſce Capitibus tota Exercitiorum moles, tanquam fundamento innititur.]

Creatus

B Creatus eſt homo ad hunc finem † ut Dominum Deum ſuum laudet, ac revereatur; eique ſerviens tandem ſalvus fiat.

B § In 1 puncto voces ſingulæ ponderis habent plurimum. Si *Deum* conſideres; ſummam in laude ipſius, honeſtatem agnoſces. Si *Dominum tuum*, & quidem Dominum ſupremo creationis jure; ſummam æquitatem & juſtitiam. Si *Dominum hominum*, ſummam rationem, facultatem, & convenientiam. Si naturam *finis* ſpectes; ſummam neceſſitatem. Si *ſalutem* tuam, cum fine illo conjunctam; ſummam utilitatem, voluptatemque reperies.

Laude celebramus Dei excellentiam, & quàquà poſſumus divulgamus.

Reverentia & honor exhibetur, tanquam præſenti.

Servire eſt ex voluntate nutuque ejus dependere, & mandatis ejus obtemperare.

C Reliqua verò ſupra terram ſita, † creata ſunt hominis ipſius causâ, ut eum ad finem creationis ſuæ proſequendum juvent: unde ſequitur utendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt vel obſunt.

C § In 2. puncto, *Reliqua verò ſupra terram ſita, &c.* illud in primis conſiderandum eſt, reliqua ſuper terram ſita eſſe media duntaxat & inſtrumenta, quibus homo uti debet, ad finem, ob quem conditus eſt, conſequendum. Hinc ſiquidem rectè concluditur; ſicut artifex in inſtrumentis, uſum ſpectat, non materiam; ſic nullâ habitâ ratione materiæ rerum creatarum, *utendum illis vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt vel obſunt.*

D Quapropter debemus † abſque differentiâ nos habere circa res
* e creatas omnes, (* prout libertati ar-

D § In 3. puncto. Mens in æquilibrio collocanda quodammodò eſt,

Nimirùm, ſicut artifex officinam ſuam circumſpiciens, æquabili in omnia inſtrumenta eſt animo; non tam materiam, quàm uſum in iis contemplans; ita nos decet animo non magis propenſo in has eſſe res creatas, qũàm in alias.

arbitrii noſtrî ſubjectæ ſunt, & non prohibitæ.) Ita, ut (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, † quàm ægritudinem; neque divitias paupertati, honorem contemptui, viam longam brevi præferamus. *f E F

Illa verò quatuor genera rerum, quæ S.P.N. in hoc puncto nominatim enumerat; nempè ſanitas, vel ægritudo; divitiæ, vel paupertas; honor, vel contemptus; vita longa, vel brevis; ſemper deinceps ob oculos meditanti debent verſari. Nam & periculum majus eſt, ne per illas animus ab æquilibrio ſuo in deteriorem partem flectatur; & ad illa quatuor genera, reducuntur ferè res cæteræ omnes.

E ☞ Quomodo erga ſanitatem & vitam, quamvis ſint bona, quæ propter ſe appeti poſſunt (qualia non ſunt divitiæ & honor) utiliſſimum tamen ſit habere illam indifferentiam, leges apud Suarez ſupra N. 11 & 12.]

F § In 4. puncto. Quod hîc concluditur de delectu mediorum, manifeſtè conſequitur ex iis, quæ dicta ſunt: ſicut conſideranti facilè patebit.

* Sed conſentaneum eſt, † ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt eligere ac deſiderare.

In toto denique hoc argumento, iſtud diligenter eſt notandum: mediis, quatenus media ſunt, nullam ineſſe bonitatem, præter bonitatem finis. Cùm igitur non aliâ conditione facta ſint, quàm ut tanquam media, nos juvent ad finem: neceſſe eſt, nullam in illis eſſe rationem boni, præter illam finis. Si quæ appareat alia ſpecies boni; eſt illa vana, fallax aut fucata.

EXAMEN

EXAMEN
PARTICULARE.

Et quotidianum, † tria tempora complectens, ad diſpoſitionem ſui ac duplicem diſcuſsionem accommoda.

A A § Satis plana ſunt, quæ hic traduntur: præſertim, ſi addantur ea, quæ habet Directorium cap. 13. uſque ad § 7, ubi utilitas, & perpetuus Examinis particularis uſus commendatur: & quod debeat ab Inſtructore ei, qui exercetur, tradi ſtatim poſt Fundamentum. Vult S.P.N. Annot. 19 inter 20 hoc Examen particulare tradi etiam illis, qui publicis negotiis diſtrahuntur.

☞ De Examine quotidiano Generali, & particulari vide Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 6 N. 5 nominatim vide, quatenus particulare Examen proprium quaſi ſit B. Ignatio, & quatenus notum atque uſitatum antiquis.]

PRimum tempus eſt matutinum, quo debet homo, ſtatim dum à ſomno ſurgit, proponere diligentem ſui cuſtodiam circa peccatum aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt à Deo gratia, ut reminiſci poſſit ille, quoties in peccatum ſeu delictum iſtud particulare inciderit, & in poſterum cavere: deinde priorem faciat diſcuſſionem, exigens ab animâ ſuâ rationem de peccato, ſeu vitio jam dicto, & ſingulas diei partes præteritas percurrens ab eâ horâ, quâ

ſurrexit, uſque ad præſentem, quoties illud commiſerit, & puncta totidem ſignet in priore lineâ figuræ ſubſcriptæ. Quibus peractis, denuò proponat, per ſpatium diei reliquum, diligentiùs ſeſe cohibere. Tertium erit veſpertinum tempus, in quo, poſt cœnæ horam, facienda eſt diſcuſſio ſecunda, percurſis itidem horis ſingulis, ab examine priore uſque ad præſens lapſis: & eodem modo rememoratis enumeratiſque vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum ſignabit in poſteriore lineâ figuræ, ſequenti ſimilis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES QUATUOR.

Vtiles ad faciliorem & celeriorem peccati ſeu vitii cujuſvis extirpationem.

Prima eſt, ut quoties id peccati ſeu delicti genus homo commiſerit, manu pectori admotâ, doleat de lapſu, quod fieri poteſt etiam aſſiſtentibus aliis, nec advertentibus.

Secunda eſt, ut ſub noctem, numeratis comparatiſque invicem punctis linearum, quarum prior priori examini, poſterior poſteriori aſſignatur; attendat, an à priore examine uſque ad ſecundum aliqua ſucceſſerit emendatio.

Tertia eſt, ut conferat diei ſecundæ, atque præcedentis examina invicem: conſiderans ecquid ſibi emendationis intervenerit. Quarta,

Quarta, ut collatis hebdomadarum duarum inter ſe examinibus, pari modo, factæ vel omiſſæ emendationis rationem habeat.

Item notandum eſt, ex ſequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: ſecundam verò diei Lunæ, paulò breviorem: & ita deinceps: cùm par ſit diminui indies erratorum numerum.

EXAMEN CONSCIENTIÆ GENERALE; †

A § ☞ De hoc Examine Generali, ſive de ſpeciebus peccatorum; lege § 7 cap. 13 Directorii. A

Suarez ſuprà cap. 5 N. 13 ſcribit: quod hîc *multa, ad moralem doctrinam de peccatis pertinentia, valdè utilia, & cum ſumma brevitate proponuntur, tam clarè & diſtinctè, ut magnam rei comprehenſionem indicent:* & narrat quomodo B. Ignatius, *cum argueretur, cur ſine exactâ doctrinâ auderet rem difficillimam definire, differentiam mortalis & venialis peccati, etiam in internis cogitationibus conſtituendo; reſpondiſſe dicitur,* „ *Veranè ſint, aut falſa, quæ ſcripſi, veſtri judicii eſt: ego enim meum non interpono. Si vera ſunt, probate; ſi falſa, rejicite.* „ *Nemo autem (ut ibidem refertur,* ſcilicet lib. 1 vitæ cap. 15,) *auſus eſt quidquam eorum improbare.*]

Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confeſſionem utiliſſimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus; Unum ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua verò duo extrinſecùs advenientia, ex boni ſcilicet vel mali ſpiritûs ſuggeſtione.

De cogitatione.

DUobus modis elicitur meritum ex malâ cogitatione in materiâ peccati mortalis, de quâ

quâ hic ſermo eſt. Primò, quando ſuggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundò, quando pravæ iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominùs revertenti continuè reſiſtit homo, donec penitus expugnetur: quod quidem victoriæ genus meritò alterum antecellit.

Peccat autem leviter aliquis, ſeu venialiter, quando in ſubortâ peccati mortalis cogitatione aliquantulum moratur, quaſi auſcultando, vel quando aliquâ obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in eâ retundendâ ſeſe exhibet ne-
B gligentem. † Mortale verò peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur; Primò, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione, aſſenſus. Secundo, quando peccatum illud opere completur, idque gravius eſt priore, ex tribus cauſis: Videlicet, ob majorem temporis decurſum: ob actum intenſiorem: & ob plurium denique offendiculum ſive detrimentum.

B § Suarez ibidem, docet, & ex textu probat, *B. Ignatium loqui præcisè de negligentiâ, quæ non tranſit in conſenſum; nec directum, nec interpretativum*; ſed de ſubreptitiâ, & antecedente, *ad plenam judicii & rationis animadverſionem.*

De loquelâ.

Verbo etiam multifariàm offenditur Deus; ut in blaſphemiâ, juramento. Nam jurandum non eſt, neque per Creatorem, neque per creaturas ullas, niſi concurrentibus his tribus, veritate, neceſſitate, ac reverentiâ. Porrò intelligenda eſt neceſſitas, non in veritatis cujuſlibet affirmatione, ſed ejus tantùm, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti eſt non levis. Reverentiam dicimus, quando aſſumens divinum nomen adhibet conſiderationem, ut Deo Creatori ac Domino debitus honor tribuatur.

Sciendum eſt autem, licet juramentum temerè ſeu vanè factum per Creatorem, ſit gravius peccatum, quam per creaturam; difficilius tamen eſſe, per hanc, quàm per illum licitè jurare, ſervatis debitis circumſtantiis, quas diximus. Primò, quia in mentione creaturæ faciendâ per juramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, ut ex veritate ac neceſſitate juremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. Secundò, eo quod ad honorem Deo exhibendum cum reverentiâ, longè debilius movemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris. Quamobrem jurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm craſſioribus ſive idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis uſu aſſiduo, & illuſtratione intellectûs, conſiderant propiùs, atque deprehendunt Deum ſecundùm

eſſentiam,

eſſentiam, præſentiam, & potentiam ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: unde ad præſtandam illi debitam in juramento reverentiam paratiores ſunt aliis, qui eo perfectionis nondum provecti ſunt. Tertiò, quia creaturis ad confirmationem juramenti crebriùs adſcitis, periculum eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

Vitandum eſt inſuper verbum otioſum (inter alia locutionis peccata) quale eſſe intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodeſt; nec eo etiam animo profertur, ut afferat utilitatem. E converſo verò minimè otioſum cenſendum eſt verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiamſi quis de negotiis loquatur, ab inſtituto ſuo alienis, ut religioſus de bellis, vel mercimoniis. Ceterùm ex ſermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus ſermo, generat peccatum.

Sunt & oris peccata, mendacium, falſa teſtimonia, detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec* obmurmurandum. Revelato enim mortali alicujus peccato, quod publicum non ſit, cum malâ intentione, vel gravi damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale ſolum. Ad hæc quoties-

cumque alienum patefacimus vitium vel defectum, noſtrum ipſorum vitium ac defectum ſimul commonſtramus. Verumtamen ubi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primò, quando publicum eſt, ut meretricium, vel damnatum in judicio, vel perniciosum, puta ob errorem publicum, animos converſantium corrumpentem.

Secundò, quoties occultum alicujus crimen indicatur alteri, per cujus ſubventionem ille relevari à peccato poſſit: dummodò rei hujus, probabilis aliqua ratio vel conjectura offeratur.

Poſſent inter oris peccata, irriſiones, contumeliæ, & alia id genus adſcribi; quæ perſequi licebit † tradenti Exercitia, prout opus eſſe judicaverit. C

C § Directorium notat, quod S.P.N. noluerit omnes peccatorum ſpecies comprehendere hac brevi tractatione: ſed aliquas tantùm, in quas etiam vel paulò magis ſpirituales ſolent incidere. Atque hic S. P. N. diſertè dicit, quòd plures ſpecies poſſint conſiderari, prout opus eſſe judicabitur. Hæc tamen quantumvis brevis tractatio & inſtructio multum juvat ad ſe rectè examinandum, & ad Sacramentalem Confeſſionem: & in tertio puncto Modi Examinis, proximè hîc ſubjuncti, præſcribitur, ut Examen fiat circa cogitationem, loquelam, & operationem.

De

De opere.

Propoſitis ante oculos decem mandatis Dei, cum Eccleſiæ præceptis & juſſis Majorum ſeu Superiorum, æſtimandum eſt, quidquid fit operis adverſus quodlibet eorum, id peccatum eſſe: levius aut gravius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diversâ peccantium habitudine. Porrò reduci ad juſſa ducimus Superiorum, diplomata ſeu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Chriſtianorum pace, concedi atque promulgari ſolita: per quæ ad Confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem, Chriſti fideles invitantur. Peccat ſiquidem non leviter, quicumque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes ſanctioneſque aſpernari audet, † ac tranſgredi.

D D § ☞ Suarez ſupra cap. 5 N. 14 & 15 docet, *illa duo verba*: ASPERNARI AUDET, & TRANSGREDI, *dupliciter accipi poſſe; conjunctim ſcilicet, ac diviſim. Et quidem, ſi primo modo accipiantur .... contemnere conſilia. & ex contemptu illa non ſervare, grave peccatum eſt .... & hanc fuiſſe* exiſtimat *Ignatii mentem.* Si verò *diviſim* accipiantur verba illa, ſecluſo contemptu, non obſervare illa *non videtur eſſe per ſe & ex objecto ullum peccatum ..... Tamen moraliter loquendo, ſi homo ſciens & videns, ac directâ voluntate, illa omittat, vix fiat ſine aliquâ culpa*: cujus ſententiæ dat ibi rationes, & addit: *Illud autem*, NON LEVITER, *non debet in hoc ſenſu accipi pro peccato mortali, ſed pro gravi & non contemnendo veniali.*]

EXAMI-

EXAMINIS GENERALIS

Modus, † particulas ſeu puncta quinque complectentis.

A § De hoc legendum Directorii cap. 13 § 6 & 8, A ubi dicitur tradendum illud eſſe ab Inſtructore ei, qui exercetur, eodem die, quo traditur Examen particulare.

Primum punctum eſt, Domino noſtro Deo, pro beneficiis acceptis, gratias agendas eſſe.

Secundum, quod debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab animâ noſtrâ exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigando. Et primò quidem circa cogitationem: deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari Examine traditum eſt.

Quartum, poſcere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratiâ emendationem: & orationem dominicam poſt dicta omnia recitare. Pater noſter.

Confeſſionis generalis & Communionis uſus. †

B B § De Confeſſione Generali legendum cap. 16 Directorii; de Communione verò cap. 17 § 2.

Ex Confeſſione generali ultro factâ, inter alia pleraque, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum, quod tametſi, qui annis ſingulis ſaltem confitetur ſemel, ad generalem hujuſcemodi Confeſſionem minimè obligetur; eam tamen facienti ipſi multo plus commodi & meriti accedit, ob dolorem ſcilicet de peccatis & malitiâ vitæ præteritæ, quem ita ſentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inſpectâ, per ſpiritualem exercitationem, longè quam anteà manifeſtius naturâ & malitiâ peccatorum, tantò amplius commodum ac meritum percepturus eſt.

Tertium, quia conſentaneum eſt, hominem, ſic ritè confeſſum atque diſpoſitum, multo melius ſe habere ad Euchariſtiæ ſumptionem, quæ maximè confert & ad fugam peccati, & ad gratiæ receptæ conſervationem & augmentum.

Porrò generalis iſta Confeſſio, poſt hebdomadæ primæ Exercitia potiſſimum erit opportuna.

PRI-

PRIMUM EXERCITIUM

Meditandi † ſecundùm tres animæ potentias, circa peccatum triplex. Et continet Orationem præparatoriam, duo Præludia, & Puncta tria præcipua, cum uno Colloquio.

A § Hoc eſt primum Exercitium primę hebdomadæ, de quo vide Direct. cap. 14. Poſſet etiam nunc legi id quod in hac Explanatione poſitum eſt infra poſt modos tres orandi, de tribus generibus meditationum in hac primâ hebdomadâ. A

Oratio præparatoria eſt, quâ petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes noſtræ omnes, ſincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant.

Primum Præludium eſt, ratio quædam componendi loci. Pro quâ Notandum eſt, quod in quavis meditatione, ſive contemplatione de re corporeâ, ut puta de Chriſto, effingendus erit nobis, ſecundum viſionem quamdam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræſentans, veluti templum, aut mons; in quo reperiamus Chriſtum JESUM, vel MARIAM Virginem,

nem, & cetera, quæ ſpectant ad contemplationis noſtræ argumentum. Sin autem ſpeculationi ſubeſt res incorporea, ut eſt conſideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci conſtructio talis eſſe, ut ſi per imaginationem cernamus animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere conſtrictam; hominem quoque ipſum, in hac miſeriæ valle, inter animalia bruta exulantem.

Secundum erit Præludium, ut à Domino id poſtulem, quod exopto, juxta propoſitæ contemplationis argumentum; nimirum, ſi de Chriſti reſurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Chriſto congaudeam: ſin de paſſione; lachrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Chriſto patienti. In præſenti ergo meditatione, pudorem confuſionemque mei ipſius debeo expoſcere; attendens quàm multi homines ob peccatum mortale, vel unicum, damnati fuerint; & quòd ego, toties peccando, ſim damnationem commeritus.

Notandum ad hæc, quòd omni meditationi, ſeu contemplationi, præmitti debent tam Oratio præparatoria, quàm Præludia duo: ſed Oratio quidem ſemper fit eodem modo, Præludia vero pro diverſitate rerum ſunt diverſa.

Primum punctum erit, ut exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commiſſum; adhibito ſtatim

diſcurſu intellectûs, atque voluntatis motu, inſtigante me ad voluenda, & intelligenda ea, per quæ erubeſcam, & confundar totus, factâ unius tantùm peccati Angelorum, cum tot meis comparatione: Unde colligere liceat, cùm illi ob unicum crimen addicti ſint inferno, quàm ſæpè ipſe ſupplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum eſſe, quo pacto Angeli creati primùm in ſtatu gratiæ, ſed (quod neceſſe erat ad beatitudinis conſummationem,) non volentes per arbitrii libertatem, Creatori ſuo reverentiam, & obſequium præſtare, at contra eum ipſum inſoleſcentes, converſi fuerint ex gratiâ, in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit † per officium intel- B
lectûs circa hæc penſiculatiùs, nec non concitandis ſimul voluntatis affectionibus † acriùs inſi- C
ſtendum.

B § Facilis erit ille diſcurſus, ſi notaveris, eſſe hîc materiam & caſum primi Puncti, quod jam in fundamento conſideravimus. Angeli enim ad eumdem finē creati erant, ad quem homines conditi ſunt. Quo notato, copioſum erit argumentum ratiocinandi, vel de Angelis, vel de nobis ipſis: prȩſertim ſi verba, quibus S. P. N. deſcribit Angelorum ſupplicium, benè expendantur. Quomodò ſcilicet tam turpiter deſerentes finem, ad quem tendendum erat, ut ſalvi fierent: mox *converſi fuerint ex gratiâ in malitiam, & de Cœlo ad Infernum præcipitati.*

C § Juverit hic breviter nonnihil annotare de operatione voluntatis, quam utiliter præcedit ſemper actus fidei de Myſterio credendo.

Operatio, igitur, *motio paſſio, affectio*, voluntatis eſt du-

plex.

plex. Una eſt, voluntatis *concupiſcentis bonum*, ſive *concupiſcibilis*. Altera eſt, voluntatis *iraſcibilis*, & averſantis *malum*.

Quando *bonum* eſt *abſens*, voluntas deſiderat, anhelat, ſperat, confidit, media adipiſcendi quærit, magnanimitatem exercet in aggrediendo etiam ardua, conſtantiam & fortitudinem in promovendo, & plura his ſimilia vult & decernit.

Quando *bonum* eſt *præſens*, gaudet, gratulatur ſibi, gratias agit, exultat, gloriatur, illud amat, amplectitur, adorat, reveretur, in illo quieſcit, conatur illi placere, laudat illud; præ gaudio & pace etiam aliis eſt comis, benigna, & manſueta, & plura his ſimilia.

Quando *malum* eſt *abſens*, voluntas illud vituperat, averſatur, timet, abominatur, fugit, circumſpicit omnia; etiam tuta timet, ne à malo occupetur; munis ſe contra illud; ſubſidia conquirit; animos colligit, & arma, ut ſe contrà illud defendat, &c.

Quando *malum* eſt *præſens*, dolet; iraſcitur; indignatur; odit illud; ſeſe deprimit, & humiliat; pudet illam ſuæ ignaviæ, tædet, pœnitet; accuſat ſe; damnat; vindictam de ſe ſpirat, & ſumit; deprecatur culpam; implorat miſericordiam, &c.

Nota 1. circa *bonum*, vel *malum abſens*, poſſe ſuo modo exerceri affectus quoſdam, qui verſantur circa *præſens*: veluti amoris, laudis, odii, vituperii, &c.

Nota 2. circa amiſſionem boni, tamquam circa rem malam poſſe exerceri affectus voluntatis *iraſcibilis*: quemadmodum circa liberationem à malo poſſunt exerceri affectus voluntatis *concupiſcibilis*.

Nota 3. rei cuipiam, vel bonæ, vel malæ, poſſe accidere & conjungi varia: quorum alia ſint bona; alia ſint mala. Exemplum ſit, Paſſio Chriſti Domini. Ejus ratio, & quaſi cauſa *materialis* peccatum ſcilicet, eſt mala. Cauſa verò *formalis*, miſericordia Dei, eſt bona. Cauſæ efficientes cruciatuum, Judas, Judæi, &c. fuere malæ. Cauſa finalis, redemptio noſtra, fuit bo-

na. Viciſſim rei malæ, veluti peccato, accidunt & conjunguntur, quædam quæ bona ſunt. Hinc canit Eccleſia: O! *felix culpa!* propter redemptionem ſcilicet ſecutam. Ex quibus patet, quomodo voluntas, occaſione unius rei, poſſit variè affici, ob varia quæ illi conjunguntur.

Pluribus non videtur opus, ut poſſit deinceps dirigi operatio voluntatis.

D § In 2. puncto. Non tantùm habes materiam primi illius puncti, traditi in Fundamento, de laude, reverentiâ, & obſequio Creatori Deo præſtando: ſed præcipuè etiam ob oculos verſatur argumentum reliquæ Fundamenti partis, quæ ad uſum rerum propter hominem creatarum pertinet. Quidquid enim de animi erga cætera omnia æquilibrio; quidquid de rebus eligendis, ratiocinando in Fundamento concluſimus; id omne huc referri poteſt, quando videmus pri-

Secundum eſt punctum, eaſdem potentias tres, circa peccatum primorum parentum (quod ſecundum appellabimus) exercere: tractando memoria, quàm diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptio invaſit: quot hominum millia ad inferos deturbata ſunt. Memorandum eſt videlicet, quomodo Adam in Damaſceno campo, de limo terræ factus, poſituſque in terreſtri Paradiſo, & Eva formata ex unâ coſtarum ejus, cùm de fructu arboris, ſcientiæ boni & mali, prohibiti eſſent comedere, & nihilominùs comediſſent; poſt peccatum ſubitò ex Paradiſo ejecti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali juſtitiâ privati, reliquum vitæ ſuæ tempus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam ratiocinio intellectûs, † & affectibus voluntatis D utendum erit, ſicut priùs.

primum noſtrum parentem, tam perverſo rerum creatarum uſu, & ſe, & poſteros ſuos, in tantas miſerias, tantaque mala pertraxiſſe: quæ mala S. P. N. paucis complectitur multa relinquens Meditationi noſtræ.

E Tertium eſt, † ut exerceamur pari modo, circa peccatum mortale & particulare quodlibet (ipſum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus ſuprà poſitis diſtinguatur) conſiderando, quòd peccato tali, vel ſemel dumtaxat commiſſo, fortè detruſi ſint multi ad infernum: quodque præterea propè innumeri, ob delicta meis pauciora atque leviora fortè crucientur æternis pœnis. Unde memoriâ verſandum erit, quanta ſit peccati gravitas & malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis.

E § In 3 Puncto. Proponitur peccatum, admiſſum ab homine in ſtatu naturæ lapſæ. Nam prima duo admiſſa ſunt ab iis, qui erant in ſtatu naturæ integræ.

In hoc Puncto, diſtinguenda ſunt Exercitia memoriæ, & intellectûs. Ad memoriæ officium pertinet illud: quod tali peccato, *vel ſemel dumtaxat commiſſo, fortè detruſi ſint multi ad Infernum; quodque præterea propè innumeri, ob delicta meis pauciora atquo leviora, fortè crucientur æternis pœnis*. Hæc enim formam quamdam hiſtoriæ præſeferunt: reliquâ ſpectant ad munus intellectûs.

F Ratiocinandum quoque † eſt, ſupplicium æternum peccato juſtè irrogari, utpote adversùs infinitam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremò ſuſcitandi ſunt affectus, ſicut jam dictum eſt.

F § Duplex ſequitur ratiocinatio intellectûs. Prima de peccati malitiâ; quæ deſumitur potiſſimum ex conſideratione perſonæ offenſæ. Conſiderandum enim, offendi *Deum omnium Conditorem,*

rem, atque Dominum. Ad quæ verba revocari iterum in memoriam poſſunt ea, quæ de Deo Creatore & Domino noſtro in Fundamento contemplati ſumus.

Ex primâ ratiocinatione facilè venitur ad ſecundam, quæ eſt de gravitate pœnæ & ſupplicii. Quæ enim pœna digna excogitari poteſt ſcelere hominis; qui ipſemet ſempiternam ſalutem, ſibi oblatam (quippe ad quam vocatur & factus eſt) repudiat, & à ſe peſſimâ voluntate abjicit? Sed nihil æquè clamat ſupplicium æternum peccato deberi, quàm bonitas illa infinita, in quam peccatur.

Hæc ſi conſideres, & ad teipſum identidem redeas, non poterit non voluntas moveri, & in optimos ac ſalutares affectus ſe profundere.

Colloquium fiet, imaginando Jesum Christum coram me adeſſe, in Cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, † quâ Creator ipſe infinitus, G fieri creatura, † & ab æternâ vitâ H ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus ſit. Arguam inſuper me ipſum, percontans quid hactenus

G § Conſiderari poteſt, quod ejus rei ratio ſeu cauſa quaſi materialis eſt, peccati magnitudo tanta, ut nullus, qui Deus non eſſet, poſſet pro injuriâ illatâ Deo ſatisfacere.

Cauſa formalis fuit, non meritum ullum noſtrum, ſed ſola Dei bonitas atque clementia. Cauſa inſtrumentalis, Incarnatio, Paſſio, & Mors Christi. Cauſa finalis fuit, ut habetur 1.Cor.1. *Juſtitia, & ſanctificatio, & redemptio noſtra:* ut nos, qui tanquam oves aberraveramus à fine; & viâ ſalutis, iterum in viam reduceremur. Cætera videntur eſſe ſatis plana.

H § ☞ De hoc modo loquendi agit Suarez ſuprà Cap. 5 N. 16.]

De Colloquiis, juverit legere id quod ſubjicitur,

Con-

dignum memoratu egerim pro Chriſto ? quid agam tandem, aut agere debeam ? Et in eum intuens ſic cruci affixum, ea proloquar quæ ſuggeret mens & affectus. Porrò Colloquii proprium illud eſt, ut fiat ſicut amici ſermo ad amicum, vel ſervi ad Dominum; nunc gratiæ aliquid petendo; nunc culpam aliquam meam incuſando: interdum propria quælibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſive auxilium. Ultimò dicatur. *Pater noſter.*

Contemplationi primæ, hebdomadæ 3, & Direct. cap. 15 §. 5, 6, & 7.

Opportunum quoque erit ſub initium primæ hebdomadæ legere Annotat. 9 & 10, item 6, 7, 8, & 11 ex 20

Legendæ ſub initium quoque ſunt Additiones, quæ infra ponuntur in libro Exercitiorum.

II. EXERCITIUM.

Eſt Meditatio de peccatis, complectens ultrà Orationem præparatoriam, & duo Præludia, quinque articulos, ſeu Puncta, cum Colloquio ad finem.

PRæparatoria Oratio eadem quæ ſuprà.

Prius præludium eamdem exigit conſtructionem loci, ut in præcedenti meditatione.

Poſterius verò fiet, poſcendo id, quod hic

quærimus, dolorem ſcilicet intenſum de peccatis, atque abundantem fletum.

A § Legendus § 1 cap. 15. Directorii, ubi eſt utilis monitio pro eo qui meditatur, ne in hoc puncto faciat examen quaſi pro confeſſione. *Sed in genere tantùm proponat ſibi ſua peccata.*

PUnctum primum, † ſit processus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percurſis gradatim diſcuſſiſque annis, & ſpatiis temporum ſingulis. Quâ in re, triplici juvamur compendio; conſideratis videlicet locis habitationis noſtræ; converſationum modis; & officiorum ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diverſis. A

B § Non intelligitur illa prohibitio, quæ à lege naturali oritur. Quin imò fœditatem & nequitiam ſingulorum, *ex natura ſua* S. P. N. vult cognoſci; ut vel ſic à peccatis abhorreamus, quamvis alia lege poſitiva prohibita non eſſent, neque ſtatutæ pœnæ, tam graves & ſempiternæ, iis qui peccati rei eſſent. Porrò *fœditas*, horroris & pudoris; *nequitia*, miſeriarum, ſuppliciorumque eſt cauſa. Poſſet hæc fœditas & nequitia conſiderari in ſeptem peccatis capitalibus, aliiſque.

SEcundum eſt, peccata ipſa perpendere, quanta ſit fœditas & nequitia ſingulorum ex naturâ ſuâ, ſi vel prohibita † non eſſent. B

TErtium eſt, conſiderare me ipſum, quiſnam aut qualis ſim; additis exemplis, quæ me in majorem mei contemptum trahant: ut ſi mecum reputem, quantulus ſim ad hominum omnium

cœtum comparatus; quid deinde ſit multitudo univerſa mortalium, ſi cum Angelis Beatiſque omnibus conferatur. Poſt hæc attendendum eſt, quid rei ſit tandem, quidquid eſt creatum, præ ipſo Deo Creatore. Jam quid homuncio ego unus eſſe poſſum? Demum inſpiciam corruptionem mei totius, pravitatem animæ, atque corporis fœditatem; ac me tamquam ulcus ſive apoſtema eſſe ducam, ex quo tanta ſanies peccatorum, tantaque vitiorum lues defluxerit.

QUartum eſt, cogitare quid ſit Deus, quem ita offendi, collectis comparatiſque perfectionibus attributis Deo, ut propriis, cum oppoſitis meis vitiis atque defectibus: ſummam ſcilicet ejus potentiam, ſapientiam, bonitatem, & juſtitiam, cum extrema meâ infirmitate, ignorantiâ, malitiâ, & iniquitate conferendo.

QUintum, in exclamationem prorumpere, ex commotione affectûs vehementi; admirando valdè, quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas)
C † me ſuſtinuerint tamdiu, & huc-uſque vivum ſervaverint: quomodo Angeli, divinæ juſtitiæ gladium ferentes, æquo me animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam juverint ſuffragiis: quomodò pro me interceſſerint Sancti: quomodo cœlum, ſol, luna, & alia

C § In quinto Puncto perpendi poteſt, quomodo res illæ, quæ factæ erant, ut iis uterer ad finē meum proſequendum, & quibus tam turpiter abuſus fui; quaſque proinde æquum fuiſſet vindictam de me ſumere; mihi nihilominus ſervi-verint, &c.

ſi-

ſidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſervierint: ut quo denique modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

TErminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei miſericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc uſque diem prorogaverit: unde propoſitâ in futurum mei emendatione, recitabo ſemel *Pater noſter.*

III. EXERCITIUM.

Non erit aliud, quàm repetitio primi, & ſecundi, unà cum tribus colloquiis.

A § De repetitionibus meditationum vide Direct. cap. 15 §. 2, & 3, infra quoque in Explanatione, quædam de repetitionibus notabimus, veluti ad quintam diem hebdomadæ ſecundæ.

POſt præparatoriam orationem, & duplex Præludium, repetenda erunt præcedentia duo Exercitia, † notatis punctis, ſeu locis, In quibus majorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quamcumque ſpiritualem affectionem: ac illis diutiùs, diligentiuſque immorandum erit. Deinde, occurrente nobis ſpirituali motu, ad colloquia, quæ ſequuntur, tria veniemus:

COlloquium primum ſit ad Dominam noſtram, Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem ejus apud Filium, & gratiæ impetrationem, nobis tripliciter
B neceſſariæ. † Primò, ut internam criminum noſtrorum cognitionem, ac deteſtationem ſentiamus. Secundò, ut operum noſtrorum agnoſcentes abhorrenteſque ordinem perverſum, correcto eo, noſmetipſos ſecundùm Deum rectè ordinemus. Tertiò, ut perſpectâ & damnatâ mundi pravitate, à rebus mundanis ac vanis nos recipiamus. His expletis ſemel recitetur. *Ave Maria.*

SEcundum colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum, Dominum & Mediatorem noſtrum, ut illa eadem nobis impetret ab ęterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: *Anima Chriſti.*

TErtium eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, ut triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine ſemel recitandum. *Pater noſter.*

B § Nonnihil de gratiâ tripliciter neceſſariâ, quæ in colloquio petitur, dicendum eſt. Et primò quidem utrobique poſtulatur gratia, non tantùm quâ juvetur intellectus; ſed etiam, quâ moveatur voluntas. Ad intellectum pertinet: *cognoſcere, agnoſcere, perſpicere*: ad voluntatem verò: *deteſtari, abhorrere.*

Prima gratia verſatur circa peccati malitiam, quam jam in Exercitiis prioribus conſideravimus.

Altera refertur ad operum noſtrorum perverſum ordinem corrigendum: quæ correctio ad nullam aliam regulam meliùs poteſt exigi, quàm ad finem ob quem conditi ſumus.

Tertia denique utilis eſt, ad fugiendas mundi hujus vanas & pravas ſpes ac cupiditates. Vanum ſiquidem

eſſe vidimus in Fundamento, quidquid ad finem, cujus causâ factum eſt, non dirigitur.

Quòd verò S.P.N. tam ſtudiosè in hoc, & in pluribus deinde colloquiis, doceat nos implorare Patrocinium Beatæ Virginis; quod toties in meditationibus memoriam ejuſdem ſuſcitet; quod in tertiâ hebdomadâ ejus dolores, in quartâ ejus gaudia proponat contemplanda; quòd in tribus orandi modis, ad virtutes ejus imitandas invitet, eamdemque ſalutandi & invocandi formulas menti revolvendas objiciat; quod denique tot modis cultum venerationemque Matris Dei promoveat, non mirabitur ille, qui legerit, B. Ignatium, poſtquam in monte Serrato, *ante Aram Beatæ Virginis ſuſpenſis armis noctem excubans, ſacræ militiæ tyrocinium* poſuiſſet, inde, plenum zelo pro honore ejuſdem Virginis Matris, ſeceſſiſſe Manreſam; in quo ſeceſſu, per annum commoratus, hunc admirabilem Exercitiorum librum compoſuit.

IV. EXERCITIUM.

Conficitur ex tertii repetitione.

POnitur repetitio ejuſmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus ſum in Exercitiis prioribus; ut ea continuè reminiſcendo, diſcurrat facilius intellectus ſine divagatione. Adjicienda quoque erunt tria eadem colloquia.

V. EXERCITIUM.

Eſt contemplatio de inferno, † continetque ultra Orationem præparatoriam, & duo Præludia, Puncta quinque, & unum Colloquium.

A A § Vide Directorium cap. 14 §. 1, ubi notatur, quod ſi fiant tantum quatuor Exercitia unius horæ per diem, hæc contemplatio differenda ſit in ſequentem diem.

Hoc Exercitium habet ſpeciem applicationis ſenſuum; quam S.P.N. in 2 Hebdomadâ in ultimo diei Exercitio faciendam tradit,

Selegit vero ad hanc ex antecedentibus ejuſdem diei Meditationibus rem quamdam præcipuam, & Exercitio huic aptam; ſupplicium videlicet illud ſempiternum, peccato, ut vidimus, jure debitum: quod ſupplicium, ut altius animo inſideat, per quinque ſenſus funditus ſcrutandum proponit. Studendum verò in hoc Exercitio (ſicut S.P.N. præcipit in 2 Hebdomadâ, ubi agit de applicatione ſenſuum) ut ſingula nobis adaptemus. Nam applicatio ſenſuum non eſt ſejuncta ab omni Meditatione, ut notat Direct. cap. 20. Subjiciemus igitur hic ſpecimen aliquod breve, ad quod deinde componi poſſint Meditationes aliæ, in quibus ſenſus applicantur cuicumque materiæ.

ORatio præparatoria non differt à ſuperiore.

Prius Præludium, hic habet compoſitionem loci, ſubjectâ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. Poſterius ve-

verò, conſiſtit in poſcendâ intimâ pœnarum, quas damnati luunt, apprehenſione: ut, ſi quando me ceperit divini amoris oblivio, ſaltem à peccatis ſupplicii timor coerceat.

B § Cernebamus in Præludio Exercitii 1, hujus diei, *animam noſtram in corpore iſto corruptibili, velut in carcere conſtrictam.* Ah! quanto ſunt ergaſtula illa ignea horribiliora! Ferendus igitur pro peccatis meis patienter eſt carcer, in quo nunc ſum; & faciendus fructus dignus pœnitentiæ, ne in iſta ignea ergaſtula conjiciar.

PUnctum primum † eſt, ſpectare per imaginationem vaſta inferorum incendia, & * animas, igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis incluſas. B *g

C § Creatus eſt homo, ut laudes Dei Conditoris ſui æternum canat & audiat. Quàm acerbum erit, pro ſuaviſſimis illis Cælitum vocibus, nonniſi horridas illas blaſphemias, deſperationis pleniſſimas, auribus haurire! Potius igitur nunc *benedicam Dominum in omni tempore, ſemper laus ejus in ore meo*, Pſalm. 33, ne veniam ad locum illum, ubi *erit fletus, & ſtridor dentium.* Matth. 8.

SEcundum, † audire imaginariè, planctus, ejulatus, vociferationes, atque blaſphemias, in Chriſtum & Sanctos ejus, illinc erumpentes. C

D § Meipſum in 2. hujus diei Exercitio aſpexi, *tamquam ulcus, ſive apoſtema ... ex quo tanta ſanies peccatorum, tantaque vitiorum lues* defluat. Quanta igitur ibi erit graveolentiâ, ubi ſceleratorum omnium tanta

TErtium, † imaginario etiam olfactu fumum, ſulphur, & ſentinæ cujuſdam ſeu fæcis atque putredinis graveolentiam perſentire. D

tanta erit colluvies ! Nempe corrumpi & putrefieri neceſſe eſt, quidquid à fine ſuo, & ab illo ſtatu dimovetur, qui ei à natura, ſive à Deo attributus eſt.

E QUartum, † guſtare ſimiliter res amariſſimas, ut lacrymas, rancorem, conſcientiæque vermem.

E ❡ An non damnati illi dicere poterunt cum Jonatha, 1. Reg. 14. *Guſtans guſtavi . . . paululum mellis*, breviſſimam ſcilicet & vanam voluptatem ; *& ecce morior*, & in amaritudinis pelagus delapſus ſum. *Scito & vide, quia malum eſt, &* AMARUM, *reliquiſſe te Dominum Deum tuum.* Jerem. 2.

QUintam, † tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipſæ amburuntur.

F ❡ Nempe, qui tetigerint aliquid creatum, de quo Deus dixit, *ne tangeremus illud*, Gen. 3, *pars illorum erit in ſtagno ardenti igne & ſulphure*, Apoc. 21. Et quiſquis ibi erit, clamabit: *Quia crucior in hac flamma*, Luc. 16. Sequar igitur Apoſtoli conſilium ad Coloſſ. 2. *Ne tetigeritis, neque guſtaveritis, neque contrectaveritis, quæ ſunt omnia in interitum ipſo uſu.* Ipſo, inquam, uſu, quando utimur re quapiam creatâ, eamque eligimus tunc, cum obeſt ad proſequendum finem noſtrum.

F COlloquendo † interim cum Chriſto, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas damnati ſunt ; vel quia credere noluerunt adventum Chriſti; vel, licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt: idque vel ante adventum Chriſti, vel eodem tempore, quo vixit Chtiſtus in

G ❡ In Colloquio, ſingulæ partes, prout ponuntur, diligenter animo ſunt verſandæ. Nam in illis via ſternitur ad 2. Septimanam, recordando adventum, doctrinam, & exemplum vitæ Chriſti. Cæterum materia ipſa Col-

loquii videtur ſatisclarè eſſe propoſita.

H § In prima hac hebdomada deſiderantur Meditationes aliquot. Nam quinque, quæ ibi proponuntur Exercitia, uno die peragi poſſunt. Sed S. P. N. indicat breviſſimè materiã plurium Meditationũ, *ut de morte, ac aliis peccati pœnis, de Judicio*, &c.

in hoc mundo, vel poſt illud deinceps. Gratiæ poſtremò agendæ ſunt eidem Chriſto quã maximæ, quod in tale quodpiam exitium non permiſerit me corruere; ſed potius ad hunc uſq; diem ſumma pietate, & miſericordiâ me proſecutus ſit. Finis imponetur, dicto *Pat. noſt.*

Si viſum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adjicere, † ut de morte, ac aliis peccati pœnis, de judicio, &c. non ſe putet prohiberi, licet hic non adſcribantur. H

Et mors quidem eſt pœna peccati: nam *per peccatum mors*, Rom. 5. Ad alias vero peccati pœnas cognoſcendas, uſui in primis eſſe poſſent exempla, quæ leguntur in ſacris litteris: veluti ſupplicium Cain ob homicidium. *Gen.* 4. Diluvium. *Gen.* 7. Sodomorum incendium. *Gen.* 19. Pharaonis & Ægypti plagæ. *Exod.* 7. 8. &c. Pœna mortis, lapidationis, ignis, &c. conſtituta in tranſgreſſores 4, & 6. Præcepti. *Levit.* 20. Pœna blaſphemorum, & talionis. *Levit.* 24. Pœna in murmurantes. *Num.* 9. Lapidatio ejus, qui Sabbatum violat. *Num.* 15. Core Dathan & Abiron ob ſeditionem vivi abſorpti: & ſeptingenti, ſuprà quatuordecim millia, murmurantes conſumpti incendio. *Num.* 16; & ejuſmodi plura.

His poſſunt addi Meditationes de Pœnitentia non vera, Antiochi, Judæ, &c. Item de Pœnitentia ſincera Davidis, Mariæ Magdalenæ, Petri, &c. De juſtitia item, vel de miſericordia Dei. Magnam quoque materiam meditandi præbent Pſalmi Pœnitentiales, & plurimi, iique pulcherrimi aliorum Prophetarum loci. Huc facit etiam

etiam Parabola nota Filii prodigi. Neque omittenda conſideratio peccatorum venialium, & ignis, quo illa purgantur.

At de judicio Chriſtus ipſe copioſum nobis ſuppeditat argumentum: nam locum hunc Euangeliſtæ diligenter tractarunt.

Hæc ſatis ſit indicaſſe. Nam quæ ſibi quiſque ſelegerit, & digeſſerit, ex eis ferè non modò guſtum, ſed fructum etiam majorem percipiet.

Quod ſi quis materiam aliquot meditationum primæ hebdomadę optet paulò ampliorem; inveniet illam infra, poſt modos tres orandi, ante vitæ D.N. Jesu Chriſti myſteria.

De addendis meditationibus vide etiam Directorium cap. 15 §. 4, & cap. 14 §. 1.

De fine autem primæ hebdomadæ vide Directorium cap. 17 §. 1, & cap 18 §. 1.

Exercitiorum verò tempus ita diſtribuendum eſt, ut primum eorum fiat in mediâ nocte; ſecundum manè, ſimul ac ſurrexerimus; tertium ante, vel poſt Miſſæ ſacrum, nondum ſumpto cibo; quartum, circiter horam veſperarum; quintum, horâ ante cœnam. Quæ temporis diſtributio, ſingulis quatuor Hebdomadis communis eſt: variari tamen poteſt, atque augeri vel minui, prout unicuique, ad peragenda dicta quinque Exercitia, ætas, animi corporiſque diſpoſitio, ſive naturæ ipſius complexio ſubſervit.

ADDITIONES. †

A A § Additiones omnes, tam hujus ſeptimanæ, quàm ſequentium, ſunt attentè legendæ, & perdiligenter ſervandæ. Agit de his Directorium cap. 15 §. 6, & 9, & cap. 3 §. 1.

Memoria verò refricanda Annotationis 6, inter 20.

AD EXERCITIA.

Meliùs agenda, & ad ea quæ optantur invenienda, perutiles.

B § In correctione ex autographo habetur: *Exercitii faciendi puncta breviter animo retractans.*

PRima eſt, ut ego, poſt cubitum, ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica ſalutatio, * cogitem de horâ, quâ ſurgendum mihi erit, & de Exercitio faciendo. † *h B

Nemo hanc Additionem parvi pendat, aut negligat. Major enim, quàm credi poteſt, ex eâ vis ſpiritui accedit, ad meditationem cum fructu tractandam: per hanc enim Additionem, materia meditationis antè præparata, brevi compendio in unum colligitur: per hanc eadem materia, inſtar fermenti, abſconditur *ſub farina ſatis tribus*, hoc eſt, ſub tribus animæ potentiis, ut ſequenti die, tota anima fermentetur: per hanc, ignis ille, qui, dum meditatio in ordinem redigebatur, cœperat emicare & accendi, quaſi in parvum cumulum congregatur, & obſcuro cinere quietis nocturnæ tegitur; ut deinde depulſa caligine, exardeſcat in meditatione luculentus ignis. Indormiendo deniquè ejuſmodi cogitationi optimè concluditur dies tranſactus, & ſuccedente congrua manè cogitatione, de qua agitur in Additione proxima, dies omnes perpetuo quodammodo meditationum nexu conjunguntur inter ſe, neceſſario iis interpoſito ſomno, ad ſeriem hanc reſtauratis viribus fortius adſtringendam, potius quam ad interrumpendam. Quapropter numquam hæc additio omittenda eſt.

Quiſquis enim eam omittet, metuo, ne pronum quoque ſe ſentiat ad præparationem meditationis veſpertinam, & congruam cogitationem matutinam, aliaſque

ad-

Additiones negligendas : atque ita meditatio, ſuis quaſi nervis deſtituta, haud multum virtutis haberet ad ſpiritum roborandum.

Sed ne quis vel multitudine, vel moleſtiâ quadam Additionum deterreatur, universè de omnibus dico; incipientibus quidem attentione aliquâ, & curâ animi opus eſſe; paulatim tamen earum uſum facillimum evadere, brevique tempore conſuetudinis ac naturæ vim quamdam acquiri.

SEcunda, ut expergefactus, ſtatim excluſis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis Exercitio contemplaturus ſum: utque, majoris verecundiæ, & confuſionis gratiâ, exemplum mihi hujuſmodi proponam. Quomodò miles aliquis ſtaret coram Rege ſuo & cœtu aulico erubeſcens, anxius & confuſus, qui in Regem ipſum, acceptis ab eo priùs beneficiis doniſque plurimis ac magnis, graviter deliquiſſe convictus eſſet. In ſecundo itidē Exercitio, reputans quantum peccaverim, fingam me catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum coram ſummo Judice, ſicut mortis reus quiſpiam, ferreis ligatus compedibus, duci ad
C tribunal ſolet. His igitur, vel aliis, † pro meditandarum rerum genere, co-

C § Alias atque alias ejuſmodi cogitationes facilè concipies, ſi conſideraveris exempla Regis; Domini, Patris, Benefactoris, Magiſtri, Judicis, Medici, &c. Quæ omnia nomina ab Aulico, Milite, Domeſtico, Famulo Mancipio, Filio, Mendico, Diſcipulo, Reo, Ægro, &c. per varia ſcelera fuerunt turpiter violata: quibus debetur carcer, publica infamia, ejectio ex Aula, Domo, Civitate, & exilium; dejectio à Nobilitate; graviſſima ſupplicia verbe-

rum, ignis, rotarum, mortis &c. imo, quibus, poſt cogitationibus imbutus, veſtitu meo me induam.

latam ſententiam, hæc ipſa ſupplicia jam ſunt infligenda vel infliguntur, cum exprobratione temeritatis, ſocordiæ, negligentiæ, ingratitudinis, dementiæ, &c.

Et hæc quidem de cogitationibus, ſpectantibus ad argumenta meditationum primæ hebdomadæ: ſed ut de ejuſmodi cogitationibus (quas congruas, aut matutinas, aut convenientes poſſumus vocare) ſemel dicamus: mirum eſt, quàm accuratè & diligenter S. P. N. in ſingulis hebdomadis annotet, quomodo debeant mutari. Ex quo concludas, cogitationem illam congruam, eſſe magni momenti nec umquam omittendam, ſicut proximè innuebamus lit. B. ſed quando pridiè veſperi præparatur meditatio, ſive in receſſu Exercitiorum, ſive extra illum, ſemper obſervandum eſt, ad quam Hebdomadam pertineat materia meditationis, ut ſequenti die manè congrua illa cogitatio habeatur.

Hæc verò cogitatio non eſt pars meditationis, ſed aliquid prævium. Sicut enim antequam inquiramus drachmam perditam, accendimus lucernam; ita etiam, ut inquiramus & ſcrutemur in meditatione teſtimonia & myſteria Dei, per illam cogitationem antè accendimus lucernam mentis noſtræ: & ex igne illo, quem pridiè quaſi ſcintillantes carbones, poſt meditationis præparationem, ſub cinere per noctem integram ſepelivimus; ſomni tenebrarumque cineribus diſcuſſis, lumen elicimus, quo intellectus illuminetur, & voluntas inflammetur, ad quærendum in meditatione Deum, & inveniendum illum, atque invocandum; quia inveniri ibi poteſt; & meditatio, & *Dominus* in eâ, *propè eſt*.

D § Neceſſe erit legere, *quintum* quod S. P. N. poſt applicationẽ ſen-

TErtia, ut à loco futuræ meditationis, uno, vel gemino adhuc paſſu diſtans, † per tantillum D

ſum tempus, quo percurri oratio Dominica poſſet, animo ſurſum elevato, conſiderem Dominum meum Jesum, ut præſentem, & ſpectantem, quidnam acturus ſum, cui reverentiam cum humili geſtu exhibere debeam.

ſuum *notat* in ſecundâ Hebdomada; ut ſciamus, quæ præparatio requiratur ad Exercitia, quæ fiunt extra noctem & auroram.

QUarta eſt, ut ipſam aggrediar contemplationem, nunc proſtratus humi, & pronus, aut ſupinus jacens; nunc ſedens, aut ſtans, & eo me componens modo, quo ſperem faciliùs id conſequi, quod opto. Ubi adverti hæc duo debent: Primum, quòd ſi flexis genibus, vel in alio quovis ſitu, voti compos fiam, nil requiram ultrà. Secundum, quòd in puncto, in quo aſſecutus fuero quæſitam devotionem, conquieſcere debeo ſine tranſcurrendi anxietate, donec mihi ſatisfecero.

QUinta, ut completo Exercitio ſedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum diſpiciam, quonam modo meditatio, ſeu contemplatio mihi ſucceſſerit. Et ſi quidem
E malè, inquiram cauſas, † cum pœnitudine, ac emendationis propoſito: ſin vero benè, gratias Deo agam, eumdem poſtea modum obſervaturus.

E § Cauſæ, inter cæteras hæ poſſent hîc conſiderari. Non benè meditationẽ præparaſſe, contra Notand. 3 Hebdom. 4 & Annot. 2 inter 20: Exercitium non feciſſe præſcripto tempore & modo: Additioneſque cunctas non dili-

genter obſervaſſe, contrà Annot. 6 ibid. Integram horam non expleviſſe; aut deſolatione incidente tempus ultra non produxiſſe, contra Annot. 12 & 13 ibidem. Additio autem hæc quâ jubemur diſpicere, quomodo meditatio ſucceſſerit, magnæ eſt utilitatis, nec umquam omittenda.

SExta, ut cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis eſt de gloriosâ Chriſti reſurrectione, ſubterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio impedit fletum & dolorem de peccatis meis, qui tunc quærendus eſt, adſcitâ potiùs mortis vel judicii recordatione.

SEptima, ut eamdem ob cauſam, omni me privem lucis claritate, januis ac feneſtris clauſis tantiſper, dum illic moror, niſi quamdiu legendum aut veſcendum erit.

OCtava, ut à riſu, verbiſque riſum provocantibus, maximè abſtineam.

NOna, ut in neminem oculos intendam, niſi ſalutandi aut valedicendi poſcat occaſio.

DEcima, † ut aliquam addam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam: quæ quidem in interiorem & exteriorem dividitur. Interior eſt, dolor de propriis peccatis, cum firmo propoſito cavendi, tum ab illis, tum ab aliis quibusvis in poſterum. Exterior autem, eſt F

F § In hac Additione S.P.N. 1. Duplicem explicat ſatisfactionem, ſive pœnitentiam: interiorem, & exteriorem. 2. Triplicem tradit modum exterioris pœniten-

eſt fructus interioris, videlicet caſtigatio aliqua de commiſſis, quæ tribus potiſſimum modis aſſumi poteſt.

tiæ: circa victum, circa ſomnum, & circa ipſam carnem. 3. Triplicem pœnitentiæ exterioris ponit finem, ſive effectum: victoriam ſui; gratiæ cujuſdam impetrationem; & dubii alicujus reſolutionem. 4. Docet modum variandi pœnitentias per intervalla, ut finem quæſitum conſolationis aſſequamur. 5. Docet modum, quo menſuram pœnitentiæ invenire poſſimus nobis accommodatam. Ex quibus patet, quantus theſaurus lateat in hac Additione.

G Primò circa victum, ſubtractis quibuſdam, non ſuperfluis ſolùm (quod temperantiæ eſt, non pœnitentiæ) ſed etiam convenientibus alimentis: Et eò fit meliùs, quo plus ſubtrahitur; † vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate gravi, ſeu infirmitate. Secundo circa ſomni & ſtrati modum, ſublatis, non mollibus tantum, aut deliciofis rebus, ſed aliis etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis grave periculum. Quapropter de ſomno neceſſario nihil demendum eſt, niſi aliquantiſper ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimii ſomni) moderandam. Tertio circa ipſam carnem, ut inflictum ſentiat dolorem, admotis, geſtatiſque

G § Similia habentur Reg. 4. de victu temperando. *Quanto plus de convenient[e] victu ſibi quis ademerit ... tantò celeriùs &c.* ibi tamen & hic cavetur grave infirmitatis periculum. Item Reg 7. de diſtribuendis Eleëmoſynis: *Optimum ac ſecuriſſimum eſt ... ut ſuæ ſubtrahat commoditati, quãtum poteſt.* Item in fine Hebdomadæ 2, de emendatione vitæ faciendâ: *hoc enim unusquiſque perſuaſum habeat, tantum ſe*

tiſque ciliciis, funibus, aut vectibus ferreis. vel incuſſis verberibus ac plagis, vel aliis auſteritatis generibus aſſumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, ut doloris ſenſus in carne tantum ſit, nec penetret oſſa cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potiſſimum utemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes; non autem adeo interiores, ut valetudinem adverſam cauſare poſſint.

in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius, & commodi proprii affectione ſeſe abſtraxerit. Hic eſt ſpiritus Sanctorum, conformis Regulæ 12. Summarii, per quam noſtri debent *quærere in Domino majorem ſui abnegationem, &c.* vide Reg. 4 de victu, & hîc lit. I.

Notanda ſunt inſuper quatuor hæc circa pœnitentiam. Primùm, quòd pœnitentiæ exterioris triplex eſt uſus, ſeu effectus; nimirum, ut pro delictis præteritis nonnihil ſatisfiat. Ut vincat ſeipſum homo, inferiorem ſui partem, quæ ſenſualitas appellatur, ſuperiori, hoc eſt rationi, magis ſubjiciens. Ut poſtremò quæramus atque impetremus aliquod gratiæ divinæ donum, quod optamus; puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores paſſionis Chriſti; aut dubii alicujus, quod nos angit, reſolutionem.

Secundum, quòd, Additiones primæ duæ, ſolis conveniunt Exercitiis, quæ media nocte, & ſub

ſub auroram fiunt. † Quarta verò in templo, vel coram aliis numquam, ſed domi tantùm & clanculum exequenda eſt.

H § Quid obſervandum ante Exercitia, quæ fiunt interdiu, videndum in *Notando* 4. Hebdom. 2.

Tertiò, quòd quando is qui exercitatur, affectum quæſitum non conſequitur, ut dolorem, vel conſolationem; mutare ſubinde expedit rationem victus ſomnique, & alia genera pœnitentiæ: ita ut pœnitentiam unam per triduum ſectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo; prout diverſis plus aut minùs pœnitentiæ eſt ſumendum.

Prçterea, cùm pœnitentias hujuſmodi ſæpè omittamus ob affectum carnis, aut erroneum judicium, quaſi naturalis noſtra complexio ferre illas non poſſit, citra ingens valetudinis detrimentum; & è contrario juſtum nonnumquam pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes; mutatis, ut dictum eſt, pœnitentiæ generibus, ac per vices ſumptis & relictis, evenit plerumque, ut clementiſſimus Dominus, qui naturam noſtram perfectiſſimè cognoſcit, unicui-
I que id compertum reddat, † quod ipſi expedit.

I § Simile quid habetur Reg. 4 de victu. Quia tamen vel per defectum, vel per exceſſum, facilè peccatur, adhibenda eſt directio Inſtructoris. Agit enim diſertè S.P.N. de eo *qui exercitatur*, ab Inſtructore: cui talia aperienda eſſe ſatis clarè docet Annot. 17 inter 20, & variis locis non obſcurè ſupponit. Atque hinc eſt Regula Summ. 41, de tentationibus, pœnitentiis, &c. aperiendis *Præfecto rerum ſpiritualium, vel Confeſſario, vel Superiori.*

Quar-

Quartum, quòd, Particulare examen fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa Exercitia & Additiones ſolent obrepere: id quod etiam per tres alias ſequentes Hebdomadas, obſervandum venit.

HEBDOMADA SECUNDA. †

A § De Secundâ hebdomadâ, & de fine, qui in ea prætenditur, vide Direct. cap. 18 & §. 2 cap. 19, ubi de via illuminativa, & diſpoſitione requiſita ad hanc Hebdomadam agitur, & quid cum minus capacibus agendum.

Contemplatio Regni JESU-Chriſti, † ex ſimilitudine Regis terreni, ſubditos ſuos evocantis ad bellum. A

B § Hic titulus conformis eſt Euangelio; quod vocatur *Euangelium Regni* Matt. 4 v. 23, & alibi. De hac Contemplatione agit Directorium cap 19 §. 1, 2, & 3, ubi oſtenditur, quomodo ſit quaſi fundamentum, & non computetur propriè inter meditationes, &c. B

Dubitari poſſet, an in hac Contemplatione, & in alterâ de 2. Vexillis (cùm utraque habeat duas partes) debeamus primum totam priorem partem percurrere, ac deinde ſecundam? an vero poſt unumquodque punctum prioris partis, applicatio facienda ſit, vel opponendum aliud punctum ex parte ſecunda? Sed in hac re quiſque poteſt tenere modum, in quo plus guſtûs & fructûs ſentit. Quod ſi non recedamus ab ordine S. P. Noſtri, hujus qui-

quidem Contemplationis pars prima, exigit actus ſolius fere intellectus: at prima pars meditationis de 2 Vexillis admittit benè operationem quoque voluntatis, quâ fugiamus & deteſtemur fraudes mali ducis.

ORatio præparatoria fiet more ſupradicto.

Præludium primum, ad conſtructionem loci, nunc erit, ut ſpectare nos imaginemur ſynagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat: & ſic de locis aliis.

SEcundum, ad gratiam poſcendam pertinens, in hac parte erit, petere à Deo, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto; ſed ad ſequendum, ac obtemperandum prompti ſimus.

C PUnctum primum eſto, † proponere mihi ob oculos humanum Regem, divinitus electum, cui Principes, & populi omnes Chriſtiani reverentiam & obſequium præſtare debeant.

C § In primo puncto reſpexit S. P N. ad primum punctum Fundamenti; ad reverentiam videlicet & obſequium, quod quis debet Domino ſuo.

D SEcundum eſt, † imaginari quòd audiam illum Regem loquentem ad omnes ſubditos: In animo eſt mihi, regiones infidelium univerſas ditioni meæ ſubjicere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus ſit oportet non alio uti victu, veſtitu, re-

D § In ſecundo puncto, proponuntur ea, quibus abſtinendum utendumve eſt; quatenus ad obſequium illud *vel conferunt, vel obſunt.* Quæ verò res nominatim hîc

recenſentur, reduci poſſunt ad illas quatuor, in Fundamento enumeratas. Nam in tenuitate & aſperitate victus, paupertas agnoſcitur, ad quam ſi veſtitus, exteriorque habitus humilis acceſſerit, contemnetur vulgò, & vilipendetur, qui talis eſt. Labores verò & vigiliæ, quas Rex ille commemorat, ad corporis incommoda, morbos & dolores; cæteri denique caſus ad pericula, brevitatem vitæ, & mortem ipſam appetendam pertinent.

rebuſque aliis, quàm me utentem conſpexerit. In iiſdem quoque laboribus, vigiliis, & caſibus ceteris mecum perſiſtendum erit, ut particeps fiat victoriæ & felicitatis unuſquiſque, prout laborum ac moleſtiarum ſocius extiterit.

E § Tertium Punctum, docet eligere, quod rectum honeſtumque eſt quando de obſequio Principis illius agitur: ſimulque demonſtrat, quàm turpe ſit & indignum eligere iners otiũ, quando tot nominibus ad labores & certamina provocamur.

Tertium eſt, † conſiderare quid-nam reſpondere debeant Regi amantiſſimo & liberaliſſimo fideles ſubditi, & quàm prompte ad omnem ejus voluntatem offerre ſe accinctos. Contrà verò, ſi quis non obaudiret, quanto apud homines univerſos vituperio dignus eſſet, atque quàm ignavus miles æſtimandus. E

Pars ſecunda hujus Exercitii conſiſtit in collatione ſimilitudinis inter dictum Regem, & Dominum Jesum Chriſtum, circa triplex illud punctum.

Pri-

PRimo, ſic applicabimus exemplum. Si terrenus ille Rex, cùm bellicâ ſuâ evocatione, dignus eſt, cui attentio & obſequium præſtetur; quantò magis Chriſtus, Rex æternus, mundoque toti conſpicuus; qui ſingulos ad ſe his invitat verbis: Mea hæc eſt juſtiſſima voluntas, totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quiſquis eò mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt: labori enim præmium reſpondebit.

F SEcundum, ratiocinabimur, † neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſervitio ſe totum offerat, & addicat.

F § Stimulo nobis eſſe in primis debent verba illa: *Neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſervitio ſe totum offerat & addicat.* Nam quæ in Fundamento propoſita ſunt (quamvis cætera abeſſent omnia) urgent, atque adeò cogunt nos, ſi modo rationis expertes non ſumus, ut nos totos Deo devoveamus, & conſulamus ſaluti noſtræ. Quis igitur illum ſanæ mentis dixerit, qui nunc illud obſequii divini, ſalutiſque propriæ negotium negligit, poſtquam Deus ipſe homo factus, ducem ſe exhibuit illius viæ ad ſalutem & finem noſtrum? Poſtquam ipſe primus, quidquid arduum eſt, exhauſit ac vicit? Poſtquam tanta laborantibus præmia promiſit?

TErtio, judicandum erit, quòd ii, qui ſe obſequiis illius prorſus duxerint mancipandos, non ſeipſos tantum ab laborum tolerantiam; verum

rum etiam majora & præclariora quædam munera oblaturi ſunt, expugnatâ carnis,ſenſuum, amoriſque proprii & mundani rebellione +. Unde reſpondebit quiſque in hunc ferè modum: En, ô Rex ſupreme, ac Domine univerſorum, tuâ ego, licet indigniſſimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ ſubjicio voluntati; atteſtans coram infinitâ bonitate tuâ,nec non in conſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſque Curiæ cæleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum; ut (dummodò in majorem laudis tuæ, & obſequii mei G proventum cedat) + quàm poſſim proximè te ſequar, & imiter in ferendis injuriis & adverſis omnibus, cum vera, tum ſpiritûs, H tum

G § In tertio Puncto,annotandi ſunt gradus diverſi, qui inveniuntur in illâ Chriſti imitatione. Primus eſt,expugnatio rebellionis, carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani. Secundus, tolerantia laborum. Tertius, paupertas ſpiritûs. Quartus, Paupertas rerum. Quintus tolerantia injuriarum, & omnium adverſorum. Et quidem hi duo poſtremi gradus ſunt *majora, & præclariora* illa *munera,* ad quæ ii ſe offerunt, qui ſe prorſus obſequiis CHRISTI duxerint mancipandos.

Hinc etiam diſcimus, inter quatuor illas res, quas S.P.N. in Fundamento proponit, duas eſſe poſitas loco maximè arduo; paupertatem videlicet, & contemptum. Nempè homines paſſim pro divitiis & honore, pericula & mortem ipſam non dubitant adire.

H § Parentheſis illa (*dummodò in majorem laudis tuæ, & obſequii mei proventum ce-*

tum etiam rerum paupertate: Si (inquam) ſanctiſſimæ tuæ majeſtati placeat ad tale me vitæ inſtitutum eligere atque recipere.

dat.) reſpondet illi ſententiæ Fundamenti: *Conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere.* Nimirum electioni locus relinquitur: in eligendo autem paupertas & contemptus amplectenda ſunt, quatenus ad finem ducunt.

Eadem Parentheſis perſæpè etiam locum habet, in iis qui jam paupertatis ſtatum amplexi ſunt. Nam plura quotidie ſolent venire in deliberationem, quorum pars una eſt expoſita injuriis, & non ſpiritus tantum, ſed rerum quoque paupertatis: & tali quidem quæ cum incommodis & indigentiâ, ſive ut Reg. 24. Summarii loquitur) cum effectibus paupertatis conjunctà ſit. In his igitur ita animo comparati eſſe debemus, ut deſideremus proximè Chriſtum ſequi; dummodo tamen in majorem laudis ipſius, & obſequii noſtri proventum cedat.

I Fiet bis interdiu + hoc Exercitium, manè cum primum ſurreximus, & in horâ prandium vel cœnam præcedente.

I § Apparet hinc ſatis, quòd S.P.N. hanc contemplationem, non ponat in ordine meditationum hujus Hebdomadæ: ſed quod illam ponat extra ordinem, tamquam fundamentum quoddam. Nam illo die nullam nocturnæ meditationis facit mentionem, & tantùm bis interdiu vult fieri hanc contemplationem. Sic ut ille dies habeat tantùm duas contemplationes, & ſit extra ordinem quodammodo.

K In hac hebdomadâ ſecundâ, & ſubſequentibus utile fuerit, aliquid ſubinde legere, + ex Euangelio, vel pio alio codice, ut de Imitatione Chriſti, & Sanctorum vitâ, &c.

K § De libris, & eorum lectione tractat Directorium cap. 3 § 2, 3, 4, 5, & 6, ubi etiam de ſcriptione, quæ & qualis hæc eſſe debeat.

Iterum de librorum lectione cap. 21 §. 2.

PRIMÆ DIEI MEDITATIO

Prima erit, de Incarnatione Jeſu-Chriſti, complectens Orationem præparatoriam, tria Præludia, & Puncta tria, cum uno Colloquio.

ORatio præparatoria nihil à ſuperioribus variatur.

PRæludium primum eſt, proferre in medium contemplandæ rei hiſtoriam, quæ hoc loco erit: Quomodo Perſonæ tres Divinæ, univerſam terræ ſuperficiem ſpeculantes, hominibus refertam, qui ad infernum deſcendebant, in Deitatis ſuæ æternitate decernunt, ut ſecunda Perſona, pro ſalute humani generis, naturam hominis aſſumat. Unde adveniente tempore præſtituto, Archangelus Gabriel ad Beatam Virginem MARIAM nuntius deſtinatur, ut dicetur infra in myſt. vitæ Chriſti.

SEcundum pertinet ad loci Compoſitionem, quæ erit viſio imaginaria, perinde ac ſi oculis pateret terræ univerſæ ambitus, quam habitant tot diverſæ gentes. Deinde ad certam mundi partem domuncula ſpectetur Beatæ Virginis, apud Nazareth in Provinciâ Galilææ ſita.

Ter-

TErtium continet gratiæ poſtulationem, ut intimè cognoſcam, quo pacto Dei Filius mei cauſa ſit homo factus, ut ardentius ipſum amem, & abhinc ſequar ſtudioſius.

A NOtandum hic eſt, tam Orationem præparatoriam, quam tria Præludia, † per totam Hebdomadam, & reliquas ſequentes itidem fieri, Præludiis dumtaxat pro diverſitate rerum variatis. †.

A § De tribus præludiis, & quomodo obiter hiſtoria in primo præludio repræſentanda ſit, explicat ſimilitudine tabulæ viſæ Directorium c.19 §.4.

B B § Duo primâ præludia variantur facilè pro varietate hiſtoriæ. Quamvis autem propter ſummam conjunctionem myſteriorum Incarnationis & Nativitatis, in quibus Filius Dei factus eſt homo, dicatur in contemplatione de Nativitate, quod tertium præludium *à ſuperiore nihil mutabitur:* tamen in aliis myſteriis, mutari quoque debere tertium præludium *pro diverſitate rerum* conſtat, tum ex primo Exercitio primæ Hebdomadæ; tum ex hoc notando. Facilis verò erit hæc mutatio, ſi, prout in 1 Exerc. 1 Hebd. dicitur, à *Domino id poſtulem, quod exopto, juxtà propoſitæ contemplationis argumentum.* Sic (ut ex ſingulis ſequentibus Hebdomadis unum exemplum demus) in hac 2. Hebdom. in myſterio *de Baptiſmo Chriſti*, peti poteſt gratia illud intimè cognoſcendi, ut inde ad Chriſti humilitatem imitandam magis accendar. In 3 Hebdomada, *de accuſatione apud Pilatum*, peti poteſt gratia injurias ibi Chriſto illatas benè inſpiciendi, ut inde animos accipiam imitandi Chriſtum, & pro peccatis meis æquo animo tolerandi, dum accuſabor falſo, & aliis poſtponar. In 4 Hebdom.

in Apparit. 4 peti poteſt gratia, ut, quandoquidem ego peccaverim ſicut Petrus, particeps fiam tum contritionis & pœnitentiæ, tum conſolationis & lætitiæ, quam Petrus habuit Chriſto ipſi apparente, & ſic in aliis: imò in illis ipſis myſteriis, poteſt poſtulatio aliis modis mutari, prout hunc vel illum fructum exopto.

C § In unoquoque Puncto, hortatur nos S. P.N. aliquid ad nos reflectere, & ad nos ipſos applicare, & ex ſingulis nonnihil fructûs decerpere. Juverit hîc quoq; exemplum aliquod dare.

D § Ex contemplatione hominum ſuper faciem terræ degentium, &c. concludemus inconſtantiam rerum humanarum, brevitatemque vitæ noſtræ. Et quis ob res adeo fluxas & caducas, à fine ad quem factus eſt, deflectat? Quis ob illas obſequium Divini illius Regis negligat? Præſertim cum brevi labori addixerit præmium ſempiternum?

Ex contemplatione Perſonarum trium Divinarum è *Solio Regali ſuo* intuentium *omnia hominum genera, in ſuperficie terræ cæcorum more viventium, paſſimque morientium, & deſcendentium ad Infernum*; diſcemus; quàm oculis longè diverſis à judicio noſtro Divina illa mens aſpiciat has res infimas & humanas. Profectò *ſapientia . . . hujus mundi, ſtultitia eſt apud Deum*, 1 Cor. 3. Utinam aliquis cæleſtis illius ſapientiæ radius nobis in-

PUnctum primum, † eſt: ut ſpeculer perſonas omnes, † de quibus agitur. Et primò quidem homines ſuper faciem terræ degentes, adeò moribus, geſtibus, & actionibus diverſos; quoſdam albos, & nigros alios; nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitatos: hunc plorantem, & ridentem illum: ſanum unum, alterum ægrotum: naſcentes multos, & multos viciſſim morientes; ceteraſque varietates propè innumeras. C D

infundatur divinitus, quo mendacium à veritate ſecernamus!

Contemplando *Virginem* MARIAM *cum Angelo eam ſalutante*; conſiderabimus, quomodo Angelis, imò Deo, ſit in pretio Virgo, pauper, obſcura, & vulgo incognita. Sed tenebat *viam bonam, & rectam*, 1 Reg. 12, ad Deum nempè, ad quem facta erat. Idcirco, omiſſis Principum Palatiis, Angelus Virginis hujus congreſſum ambit!

Deinde contemplandæ erunt perſonæ tres divinæ, è ſolio regali ſuo intuentes omnia hominum genera, in ſuperficie terræ cœcorum more viventium, paſſimque morientium, & deſcendentium ad infernum. Poſteà Virginem MARIAM cum Angelo eam ſalutante conſiderabimus, aliquid inde ſemper ad nos reflectendo, ut ex conſideratione tali fructum aliquem referamus.

SEcundum punctum eſt, auditu interno excipere, quid loquantur perſonæ omnes, † ut
E homines in terris confabulantes, blaſphemantes, ſibique invicem conviciantes. Divinæ verò perſonæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes. Virgo & Angelus in cellulâ de Incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium reflexione, ſeu applicatione quadam ad meipſum factâ, ſtudebo ex ſingulis nonnihil fructus decerpere.

E § In 2 puncto audiemus *homines in terris confabulantes*: narrant *iniqui fabulationes*, Pſal. 118, non de fine, ad quẽ creati ſunt, aut de recto rerum creatarum uſu ad finem; ſed de uſu perverſo, & earum electione minimè fini conſentaneâ; de ambiendis videlicet divitiis, honoribus & dignitati-

bus; aliiſque de rebus, ſpectantibus *ad carnis, ſenſuum, amoriſque proprii, ac mundani* oblectationem. Atque ex his oriuntur cætera linguæ peccata, ex quibus S P. N. pauca enumerat in Examine Generali ſupra. At Divinæ Perſonæ non aliam rem inter ſe tractant, quàm de hominibus in viam reducendis, per quam itur ad finem, ob quem conditi ſunt. Non aliâ de re loquitur Angelus cum B. Virgine. Hinc diſce, quo ſermones tui dirigi debeant.

F § In 3 Puncto, vide mortales hoc unum agentes, ut conſequantur per fas & nefas res illas vanas, quas tantoperè depereunt. Hinc bella, cædes, & omnium rerum perturbatio, ac tandem exitium ſempiternum. O! quanta ſecum mala fert animus, ad res quaſdam creatas perversè inclinatus & affixus! Intereâ infinita illa Dei bonitas exequitur opus Incarnationis: & Filius Dei, in Virgineo utero humanâ carne induitur & mittitur, ut nobis, à pravo illo rerum creatarum amore abſtractis, viam ad finem noſtrum commonſtret, atque adeo ut tanquam Dux nobis præeat. Quis *ſanæ mentis . . . non cupidiſſimè CHRISTI ſervitio ſe totum* hic *offerat & addicat?*

TErtium conſequenter erit, actiones quoque perſonarum, † ſimul attendere: ut puta, quomodò ſeſe invicem mortales infeſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodò Sanctiſſima Trinitas Incarnationis opus exequatur: quomodò item ſuâ Angelus fungatur legatione; & Beata Virgo humillimè ſe gerens, Divinę gratias agat majeſtati. Ex quibus ad nos ipſos, ut dictum eſt, reflexis, fructus obiter eſt legendus. F

Col-

G COlloquium poſtremò † ſubjiciam, diſquiſitis ſtudiosè verbis, quibus divinam quamlibet perſonam, Verbum Incarnatum, & ipſius Matrem, dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quidquid ad majorem juvet imitationem Domini mei Jesu Chriſti, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine *Pater noſter.*

G § In colloquio petere diligenter convenit, *quidquid ad majorem juvet imitationem Domini mei JESV Chriſti, velut nunc recens incarnati.* Nam ſic hæc Meditatio optimè cohærebit cum contemplatione de Regno Christi, quæ eſt fundamentum quoddam totius viæ illuminativæ. Quapropter juverit iterum in illa verba prorumpere. *En, ô Rex ſupreme ac Domine univerſorum*, pro me recens incarnate, *ego tuâ, licet indigniſſimus, fretus tamen gratiâ, & ope, &c.*

II CONTEMPLATIO.
De Nativitate.

ORatio præparatoria ſicut ſuprà.

Præludium primum ex hiſtoriâ dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu Beatæ Virginis ex oppido Nazareth: quo ſcilicet modo jam nono menſe gravida, & inſidens aſinæ (ut piè meditari licet) ac Joſeph comes, cum ancillulâ
A & bove, † profecti ſunt Bethleem, tri-

A § ☞ Auctores, qui cenſuerunt B. Virginem inſediſſe aſinæ, ac ſecum adduxiſſe bovem, vide apud Suarez To. 4, de Relig. Tract. 10 lib. 9 cap. 5, N. 17 & 18, ubi invenies etiam probabiles ratio-

nes pro comitatu ancillulæ.] tributum à Cæſare exactum, pro ſe ſoluturi.

SEcundum verò deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimatâ ejus longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente. Deinceps etiam nativitatis locum rimabimur, ſpeluncæ ſimilem latum; vel anguſtum, planum vel erectum, commodè vel incommodè paratum.

TErtium, à ſuperiore nihil mutabitur.

B § Ex Autographo ſic meliùs leges: *Inter quos me adeſſe fingam, tamquam pauperculum, & ſervulum indignum, eos ſpectantem, contemplantem, & eorum neceſſitatibus cum reverentia maxima famulantem.*

PUnctum primum eſt, aſpectus perſonarum, ut Virginis Deiparæ, & Joſeph conjugis, cum famulâ, & Chriſti Domini, ut infantis nunc primum nati: * Inter quos † me adeſſe fingam, tamquam pauperculum, eorum utcumque neceſſitatibus, cum reverentiâ maximâ famulantem. Ac inde quid ad me redire emolumenti ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam. *i B

Igitur contemplare in Stabulo Bethleëmitico lectulum, veſtitum, pannos, cæteraque inſignia, quibus Rex tuus ornatus venit in hanc lucem; & revoca in memoriam ſecundum Punctum 1 Partis Contemplationis de Regno CHRISTI.

Se-

C SEcundum conficitur ex verborum, † quæ ibidem fiunt, apprehenſione fructuoſa.

C § Audi CHRISTUM ex Præſepio tibi loquentem ea, quæ in eodem ſecundo Puncto 1 Partis; vel in primo Puncto 2 Partis de Regno CHRISTI antè audiviſti.

D TErtium ex negotiorum, † quæ illic geruntur, inſpectione, puta itineris, laborum, & cauſarum ob quas ſummus omnium Dominus, in ſummâ natus ſit egeſtate, laturus quoque in hac vitâ cum perpetuâ paupertate labores, famem, ſitim, æſtum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem ſubiturus, idque
E mei cauſa: † unde per ſingulas ſtudebo proventum aliquem ſpiritualem colligere. Hæc demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum *Pater noſter.*

D § Vide ex omnibus rebus creatis, qualia elegerit CHRISTUS: Paupertatem ſcilicet & contemptum, præ divitiis & honore. Hæc CHRISTI electio moderabitur, illam nimis cœcam animi propenſionem, quâ raperis inconſultò in res fini tuo contrarias.

Poſt hæc conſidera cauſam, cur Rex ille ſupremus ac Dominus univerſorum talis voluerit venire? Ut nimirum exemplo ſuo animos nobis daret, ad facienda ea, quæ facere debuiſſemus, etiamſi ipſe non veniſſet.

E § Denique perpende verba illa: *Mei cauſa.* Si Rex ille, nullius egens, hoc fecerit *mei cauſa*, ut me in viam ad finem reduceret, quid æquum eſt me facere? Hîc iterum: *En, ô Rex ſupreme, ac Domine univerſorum, recens mei cauſa* nate, *ego tua, licet indigniſſimus, &c.*

De Punctis Meditationum.

QUia S. P. N. Meditationes hujus Hebdomadæ in tria ferè Puncta diſtribuit : ſcilicet in perſonarum, verborum, & operum contemplationem; ſingulorum copiam & fœcunditatem breviter exhibebo.

De Personis. In his poteſt conſiderari, *Vultus*; *corporis habitudo, & color*; *ætas*; *ſitus*; *geſtus*; *veſtis*. Quibus addi poteſt *locus*, ſicut S. P. N. in Medit. de duobus vexillis, contemplatur Christum *humili . . . conſtitutum loco*. Præterea inveſtigari poſſunt interiora hæc: *Tres potentiæ, & paſſiones animi*. Quam ſit perſona *fœda, & infecta cœno peccatorum, tam capitalium, quam aliorum*; quam *ornata Virtutibus Theologicis Fide, Spe, Charitate, & Moralibus*, inter quas prima & præcipua eſt *Religio*, quâ interior & exterior cultus, Deo debitus, exhibetur, veluti oratione, ſacrificio, &c. huc ſpectant quatuor Virtutes Cardinales, *Prudentia* ſcilicet, *Juſtitia, Temperantia, & Fortitudo*: conſilia item Euangelica, *Paupertas voluntaria, Caſtitas perpetua, Obedientia integra*. An inſtructa ſit *ſeptem donis, & duodecim fructibus S. Spiritus*.

Quia verò in his valdè ſalutaris, copioſa & facilis meditanti ſæpè eſt materia, tam dona, quàm fructus hic enumerabo. Dona Spiritus Sancti apud Iſaiam cap. 11, hæc recenſentur. 1. Sapientiæ. 2. intellectus. 3. conſilii. 4. fortitudinis. 5. Scientiæ. 6. pietatis. 7. timoris Domini. Fructus autem, ad Galatas 5, ſunt hi. 1. Charitas. 2. Gaudium. 3. Pax. 4. Patientia. 5. Benignitas. 6. Bonitas. 7. Longanimitas. 8. Manſuetudo. 9. Fides. 10. Modeſtia. 11. Continentia. 12. Caſtitas.

De Verbis. Tria ſunt homini neceſſaria, ad ſalutem & finem ſuum conſequendum : Nimirum, ut *Dominum Deum ſuum laudet, ac revereatur, eique* ſerviat. In Fundam. Ad reverentiam pertinet perſonæ totius compoſitio,

tio, quâ ſe alterius conſpectui offert. Hæc verò compoſitio acquiritur potiſſimum contemplatione & imitatione perſonarum, de quâ nunc egimus. At laus verbis potiſſimum perficitur. Videndum igitur eſt in primis, *quid* Perſonæ *laudent: quid* contra *vituperent & parvi pendant: de quibus* rebus loquantur: tum *quibuscum* colloquantur: Conſiderandum quoque *tempus*; *locus*; *& modus*. Cogitationes huc referri poſſunt: nam verba ſunt quædam cogitationum ſigna.

De Opere. In hoc ſitum eſt obſequium, quod alteri exhibemus, & probatur per illud ſtudium eidem ſerviendi. Indagandum igitur, *Quid* perſonæ agant. Campus hîc ampliſſimus aperitur, ſi ad Fundamentum, ad Meditationes ſingulas primæ Septimanæ, & ad Meditationem de Regno Christi, &c. facta perſonarum explores. Veluti ſi utaris triplici illo compendio 2 Exercitii 1 Hebdomadæ, quod juvat, tam ad rectè facta, quàm ad peccata in memoriam revocanda: *Conſideratis videlicet locis habitationis . . . converſationum modis & officiorum ſeu negotiorum, quibus functi* ſunt, vel funguntur, *generibus diverſis*. Plura ejuſmodi occurrent, quibus Punctum hoc mirè amplificabitur, ſi ad Meditationes anteactas animum convertas.

Poſſunt hîc conſiderari opera miſericordiæ: tum Corporalia, quæ ſunt ſeptem. 1. Eſurientes paſcere. 2. Potum dare ſitientibus. 3. Operire nudos. 4. Captivos redimere. 5. Ægrotos inviſere. 6. Hoſpitio peregrinos ſuſcipere. 7. Mortuos ſepelire: tum deinde Spiritualia, quæ item ſunt ſeptem. 1. Peccantes corrigere. 2. Ignorantes docere. 3. Dubitantibus rectè conſulere. 4. Pro ſalute proximi Deum orare. 5. Conſolari mœſtos. 6. Ferre patienter injurias. 7. Offenſam remittere.

Conſideretur denique *modus, tempus, locus, cauſa, finis, &c.*

Nam Directorium agens de punctis hiſce Meditationum cap. 19 §. 5, 6 & 7, notat §. 7, quòd non prohibeamur illis tribus punctis addere alia, qualia ſunt, *Cogitationes*,

tiones, & affectus Perſonarum interiores, tum etiam virtutes; & præterea modus, & finis myſteriorum, quæ occurrunt; cauſæ item & affectus, tempus & reliquæ circumſtantiæ. Sed ſive hæc cenſeantur diverſa eſſe puncta, ſive reducantur ad aliquod ex tribus punctis propoſitis à S. P. Noſtro (ſicut fit in Contemplatione de Nativitate in tertio puncto) non tantoperè videtur referre: facere quiſque poteſt prout ſe melius ſentit juvari.

Amplus quoque aperitur campus Meditandi, ſi in myſteriis animum advertas ad octo beatitudines, quas Chriſtus tradidit Matt. 5. contemplando ſcilicet, quomodo & in perſona, ſitu, & geſtu, & in verbis, & in opere, Chriſtus aliique exercuerint illas octo virtutes. Conſiderando præterea, præſertim dum verſamur in 4 Hebdomadâ, quomodo annexas beatitudines adepti ſunt. Illud quoque obſervandum, virtutes omnes illas conjunctas eſſe cum tribus illis virtutum gradibus, qui traduntur in contemplatione de 2 Vexillis, ex iiſque quodammodo profluere: Beatitudines autem ipſas ſpectare ad victoriam & felicitatem, cujus, in Meditatione de Regno Chriſti, Rex Noſter dicit, quod particeps erit *felicitatis* unusquiſque, prout laborum & moleſtiarum particeps fuit.

VIRTUTES.	BEATITUDINES.
1. Beati pauperes ſpiritu:	quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum.
2. Beati mites:	quoniam ipſi poſſidebunt terram.
3. Beati qui lugent:	quoniã ipſi conſolabuntur.
4. Beati qui eſuriunt, & ſitiunt juſtitiam:	quoniam ipſi ſaturabuntur.
5. Beati miſericordes:	quoniam ipſi miſericordiam conſequentur.
6. Beati mundo corde:	quoniam ipſi Deum videbunt.
7. Beati pacifici:	quoniam Filii Dei vocabuntur.
8. Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiã:	quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum.

Quis-

Quiſquis perſonas, verba, & opera hoc modo in ſingulis myſteriis fuerit contemplatus, is ſeipſum reſpiciens, inveniet unde fructum multiplicem colligat; & poſt intellectus ratiocinationem, ſuaptè ſpontè, ad voluntatis affectiones rapietur.

Iſtud modò universè monendum eſt: in ſingulis Punctis varias quaſi perſonarum claſſes menti objiciendas eſſe: ut nunc mundo amorique proprio deditos; nunc Deo devotos conſideremus: ipſos etiam Inferos nonnumquam adeamus, inde ad Cælites cogitationem transferamus; per omnes terræ cælique plagas mente vagando; ne ipſas quidem res vitæ expertes prætereundo, quas S.P,N. in 2 Exercitio Hebd. 1, tamquam Dei inſtrumenta & miniſtros contemplatur. Harum tam diverſarum claſſium conſiderationem, & inter ſe comparationem, docet nos pulchro exemplo, S.P.N. in Meditatione de Incarnatione.

Nos quoque ſpecimen aliquod dabimus, modumque tractandi Puncta Meditationum, in fine harum Explanationum.

III CONTEMPLATIO

Eſt repetitio præcedentium duarum.

PRo tertio Exercitio ſeu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes, cum Oratione præparatoriâ, & iiſdem tribus Præludiis, notando ubique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim. Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominicâ, ut priùs.

No-

F § Quæres, quiddicendum de praxi illa, qua nonnulli Repetitionis, aut alterius Exercitii loco, ſolent diſcuſſionem facere, de regulis, vel officio ſuo, vel aliud ejuſmodi? Reſpondeo, quod praxis illa ſit minus conformis menti S.P.Noſtri, qui variis locis & modis inculcat, ſive quinque, ſive quatuor fiant Excrcitia; ſive una pro omnibus contemplatio aſſignetur, ut fit quinta die & ſequentibus Hebdomadæ ſecundæ; ſive duplex, ut alibi; quod debeamus toto die hærere in eadem materia eam repetendo, ac demum ſenſus applicando. Sic enim fit, ut myſterium altiùs animo imprimatur: qui fructus retardatur; quando Exercitium interponitur aliud. Quo autem contemplationes altius animo inſident, eò melius præparamur ad tertium humilitatis gradum, qui eſt quaſi objectum attributionis, ad quod omnia à S. P. N. diriguntur. Jam vero qui in tertio humilitatis gradu verſatus eſt, haud gravatè in ſuo ſtatu omnes officii ſui partes & regulas explebit. Ad gradum proinde illum præcipuo & non interrupto ſtudio per Exercitia & Meditationes tendendum eſt.

NOtandum, eumdem eſſe repetendi Exercitii modum † & ordinem in hac Hebdomadâ, & in ſequentibus, qui fuit in primâ; niſi quod mutatur materiâ, eâdem formâ permanente. F

Itaque utilius, & menti S.P.Noſtri magis conſonum eſt, myſteria ſingula, perpetuo quaſi meditationis opere, pet Repetitiones & Senſuum applicationes, cordi quodammodò inſculpere; atque hac viâ ad tertium humilitatis gradum contendere. Diſcuſſio verò illa, de quâ agimus, vel differri poteſt in aliud tempus; vel ſic poſſet inſtitui, ut propter illam Repetitiones & Applicationes ſenſuum nullatenus omittantur: veluti, ſi extra meditandi Exercitia quinque vel quatuor, quæ ſingula horam requirunt, impendatur ſaltem horæ

qua-

quadrans [1], vel media hora ejuſmodi diſcuſſioni.

Denique, ut pateat, quantoperè S. P. Noſtro cordi fuerit, proſecutio & repetitio iterata Myſterii, de quo noctu & in aurorâ meditati ſumus, cum applicatione ſenſuum ad idem: ne per ipſam quidem Electionem, quæ eſt diſcuſſio optima, atque adeo neceſſaria, vult omitti unam ex hiſce repetitionibus aut applicationibus ſenſuum. Sed quinto die Hebdomadæ ſecundæ, quando inchoatur diſcuſſio Electionis, quamvis unicum tantummodò myſterium illo die & deinceps aſſignet; ponit tamen diſertè quinque Exercitia, cum ſuis repetitionibus & applicatione ſenſuum, pro unoquoque die, ſic ut diſcuſſionem illam præcipuam voluerit fieri, extra ſeriem meditationum ac repetitionum.

Rationes cur Exercitia illa omitti non debeant, etiam tempore Electionis, præter proximè allatas, videri poſſunt in Directorio cap. 30, §. 3 & 4. Quamquam dum Exercitia illa fient more præſcripto à S. P. Noſtro, continget interdum, ut in aliqua parte meditationis, cum animus jam quietus eſt, occurrant quædam quæ ad Electionem (idem dici poteſt de diſcuſſione, & obſervatione Regularum, &c.) non parum juvant, aut movent; quæ tunc minimè repellenda, ſed ſedulo tractanda & verſanda ſunt.

Hæc viſum fuit paulo pluribus exponere, ne ſenſim irrepat Exercitiorum forma nova; alioſque nobis ſcopos præfigamus; cum in tertio gradu humilitatis omnia ſita ſint, ex eoque cætera quæ quærimus, facillimè, & quaſi ſponte ſuâ profluant.

IV. CON-

IV CONTEMPLATIO,

Eſt primæ ac ſecundæ iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis.

V CONTEMPLATIO,

Eſt applicatio † ſenſuum ad prædictas. A

A § Directorium cap. 20, ubi agit de Applicatione ſenſuum, teſtatur §. 1, quod hoc Exercitium ſit facilè; aptè propterea fit poſt alias diei meditationes, quibus mens fatigata aliquantum eſſe poteſt.

Differt verò à meditatione, ut traditur §. 3, quia meditatio, magis ratiocinatur per intellectum; applicatio autem potiſſimum inhæret in ſenſibilibus, ut in aſpectu, &c. ſubjungit deinde duplicem applicationis utilitatem §, 4.

Cum applicatio ſenſuum ſæpè verſetur circa duo myſteria duarum meditationum, contingere poterit, ut aliquis plus guſtûs & fructus referat, ſi primo applicet ſenſus omnes ad unum myſterium, ac deinde ad alterum: præſertim, quando myſteria inter ſe minus ſunt connexa.

POſt Orationem præparatoriam, cum tribus jam dictis Præludiis, apprimè conducit, quinque imaginarios ſenſus circa primam & ſe-

ſecundam Contemplationem, eo, qui ſequitur, modo, exercere, prout res ſubjecta feret.

B PUnctum primum erit, † ſecundum imaginationem reſpicere perſonas omnes; & notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantiis, utilitatem noſtram elicere.

B § Aſpectus perſonarum, in hoc puncto, videtur debere diverſus eſſe ab aſpectu perſonarum, qui fit in aliis meditationibus, ubi conſideratio actionum, eſt punctum diſtinctum ab aſpectu perſonarum. At in applicatione ſenſuum, conſideratio actionum, non eſt punctum diverſum. Quapropter perſonæ videntur hic reſpiciendæ, etiam tamquam agentes, ſive cum actionibus. Et hoc fortè indicat S. P. N. per verba illa: *Notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantiis,*

QUamvis applicationis ſenſuum ſpecimen aliquod dederimus in Contemplatione de Inferno: hanc tamen Contemplationem paucis declarabimus.

In primo Puncto. Intuere CHRISTUM in Virginis utero, per novem menſes incluſum; ibidemque in loco obſcuro, extra hominum aſpectum & memoriam latitantem. Diſce latere, & vivere ſolo cœlo teſte.

Oculos deinde converte ad S. Joſephum, & B. Virginem Matrem, & ancillam. Vide quàm diligenter omnes Dominum Deum ſuum, recens natum, laudent, revereantur, eique ſerviant. Ad hæc exempla poſcuntur tuæ manus.

Poſtremò oculos in cælum tolle. Videbis Cælites omnes, averſos à rebus illis, quas vulgo homines æſtimant, perpetuo obtutu fixos in illo ſpectaculo CHRISTI, vel concluſi Virginis utero, vel jacentis in Præſepio. Id age, ut tu quoque gratum ſpectaculum fias Deo & Angelis.

Se-

C § In ſecundo Puncto : Audi Chriſtum in utero Matris ſeſe Patri offerentẽ ad omnia, quæ & ad gloriam ipſius, & ad ſalutem noſtram ſpectant: eadem deſideria & vota in Præſepio collocatus identidem renovat. Tu item te totũ offer ad obſequium Dei, & ſalutem animarum.

SEcundum, velut, † audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in uſum noſtrum attrahere. C

D § In tertio Puncto: Interiore quodam guſtu: & olfactu, percipe & ſenti, ſapientiam, intellectum, conſilium, & cætera dona Spiritus ſancti: charitatem item, gaudium, & cæteros fructus ejuſdem Spiritus; quos tum B. Virgo, tum B. Joſeph, tum CHRISTUS ipſe in ſe ſenſerunt. Sanè virtutum harum fragrantia Cælum ipſum implevit odore ſuaviſſimo. Tu quoque id age, ut bonus CHRISTI odor fias, & ut guſtare etiam poſſis, *quoniam ſuavis eſt Dominus*. Pſ. 33.

TErtium, interiore † quodam guſtu & olfactu ſentire, quanta ſit ſuavitas & * dulcedo animæ, divinis donis ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint. D *k

In hoc tertio Puncto juverit legere correctionem ex autographo Hiſpanico, quæ poſita eſt in fine lit. k.

E § In quarto Puncto fac, ſicut ibi notatur.

QUartum, per † internum tactum, attrectare ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, cæteraque perſonis talibus conjuncta, unde fiat nobis devotionis vel boni cujuſlibet ſpiritualis major acceſſio. E

Huic

F HUic erit Contemplationi per Colloquium † imponendus finis, ſicut prioribus, adjecto itidem. *Pater noſter.*

F § In Colloquio, non omittenda poſtulatio gratiæ, quâ poſſis intelligere & exequi, quæ tum in Fundamento, tum in Meditatione de Regno Chriſti, apud animum tuum decreviſti, quæ identidem ſunt revocanda in memoriam.

NOTANDA

Inſuper ſunt hæc quinque.

PRimum, quod tam in hâc, quam in qualibet ſequente hebdomadâ, nullum debeo legere, vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eâdem horâ aut die conſiderandum ſit; cum alioquin unum alteri obturbet.

SEcundum, quod primum de Incarnatione Chriſti Exercitium fit mediâ nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Miſſæ, quartum ſub veſperas, quintum paulò ante cœnam: & eorum cuilibet, ſpatium impendetur unius horæ. † Id quod abhinc
A deinceps ubique venit obſervandum.

A § Hinc confirmatur id quod diximus ad Annot. 12, inter 20, videlicet, integram horam impendendam cuique Exercitio.

TErtium, quòd ſi is, qui exercitatur, ſit ſenex, vel per hebdomadam primam viribus attritus; præſtat eum aliquoties non ſurgere de nocte, ſed tres tantum contemplationes peragere, in aurorá, circa Miſſæ tempus, ante † prandium * ſuperadditâ circa veſperas unâ repetitione, & ſenſuum applicatione ante cœnam. B *1

B § Hæc verba ſumenda ſunt quaſi ſynonyma, ut videlicet, *circa Miſſæ tempus*, idem ſignificet quod *ante prandium*; ſic ut ut ſola contemplatio nocturna omittatur, cætera Exercitia fiant numero & tempore ſolito. Hæc clarè patent, ex Notando poſito poſt duas contemplationes ſecundæ diei hujus Hebdomadæ.

QUartum, quòd in hac Hebdomadâ ſecundâ, ex decem Additionibus in primâ traditis, variari debent ſecunda, ſexta, & ſeptima, cum decima ex parte. In ſecunda quidem hoc mutatur, quod ſimul atque excitor à ſomno, meditationem proximè inſtantem debeo menti objicere, ac deſiderium provocare, cognoſcendi clariùs Incarnati æterni Verbi, ut ipſi ſerviam, & adhęreſcam tanto propenſius, quantò incredibiliorem erga me bonitatem ejus † perſpexero. C

C § Hæc cogitatio congrua, complectitur tria. 1. Meditationem menti objicere. 2. Deſiderium cognoſcendi clarius Incarnati Verbi. 3. Cognitionem illam eo dirigere, ut ipſi ſerviam, & adhæreſcam tantò propenſius, quantò &c.

Patet ex hac cogitatione, quæ ſtatim à ſomno debet meditationē præcedere: quantoperè S.P. Noſtro cordi fuerit, ut juxta Conſtit. p. 3. C. 1, §. 26, & Summarii Reg. 17 homines *ſerviant & placeant Di-*

Divinæ bonitati propter ſeipſam, & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus prævenit nos; hoc eſt, ſicut hîc loquitur, *ut ipſi ſerviam & adhæreſcam tantò propenſiùs, quantò incredibiliorem ergà me bonitatem ejus perſpexero.*

In ſextâ verò, ut frequenti verſem memoria vitam Chriſti, à tempore Incarnationis ad locum uſque, ſive myſterium, de quo in præſenti die vel horâ ſum mediaturus.

In ſeptimâ, ut luce vel obſcuritate, ſereno cælo vel turbido delecter, quatenùs ad ſcopum refert deſideratæ rei pertingendum.

In decimâ, ut ita me geram, ſicut exigere videtur myſterii contemplandi genus: cum nonnulla ex myſteriis pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus utendum erit circumſpectè.

QUintum eſt ultimo notandum, quod in omnibus aliarum horarum (præterquàm noctis mediæ & auroræ) Exercitiis; aſſumendum erit aliquid, quod ſecundæ & tertiæ Additioni æquivaleat, hunc in modum. Ubi primùm in mentem veniet adeſſe meditandi horam, priusquam accedam, proſpiciam eminus, quo ferar, & coram quo ſim appariturus; ac tranſcurſa obiter Exercitii oblati parte, comtemplationem ſtatim auſpicabor.

IN II DIE.

ARGUMENTUM
PRIMÆ & SECUNDÆ
CONTEMPLATIONIS, † A

A § Legendum de his Directorium cap. 19 §. 5, 6 & 7.

Cæterum Meditationes 2 & 3, diei de Præſentato CHRISTO in Templo, de fugâ in Ægyptum, de vitâ in domo Parentum, & de manſione in Templo, declarabuntur ſuo loco, cum aliis, quas S. P. N. proponit in fine libelli ſui.

*Erit Chriſti Præſentatio in Templo, de qua infra. * Fuga in Ægyptum :* *m *de qua etiam infra in myſteriis vitæ Chriſti.*

SUper duabus his Contemplationibus fiet repetitio duplex, & ſenſuum applicatio, ut ſuprà.

NOtandum, quòd expedit nonnumquam, eum qui exercitatur, quamvis & vigore animi, & corporis robore ſit præditus; nonnihil tamen remittere de præſcriptis Exercitiis ſecundæ hujus Hebdomadæ, & ſubſequentium duarum: ut

ut aſſequi, quod cupit, commodiùs valeat; accepta ſolummodò contemplatione una in crepuſculo matutino, & altera circa Miſſæ tempus: quarum repetitionem faciat horâ veſperarum; & ſub cœnam, quinque imaginationis ſenſus ſuper iiſdem exerceat.

DIe verò tertia meditandum occurret, quo pacto puer Jesus apud Nazareth ſubditus erat parentibus. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, ut infra in myſteriis vitæ Chriſti. Fient item duæ repetitiones, cum ſenſuum applicatione.

Præludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diverſorum.

A
*n CUm * ſupra propoſitum † fuerit exemplum Chriſti, de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur; nunc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere alterius ſeu

A § Operæ pretium erit correctionem ex autographo hîc apponere, quæ ſic clarius habet: *Cum ſupra propoſitum fuerit exemplum Chriſti, de vita genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſi-*

ſtit, dum Parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, & primus, ſeu communis ſtatus appellatur. Nunc idem ipſe Dominus formam videtur exhibere alterius, ſeu ſecundi ſtatus, perfectionē Euangelicam afferentis, quando videlicet in Templum ſe contulit, &c.

ſeu ſecundi ſtatus, † pendentis ab obedientia, & perfectionem Euangelicam afferentis, quando videlicet in templum ſe contulit, patre adſcititio & naturali matre derelictis, ut æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes, veſtigare & efflagitare proprium vitæ genus, in quo majeſtati ſuæ nos ſervire malit. B

B § Sanctus P. N. omnes hominum ſtatus diſtribuit in duo genera. Unum eorum *in Mandatorum Dei obſervatione conſiſtit.*

Hic ſtatus à S. P. Noſtro vocatur *primus:* quia revera unuſquiſque ab initio huic addicitur. Idem vocatur *communis*, quia nullus ab eo eximitur: nec proinde deliberationi locum relinquit; quamvis varias, multumque inter ſe diverſas ſtatuum ſpecies complectatur, quæ deliberandi eligendique neceſſitatem non raro afferunt.

Alter ſtatus eſt, qui affert *Perfectionem Euangelicam.* Hic vocatur *ſecundus*, quia primo ſupervenit.

Exemplum primi ſtatûs S. P. N. ponit in CHRISTO, *dum Parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur.* Specimen verò ſtatus ſecundi, quando Parentes, eorumque domum dereliquit, *ut æterni Patris obſequio vacaret,*

Sunt hæc hauſta ex Euangelio Matt. 19, ubi ad CHRISTUM *unus accedens, ait illi: Magiſter bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam? Qui dixit ei ... ſi ... vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.* En ſtatum primum & communem. Sed cum dixiſſet *illi adoleſcens; omnia hæc cuſtodivi à juventute mea; quid adhuc mihi deeſt? Ait ille JESUS;* SI VIS PERFECTUS ESSE, *vade, vende*

om-

omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo, & veni ſequere me. En ſtatum ſecundum, qui ducit ad *Perfectionem Euangelicam.*

Porrò inveſtigatio ſtatus, unicuique convenientis, inchoatur à Meditatione, de manſione CHRISTI in Templo, quando Parentes dereliquit, *ut æterni Patris obſequio vacaret.*

Sed longè à S.P. Noſtri mente aberrant ii, qui exiſtimant ſequentia Exercitia, ad illos duntaxat ſpectare, qui proprium vitæ genus inveſtigant. Nam cum dixiſſet in hoc præludio, quod *opportunum hîc erit ... veſtigare & efflagitare proprium vitæ genus*; & quod *ad hoc ... inquirendum poſſumus introduci, per ſequens proximè Exercitium.* Ne cui fortè hæc cogitatio incideret: Ego jam inquiſivi ſtatum; & eum, quem eligere ac tenere debeo, Deus mihi ſuggeſſit: ad me igitur nihil pertinet electionis materia: ne quis, inquam, ſimilia cogitaret, mox ſubnectit S.P.N. hæc verba: *Diſcemus etiam exinde, quâ ſit nobis opus diſpoſitione, ut perfecti in eo evadamus ſtatu, &c.*

Itaque his qui ſtatum habent, *ut perfecti in eo* evadant, æquè utilia & neceſſaria ſunt ſequentia Exercitia, & univerſa electionis materia; atque iis, qui ſtatum inquirunt.

Ad hoc igitur inquirendum, poſſumus introduci per ſequens proximè Exercitium, ad Chriſti mentem attendentes, collatam cum oppoſitâ inimici. Diſcemus etiam exinde, quâ ſit nobis opus diſpoſitione, ut perfecti in eo evadamus ſtatu, quemcumque bonitas Divina eligendum nobis ſuggeſſerit.

QUARTA DIE

Fiet meditatio de duobus vexillis; † uno quidem JESV Chriſti, optimi noſtri Imperatoris; altero verò Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi. A

A § Hæc Meditatio, prodeſt vel maximè (quod jam dicere incepimus) tum ad inquirendum proprium vitæ genus, tum ad intelligendum, *qua ſit opus diſpoſitione, ut perfecti in eo evadamus ſtatu, quemcumque bonitas divina eligendum nobis ſuggeſſerit.* Hoc eſt, ut ex omnibus, quæ noſtro arbitrio ſubjecta ſunt, & non prohibita, eligamus ea, quæ ſtatum præ cæteris decent & ornant. Hanc etiam ob cauſam (videlicet ut ſciamus, hæc omnia non minus dirigi, ad eligenda ea quæ ſtatum conſequuntur, quàm ad eligendum ſtatum ipſum) S.P.N. etiam communem ſtatum, qui in Mandatorum obſervatione conſiſtit, neque deliberandi locum relinquit, tam ſtudiosè disertèque proponit; non ut inquiramus an eligendus ſit; ſed ut ſtatum illum, benè eligendo ea, quæ libera nobis ſunt, perficiamus.

Porro Meditatio hæc eſt introductio quædam, ſive diſpoſitio, ad inveſtigandum & inquirendum, quid Deo placeat, ſalutique noſtræ conducat: non verò eſt inveſtigatio aut inquiſitio ipſa. Nam hæc ad electionem ſpectat, de quâ ſuo loco. Quamquam, quid eligendum ſit, nonnumquam animo meditantis ultro quaſi obiicietur.

Differt autem Meditatio hæc non parum, ab illa Contemplatione de Regno CHRISTI. In illa enim Rex divinitus nobis datus, conſilia ſua de futuro bello divulgat: *In animo eſt mihi, &c.* Conditiones iis, qui ſub ſi-

ſignis ſuis merebunt, proponit: *Quicumque igitur comitari me velit, paratus ſit, &c.* De hoſtibus generatim pronuntiat, omnes eſſe debellandos. At necdum in hoſtium venitur conſpectum; necdum exercitus egreſſus eſt in campum. Nempè bellum non tam ibi geritur, quàm paratur. In hac verò Meditatione, proditur in arenam; explicantur Vexilla; & hinc improborum, inde bonorum Dux conſtitutus in acie conſpicitur; ſuos quiſque ad pugnam inſtruens & adhortans: intuemur vultus, audimus orationes. Ex quo ſanè magna lux in eligendo oriatur neceſſe eſt, vel ad vitandas mali Ducis fraudes, vel ad imitandos optimi Imperatoris mores ingenuos.

ORatio præparatoria fit ſecundùm morem.

PRæludium primum, erit hiſtorica quædam conſideratio Chriſti ex unâ parte, & ex altera Luciferi; quorum uterque omnes homines ad ſe vocat, ſub vexillo ſuo congregandos.

SEcundum eſt ad conſtructionem loci, ut repræſentetur nobis campus ampliſſimus circa Hieroſolymam, in quo Dominus JESUS Chriſtus, tamquam bonorum hominum omnium ſummus Dux aſſiſtat. Rurſum alter campus in Babyloniâ; ubi ſe Lucifer malorum & adverſariorum ducem exhibeat.

TErtium, ad gratiam petendam illud erit, ut poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis, invocata ſimul Divinâ ope ad eas vitandas: veri autem optimique Imperatoris Chriſti, agnoſce-

agnoſcere mores ingenuos, ac per gratiam imitari poſſe.

B § Verba penè ſingula S.P. Noſtri ſi attendas, pondus habent. Nonnulla delibemus. In primo Puncto, de Duce impiorum, *Campus Babylonicus*, rerum omnium perturbationem; *cathedra*, ſuperbiam; *ignea*, perpetuam concitationem, quietis paciſquè expertem: *fumoſa*, vanitatem ac caliginem ſignificant: aſpectus horridus & terribilis demonſtrat, cujuſmodi futuri ſint ejus ſermones, turbulenti videlicet, & ſtrepitu ac terrore pleni. In tertio item puncto, cupiditas divitiarum & honoris ambitio, perappoſitè vocantur *laquei* & *catenæ*. Sed pluribus ſuperſedeamus. Nam majorem menti guſtum afferent, quæ quiſque notaverit ſuo matre.

PUnctum primum eſt, † imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, ducem impiorum in cathedrâ igneâ & fumosâ ſedere, horribilem figurâ, vultuque terribilem. B

SEcundum eſt, advertere quomodò convocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargit ad nocendum, nullis civitatibus & locis, nullis perſonarum generibus immunibus relictis.

TErtium, attendere cujuſmodi concionem habeat ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, ut correptis injectiſque laqueis & catenis, homines primum trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem divitiarum; unde poſteà facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in ſu-

ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in divitiis, honoribus, & ſuperbiâ fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decurſus.

SImiliter ex oppoſito, conſiderandus eſt ſummus optimuſque noſter Dux & Imperator Chriſtus.

PUnctum primum erit, conſpicari Chriſtum, in amœno campo juxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valde ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem.

SEcundum autem eſt, ſpeculari quo pacto ipſe mundi Dominus univerſi, electos Apoſtolos, diſcipulos, & miniſtros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui, & conditioni doctrinam ſacram ac ſalutiferam impartiant.

TErtium, auſcultare concionem Chriſti exhortatoriam, ad ſervos & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos; qua eis præcipit, ut juvare ſtudeant quemlibet, ac primò inducendum curent ad ſpiritualem affectum paupertatis; & inſuper (ſi divini obſequii ratio & electio cæleſtis eo ferat) ad ſectandam actu ipſo veram paupertatem: † deinde ut ad
C op-

C § Illi qui ſtatum paupertatis jam aſſumpſerunt, debent hæc intelligere, de indigentiâ, incommodis & effectibus paupertatis: ſicut diximus ſuprà ad 3 punctum 2 partis Contemplationis, de Regno Chriſti. Eſt enim paupertas

opprobrii, contemptûſque deſiderium alliciant, unde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus,

triplex. 1 Paupertas Spiritûs. 2. Paupertas rerum, quætamen careat indigentia, ſive effectibuspaupertatis. 3. Paupertas indigentiæ, quæ conjuncta eſt cum incommodis & effectibus paupertatis.

Hanc in rem offert ſe præclara quædam ſententia S. FRANC. XAVERII, qui Epiſtolarũ à Turſellino in latinum converſarum lib. 3 Epiſtolâ 4 ſcribens Societati Romam, ſic loquitur: *Ut multum intereſt, inter eos qui rebus neceſſariis instructi Deo confidunt, & eos qui confiſi eodem Chriſti imitandi ſtudio, ſpoliant ſe rebus, etiam neceſſariis; ita qui ſpem habent in Deo extra mortis periculum, multum differunt ab iis, qui Dei præſidio freti, divinæ gloriæ cauſa ſponte capitis diſcrimen ſubeunt, quod utique vitare poſſint, ſi velint.* Agit ibi Indiarum Apoſtolus de duabus rebus ex quatuor, quas in Fundamento monuimus animo ſemper objiciendas, ſed de duabus aliis rebus idem dici poteſt. Nimirum intereſt multum inter eos qui in oratione, extra omne periculum poſiti, vitam & ſanitatem ſuam Deo devovent; & eos, qui Dei cauſa adeunt & vitæ & ſanitatis periculum; vel etiam (quod S. Fr. Xaverius alibi cenſet eſſe ſingulare beneficium) utramque perdunt: inter eos, qui pauperes ſpiritu ſunt; & eos qui rerum paupertatem amplexi ſunt; & eos qui inſuper effectus paupertatis patiuntur: inter eos denique qui ad contemptum, ludibria, &c. ſeſe paratos identidem profitentur; & eos, qui ejuſmodi opprobria, falſas accuſationes, &c. cum Chriſto, & propter Chriſtum re ipſa patiuntur, nulla tamen data ad id occaſione. *Etſi enim*, inquit ibidem S. Fr. Xaverius, *ſpes & fiducia Divina* (idem dici poteſt de cæteris donis cæleſtibus) *ad Dei arbitrium tribuitur hominibus; plerumque tamen impertitur iis, qui ſe ipſi omni ratione ſuperare conantur*: re ipſa videlicet ferendo cru-

crucem, quæ in quatuor ſupradictis rebus potiſſimum conſiſtit.

Qui hoc ſpiritu imbutus ſub vexillo Imperatoris Chriſti militat, illi profecto gravis non erit Regula 24 Summarii, de effectibus paupertatis tolerandis: nec Regula ſequens 25 de acquieſcendo, viliſſimis quæ tribuentur; cui Regulæ in Exam. Cap. 4 §. 26, adjungit S.P.N. hæc verba: *Cum enim qui primi in ſocietatem convenerunt, per hujuſmodi indigentiam ac penuriam majorem rerum corpori neceſſariarum probati fuerint; qui poſt eos accedent, curare debent, ut quoad poterunt, eo pertingant, quo illi pervenerunt, vel ulterius etiam in Domino progrediantur.*

videlicet paupertas, abjectio ſui, atque humilitas, quæ ex dia-
D metro divitiis, † honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt.

D § ☞ Cur S.P.N. omiſerit caſtitatem inter perfectionis gradus, explicat Suarez Tom. 4 de Relig. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 n. 29. Quia S.P.N. diſponit ibi hominem ad electionem faciendam. In concupiſcentia autem carnis; *Quidquid in eo genere vitioſum eſt, non cadit ſub electionem; ſed per ſe notum eſt, debere moderari ante omnem electionem de majori perfectione: quidquid autem ampliùs eſt, non diſponit ad electionem, ſed de illo eſt electio.* Hæc ſatis eſt delibaſſe: poſſunt ibi videri plura, veluti de omiſſa quoque obedientia.]

COlloquium poſteà formandum erit ad Virginem Beatam, implorandaque eſt per eam à Filio gratia, ut recipi poſſim &
E manere † ſub vexillo ejus; Idque primum, per ſpiritualem tantum pau-

E § Vox illa, *recipi*, ad illos referri poteſt, qui ſtatum proprium necdum habent, ut illum eligant: vox verò *manere*, ad eos, qui jam

ſtatum elegerunt, ut electum perficiant.

Vide Director. cap. 19 §. 3 cap. 23 §. 3, & cap. 29 §. 3 & 8.

paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam, (ſiquidem ad eam me vocare atque admittere dignabitur;) deinde per abjectionem quoque ſeu ignominiam, ut ipſum imiter viciniùs; deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicujus detrimentum, quam in offenſam Dei cedat.

Terminabitur primum hoc colloquium per *Ave Maria.*

SEcundum Colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, ut mihi à Patre impetret illud idem, ſubdeturque in fine oratio, *Anima Chriſti.*

TErtium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum *Pater noſter.*

TRanſigetur hoc Exercitium ſemel in media nocte, & altera vice ſub auroram.

REpetitiones vero duæ, circa matutini Sacri atque Veſperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus Colloquiis. Sequens verò Exercitium fiet ante cœnam.

ME-

MEDITATIO

Eodem quarto die facienda, de tribus A *hominum claſſibus, † ſeu differentiis, ut potiſſimam partem amplectamur.*

A § Admirabili ſapientia hanc S.P. Noſtro Meditationem inſpiravit Deus. Eſt enim appoſita vel maximè, ut præparatio animi, in Meditatione de duobus vexillis concepta, magis magiſque confirmetur, & ſcilicet ut in rem deducatur, omni mora poſtpoſita.

Vide clariorem verſionem ex autographo in fine, tam præludii primi, quàm primæ & tertiæ claſſis, atque Notandi ſubjuncti lit. O. P. Q. R. legenda quoque eſt Annot. 16, inter 20, ut benè intelligatur diſpoſitio animi, quæ requiritur in tertia claſſe.

Cæterum de hac Meditatione legendum Direct. cap. 29, à §. 3 uſque ad 8, ubi notatur, modum acquiſitæ pecuniæ non fuiſſe illicitum; illuſtratur etiam meditatio ſimilitudine trium ægrotorum.

ORatio præparatoria, ut ſemper antehac.

PRæludium primum fiat, propoſitis, vice hiſtoriæ, tribus hominum claſſibus diſtinctis; quarum unaquæque decem millia ducatorum, alio quàm divini cultus & amoris ſtudio, ſibi paraverit: nunc autem placatum habere Deum, & ſalva fieri
*o exoptet; ſublato * utcumque noxio affectu rerum, utpote ſalutis impedimento.

Se-

SEcundum eſt, loci cujuſdam imaginaria conſtructio, in quo videam meipſum, coram DEO Sanctiſque omnibus, cum deſiderio adſtantem, atque perſeverantem, quonam pacto ipſi DEO placere queam potiſſimum.

TErtium eſt, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, † quod & DEO acceptiſſimum, & mihi ſaluberrimum futurum ſit. B

B § In hac meditatione tria benè oportet intelligere. 1 Quod in Electione rerum conſiſtat præcipuè virtutis ac perfectionis omnis negotium. Propterea S. P.N. toties Electionis mentionem ingerit. *Conſentaneum eſt ... quæ ad finem ducunt* ELIGERE. *Si* ELECTIO *cæleſtis eò ferat.* ELIGAM *potius cum eo paupere, ſpreto, &c.* Ideo materiam de electione univerſam, tam plenè accuratèque tractat.

2. Quod in hac meditatione S. P. N. unicum exemplum Electionis proponat, in illis, qui ſe exuere optant rerum temporalium affectu. Sed meditatio ſimilitèr applicanda eſt ad res alias, veluti ad honorem, &c. id quod clarè patet ex *Fundamento, tertio gradu humilitatis*, pluribuſque locis. Hoc autem exemplum de temporalibus potiùs hìc poſuit S. P. N. quia ferè contingit, ut inchoëtur tentatio à cupiditate divitiarum, ſicut vidimus in meditatione de 2 vexillis.

3. Quòd applicatio hujus meditationis fieri debeat ad res etiam alias, non tantùm quatenùs de ſtatu vitæ eligendo agitur, ſed quatenùs agitur quoque de eligendis ceteris rebus particularibus. Sic narrantur Sancti aliqui obſtrinxiſſe ſe voto, eligendi ſemper *Deo acceptiſſimum*: id quod admirandum magis, quàm imitandum videtur eſſe. At verò S.P.N. citra obligationem voti, per Regulam Summ. 17 vult, ut noſtri *omnes rectam habere*

bere intentionem ſtudeant, non ſolum circa vitæ ſuæ ſtatum: verum etiam circa RES OMNES PARTICVLARES, &c. In electione autem rerum illarum particularium, non minus impedimur inordinato affectu erga vitam, ſanitatem, divitias ſive commoda, & erga honorem; quam in electione ſtatus. Ideoque affectus ille, per hanc aliaſque meditationes expurgandus eſt.

PRima igitur claſſis optat quidem acquiſitæ rei exuere affectum, ut conciliari DEO poſſit:
*p ſed media, * debitaque adminicula, toto vitæ tempore, non admovet.

SEcunda itidem affectum malè ordinatum auferre cupit: ſed rem interim mordicus tenere, ac DEUM potius trahere ad votum proprium; quam relicto impedimento, per conducibiliorem ſtatum, ad illum tendere.

TErtia poſtremò affectum inſincerum volens abjicere, rem ipſam vel tollere, vel tenere æquè parata eſt: prout ad divinum cultum commodiùs fore, vel ex divino inſtinctu, vel ex
C rationis dictamine †, animadver-
*q terit: * Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum verſat & inquirit, nec aliam admittit relinquendæ aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam præter rationem ac deſiderium divinę gloriæ, ut quàm maxima ſit.

C § ☞ Vide hunc locum explicatum apud Suarez To. 4 de Relig. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 n. 42 & 44. *Inſinuatur enim*, inquit, *ibi duplex modus, quo movetur homo à Spiritu S. quos Theologi diſtinguunt. Unus eſt, per Spiritus S. Donum, quem optimè vocat Ignatius*, EX DIVINO INSTINCTU, *in quo homo magis*

agitur, quàm ſe agat: alius pertinet ad virtutes, in quo homo operatur, per diſcurſum & dictamen rationis, non quidem ſine lumine & auxilio ſupernaturali, ſed illis adjutus. Vide ibi plura.]

COlloquia tria ſubſequentur, ut nuper facta ſunt de vexillis.

NOtandum ad hæc, † quod ubi affectum ſentimus paupertati perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tum in rerum abdicatione ſubſiſtit, adverſantem, & ad divitias magis inclinantem; multum confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, ut ad paupertatem ejuſmodi ſectandam nos eligat: * ſervabimus tamen interea deſiderii noſtri libertatem, qua liceat convenientiorem ſervitio divino viam invadere. D *1

D § De hoc Notando legendum Direct. cap. 30 §. 2, ubi traditur: quod virga incurva flectenda eſt in contrariam partem, ut deinde, pemanens in medio, fiat recta: quod præſertim, ut ibidem benè obſervatur, locum habet in hac materiâ, cum illa pars ſit ſecurior, & hoc nihil impediat electionem.

Et eſt valdè notandum, quod S. P. N. ſæpius nos doceat, quod debeamus nos potius inflectere in eam partem, quâ plurimum ſubtrahitur ſenſualitati & amori proprio, ſicut oſtendimus in Explanat. Additionis 10 Hebd. 1 lit. G. Quia vero S. P. N. per haſce meditationes, & per hoc *Notandum* iis annexum, ducere nos vult ad tertium humilitatis gradum, cui valdè conſonat Regula 11 ſummarii; lubet hîc adſcribere verba Regulæ 12 ſequentis, deſumpta ex §. 46 cap. 4 Exam. quæ ſic habet: *Vt melius ad hunc perfectionis gradum*, ad tertium ſcilicet Humilitatis gradum, *in ſpirituali*

vita

vitâ tam pretioſum perveniatur, *majus ac impenſius ſtudium cujuſque ſit*, *quærere in Domino majorem ſui abnegationem*, *& continuam in rebus omnibus*, *quo ad poterit*, *mortificationem*. Hoc ipſum eſt, quod S.P.N. petendum hîc dicit *renitente carne*; major ſcilicet abnegatio & mortificatio *carnis*, *ſenſuum*, *amoriſque proprii & mundani*, idque *quoad poterit*, erga divitias, honores, &c. per quam nullatenus impeditur libertas Electionis. Quin imò, quo illa abnegatio & mortificatio eſt major, eò magis juvat ad voluntatem Dei cognoſcendam: ſicut videre eſt in Addit. 10 Hebd. 1 Not. 3, & in Reg. 4, de victu temperando.

QUINTA DIE. †

A A § Huic diei, & undecim ſequentibus aſſignat S. P. N. argumenta ſingularum Meditationum: ita tamen, ut mox primo loco annotet, quod *juxta temporis facultatem*, *& utilitatem perſonæ ſeſe exercentis*, *poſſunt aliquot Meditationes vel adjici* ... *vel ſubtrahi*, *&c.*

Sed aſſignat unicuique diei unicum tantummodò myſterium; ne ſcilicet mens, electionis negotio nunc occupata, plurium myſteriorum contemplatione fatigetur. De quo vide Direct. cap. 31 §. 2.

Proponit verò argumenta Meditationum quam breviſſimè, quæ in fine libelli ſui paulo pluribus explicat. Nos quoque in eumdem locum differimus declarationem hujus & ſequentium Meditationum.

Sequetur contemplatio de Domini tranſitu, à Nazareth ad Jordanem fluvium; deque ejus baptiſmo, ut infra in myſteriis vitæ Chriſti.

B § En diſcrimen clarum, ex ſententia S.P.Noſtri, Meditationem inter & repetitionem. Nam quinta die ſic loquitur. *Fiet* (eadem ſcilicet de myſterio eodem Meditatio) *tam mediâ nocte, quàm primo manè: bis præterea repetetur, circa Miſſæ ac Veſperarum horam.* Ubi vides, ſecundum Exercitium in aurorâ non vocari repetitionem, quantumvis de eodem fiat argumento: quia videlicet perinde faciendum eſt, atque ſi media nocte nulla fuiſſet Meditatio, At in repetitionibus, reſpectandum identidem eſt ad priores Meditationes, de eodem Myſterio factas: *Notando, ubique & fixius tractando illas partes, in quarum priore tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, vel deſolationis acceperim.* Nempe habetur in repetitione delectus aliquis ex Meditationibus ante factis: qui delectus ſi abſit, cenſebitur eſſe iterata Meditatio, & bis facta de eodem my-

FIet tam media nocte, quàm primo manè. Bis præterea repetetur † circa Miſſæ ac veſperarum horam. B Ante cœnam applicabuntur quinque ſenſus. Ad hæc quodlibet horum quinque Exercitiorum præcedet Oratio præparatoria, cum tribus Præludiis, ut in ſuperioribus de Incarnatione & Nativitate traditum eſt. Nec non adjectis tribus Colloquiis, ut circa Claſſes, vel juxta id quod ibi fuit ſubnotatum.

myſterio, non repetitio. Sic qui de myſterio eodem nunc meditatur, de quo ante unum alterumve annum iterum meditatus fuit; non dicetur repetere prius Exercitium: ſed eodem prorſus modo iterum reſumere idem argumentum, atque ſi numquam de eo meditatus fuiſſet.

EXamen autem particulare, à prandio & cœnâ uſitatum, fiet hîc & in ſequentibus, de erratis ac negligentiis, quæ circa proprias ejus diei meditationes & Additiones contigerunt.

SExta deinceps die, contemplandum ſe offert, quomodo Chriſtus JESUS à flumine Jordanis petierit deſertum, ibique verſatus ſit. Servata omninò Exercitii diei quintæ forma.

SEptima, quomodo Beatus Andreas, & alii ſucceſſivè Chriſtum ſecuti ſunt.

OCtava, quomodo ſermonem fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos ediſſerens.

NOna, quomodo navigantibus diſcipulis ſe oſtendit ambulans ſuper aquas maris.

DEcima, quomodo in Templo docuit.

UNdecima, de Lazari ſuſcitatione.

DUodecima, de geſtis in die palmarum. Supra dicta myſteria. Vide infrà inter myſteria vitæ Chriſti.

Notanda hoc loco ſunt hæc tria.

PRimo, quod in hac ſecunda Hebdomada juxta temporis facultatem, & utilitatem perſonæ ſeſe exercentis, poſſunt aliquot meditationes vel adjici, ut de myſteriis viſitationis, paſtorum, circumciſionis, & trium Regum; vel ſubtrahi ex ſuprà-poſitis; quippe quæ introductione tantum delineantur, ad formandam meliùs contemplationem.

SEcundo, * quod inchoanda † eſt Electionum diſcuſſio à contemplatione diſceſſus Chriſti ex Nazareth Jordanem verſus, uſque ad eam quæ fit quinto die, ſimul comprehendendam. *ſ A

A § De Electione, quam S.P.N. dicit in ſecundo Notando inchoandam *à contemplatione diſceſſus* CHRISTI *ex Nazareth Jordanem verſus,* deque eligendi modo & praxi, legendum Directorium à cap. 22, uſque ad 34. Ibi enim pulcherrimè & pleniſſimè omnia explanantur: ſicut magis ſigillatim indicabimus, ubi ad ſingulas Electionis partes pervenerimus.

☞ Ut hic locus *Secundi Notandi* concilietur cum Præludio de ſtatibus, quod poſitum eſt ſupra à S.P. Noſtro poſt Meditationes tertiæ Diei, ſciendum eſt primo, quod per totum diem tertium, in meditationibus menti objiciantur exempla utriuſque ſtatus: præceptorum ſcilicet, in ſubjectione Chriſti erga parentes; & conſiliorum, in ejus remanſione in templo. Ideoque S.P. Noſter, in Præludio de ſtatibus dicit, quod *opportunum hîc erit . . . veſtigare & efflagitare proprium vitæ genus.*

Ubi

Ubi per *veſtigare*, non intelligit præcipuam illam diſcuſſionem, quæ deinde fiet in Electione; ſed per vocem *efflagitare*, explicat vocem *veſtigare*, ut ſit quaſi deſiderium & petitio Electionis bonæ faciendæ. Quod patet ex verbis his, quæ ſubjunguntur: *Ad hoc igitur inquirendum poſſumus introduci, &c.* ubi clarè loquitur de inquiſitione facienda, non facta: quamquam motiones quædam, ſpectantes ad ſecundum tempus Electionis, nec in hac, nec in aliis meditationibus ſunt impediendæ. Quæ motiones meditationibus tertii illius diei magis propriæ ſint, quia ob oculos verſatur diverſitas utriuſque ſtatus. Eatenus igitur nonnulla quoque veſtigatio intelligi poſſet.

Sciendum 2, quod quarta die de Vexillis, & de hominum Claſſibus, & tres modi humilitatis, cum ſuis colloquiis, ſint meditationes, quæ, non quomodolibet, ſicut cætera Exercitia, ſed proximè diſponunt mentem ad Electionum diſcuſſionem rectè aggrediendam.

Sciendum 3. Quod præcipua illa diſcuſſio Electionum quinto die inchoanda ſit; ut habetur in *Notando ſecundo*, de quo agitur: ideoque tunc unum tantummodo myſterium proponitur quoque die, ut faciliùs vacemus diſcuſſioni: id, quod locum maximè habet, dum diſcuſſio fit tertio tempore Electionis.

Ex his etiam intelligi poteſt §. 2 cap. 29 Direct. ubi dicitur: quod meditationes Electionis inchoëntur, vel *quarto die*; quod verum eſt, ſi intelligantur meditationes proximè diſponentes: vel *quinto die*; quod item verum eſt, ſi intelligantur meditationes cum quibus conjungi debet diſcuſſio Electionum. Quando autem dicitur ibidem, quod inchoëntur meditationes *quarta die*, per Exercitium de remanſione in templo; ſumitur Exercitium illud excluſivè. Nam conſtat Exercitium illud tertio die poſitum eſſe.

Clarè autem legetur hoc *Notandum*, ex correctione quæ facta eſt ad autographum hoc modo.

Secundo, quod inchoanda eſt Electionum diſcuſſio à

contemplatione diſceſſus Chriſti ex Nazareth Jordanem verſus incluſivè, quæ fit quinto die, ut in ſequentibus declaratur.]

A § Lege Directorium cap. 23. § 3 & cap. 29 §. 8. Explicanda tamen ſunt verba hæc S. P. Noſtri: *Apprimè juvat conſiderare, ac per diem totum revolvere identidem tres ſequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda crebro agitare.*

TErtio, quod antequam Electionum † materiam aggrediamur, ut ad capeſſendam germanam Chriſti doctrinam affectum noſtrum diſponamus, apprimè juvat conſiderare, ac per diem totum revolvere identidem tres ſequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebro agitare. A

Item illa Directorii: *Toto die illos animo verſet ... extra Meditationem, imò etiam in Meditatione, &c.* Neque enim exiſtimandum eſt, nos hîc reſtringi ad diem unicum. Sed, ſicut dum dicitur, Per totum diem, ſive noctu diuque ſtudendum eſt; id de pluribus diebus ac noctibus perſæpè accipitur; ſic non eſt, cur conſiderationem illam trium Humilitatis graduum de die unico, & non de pluribus, intelligamus. Præſcribit enim S. P. N. ut conſiderationi illi conjungatur *triplicis Colloquii præcedentis de Vexillis uſus*, & quidem frequens: nam vult nos *colloquia dicenda crebro agitare*. Plurium autem dierum frequentatio neceſſaria eſſe videtur, ut quis uſum, eumque crebrum habeat. Atque utinam tres illi Humilitatis gradus numquam animo noſtro exciderent, ob ſummam & utilitatem & excellentiam, quæ in ipſis ineſt: ſed potiſſimum in tertio gradu; ſicut jam declaraturi ſumus.

Pri-

PRimus Humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius

B †, ut me penitus ſubdam divinæ legi obſervandæ; utque, ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine objecto, tranſgrediar ex deliberato mandatum ullum divinum aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

B § Primum Humilitatis gradum, ad ſalutem neceſſarium, ſatis conſtat; fructum eſſe primæ Septimanæ.

C SEcundus majoris † eſt perfectionis, ut fixo animo, ad divitias, paupertatem, honorem, ignominiam, brevitatem vitæ ac longitudinem, æquè ſim propenſus, ubi æqualis eſt divinæ laudis & ſalutis meæ occaſio. Utque nulla, vel humanæ quantæcumque felicitatis, vel propriæ mortis conditione propoſita, adducar umquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

C § Secundus gradus, qui majoris eſt perfectionis, deducitur ex Fundamento. Ideoque eædem res hîc commemorantur, quæ ibi propoſitæ fuerunt: videlicet, divitiæ & paupertas; honor & ignominia; brevitas & longitudo vitæ. Quod ſi, ut ibi vidimus, *debemus abſque differentia nos habere, circa res creatas omnes .... ita ut (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quam ægritudinem; neque divitias, paupertati; honorem, contemptui; vitam longam, brevi præferamus:* neceſſe quoque eſt, *ut fixo animo ad divitias, paupertatem; honorem, ignominiam; brevitatem vitæ ac longitudinem æquè*

æquè ſim propenſus, *ubi æqualis eſt divinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio.* Tunc enim utrumque confert æquale pondus ad proſecutionem finis: qui eſt ſincera & vera ratio, qua una moveri debeo in delectu uſuque rerum creatarum. Quidquid autem extra hanc rationem finis menti objicitur, eſt non tantùm *vanitas*; ſed etiam *afflictio ſpiritus*, Eccleſ. 1.

Jam ſi ſciam, vel honorem, vel divitias, vel ſanitatem, & vitam amittendam eſſe, niſi admittam id, quod fini meo obeſt, quale eſt peccatum veniale: certùm eſt, quod numquam adduci poſſim, quamdiu manet illa animi in utramque partem æqualis propenſio, *ut culpam, licet venialem tantùm, decernam admittere.* Nam id ſi decernam, jam recedo ab illo animi æquilibrio.

D § Sed quæcumque jam dicta ſunt, abſorbet quodammodo, noſque eximia ſua pulchritudine ad ſe rapit tertius gradus *Humilitatis abſolutiſſimæ.* In illo ſiquidem, vivis expreſſa coloribus, nobis exhibetur imago quædam optimi noſtri Imperatoris Jesv Chriſti, qui *humili quidem* eſt conſtitutus *loco*; *ſed valdè* ſpecioſus *forma & aſpectu ſummè amabilis.*

Eſt verò hic Hu-

Tertius eſt modus † Humilitatis abſolutiſſimæ, ut priores duos jam adeptus, etiamſi, nullo ſuperaddito, laus Dei par foret, ad majorem tamen imitationem Chriſti, eligam potiùs cum eo paupere, ſpreto, & illuſo, pauperiem, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquii præcedentis de vexillis uſus, per quod ſuppliciter poſcamus (ſi divinæ placeat benignitati) ad talem perduci Electionem, ſive major, ſive D

æqua-

ęqualis obſequii mei erga Deum, & gloriæ divinæ proventus ſubſit. milítatis gradus in eo ſitus, *ut .... etiamſi, nullo ſuperaddito, laus Dei par foret.* Quamvis, inquam, apud animum meum ea perpendendo, quæ in *Fundamento* didici, videretur in hac & illa re, veluti in honore & contemptu, ad finem ob quem conditus ſum conſequendum, par utrimque eſſe momentum: *ad majorem tamen imitationem* CHRISTI (poſtquam videlicet ejus inſtitutione & exemplo, in Meditationibus de Regno CHRISTI, & de duobus Vexillis, totus ad ipſum ſequendum & amandum exarſi) *eligam potius cum eo paupere, ſpreto & illuſo; pauperiem, contemptum & inſipientiæ titulum amplecti; quam opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem.*

☞ Ad majorem intelligentiam hujus gradus.

Nota 1 Verba illa, quæ in ſecundo gradu ponuntur, *ubi æqualis eſt* DIVINÆ LAUDIS, ET SALUTIS MEÆ OCCASIO, conſonant illis, quæ habentur in Præludio ad Electionem: ubi præcipitur, ut *ſpectemus, quorſum fuerimus creati: nimirum* AD LAUDEM DEI, & SALUTEM NOSTRAM. Item illis, quæ ponuntur in 2 puncto prioris modi Electionis: *adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc conſiſtente, ut* CUM DEI LAUDE SALVUS FIAM. Denique verbis illis Fundamenti: *Creatus eſt homo ad hunc finem, ut Dominum Deum ſuum laudet, & revereatur,* EIQUE SERVIENS TANDEM SALVUS FIAT.

Nota 2. In gradu illo ſecundo Humilitatis, & in omnibus citatis textibus, conſiderat S.P.N. ſolum finem creationis, neque ſuperaddit quidquam de Chriſti imitatione: qua ſepoſita, non promovet nos ultra indifferentiam, hoc unicè inculcans, quod *debemus abſque differentia nos habere*, quod debemus *in neutram declinare partem ... quin potiùs velut in medio quodam interſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere.* &c.

Nota 3. In tertio Humilitatis gradu, S. P. N. non ſolum

ſolum finem creationis conſiderat ; ſed ſuperaddit aliquid, videlicet *majorem imitationem Chriſti.* Atque ita differt tertius Humilitatis gradus à ſecundo, per hoc; quod in ſecundo conſideretur ſolus finis creationis noſtræ, ex eoque oriatur indifferentia animi ad utrumque. In tertio autem conſideratur etiam exemplum Chriſti, ex quo oritur deſiderium eligendi, ceteris paribus, illud per quod magis illi aſſimilamur.

Nota 4. Si quæratur, quid Chriſtum moverit, ut potiùs paupertatem & opprobria elegerit, quam divitias & honores; quandoquidem dici non debeat motus fuiſſe proprio ſui ipſius exemplo? afferri poſſunt cauſæ electionis ejuſmodi plures. 1. Quia via illa crucis aptior erat ad ſatisfaciendum pro peccatis noſtris. 2, ſicut notat Suarez Tom.4 de Relig. Tr.10 lib.9 cap.5. n.26. Quia ſpernendo vanam & brevem mundi felicitatem, gradum ſibi fecit ad gloriam veram & ſempiternam. *Oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam.* Luc.ult. 3. Quia per cupiditatem divitiarum & honoris, quaſi laqueis & catenis injectis, hoſtis malignus multos trahebat ad æternam ruinam. 4. Quia adverſa hujus vitæ magis impellunt ad cæleſtia quærenda, & proſpera facilè ab iis avocant mentem, quando non tamquam mediis, ſed, tamquam fini, illis adhæremus. Ob ſimiles rationes ſic loquitur Suarez ſupra: *Et præterea in eligenda majori temporalium rerum abjectione (etiamſi in aliis ſit æqualitas) in hoc ſemper eſt exceſſus, quod illa via eſt ſecurior, & aptior ad magis merendum, &c.* Plura dici hîc poſſent: ſed opus non eſt ſcrutari *Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt*, ut loquitur Apoſtolus 1 Cor. 2. Satis nobis eſt, quod Chriſtus, qui eſt ſapientia æterna, elegerit noſtra cauſa, & ex charitate erga nos, viam paupertatis & crucis; ut viciſſim in nobis oriatur amor erga ipſum, & ardor noſmetipſos quàm proximè ei aſſimilandi; non tantùm quando divitiæ & honores obeſſent noſtræ creationis fini, ſed etiam quando in illis ad eumdem finem par eſſet momentum, atque

que in paupertate & contemptu. Id quod in particularibus caſibus & hypotheſibus fieri poteſt : quidquid fortaſſè ſit de theſi ſive generali quæſtione, an in abſtracto quodammodo conſiderata via paupertatis & contemptus, præferenda ſit viæ divitiarum & honorum? Nam id, quo in theſi, pars una videretur præponderare alteri, poteſt æquari in hypotheſi, per particulares conditiones perſonarum, temporum, &c.

Nota 5. Quamvis ſpectato fine creationis laus Dei par ſit, *nullo ſuperaddito*; quando tamen ſuperadditur illa imitatio Chriſti, de qua agitur in tertio gradu Humilitatis, jam tollitur illa paritas; & à ſecundo gradu aſcenditur ad gradum eminentiſſimum, qui in Chriſti imitatione poteſt excogitari. *Fateor*, inquit Suarez ſupra, *ab hoc motivo*, conformitatis ad Chriſtum, *numquam eſſe ſeparabilem majorem Dei gloriam, & majorem fructum gratiæ, ac perfectionis ſpiritualis, ceteris paribus.*]

Hic tertius Humilitatis gradus, qui caſtiſſimum erga JESVM Chriſtum amorem in ſe complectitur, eſt medulla quædam & compendium totius viæ illuminativæ. Eſt theſaurus abſconditus in horum Exercitiorum agro, qui benè emitur, venditis omnibus quæ habemus. Eſt margarita illa, quam ſapiens negotiator comparat quantovis pretio.

Hæc eſt ſapientia illa cæleſtis, quâ S.P.N. nos inſtituit, *non in ſapientia verbi.* Nam erat *homo literarum planè rudis*, quando compoſuit *admirabilem illum Exercitiorum librum. Sapientiam autem* loquitur ... *non hujus ſæculi, neque principum hujus ſæculi, qui deſtruuntur*; *ſed* loquitur *Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt.* Revera enim tertius hic Humilitatis gradus myſterium eſt, in quo latet abſcondita Dei ſapientia, quam CHRISTVS Matth. 16 complexus eſt his verbis: *Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.*

Nihil itaque S.P.N. in hoc Humilitatis gradu docet, *niſi* JESVM CHRISTVM, *& hunc crucifixum*, 1 Cor. 2, *in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei.* Coloſſ. 2.

Quapropter S.P.N. non immeritò dixerit cum Apoſtolo 1 Cor. 1. *Nos autem prædicamus* in tertio gradu Humilitatis CHRISTVM *crucifixum, Iudæis quidem ſcandalum, gentibus autem ſtultitiam; ipſis autem vocatis Iudæis atque Græcis*, ac nominatim vocatis in Societatem IESV, CHRISTVM *Dei virtutem, & Dei ſapientiam. Quia quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus: & quod infirmum eſt Dei, fortius eſt hominibus.* Quid enim magis ſtultum aut magis infirmum eſt mundo, quam tertius gradus Humilitatis? Et tamen, quod in eo latet, ſapientius eſt, & fortius hominibus. *Videte enim vocationem veſtram, Fratres; quia non multi ſapientes ſecundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles; ſed quæ ſtulta ſunt mundi*, hoc eſt, ſectatores tertii gradus Humilitatis, *elegit* DEVS, *ut confundat fortia; & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit* DEVS, *& ea quæ non ſunt*: quia nimirum in tertio Humilitatis gradu iſta infirmitas & ignobilitas ita inſunt, ut, qui huic gradui ſunt addicti, non ſecus contemnantur & irrideantur à mundo, atque ſi nihil eſſent; & tamen ea elegit DEVS, *ut ea quæ ſunt deſtrueret*, mundum ſcilicet, carnem & diabolum, hoſtes capitales Dei & ſalutis noſtræ.

Ex hoc tertio gradu Humilitatis S. P. N. hauſit & conſcripſit paragraphum illum 44 cap. 4. Examinis, qui tranſlatus eſt in Regulam 11 Summarii. Ut ſemel dicam, Conſtitutiones noſtræ, & tota Societatis forma, ex libro Exercitiorum, tamquam ex radice natæ ſunt. Sed non eſt noſtri inſtituti id pluribus exponere.

Nos vero ſi toti fuerimus in ſtudio illius tertii gradus Humilitatis, dicere item poterimus cum Apoſtolo ad Galat. 6. *Mihi autem abſit gloriari, niſi in Cruce Domini noſtri* IESV CHRISTI, *per quem mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo* . . . *Et quicumque hanc regulam*, tertii gradus Humilitatis, *ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia, &c.*

Sed quoniam mens noſtra nimis imbecilla eſt, quam ut tam pulchram, & non minus ſuavem quàm ſublimem do-

doctrinam capiat; & multo imbecillior eſt facultas noſtra, ut eam exequatur; numquam intermittenda ſunt Colloquia, de quibus hic agitur; ſed per totum diem quotidie agitanda, præſertim in Meditationibus. Quin imo, quamdiu vivimus, ad illum tam præcelſum virtutis gradum enitendum eſt.

A *Præludium ad Electionem faciendam.* †

A § Hoc Præludium eſt planum illis, qui *Fundamentum* animo altè impreſſerint, ut notat Direct. cap. 30 §. 1.

AD benè quippiam eligendum, noſtræ ſunt partes, ut oculo puro ac ſimplici ſpectemus, quorſum fuerimus creati; nimirùm ad laudem Dei, & ſalutem noſtram. Quapropter eligenda ſunt ea tantùm, quæ conducunt ad dictum finem, cùm ubique fini medium, non medio finis habeat ſubordinari. Unde errant, qui uxorem ducere primitùs, aut Eccleſiaſticum munus ſeu beneficium adipiſci ſtatuunt, atque ita demum Deo poſteà inſervire; utentes præpoſterè fine ac medio, nec ad Deum tendentes rectè, ſed obliquè ipſum ad perverſa vota ſua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum eſt; propoſito primùm divino cultu, tamquam fine noſtro, & electo deinceps conjugio, vel ſacerdotio, ceteriſque

B ſ Ex verbis illis: *Electo deinceps Conjugio, vel Sacerdotio, cæteriſque rebus omnibus:* diſcimus, hæc omnia, quæ de Electione habet S. P. N. non modo iis tradenda eſſe, qui

riſque rebus omnibus, † quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcircò nihil movere nos debet, ad mediis quibuſvis utendum, aut ſuperſedendum, niſi habitâ in primis, tam divinæ laudis, quàm noſtræ ſalutis, certâ ratione.

ſtatum necdum habent; ſed etiam aliis, ut *de cæteris rebus omnibus* rectè deliberent, *prout libertati arbitrii noſtri ſubjecta ſunt, & non prohibita.*

Sicut itaque, Exercitiorum tempore, de ſtatu vitæ; ſic de negotio alio poteſt inſtitui deliberatio & electio. Sed quamvis nulla res in deliberationem veniret, omnia nihilominùs, quæ de Electione traduntur pari diligentiâ conſiderari & intelligi debent. Animus enim, benè doctrinâ hâc imbutus, facilè deinde rectam inſtituet Electionem, quando de re quapiam dubia ſtatuendum erit.

Huc ſpectant Directorii cap. 22 ſ. 3 & cap. 23 ſ. 3, ubi inter cætera notatur, quod non ſit aptus ad Electionem, qui indifferentiam animi non habet; qualis ſcilicet in Fundamento, & in hoc Præludio deſcribitur. Omnino videnda de hoc eſt explanàtio, poſita infra ad Regulam 5 de diſtribuendis eleëmoſynis.

☞ Ad hoc Præludium etiam ſpectat cap. 24. Directorii ſ. 1, ubi notatur, quod ille qui tradit alteri Exercitia, debeat quoque ſuo modo indifferens eſſe. Quin imò debet & ipſe deliberare, habita ratione conditionis perſonæ quæ exercetur, & attentè conſiderare, *quid commodi vel incommodi poſſit occurrere ad illud præſtandum, quod alter electurus vel promiſſurus ſit,* de quo vide Annotat. 14 & 15 inter 20.]

In-

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor Puncta, & Annotatiunculam unam.

PRimum punctum eſt, quòd res omnes, quæ ſub electio-
A nem cadunt, † neceſſariò bonæ eſſe debent ex ſeipſis, aut certè non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ.

A § Videndum cap. 25 Direct. ubi res omnes, in tria genera dividuntur. Primum genus eſt, conſiliorum, circa quæ varia indaganda proponit. Secundum eſt, ſervandorum præceptorum, de quo etiam nonnulla inquirenda. Tertium genus eſt, particularium negotiorum, in quorum Electione docet etiam requiri illam præparationem & indifferentiam animi, quæ omnia metiatur ex Dei honore, nec inflectatur ad aliquid terrenum, juxta Præludium, de quo proximè eſt dictum.

SEcundum, quòd genera duo rerum Electioni quadrant. Nam quarumdam Electio immutabilis eſt, ut Ordinis ſacerdotalis, & Matrimonii: aliarum verò
B mutari poteſt, † ſicut redituum Eccleſiaſticorum, vel ſæcularium, quos recipi & relinqui ex causâ fas eſt.

B § Hic iterum ex ſecundo Puncto manifeſtum fit, totam Electionis materiam pertinere vel maximè ad eos, qui ſtatum habent; ad eligendas res, quę mutari juſtis de cauſis poſſunt. Quòd idcircò tam diligenter monemus; ut ne illi, qui ſtatum habent, hanc partem de Electione minùs ſedulo inſpiciant. Profecto

S.P.N.Conſt.p.3 cap. 1 §. 26, quæ eſt Regula 17. Summarii, clarè mandat, ut *omnes rectam habere intentionem ſtudeant, non ſolum circa vitæ ſuæ ſtatum*, hoc eſt, in Electione immutabili; *verum etiam circa res omnes particulares*; hoc eſt in omni Electione mutabili.

☞ Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 7, à N. 12, uſque ad 15, oſtendit, quomodo incipientibus, proficientibus, & perfectis, laicis item & Religioſis; iis qui ſtatum habent, æquè ac iis qui non habent; accommodata ſint Exercitia: *Licet*, inquit N. 15. *Religioſus jam non debeat de ſtatu deliberare, poteſt meritò exerceri, ut in ſuo ſtatu eligat optimum procedendi modum ... Sæculares autem, etiamſi in ſæculo permanſuri ſint, indigent etiam hoc auxilio, ut adverſus pericula, in quibus verſantur, magis ſint præparati ... denique magnis etiam peccatoribus dandum eſt hoc remedium* &c. vide cap. 25. Directorii.]

TErtium, quòd circa ea, de quibus facta jam ſit Electio immutabilis, nihil ſupereſt eligendum. Sed advertendum eſt, quod, ſi quis improvidè, nec ſine obliquis affectionibus †, aliquid elegerit, quod non liceat retractare; reliquum eſt, ubi eum cœperit pœnitere facti, Electionis damnum probitate vitæ, & operum ſolertia penſare: reſilire autem nullo pacto docet, quamvis Electio iſtiuſmodi non videatur vocatio divina eſſe, utpote obliqua atque inconſulta. Qua in re non pauci errant, Electionem malam,

C § Obliquæ affectiones ſunt, quæ nec purè, nec rectà diriguntur ad finem creationis noſtræ; & quibus jungitur & immiſcetur affectio *carnis, ſenſuum, amoriſque proprii, & mundani*. Nam in mutabili æquè atque in immutabili Electione, vocatio Divina, ut hîc dicitur, *ſemper pura & clara* eſt, *non carnali ullo affectu, vel ſtudio per-*

malam, & obliquam pro divinâ vocatione reputantes: cùm hæc ſemper pura & clara ſit, non carnali ullo affectu, vel ſtudio perverſo mixta.

verſo mixto. Qui autem habet affectiones obliquas mixtas rectis, ingreditur duas vias: unam quæ ducit ad finem, ob quem eſt creatus; alteram, quæ ab eodem fine abducit: ita ut de illo dici poſſit illud Eccli. 3. *Cor ingrediens duas vias, non habebit ſucceſſus.*

QUartum, quòd, ſi quis debito modo & ordine, abſque carnali mundanoque affectu, quippiam elegit, quod mutari poſſit; non eſt cur violet Electionem talem: ſed potiùs ut in eâ magis ac magis proficiat, adniti debet.

NOtandum autem eſt, quòd ſi Electio rerum hujuſmodi mutabilium, non ita rectè atque ſincerè proceſſerit; eam expedit
D corrigere, † ut fructus uberior, & Deo gratior produci poſſit.

D § Hæc eſt illa ſecunda gratia, inter tres nobis neceſſarias, quam petimus in Colloquio tertii Exercitii hebdom. 1, *ut operum noſtrorum agnoſcentes abhorrenteſque ordinem perverſum, correcto eo, noſmetipſos ſecundùm* DEUM *rectè ordinemus.* Nam reverà ordo eſt perverſus & corrigendus, quando Electio facta fuit *carnali, mundanoque affectu.*

De tempore triplici,† ad Electiones rectè faciendas magis opportuno. A

A § Hæc tria tempora in Directorio Cap. 26, 27, & 30 diligentiſſimè & accuratiſſimè explanantur.

B § ☞ Directorium cap. 26 notat, hoc tempus ſub regulam non cadere, nec à Deo petendum aut expectandum, & rarò accidere. Accedere tamen quaſdam vocationes ad eam claritatem, ut ne quidem in illas videatur poſſe cadere dubitatio.

TEmpus primum erit, quando voluntatem divina virtus ſic impellit, ut omnis dubitatio, imò etiam dubitandi facultas † B animæ ſublata ſit, quò minùs ſequatur impulſionem talem: ſicut legimus Beato Paulo, & Mattheo, & aliis nonnullis, vocante Christo, accidiſſe.

Hunc locum exponit Suarez To. 4 de Relig. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 n. 42 & 45, docens, quod, quamvis *tunc homo neceſſariò judicet, impulſum Dei eſſe ſequendum; nihilominus in voluntate manere poteſt eligendi libertas (eſto poſſit* DEVS *illam auferre) ne moralis fructus & meritum actionis impediatur.* &c.

C § Idque ſine ullo intellectus diſcurſu, aut ferè nullo, ut notat Directorium.

☞ De hoc loco, aliiſque, veluti de Reg. 4 de victu,

SEcundum eſt, quoties ſatis clarum compertumque fit beneplacitum divinum, docente id aliquo conſolationum † vel diverſorum ſpirituum prævio experimento. C

ctu, de regulis variis diſcernendi ſpiritus, &c. in quibus docetur, quomodo ex conſolationibus, illuminationibus, motionibus, &c. certò cognoſci poſſit aliquid, agit Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 à N. 30, uſque ad 34, ubi oſtendit, quàm malè conati ſint aliqui hîc quidpiam reprehendere, & quàm rectè B. Ignatius materiam hanc tractaverit; quodque nihil obeſſe debeat, hæreticos aliquos vocibus ejuſmodi abuſos fuiſſe. Quamvis autem ſpiritus ex illis illuſtrationibus, *evidenter aut cum certitudine fidei dijudicari non poſſint ſine Dei revelatione*, ut loquitur N. 41; *nihilominus valdè probabili conjectura, & interdum moraliter certa, poteſt de illis judicium ferri.*]

D Tertium eſt, † quando per animi tranquillitatem aliquis, conſiderato fine ad quem conditus eſt, (ad Dei gloriam ſcilicet & ſalutem ſuam) eligit certum vitæ genus, intra Eccleſiæ Catholicæ limites conſtitutum, per quod, ceu medium, commodiùs ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

D § Tertium tempus eſt, inquit Directorium, cum intellectus, ratiocinando & ponderando rationes, pro una & altera parte, veritatem clariùs aſpicit, & veluti lumen voluntati præfert, ut voluntas id demum eligat, quod, omnibus perpenſis, meliùs fuerit judicatum. Itaque in primo & ſecundo tempore voluntas præcedit, intellectus vero quaſi tractus ſequitur.

Priora duo tempora continent viam excellentiorem & altiorem: ſed via tertii temporis ſecurior eſt & tutior.

Pro primo & ſecundo tempore, neceſſaria eſt notitia Regularum *de diſcernendis ſpiritibus*. Et ex prioribus quidem omninò neceſſariæ ſunt illæ, quæ explicant, quid ſit conſolatio & deſolatio; videlicet Regula 3 & 4 cum ſequentibus: poſteriores verò Regulæ, omnes ferè neceſſariæ ſunt.

Debet enim electurus notare, ad quid conſtanter moveatur tempore conſolationis; ad quid tempore deſolationis, quando ſolet ſpiritus malus invadere animam, eamque obruere triſtitiâ; torpore, &c. Notandum autem hoc eſt vel in oratione, vel extra eam. Ad tempus orationis ſpectant illa verba in colloquio Exercitii 1 Hebdom. 1. *Interdum propria qualibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſive auxilium.* Item illa quæ de Colloquio habentur poſt Contempl. 1. hebdom. 3, *prout in hanc vel illam partem de me ſtatuere intendo*; ita videlicet eſt poſtulandum.

Juverit ad id, ex conſilio S. P. Noſtri, Deo quaſi ante oculos ponere identidem res, de quibus deliberatur; & obſervare quodammodo, quænam illi gratior accidat.

Quod ſi ſecundo tempore facta non ſit Electio, ſupereſt tertium tempus. Imò, quamvis Electio facta eſſet, quia tamen non eſt ſatis certum, quod illa motio voluntatis ſit à Deo; ſecuriùs erit adhibere etiam modos tertii temporis: & ſignum eſt ſpiritûs mali, qui amat tenebras, quando ſubterfugit lumen examinis hujus tertii temporis, ut notat Directorium cap. 28 §. 5 & 6.

Sed hæc & plura, ibidem, & locis ſupra citatis, pleniùs & accuratiùs leges.

Porrò tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe, quotieſcumq; anima nullis agitata variis ſpiritibus, † vires

E § ☞ Dubitari poteſt, quomodo tranquillitas, quæ haud dubiè eſt bona animi conſtitutio, intelligatur eſſe, *quotieſcumque anima nullis* eſt *agitata variis ſpiritibus*: quandoquidem Annot. 6 inter 20 ſatis innuatur, non eſſe bonam animi conſtitutionem, ſi contingat, *nullas incidere ſpirituales animi commotiones, ut ſunt conſolationes vel triſtitiæ,* NEQUE DIVERSORUM SPIRITUUM AGITATIONES. E

Ut concilientur hi loci, poſſunt conſiderari quatuor modi, quibus animus afficiatur. 1. poteſt agi à ſolo ſpiritu

ritu bono, per veras conſolationes. 2. poteſt agi à ſolo ſpiritu malo, per deſolationes. 3. poteſt agitari ab utroque ſpiritu contrariis commotionibus. 4. poteſt fieri, ut vix, aut ne vix quidem ſentiat animus ſe ab ullo ſpiritu moveri.

De hoc quarto modo loquitur S. P. N. in Annot. 6, inter 20. Agit enim de eo, qui aggreſſus Exercitia, nullam in ſe ſentit animi commotionem, *neque diverſorum ſpirituum agitationes:* quod ſignum eſt non bonum: ſicut quando quis, adhibita medicina, nullam ſentit in corpore mutationem. Et hoc oritur perſæpè ex neglectis temporibus & Additionibus Meditationum, de quo propterea examinandus eſt is qui exercetur, ut ibi traditur. Sed de hac tranquillitate non agitur in tertio tempore Electionis. Nam revera non eſt illa tranquillitas; ſed infirmitas potiùs & torpor quidam, qui non benè præparat animum ad Electionem.

De tribus aliis modis non agitur in Annot. 6 inter 20, ut patet. Nam continent commotiones animi, quas Annotatio ponit abeſſe.

Porrò tertium modum S. P. N. vult abeſſe à tertio tempore Electionis. Eſt enim tempeſtas quædam, & conflictus, contrarius tranquillitati, qui non ſinit animam *liberè* exercere *vires ſuas*.

Sed neque ſecundo modo agitari debere Electurum, conſtat ex Reg. 5 inter priores de diſcern. Spirit. ubi dicitur, *quòd tempore deſolationis nihil deliberandum* ſit. Quod etiam tunc non ſit tranquillitas animi, patet ex Reg. 4, ibid. At verò primus modus adeò non impedit, ut juvet multùm Electionem in quovis tempore. Ibi enim non eſt agitatio variorum ſpirituum; ſed motio unius, qui tranquillitatem affert, ut conſtat ex Reg. 3 ibidem. Hoc unum eſt cavendum, ne dum conſolatio eſt ferventior, decernamus aliquid incautiùs, ut monet Annot. 14, inter 20: quamquam hoc magis ad ſecundum tempus ſpectat. Ideoque conſultum eſt ſemper adjungere examen tertii temporis, ut dicebamus hic lit. D.]

F § ☞ Quomodò ſignificet S. P. Noſter hîc *naturales facultates, ſeu potentias, non tamen ut operantes per ſolam naturalem virtutem, ſed ut adjutas divinâ gratiâ, & cooperantes illi*, vide apud Suarez To.4 de Rel. Tr.10 lib.9 cap.5 n.42 & 44.]

vires naturales † ſuas liberè exercet. Itaque niſi primi vel ſecundi temporis beneficio Electio contingat, ſupereſt ad tertium recurſus, duobus modis ſequentibus diſtinctum.

Cap.31 Direct. invenies, quid faciendum ſit, ſi fortè contingat, ut ſecundo tempore in aliquam rem inclinemur; tertio verò tempore in alteram contrariam vel diſſimilem: quomodo ſcilicet tunc rationes tertii temporis, conferri debeant cum motionibus voluntatis ſecundi temporis.

Modus prior ſanæ bonæque Electionis faciendæ, ſex conſtans punctis. † A

A § Differit de hoc modo Directorium cap.28.

Antequam progrediamur ad Regulas haſce, aliaſque ſequentes, ponenda hîc ſunt verba Suarez To.4 de Rel. Tr.10 lib.9 cap. 7 N.1, ubi poſt enumeratas Regulas hujus libelli Exercitiorum, ſic loquitur de B. Ignatio: *Nihil itaque, quod in conſultationem ſpiritualem ordinariè venire poſſit, intactum omiſit: & in omnibus magnam prudentiam, atque adeo magnam experientiam, & divini luminis illuſtrationem oſtendit.*

B § In primo puncto, iterum S. P. N. proponens cæteras res, quæ *ad mutabilem Electionem ſpectant*, clarè indicat, ſibi non

PUnctum primum, erit proferre in medium rem deliberandam: ut de officio vel beneficio, acceptandumne, an potiùs rejiciendumſit; & ita de ceteris rebus, † quæ ad mutabilem Electionem ſpectant. B

Se-

non tantùm de ſtatu deligendo ; ſed de quavis Electione ſermonem eſſe. Quapropter totum hoc argumentum ita debet eſſe nobis familiare, ut in obviis quibuſque rebus facilè ex illo agamus.

SEcundum eſt, adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc conſiſtente, ut cum Dei laude ſalvus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ vel repudiandæ rei controverſæ: quin potius, velut in medio quodam interſtitio & æquilibrio, ſubſiſtere; c † parato interim animo, ut in eam illico partem totus ferar, quam novero divinæ gloriæ & ſaluti meæ fore aptiorem.

C § † In ſecundo Puncto illud eſt animadvertendũ. Quamvis S. P. N. hactenùs, eum qui exercitatur, perduxerit ad tertium uſque Humilitatis gradum ; nunc tamen videtur eumdem quaſi iterum retro agere, & revocare ad ſimplicem illam animi æquabilitatem, quam in *Fundamento* didicerat. Nimirùm ab illo animi æquilibrio hîc deliberandi modus initium ſumat, neceſſe eſt, ut tertius Humilitatis gradus partes ſuas meliùs agat.

In Meditationibus de Regno CHRISTI, de duobus Vexillis, de tribus hominum Claſſibus, & in conſideratione trium graduum Humilitatis, invitamur ad nobiliſſimum Electionis genus : nequaquam tamen in illis Electio facienda præſcribitur. Ita verò invitamur, ſi Electionis tempore ſenſerimus id eſſe ad majus, vel ad æquale obſequium Dei. *Si, inquam, ſanctiſſimæ* ſuæ *Majeſtati placeat, ad tale* nos *vitæ inſtitutum eligere atque recipere :* ſervando, in Meditationibus & Colloquiis illis, *deſiderii noſtri libertatem, quâ liceat convenientiorem ſervitio divino viam invadere.*

Quando autem jam adeſt eligendi tempus : primùm mens noſtra, *adducto ante oculos creationis . . . fine*, in me-

medio conſtituenda eſt. Quod, ſi poſt diligentem diſcuſſionem par utrimque appareat ad finem illum conſequendum commoditas; tunc enimverò incertus animi hærebit is, qui ſapientiâ tertii Humilitatis gradus eſt deſtitutus: & fortaſſis fucata ac vana divitiarum aut dignitatum ſpecies, eum ad ſe alliciet. At is, qui lumine illo verè divino tertii Humilitatis gradus eſt inſtructus, ſtatim amplectetur illam partem, quâ CHRISTO optimo ſuo Imperatori cognoſcit ſe fore ſimiliorem. Satis enim illi eſt, ut totus eo feratur, ſi nihil ibi inveniat, quod vocationi Dei, & fini conſequendo adverſatur.

Vidit etiam S.P.N. hunc eligendi modum pertinere ad tertium tempus, in quo intellectus præcedit, & voluntas ſequitur: ut notat Directorium cap. 27 §. 1. Ut verò intellectus liberè ſuas exerceat vires, tantiſper ſilendum erat de tertio gradu Humilitatis, qui ad voluntatis officium præcipuè ſpectat. Eſt enim eximius amor optimi & ſapientiſſimi Imperatoris JESV Chriſti, atque inflammatus ardor illum, quàm proximè, ſequendi. Ubi verò intellectus munere ſuo functus fuerit; tum demum juxta quintum Punctum, *ſepoſito carnis appetitu omni*, voluntas *Electionem* concludet: &, ut dicitur in ſecundo Puncto, *in eam illico partem* tota feretur, *quam* noverit *divinæ gloriæ, & ſaluti* ſuæ *fore aptiorem*. Eam autem aptiorem haud dubiè judicabit, quæ cum tertio Humilitatis gradu congruit; ſive (ſepoſitâ nimirùm imitatione Chriſti, & ſpectato ſolo creationis fine) majus in illa, ſive par ad finem ſuum conſequendum inſit momentum. Minimè igitur in hoc eligendi modo excluditur præparatio illa animi, quæ propria eſt tertii gradus Humilitatis; ſed totus denique in eam reſolvitur.]

TErtium, obſecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem inſtruere, & impellere voluntatem, quocumque potius mihi tendendum ſit; adhibito nihilo ſecius, pio fideliqueintellectus mei ra-

ratiocinio : per quod, apprehenſa & probata Dei voluntate, ad Electionem ferar.

D Quartum, perpendere † quot tandem commoda vel adminicula mihi, ad finem meum proſequendum, accedent ex tali officio vel beneficio ſuſcepto :
E † quot rurſum ex eodem incommoda & pericula impendent.

D § Monet Directoriũ, ut ſcripto notentur rationes, pro utraque parte ſeorſum. Quod tunc faciendum videtur maximè, quando eſt deliberatio momenti gravioris. Nam Directorium manet ferè in exemplo deliberationis de ſtatu vitæ.

E § Sic de aliis rebus plurimis, etiam ab iis qui ſtatum habent, deliberatio inſtitui poteſt; ſicut monuimus ad contemplat. de Regno Chriſti, & de 2 Vexillis. Et, ut breviter dicamus de hominibus Societatis; multa S.P.N. in Conſtitutionibus, Superiorum; multa, Subditorum deliberationi relinquit. Inſpiciatur tantummodo cap. 2 & 3 partis 7. Provincialibus quoque in Reg. 16 ſuadetur, ut utantur hoc priore & poſteriore modo eligendi, in rebus, quæ cum Conſultoribus communicari non poſſunt. In ipſis Conſultationibus & Congregationibus toties ſententiæ dicendæ ſunt, quæ antequam proferantur, ad has Regulas examinandæ eſſent. Quando vel in Regulis, vel in Epiſtola S.P. Noſtri de Obedientia, permittitur, ut aliquid exponamus Superiori, cum hac tamen cautione, ut ante præmittatur oratio, & ſemper ſimus animo indifferenti ; patet id ſine deliberatione peragi non poſſe. Non opus eſt, commemorare negotium diſtributionis bonorum, & innumera alia, quæ ſine recta Electione fieri nequaquam poſſunt.

Præ-

F §. Dabimus ſpecimen nonnullorum commodorum & adminiculorum, prout illa conſideravit S.P. N.Conſt.p.7 c. 2.

Præterea, quot per oppoſitum, omiſſo illo, tam commoda & adminicula, + quàm diſcrimina & damna poſſim expectare. F

Cæteris igitur paribus, quod ſemper intelligi debet, docet eligendam eſſe partem illam, quæ majorem habet indigentiam aut neceſſitatem.

Pars illa, unde ſperatur uberior fructus, præferenda eſt alteri.

Quando ad alterutrum obligamur aliquo titulo, v.g. gratitudinis, ſi cætera paria ſint, illud eligendum eſt.

Bonum, quo univerſalius, eo divinius eſt, & particulari bono anteponendum.

Bona ſpiritualia præſtant corporalibus: & quæ majoris ſunt perfectionis, potiora ſunt iis quæ ſunt minoris.

Quæ minus dilationem patiuntur, cæteris paribus, priùs pertractanda ſunt.

Cum aliqua negotia ſunt magis propria inſtituti noſtri, quæ ab aliis non ita ſolent tractari; hæc, cæteris paribus, amplectenda ſunt.

Inter pia opera, quæ ęqualis eſſent momenti & neceſſitatis, eligenda ſunt ea, quæ ſecuriorem & faciliorem habent executionem.

Diuturniora, præ minùs duraturis, capeſſenda ſunt.

Denique docet procedendum, *præ oculis habendo majus divinum obſequium, & univerſale bonum, ut regulam ad quam exigi* omnia *oportet*.

Hæc ſatis ſit delibâſſe, ut exemplo S.P. Noſtri commoda & adminicula, eorumque contraria, diſcamus benè trutinare.

Quin-

QUintum, his præmiſſis, ratiocinari in utramque partem, & juxta ipſius rationis dictamen, ſepoſito carnis appetitu omni, Electionem concludere.

G SExtum, Electione facta, ad orandum citò proſilire; † & illam offerre DEO, perfectè demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

G § De oratione poſt Electionem pulchrè agit Directorium cap. 32, ubi ponit tres caſus.

Primus eſt, cum in illa oratione ſentiuntur motiones Electioni conformes, & vires quaſi promittuntur ad exequendum, quod ſignum eſt Electionis bonæ.

Secundus eſt, quando motiones illæ repugnant Electioni; tunc, ſi poſt examen earum dubitetur, an non ſint à ſpiritu malo, nihil in Electione mutandum. Si vero clarè appareat eas eſſe à ſpiritu bono, ſignum eſt diſcurſum fuiſſe malum.

Tertius eſt, quando in oratione nihil notabile ſentitur in utramque partem; & tunc, ſi voluntas eligentis in ſuo propoſito perſeverat, non eſt, cur Electio in dubium revocetur.

☞ Vide Directorium loco citato, & cap. 33, ubi oſtenditur, quid agendum Inſtructori, cum ſentit eum, qui Electionem facit, hallucinari. Unicum tamen ex hoc Capitè attingam, videlicet, experientia conſtare, quod interdum extra Exercitia, & extra conflictum Electionis, commodiùs aliqui veritatem agnoſcant; idque ex iiſdem principiis, quæ hauſerant in ipſis Exercitiis: cujus rei cauſas vide ibidem in Directorio.]

Hæc oratio, quæ fit poſt Electionem, in hoc priore, atque etiam in poſteriore Electionis modo, multum habet ſecundi temporis: & continet quodammodo illam praxim,

praxim, quam in Directorio cap.27 §. 6 narratur S. P.N. declaraſſe, ſimilitudine *ejus, qui præſentat Principi ſuo genus aliquod cibi, ut exploret, quàm ei arrideat.* Sic quoque jubemur hîc rem electam præſentare & *offerre Deo*, ut exploremus, an ei placeat & arrideat.

Modus poſterior † benè eligendi, in Regulas quatuor, & Annotationem unam diſtributus. A

A § Nihil ſuperaddendum videtur iis, quæ Directorium habet de hoc modo cap.31; niſi quod magis accedat ad ſecundum tempus Electionis, quam prior. Id innuitur in Annotatione, ubi dicitur, quod hæ Regulæ ſervandæ ſint, *propter ſalutem meam & animi quietem.* Hæc videlicet animi quies, genus quoddam eſt conſolationis, per quam nobis oboritur ſecuritas & fiducia quædam ſubeundi Tribunal juſti illius Judicis, vel in privato, vel in communi Judicio; propterea quod conſcii nobis ſumus, nihil nos in eligendo ſpectaſſe, niſi rationem rectam, finem ob quem conditi ſumus, & CHRISTVM Præceptorem ac Ducem noſtrum.

REgula prima, quod, cum oporteat per affectum, ex Dei amore cælitus infuſum, fieri Electionem, eligentem convenit perſentiſcere in ſeipſo, quod quidquid affectionis (ſive multum ſive modicum ſit) erga rem electam tenet, ex ſolius Dei amore & intuitu proficiſcatur.

B § In correctione ex autographo, deſcribitur *vir anteà*

SEcunda, * eſt conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſſimus, † cui nihil non perfectionis ineſſe cu- *t B

cupiam, occurreret dubius ſuper Electione hujuſmodi, quidnam ego illi decernendum maximè eſſem conſulturus. Quo animadverſo, agendum & mihi ducam, ut ſuaderem alteri.

ignotus, & numquam planè viſus, cui tamen nihil non perfectionis ineſſe cupiam &c. Nota quod S. P. N. ideo fortaſſis ponat virum ignotum, & ante non viſum; ne affectus aliquis erga ipſum immiſceatur, qui ex ſolius amore Dei non proficiſcatur, quod in amicitia humana facilè contingit. Abeſſe autem debet talis affectus juxta Reg. 1.

Denique ſtudioſè perlegendum Directorium, quod per undecim omnino capita, à cap. 22, uſque ad cap. 33 incluſivè, totam Electionis materiam & praxim, tam pro Inſtructore, quàm pro Eligente, curioſè & plenè exponit: unde lux magna hauriri poteſt, ad ſe alioſque dirigendos.

TErtia, mecum inſuper reputare, ſi mors ingrueret, quem me mallem obſervaſſe modum in præſenti deliberatione. Juxta hunc igitur, eligendum nunc eſſe, facilè intelligam.

QUarta, proſpicere non minùs, quando pro tribunali ſiſtar judicandus, quo me conſilio hac in re uſum eſſe vellem. Quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis ſim ſecurus.

ADnotandum eſt poſtremo, quod hiſce Regulis quatuor, propter ſalutem meam & animi quietem, accuratè ſervatis, debeo juxta ultimum punctum modi præcedentis, Electionem ipſam definire, & offerre DEO comprobandam.

De

De emendatione ſeu reformatione circa vitæ ſtatum cuivis facienda.

IN primis illud eſt advertendum, quod ſi quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Eccleſiaſticæ ſit adſtrictus (de temporalium vero bonorum quantitate, magna an parva ſit, non refert) unde ipſi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum Electiones verſari; † operæ pretium eſt, earum loco methodum ei tradi, ſeu formulam aliquam, ex qua vitam ſuam & ſtatum proprium poſſit emendare. A

A § Quamvis hæc formula videatur iis potiſſimum præſcripta, quibus non vacat Exercitia hæc obire, & meditando, recolloquendoque cum Deo, dies plures tranſigere; eſt tamen eadem quoque perutilis, atque adeo neceſſaria iis, qui ſolent quotannis, procul negotiis omnibus, in hoc ſancto otio verſari. Hi enim extra illud tanta non raro rerum agendarum multitudine implicantur, ut ipſis quoque *non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum Electiones verſari.* Tunc enimvero hic modus magno uſui eſſe poteſt. Eſt quippe brevis ac facilis, neque conjunctus cum illa seceſſione, perpetuoque tot Meditationum & Additionum labore: ſed ſatis eſt, ſi per intervalla, quatenus negotia ſinunt, ex ſupradictis eligendi modis & Exercitiis nonnulla adhibeantur. De quo vide Direct. c. 34, ubi dicitur, quod omnibus operariis Societatis valdè commendatum eſſe deberet, ut proximos juvare conarentur & dirigere ad hanc formulam, unde valdè inſignis fructus ſequeretur. Pro majori intelligentia praxeos hujus, inſpice caput jam laudatum Directorii.

Do-

Doctrinæ autem illius, quam S.P.N. hîc tradit, ſumma quædam hæc eſt: quod debeat, *quiſquis ejuſmodi conditionem ſortitus eſt, ut finem creationis & vitæ ſuæ rectè ſtatuat ac ſequatur ... ruminando ſedulo colligere,* quam metam, quemvé modum rebus ſuis omnibus ponere qua ratione eas *tractare, & adminiſtrare conveniat quibus inſtruere verbis & exemplis*; eos, quibuſcum quoquo modo agere contigerit; *nihil affectando aliud, nec quærendo, niſi quod honorem Dei, & ſalutem ſuam præſtet.*

Et verò, quod S.P. Noſter ita hanc methodum tradi velit illis, qui *vel Matrimonio, vel officio dignitatis Eccleſiaſticæ* ſunt adſtricti, ut cæteros minimè excluſerit, vel ipſe titulus docet, qui eſt *de emendatione* .... CVIVIS *facienda.* Præthereà non tantùm hîc agitur de uſu poſſeſſionum (quamquam de illo non parva cura Religioſis etiam non paucis impoſita eſt) ſed etiam (ſicut jam diximus) præcipitur, ut inquiratur, *quibus inſtruere verbis & exemplis* alios conveniat; quod illis proprium eſt, qui proximo juvando ſe addixerint.

DEbet igitur, quiſquis ejuſmodi conditionem ſortitus eſt, ut finem creationis & vitæ ſuæ rectè ſtatuat ac ſequatur, per Exercitia ſupradicta & Electionum modos attendere, atque ruminando ſedulo colligere, quam amplam domum & familiam æquum ſit ſe habere; quibus eam modis tractare & adminiſtrare conveniat; quibus inſtruere verbis & exemplis: quantum prætereà de poſſeſſis facultatibus ſumptum facere liceat in uſus proprios, ſive domeſticos: quid rurſum pauperibus erogare, vel impendere piis operibus deceat; nihil affectando aliud, nec quærendo, niſi quod

 ho-

B § Ultima illa hujus loci verba, quæ præcipuam Chriſtianæ vitæ continent diſciplinam, non de ſolis *Matrimonio*, *vel officio dignitatis Eccleſiaſticæ* adſtrictis; ſed de omnibus dicta ſunt. *Hoc enim* VNVSQVISQVE *perſuaſum habeat, tantum ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius, & commodi proprii affectione ſeſe abſtraxerit.* O! ſententiam dignam, quæ in omnibus Aſcetarum libris conſpiciatur, aureis literis exarata; ſed potiſſimum animis Religioſis altiſſimè ſit impreſſa!

honorem Dei & ſalutem ſuam præſtet. Hoc enim unuſquiſque † perſuaſum habeat, tantùm ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius, & commodi proprii affectione ſeſe abſtraxerit. B

TERTIA
HEBDOMADA. † A

A § In Meditatione de Regno CHRISTI, vidimus Regem noſtrum ad bellum nos invitantem, audivimus quaſi claſſicum canentem: deinde in Meditatione de duobus Vexillis, vidimus tam Ducem impiorum, quàm optimum Imperatorem noſtrum, explicatis Vexillis in acie conſtitutos. In hac Hebdomadâ ipſe conflictus & ſignorum collatio exhibetur.

Hîc enimverò conſpicimus, quibus in *laboribus, vigiliis*, & *caſibus* perſiſtat Rex noſter. Hîc *carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani* rebellionem videmus expugnari. Hîc *majora & præclariora* illa *munera*, quæ *in ferendis injuriis & adverſis omnibus* ſita ſunt, quomodo à fortiſſimo Duce noſtro ſuſtineantur, oculis ipſis intuemur. Hîc denique cernimus ipſum, tamquam exemplum

plum abſolutiſſimum tertiæ hominum Claſſis, paupertatem & opprobria non tantùm deſiderantem, ſed reipſa amplectentem. Quæ omnia, in ſequentibus myſteriis, animo identidem verſanda ſunt; & tertius Humilitatis gradus ſemper præ oculis habendus; eique juncta Colloquia numquam intermittenda.

Idcirco enim S.P.N. poſt primam hujus Hebdomadæ Contemplationem, memoriam nobis refricat illorum Colloquiorum; *Sicut*, inquit, *traditum eſt in Contemplatione ſecundæ Hebdomadæ, de tribus Claſſibus, cum ſequente illic Annotatione.* Remittit nos videlicet ad Contemplationem de tribus Claſſibus; non tantùm ut iterum diſcamus modum inſtituendi tria Colloquia (is enim, in Meditatione de Vexillis, traditur multo accuratius) ſed potiſſimum, ut Annotationem ibi junctam revocaremus in animum, & excitaremur ad Colloquia ejuſmodi in hac Hebdomada diligentiſſimè adhibenda, quæ in nobis ſuſcitent ſpiritum tertii gradus Humilitatis.

In hac Hebdomada unicuique diei iterùm bina aſſignantur myſteria. Cætera vide in Directorio cap. 35; & aliquid hîc infra, in 2 Claſſe Myſteriorum vitæ Chriſti, annotatum de contritione elicienda. Sed in Directorio Capite jam dicto, invenies explicatos affectus, qui in meditationibus hujus Hebdomadæ potiſſimùm excitari poſſunt: qui ſunt, odium peccati; cognitio bonitatis Dei; ſpei confirmatio; amor in Deum; inflammatio ad imitationem Chriſti; zelus animarum; & invenies alia notatu digna.

I CONTEMPLATIO

*Fit * in media nocte, & continet Orationem præparatoriam, tria Præludia, ſex Puncta, cum uno Colloquio.*

ORatio præparatoria, eadem quæ ſemper.

PRæludium primum, ſumitur ex hiſtoria: Quomodo Chriſtus à Bethania miſit Hieroſolymam diſcipulos duos ad parandam cœnam, quo & ipſe cum reliquis deinde profectus eſt: ibique poſt agni Paſchalis eſum, & peractam cœnam, pedes lavit omnibus; & ſacroſanctum corpus ac ſanguinem ſuum largitus eſt. Poſtremò ſermonem ad eos habuit, poſt diſceſſum Judæ, ipſum venditurí.

SEcundum, ex compoſitione loci, conſiderando dictum iter, aſperum aut lene, breve aut longum, cum ceteris, quæ ineſſe poterant, circumſtantiis. Deinceps conſpicando locum cœnæ, amplum vel anguſtum, vilem vel ornatum, & conſimilia.

TErtium, ex optatæ rei petitione, ſcilicet doloris, indignationis, & confuſionis; eo quod ob peccata mea, ſummus omnium Dominus tantis ſe tormentis ita objiciat.

Pun-

PUnctum primum erit, reſpicere cœnantes, & aliquid in uſum meum adducere.

SEcundum, eoſdem audire quid loquantur, & fructum inde decerpere.

TErtium, attendere quid agant, & per omnia proficere.

*x B QUartum, * advertere, † quid jam inde Chriſtus pati appetat, & incipiat, juxta hiſtoriam: unde incipiam & ipſe dolorem, mœſtitiam & fletum mihi excitare, meque affligam ſimiliter in ſubſequentibus.

B § Quoniam S. P. N. in hac Hebdomada, ſex Puncta proponit meditanda; dicendum nonnihil eſt de tribus ultimis, ſicut diximus in ſecunda Hebdomada de tribus primis. Nec præterea aliud deſiderari videtur, ut quis hæc, & cætera CHRISTI patientis myſteria, cum inſigni fructu & animi guſtu percurrat.

Et ſatis quidem patet, tria poſtrema Puncta non eſſe ejuſmodi, quin in prioribus quodammodo involvantur. Voluit tamen S.P.N. illa ab his diſtinguere, ut præcipuo quodam ſtudio novis hiſce Punctis incumbamus, quippè quæ in hiſce myſteriis, ad tertium Humilitatis gradum, & ad propoſitum finem, vim quamdam habent prorſus eximiam. Sic, quamvis Meditatio nulla expers omnino ſit cujuſdam ſenſuum applicationis; voluit tamen nos in una ſenſuum applicatione quaſi totos nonnumquam eſſe. Solet enim altiùs animo inhærere res illa, in quam, proprio quodam conatu, mentis acies intenditur.

In quarto igitur Puncto, juverit illa quæ CHRISTUS patitur, reducere ad quatuor illa Capita, de quibus

jam inde à Fundamento eſt actum. Videlicet, ad *ægritudinem* doloreſque corporis & animi; ad *paupertatem*, quæ ſpoliat rebus omnibus, etiam amicis; ad *contemptum* & opprobria, quibus CHRISTUS ſaturatus fuit; ad *vitam brevem*, & mortem, mortem autem Crucis. Si hæc *juxta hiſtoriam*, vel *juxta Punctum* conſiderentur, magna in tot myſteriis occurret rerum varietas & multitudo.

Ad imitationem vero Chriſti, in quatuor illis rebus, ducit nos S. P. N. per Conſtitutiones ſuas. Et de contemptu quidem & opprobriis, habemus pulcherrimam Regulam 11 Summarii. De paupertate habemus Regulam 23, 24 & 25, ubi jubemur illam conſervare, ut murum firmum Religionis; & diligere, ut matrem. De ægritudine habemus Regulam ejuſdem Summarii 50, ubi dicitur, quod *non minus donum eſt, quam ſanitas*. De brevitate vitæ, ſive de morte, adſcribam verba, quæ animos dare nobis poſſint, quæ S.P. Noſter nobis reliquit exarata Conſtit. par. 6 cap. 4. *Ut in vitâ*, inquit, *univerſa, ita & multo magis in morte, unuſquiſque de Societate eniti, & curare debet, ut in ipſo* DEUS *ac Dominus noſter* JESUS *Chriſtus glorificetur, ipſiuſque beneplacitum impleatur, & proximi ædificentur, ſaltem exemplo patientiæ ac fortitudinis; cum fide viva, ac ſpe, & amore bonorum illorum æternorum, quæ nobis Chriſtus Dominus noſter tam incomparabilibus vitæ ſuæ temporalis laboribus & morte promeruit, & acquiſivit .... Omnibus Sacramentis Sanctis acceptis, tamquam armis à divina liberalitate Chriſti Domini noſtri nobis conceſſis, ad tranſitum à temporali vita ad æternam, ſe muniat.*

Quintum punctum ſpectat ad illud Iſaiæ 53. *Oblatus eſt, quia ipſe voluit, &c.* Potuit perdere adverſarios ſuos, quod in myſteriis pleriſque ex ſignis variis & minimè obſcuris intelligitur; & tamen non perdidit. Magna lux ex hoc Puncto orietur menti noſtræ, ut, *etiamſi nullo ſuperaddito, laus Dei par foret ... eligamus potiùs cum* CHRISTO *paupere, ſpreto & illuſo, pauperiem,*

con-

contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, *quàm opes*, *&c.* Nam revera CHRISTVS liberè illa elegit, *quia ipſe voluit:* ſemper præ oculis habens finem, propter quem miſſus erat; & liberè in illis ad finem uſque duravit. Cujus rei in ſingulis myſteriis nova ſemper exempla nobis exhibentur: quæ, quoties eligendum eſt, in memoriam revocari poſſunt.

Sextum Punctum, eſt ſumma quædam Colloquii poſiti in 1 Exercitio 1 Hebdomadæ; niſi quod iſthic inquiratur, quid agere debeamus pro CHRISTO; hîc etiam, quid pati ejus cauſa debeamus. Præterea iſthic imaginor CHRISTUM *coram me adeſſe in Cruce fixum*; hîc vero ipſum intueor, qualem myſterium præſens exhibet: unde fit, ut alia atque alia ſemper ſpecies, novumque agendi & patiendi genus ſemper animo repræſentetur.

Nequaquam tamen Punctum hoc in numero Colloquiorum ponendum eſt. Poſſum enim de re quâpiam multa meditari, & multas voluntatis motiones excitare, imo & ad perſonam certam dirigere, ſic tamen ut cum illa nullus ſermo, nullum colloquium inſtituatur: ſed poſtquam in amorem perſonæ illius totus exarſi, tum demum impellor, ut illam alloquar eo modo, quem deſcribit S.P. N. in illo jam laudato 1 Exercitio 2 Hebdomadæ: *Ut fiat ſicut amici ſermo ad amicum, &c.* quamquam, ſicut applicatio ſenſuum Meditationi; ſic Puncto cuipiam aliquid colloquii miſceri poteſt.

Denique S. P. N. vult, ut in tribus hiſce poſtremis Punctis, incipiamus, *dolorem, mœſtitiam, & fletum . . . excitare*, & quidem *maximo conatu*; ut ſcilicet CHRISTO Regi noſtro compatiamur, non tantum interiore animi ſenſu; ſed vel maximè imitando, & ipſius veſtigia premendo; juxta illud Rom. 8. *Si tamen compatimur, &c.*

Specimen quoddam horum Punctorum exſtat in fine hujus Opuſculi; ubi integra Meditatio hujus Hebdomadæ in partes ſuas eſt diſtributa.

QUintum, meditari quo ſe pacto abſcondens Chriſti Divinitas, adverſarios ſuos, cum valeat, non perdat; ſed pœnas adeo crudeles pati ſinat Humanitatem.

SExtum cogitare, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam aut pati ejus cauſa.

COlloquium ad Chriſtum fiet, terminandum cum *Pater noſter*.

C § Ex hoc *Notando* patet, quod in Colloquiis, ſit locus proprius petitioni & poſtulationi: id quod S. P. N. variis in Meditationibus ſupra docuerat: nominatim in Exerc. 3 Hebdom. 1, & in Medit. de 2 Vexillis; ubi diligenter deſcripſit gratiam à Deo petendam in iſtis colloquiis. Parum enim proderit myſteria vitæ Chriſti ſedulo contemplari, ſi non obtineamus gratiam *congruam* ad tertium Humi-

IN Colloquiis eſt notandum (ut ſupra ex parte jam expoſuimus) quod agere convenit, & aliquid petere, juxta præſentis rei rationem; videlicet, prout ſentio in me conſolationem, vel perturbationem: prout Virtutem unam, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me ſtatuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maximè deſidero: † & unum dumtaxat Colloquium poterit confici ad Chriſtum Dominum; vel triplex, ſi devotio inſtiget; nempe ad Matrem, Filium, & Patrem, ſicut traditum C

ditum eſt in Contemplatione ſecundæ Hebdomadæ de tribus Claſſibus: cum ſequente illic Annotatione.

litatis gradum re-ipſa exercendum. Apoſtoli, miracula & myſteria Chriſti, non tantum mente contemplati fuerant; ſed etiam oculis ſuis inſpexerant, quando dicebant cum Petro: *Etiamſi oportuerit me mori tecum, non te negabo.* Matt. 26: & tamen paulo poſt negavit eum Petrus; alii, relicto eo, fugerunt. Ex quo patet, quantopere nobis opus ſit gratia Spiritus Sancti. Audiamus in hanc rem S. Fr. Xaverium, lib. 2 Epiſt. 3. Societati Romam ſic ſcribentem: *Equidem omnem in Deo ſpem locatam habeo, cupioque, quantum in me erit, Chriſto Domino obtemperare, admonenti. „ Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam. „ Quæ quidem ſententia cogitanti facilis eſt, experienti non item. Vbi enim tempus incidit, cum vita amittenda eſt, ut eam in Deo invenias; cum mortis periculum intenditur, ſic ut facilè proſpicias, ſi Deo pareas, vitam eſſe amittendam; tum vero neſcio quo modo fit, ut quod ante præceptum dilucidum videbatur, incredibili involvatur obſcuritate. Nam ne doctiſſimi quidem viri, tam præclaræ ſententiæ vim conſequuntur; ſed ii duntaxat, quos ſingulari beneficio Deus ipſe interior Magiſter inſtituit. Atque in ejuſmodi rebus facilè apparet, quanta tandem noſtra ſit imbecillitas, quam fragilis & infirma humanæ naturæ conditio. &c.* Quod S. Fr. Xaverius dicit de vita pro Deo perdenda, idem de aliis caſibus, ac vel maximè cum de honoris jactura agitur, dicendum eſt. Quocirca nunc hæc, nunc illa dona; nunc hos, nunc illos fructus Spiritus S. in Colloquiis ferventer implorare oportet; divinamque clementiam obſecrare atque obteſtari, ut id temporis gratiâ S. *Illuminationis*, tenebras, quæ tunc oriri ſolent, diſpellere; & S. *Affectionis* gratiâ, voluntatis noſtræ imbecillitatem dignetur corroborare.

II CON-

II CONTEMPLATIO

In aurora, de rebus à Chriſto poſt cœnam & in horto geſtis.

Oratio præparatoria conſueta ſemper.

A § ☞ Poteſt de hoc loco videri Suarez Tom.4 de Rel. Tract. 10 lib. 9 cap. 5 n. 19, 20 & 21, ubi conciliat hunc locum cum Euangeliſtis; aſſerens ex Bedâ, de locis Sanctis cap. 6, inter montem Sion, & montem Oliveti, eſſe vallem anguſtam, per quam fluit Cedron, quæ Joſaphat nominatur; in qua eſt ſepulchrum B. Virginis, ubi ædificata eſt Eccleſia, quę *S. Maria Joſaphat* vocatur.

Totum vero illum locum, in quem

PRæludium primum, eſt juxta hiſtoriam. Quomodo JESUS Chriſtus, una cum undecim ſuis Apoſtolis, deſcendit ex monte Sion, ubi fuerant cœnati; & tranſiens per vallem Joſephat, † relictis ibi ex illis octo, aliis A vero tribus in horti parte, ſeorſum ipſe digrediens, oravit, ad ſudorem uſque ſanguineum, iterata jam ter eâdem ad Patrem ſuum oratione. Poſtea, excitis diſcipulis à ſomno, proſtratis ad ſolam vocem, cum Juda per oſculum prodente, adverſariis; reſtituta deinceps, quam amputaverat Petrus, Malchi auriculâ; comprehenſus tandem eſt, quaſi nefarius aut latro quiſpiam, & per vallem illam ad Annæ domum primò tractus.

Se-

quem Dominus exivit, vocari villam, ſeu potius prædium, habens ruralem domum, quæ Gethſemani dicebatur: & intra illud prædium fuiſſe hortum, ut graves Authores notant. Totus autem ille locus erat ad radicem montis Oliveti: unde neceſſe eſt, ut vel totus, vel magna pars ejus, fuerit in valle Joſaphat. Et ex Burchardo refert; locum illum Gethſemani eſſe in latere montis Oliveti, adhærentem cuidam rupi concavæ de monte pendenti, ſub qua Diſcipuli ſederant, cum dixit illis Dominus: *ſedete hic*, &c. vide plura ibi.]

SEcundum eſt, pro conſtruendo loco, viam intueri, declivem, planam, & arduam: item hortum, certa magnitudine, figura, & habitudine depingendum.

TErtium, pro voti conſecutione, poſcere mœrorem, planctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, ut Chriſto patienti pro me compatiar.

A *Notanda ſimul hæc quatuor.* †

A § Quatuor hæ Annotationes, non minus accuratè ſervari, quam attentè legi debent.

De myſteriis vero ſingulis nonnihil dicturi ſumus ſuo loco.

PRimum, quod poſt præparatoriam Orationem, cum tribus Præludiis ſecundi hujus Exercitii, eodem modo & ordine procedendum eſt, per Puncta & per Colloquium, ut in præcedente de cœna peractum eſt. Adjiciendæ quoque erunt, circa

circa Miſſæ & Veſperarum tempus, duę Repetitiones ſuper una & altera dicta Contemplatione. Ante cœnam vero, applicabuntur quinque ſenſus, præmiſſa ubique Oratione præparatoria, cum tribus Præludiis, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in Hebdomada ſecunda ſatis deſcriptum eſt.

SEcundum, quod habita ætatis, complexionis corporalis, ac diſpoſitionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora Exercitia, diebus ſingulis implebuntur.

TErtium, quod in hac tertia Hebdomada, mutandæ ſunt ex parte Additio ſecunda & ſexta. Siquidem (quod ad ſecundam ſpectat) ubi fuero experrectus, præcogitans, quo tendam, & inſtantem Contemplationem paululum delibans, interim dum ſurgo & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiam & dolorem, de tot ac tantis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare. † Quoad ſextam vero, ſuffugiam potius, quam quæram, aut admittam jucundas cogitationes (licet alioqui utiles & ſanctas) ut ſunt de reſurrectione Chriſti & gloria. Pro quibus, in meditanda ejus Paſſione, an-

B § Congrua cogitatio in hac Hebdomada etiã tria complectitur. 1, ut præcogitem, quo tendam. 2, ut inſtantem meditationem paululum delibem: quod fieri poteſt, vel breviter recolendo Puncta; vel Hiſtoriam, ut in primo Præludio fit, menti objiciendo. 3, ut ad dolorem me incitem; ſicuti quis incitaretur, qui proximè ad caſum, aut ſuppli-

angores ac pœnas hauriam, ex frequenti eorum recordatione, quæ ab hora ſuæ nativitatis, ad exitum uſque vitæ hujus, ipſe perpeſſus eſt.

cium funeſtum amici ſui ſpectandum, ſe ſciret iturum.

QUartum, quod Examen particulare, circa tam Exercitiorum, quam Additionum functionem, fiet ad eumdem modum, ut in Hebdomada præcedente.

IN ſecunda autem die, Contemplatio alia ſuccedet, noctu tranſigenda, de geſtis in domo Annæ; ut narratur infra in myſteriis vitæ Chriſti. Sub auroram vero, de ſecutis rebus in domo Caiphæ. Deinde Repetitiones & uſus ſenſuum, velut prius.

IN tertia die, contemplabimur per noctem mediam, quomodo ductus eſt ad Pilatum Chriſtus, & quid ibi actum, ut dicetur infra. Diluculo vero, de iis quæ geſta ſunt, tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. Subdetur Repetitionum & ſenſuum conſuetus uſus.

DIe quarta, meditatio nocturna percurret hiſtoriam de reditu ab Herode, uſque ad mediam partem myſteriorum, quæ apud Pilatum ſecuta ſunt: reliquam vero partem circa lucem primam proſequemur. De Repetitionibus quoque & ſenſibus, pro conſuetudine ſit agendum.

Die

DIe quinta, ſub noctis medium, de progreſſu ipſo Paſſionis contemplabimur, à ſententia Pilati uſque ad crucifixionem. Sub auroram deinceps, ab elevatione crucis, ad Chriſti uſque expirationem. Repetitiones & ſenſuum exercitatio, ut ſupra.

DIe ſexta, noctu, quomodo mortuus Dominus, ſublatus de cruce, & ad monumentum delatus eſt. Primo manè, ex quo ſepultus fuit, donec B. Virgo in domum aliquam ſe recepit.

DIe ſeptima, inter noctu & manè, Paſſionem totam revoluemus. Poſtea, Repetitionum & ſenſuum vice, per diem totum conſiderabimus, quam licebit frequentiſſimè, quo pacto ſanctiſſimum Jesu Chriſti corpus remanſerit ab anima ſejunctum; & ubinam, aut quomodo ſepultum. Item quæ fuerit B. Mariæ Matris ſolitudo, deſolatio qualis, & quanta afflictio: quam acerbus quoque Diſcipulorum mœror extiterit.

SUbnotandum eſt, quod, ſi cui libeat meditandæ Chriſti paſſioni diutius inſtare, contemplationes ſingulas debet abſolvere cum paucioribus myſteriis; ita ut prima, ſolum comprehendat cœnam; ſecunda, lotionem pedum; tertia, Euchariſtiæ ſanctæ inſtitutionem; quarta, ſermonem ibi ſubſecutum: & ſic in cæteris agendum.

Ad

AD hæc, trajecta tota Paſſione, licebit proximo poſt die iterare ejus dimidium, atque reliquum poſtridie: perendie rurſus totam ſimul.

E contrario vero, ſi quis malit tempus ſuccidere, contempletur de cœna Domini per noctem; de horto, in aurora; de Annæ domo, circa Miſſam; ſub Veſperas, de domo Caiphæ; de prætorio Pilati, ante cœnam: & ita, pergendo per dies ſingulos, diverſa Exercitia quinque implebuntur, utpote Repetitionum, ac ſenſuum
C uſu prætermiſſo. † Tranſcurſa vero Paſſione, operæ pretium fuerit, eamdem ſimul totam die unico revolvere, ſive in unum tantùm Exercitium congeſtam, ſive diſtributam in plura, prout ſibi fore conducibilius ille cenſuerit.

C § In his omnibus ſemper ſpectandum, quid conducibilius ſit ei qui exercetur, ſicut S.P. N. ſæpius monet. Traduntur enim in Exercitiis diei ſeptimæ, & in hac ſubnotatione, varii modi, mutandi materiam & formam meditationum: in quo ſingularis diſcretio & prudentia S.P. Noſtri, ſicut multis aliis locis, conſpicitur. Hanc prudentiam pulchrè demonſtrat Suarez To.4 de Rel. Tr.10 lib.9. Locis ſæpiùs à nobis citatis, nominatim cap.6.

RE-

REGULÆ ALIQUOT

Ad victum rectè temperandum. † A

A § Supra, ubi egimus de partibus libelli Exercitiorum, monuimus ex Directorio, Regulas haſce tradi etiam poſſe ante tertiam Hebdomadam. Porro hæ Regulæ in pretio habendæ ſunt; & quidem nominatim quarta, ſeptima, & octava. Nam in aliis rebus pluribus uſum magnum habere poſſunt.

De his Regulis vide Directorium cap. 35 § 12 & 13. Unum addo. Ex contemplatione de Regno Chriſti, patet, nos non poſſe benè ſequi Chriſtum, niſi expugnata, non tantum carnis, amoriſque proprii & mundani, ſed etiam *Senſuum* rebellione. Capitale vero peccatum, quod ſitum eſt in ſenſu guſtus, ſive gulæ, valdè repugnat & rebelle eſt legi mentis noſtræ, qua volumus ſequi Chriſtum. Idcirco Chriſtus hoſtem illum, fœdum non minus, quam pernicioſum, qui per primos parentes tantam cladem humano generi intulit, voluit initio prædicationis ſuæ in deſerto, per tam longum & acre jejunium, ſubjugare; ut diſcamus, nos veros Chriſti imitatores eſſe non poſſe, ſi ejus exemplo hoſtem hunc capitalem non debellemus. Ad debellandum autem valent hæ Regulæ plurimum: præſertim ſi adjungatur per intervalla uſus pœnitentiæ in victu, juxta Additionem 10, Hebdomadæ 1.

PRima eſt, quòd à pane minus abſtinendum ſit, quam à reliquis alimentis: cum neque gulam adeò irritet, nec tentationi æquè obnoxios nos reddat.

Se-

SEcunda, quod circa potum attendenda ſit magis abſtinen-
B tia, † quam circa panem: cautè obſervando, quæ proſit menſura potûs, ut ſumatur ſemper: quæ rurſum noceat, ut tollatur.

B § Annotabo breviter nonnihil ex Sacris litteris. Eccli. 31 v. 22. *Quàm ſufficiens eſt homini erudito vinum exiguum, & in dormiendo non laborabis ab illo, & non ſenties dolorem.* ibidem v. 24. *Somnus ſanitatis in homine parco. Dormiet uſque mane, & anima illius cum ipſo delectabitur.* ibidem v. 36. *Exultatio animæ & cordis, vinum moderatè potatum.* Et v. 37, *Sanitas eſt animæ & corpori ſobrius potus.* Ad Epheſ. 5 v. 18, *Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria: ſed implemini Spiritu Sancto.*

TErtia, quod circa pulmenta & edulia potiſſimum abſtinentiæ ratio verſetur; cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major ſubminiſtretur occaſio. Temperanda ſunt igitur, vitandi exceſſus cauſa: quod fit dupliciter, dum vel cibis groſſioribus veſcimur atque aſſueſcimus, vel dum parcè delicatis utimur.

QUarta eſt, quod quanto
C plus † de conveniente victu ſibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adverſæ gravi periculo) tanto celeriùs menſuram cibi ac potûs juſtam reperiet: tum quia hoc modo meliùs

C § Hoc in pluribus rebus locum habere poteſt. Sic S.P.N. infra regula 7, de Eleëmoſynis, dicit, quod *optimum & ſecuriſſimũ eſt, unicuique diſtri-*

ſe diſponens, & obnixius tendens ad perfectionem, ſentiet interdum quoſdam cognitionis internæ radios, & conſolatorios motus † ſibi cælitus immiſſos, ex quibus facilè poterit rationem victus commodiorem diſcernere. D

butionis curam ſubeunti, ut ſua ſubtrahat commoditati, quantum poteſt. Vide Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 7 n. 2, ubi hanc doctrinam conciliat cum quodam loco Gerſonis, quo agit de ſcrupuloſis, cujuſmodi hominibus non convenit hæc Regula. Quare cum diſcretione procedendum, ut mox dicemus lit. F.

D § Duas rationes adfert S.P.N. ob quas, quo plus ſubtrahitur, eo celerius menſura juſta reperitur: quarum hæc ratio prima ſpectat ad ſecundum tempus eligendi, in quo cognoſcimus *beneplacitum Divinum. docente id aliquo conſolationum, vel diverſorum ſpirituum prævio experimento.*

☞ De his conſolatoriis motibus agit Suarez, ſicut notavimus ſupra in ſecundo tempore Electionis lit. C. defenditque ejuſmodi modos loquendi, contra nonnullos obtrectatores.]

Tum quoniam † ſi quis ita abſtinendo, ſe deprehenderit viribus imbecilliorem eſſe, quam ut Exercitia ipſa ſpiritualia peragere † commodè valeat, ſic facilè advertet, quam menſuram victûs naturæ neceſſitas requirat. E F

E § Ratio ſecunda ſpectat ad tertium tempus, & ad punctum 4 prioris modi eligendi; juxta quod debemus perpendere, *tam commoda & adminicula; quam diſcrimina & damna*, quæ ex utraque parte negotii, de quo deliberatur, oriri poſſunt. Incommoda autem illa & pericula facilè cognoſcuntur, quando re ipſa ſentire incipimus, Exercitia ſpiritualia, aliaque bona ope-

opera, præ imbecillitate, ſimilemvè ob cauſam, impeditum iri. Hinc eſt, quod plerique Sancti, ſub melioris vitæ initia, in primo illo Spiritus fervore, ſoliti ſint amori proprio & mundano, carnique ac ſenſibus ſubtrahere, quam poterant, plurima: atque ita proprio uſu edocti, & cæleſti lumine adjuti, facilè aſſecuti ſunt menſuram juſtam, in rebus ad vocationis ſuæ ſtatum pertinentibus: id quod in hiſtoria vitæ S.P. Noſtri videre etiam licet: & notatu digna ſunt verba ipſius Exam. cap. 4 §. 26, unde Reg. Sum. 25 eſt deſumpta, quæ præſcribit, ut quiſque ſibi perſuadeat, *ſui victûs, potûs, veſtitûs, & lecti rationem . . . fore, ut pauperibus accommodatam; quodque quæ viliſſima erunt, ex iis quæ domi ſunt, ei tribuentur, propter ipſius majorem abnegationem, & ſpiritualem profectum.* Quæ verba hactenus in Regulam tranſlata ſunt: ſed valdè, inquam, notatu digna ſunt, verba hæc quæ ſequuntur in Examine, ubi additur hæc altera cauſa: *& ut ad quamdam æqualitatem, & veluti menſuram ab omnibus perveniatur*: quibus iterum docemur, facilè ad menſuram perveniri, ſi ante viliſſima dentur, & paupertas exerceatur.

Hæc tamen verba, ex loco illo Examinis, in Regulam tranſlata non ſunt: quia menſuræ & æqualitatis, quæ omnibus conveniat, judicium ad Superiores ſpectat. Quid vero præterea quiſque privatim ſibi poſſit ſubtrahere, & quæ menſura ipſi propriè conveniat, per haſce Regulas de victu, indagari ab unoquoque poteſt; communicando juxta aliam Regulam omnia Superiori aut Confeſſario, ne diſcretionis limites tranſiliantur. In Summario autem Conſtitutionum poſitę ſunt eæ Regulę, quæ, ut titulus notat, *ab omnibus obſervandæ ſunt.* Ad omnes verò ſpectat altera ratio, quæ in Regulam tranſlata eſt, ex eodem loco Examinis, ob quam ſibi quiſque debeat perſuadere, quod viliſſima tribuentur; videlicet, *propter ipſius majorem abnegationem, & ſpiritualem profectum.*

F § Ex his verbis patet, quod etiam ſub initium Exercitio-

tiorum, vel quovis tempore ante tertiam Hebdomadam, hæ Regulæ tradi poſſint. Sed monet benè Directorium ſupra §. 12, *quod non omnibus eodem modo proponendæ ſunt, ſed adhibita diſcretione, pro cujuſque complexione, & viribus tam corporis quam animi.*

QUinta, quod expedit inter comedendum imaginari, quaſi videamus JESUM Chriſtum Dominum noſtrum veſcentem cum ſuis Diſcipulis; obſervando quem teneat edendi, bibendi, reſpiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Uſu veniet enim, ut occupato magis intellectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, diſcamus facilius victum moderari.

SExta, quod, gratia varietatis, aliæ adhiberi poſſunt meditationes inter veſcendum: ut ſunt, de Sanctorum vita, de pia quapiam doctrina, vel de aliquo ſpirituali negotio agendo: unde ſic abſtracta mente, cibus ipſe & veſcendi delectatio parum ſentiatur.

SEptima, quod cavendum ſit præcipuè, ne ſuper ſumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne avidè veſcamur, aut feſtinè: ſed appetitui ſemper dominantes, † tum menſuram victûs, tum ſumendi modum una temperemus. G

G § Hoc ſanè in omni ſenſuum uſu curandum eſt, ut eorum rebellione expugnata, ad ſequendum Chriſtum ſimus promptiores.

Octa-

OCtava eſt, quod plurimum conducit ad tollendam cibi potûſque immoderantiam, ſi ante prandium aut cœnam, & quacumque hora nulla eſuries ſen-
H titur, † prævia deliberatione,
I † victum proximè ſumendum, definiamus ad menſuram certam; quam deinde nulla vel propria aviditate, vel inſtigatione inimici, umquam excedamus; ſed potius, vincendæ utriuſque causâ, de illâ nonnihil etiam ſubducamus.

H § Quia dum eſuries ſentitur, non adeſt illa tranquillitas animi, neque illud ęquilibrium, quod ad benè deliberandum & eligendũ requiritur. Eſuries enim facilè turbat illam animĩ æqualitatem, inclinando, & trahendo magis ad indulgendum ſenſui, quam rationi & virtuti.

I § Deliberatio fit ad eligendum. En igitur iterum, quomodo poſt ſuſceptum ſtatum, in rebus ſpectantibus ad guſtum, aliosque ſenſus, & in regendo appetitu amoris proprii & mundani, multa inveniantur, quæ deliberatione & electione indigeant.

QUARTA

A
HEBDOMADA. †

A § In hac Hebdomada id ſedulo agendum, ut magis magiſque confirmemur in tertio gradu Humilitatis. Quapropter Colloquia, quæ poſt Meditationes de duobus Vexillis, & in tertio gradu Humilitatis, tantopere nobis commendata ſunt, nunc quoque frequenter inſtitui debent. Sunt illa tamen in Hebdomada hac affecta, & quaſi condita jucundiori argumento. Nam ad

eadem impenſius poſtulanda, excitat nos hîc potiſſimum oculis objecta, victoriæ & felicitatis & præmii iucundiſſima ſpecies.

Habet tamen hæc Hebdomada id præterea ſibi proprium, unde nomen Viæ unitivæ accepit, quod ſuaviſſimos amoris ſenſus gignat; & charitatis dulciſſimo vinculo, cum Deo, qui eſt finis ob quem conditi ſumus, nos conjungat; ſimulque cæleſtis illius patriæ inflammata excitet deſideria Neque id mirum: nam per tertium gradum Humilitatis, qui per Colloquia illa, numquam ſatis laudata, majores ſemper vires acquirit, removetur procul ab animo omne id, quod charitatem Dei retardare aut impedire poſſit; ut ſua quaſi ſpontè illa facillimè ſuccedat. Vide cap. 36 Directorii.

CONTEMPLATIO I.

Quomodò Jesus *Dominus, poſt reſurrectionem apparuit Sanctæ Matri ſuæ, ut habetur infra in myſteriis vitæ Chriſti.*

Oratio præparatoria juxta morem.

PRæludium primum accipitur ab Hiſtoriâ, Quomodo poſtquam expiravit Dominus in cruce, ſepulto * corpore, ſed Divinitate ſemper ſociato, ipſe in anima, Divinitati quoque continuè unita, deſcendit ad inferos: ereptiſque inde juſtorum animabus, rediens ad ſepulchrum, corpus cum anima denuo univit; ac *y

re-

reſurgens, demum apparuit Beatæ Virgini Matri ſuæ vivus, ut piè ac veriſimiliter credendum eſt.

SEcundum, pro conſtructione loci, ſpeculandum accipiet ſepulchri ſitum, & Beatæ Virginis domicilium, cujus formam, partes, & reliquam diſpoſitionem, ut cellulam & oratorium, ſigillatim perſcrutabimur.

TErtium, continebit gratiam petendam, ut ſcilicet immenſum Chriſti ac Matris gaudium participemus.

PUnctum primum, ſecundum, ac tertium, eadem hic erunt, quæ ſupra in Contemplatione cœnæ fuerunt expoſita; id eſt conſiderare perſonas, verba, opera.

B QUartum vero, erit † animadvertere, * quomodò Chriſti Divinitas, paſſionis & mortis tempore abſcondita, palam ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis deinceps eluceſcat.

*z

B § Dicendum hic iterum aliquid de 4 & 5 Puncto, quæ in hac Hebdomada tribus ordinariis adduntur.

In utroque igitur poſtremo Puncto, illud ex Contemplatione de Regno CHRISTI in memoriam revocandum eſt, quod *particeps fiat victoriæ & felicitatis unuſquiſque, prout laborum ac moleſtiarum ſocius extiterit.*

Et in quarto quidem Puncto, contemplamur illam victoriam ac felicitatem, cujus participes erimus poſt mortem. Idcircò enim S. P. N. diſertè loquitur de Divinitate,

vinitatc, quæ ſe palam facit *in reſurrectione*; deque miraculis, quibus *deinceps* eluceſcit; poſt mortem ſcilicet. Et gloria quidem eo fuit tunc illuſtrior, quo Divina natura ante fuerat magis abſcondita, & laboribus moleſtiiſque quaſi oppreſſa, *Labori enim præmium reſpondebit*, in nobis æquè, atque in CHRISTO.

Subeant hic denuo animum quatuor illa Capita, quæ S.P.N. in Fundamento ſapientiſſimè recenſuit. Nam illis reſpondent pulcherrimè quatuor corporis beati dotes. Brevitati ſiquidem vitæ, corporis item animique morbis ac moleſtiis, ſuccedit corpus immortale, quod neque vincula, neque vulnera, neque dolores pati poteſt; ſumma enim agilitate & ſubtilitate penetrat, quidquid obſtare aut lædere poteſt. Paupertas vero & contemptus, quæ duæ res virtutem bonorum obſcuram reddunt, commutantur poſt mortem in clariſſimam lucem ac gloriam.

Ad hæc quatuor Capita reduci poſſunt octo Beatitudines, quas Chriſtus tradit Matth. 5, quas hic invenies ſupra poſt Contemp. 2, de Nativitate, in 2 Hebdom. ubi egimus de Punctis Meditationum.

Porrò ſi hæc in ſingulis hujus Hebdomadæ myſteriis conſideremus, magna ſeſe ubique offeret & miraculorum & triumphorum varietas: & jucundum erit ſingula cum ſingulis CHRISTI laboribus, quos toleravit, componere: atque adeò novis ſemper ſtimulis urgebimur ad ſectanda quam proxime ejus veſtigia.

QUintum, æſtimare † quàm prompto copioſoque functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio; adhibitâ conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

C § In quinto Puncto illud mente ſedulò eſt volvendum; eum qui *laborum ac moleſtiarum* CHRISTI *ſocius exſtiterit*, non modò poſt mortem fore participem illius felicitatis ſempiternæ; ſed etiam in hoc mortali corpore ejuſmodi ſolatia à Chri- C

Chriſto percipere, quæ omnibus mundi gaudiis longiſſimè antecellant. Sic CHRISTVS redivivus *ſuos*; *ſuos*, inquam, prout quiſque *laborum ac moleſtiarum ſocius* extiterat, in unoquoque myſterio, novo ferè & congruo recreat genere conſolationis: id quod optimè intelligetur, *adhibitâ conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.* Pulcherrima igitur & maximè varia in hoc Puncto datur iterum meditandi materia, per myſteria ſingula; neque plura videntur dicenda, ut animo benè comparato quis pergat ad eadem contemplanda.

COlloquio uno, vel pluribus, juxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum *Pater noſter.*

D § Quatuor Annotationes hæ, perutiles ſunt, ſeduloque lectitandæ.

D NOtandum porro, † quod in ſequentibus Contemplationibus ſeu Exercitiis recenſenda erunt, per ordinem, myſteria omnia Reſurrectionis, Aſcenſioniſque, & quæ ſunt intermedia; ſervatis ubique iiſdem formulis, & modis; ſicuti per totam illam hebdomadam factum eſt, in qua Paſſionis myſteria contemplati ſumus: & juxta modum ac exemplum primæ hujus, de Reſurrectione Domini, meditationis, formandæ ſunt ſequentes omnes, atque regulandæ, tam in Præludiis (niſi quod hæc rebus ſunt accommodanda) quam in Punctis quinque, & Additionibus ſingulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & ſenſuum operationes, nec non in augendo minuendove Exercitiorum ſecundum myſteria numero, dirigi poterimus; ſicut in prædi-

 cta meditandæ Chriſti paſſionis Hebdomada, fuimus edocti.

SEcundo notandum eſt, convenire magis quartæ huic Hebdomadæ, quam præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant Exercitia. Primum, poſtquam manè ſurreximus. Secundum, circa Miſſæ tempus, vel paulo ante prandium, prioris repetitionis loco. Tertium, hora Veſperarum, pro ſecunda repetitione. Quartum, ante cœnam, admotis ſenſuum officiis, ad imprimendas fortiùs animæ contemplationes tres eo die factas; ſignatis obiter, & penitius tractatis partibus, ſeu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, majoremque guſtum ſpiritualem ſenſerimus.

TErtio, quod, quamvis ei qui exercitatur, certus præſcribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quinarius; liberum tamen ipſi erit in plura vel pauciora Puncta redigere Contemplationem, prout commodius ſe habere expertus fuerit. Qua in re magnopere juvabit, ante ingreſſum Exercitii, tractanda Puncta comminiſci, & numero certo præfinire.

QUarto denique notandum eſt, quod per quartam hanc Hebdomadam, variari debent ſecunda, ſexta, ſeptima, & decima Additiones. In ſecunda quidem, ut, dum evigilo, repentè mihi ponam ob oculos ſtatutam Contemplationem; & de gaudio Domini, cum ſuis, ſtudeam & ipſe

ex-

exhilareſcere. † In ſexta vero, ut memoriæ meæ objiciam ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, ut cogitatio de gloria. In ſeptima, ut lucis & cæli utar commoditate, quæ ſeſe offeret; puta per tempus vernum, herbarum virentium & florum aſpectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemem vero, ſolis vel ignis opportuno calore: & ita de cæteris corporis atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo congaudere queam. In decima, ut loco pœniteutiæ, temperantia & mediocritate victus contentus ſim, niſi quo tempore jejunium vel abſtinentiam Eccleſia indixit, cujus præceptis ſemper obtemperandum eſt, niſi juſtum adſit impedimentum.

E § In hac quarta Septimana, cogitatio matutina continet duas partes. 1, ut mihi proponam ſtatutam meditationem, 2, ut ſtudeam exhilareſcere, ſicut aliquis qui evigilans cogitat, ſe properaturum ad lętiſſimum ſpectaculum.

CONTEMPLATIO.

Ad amorem ſpiritualem in nobis excitandum. † A

A § De hac agit Directorium Cap. 36 §. 2 & 3, ubi notat duplicem modum utendi hac Contemplatione. Primò enim, iiſdem diebus, quibus meditamur de Myſteriis Reſurrectionis, poteſt una aut altera meditatio eſſe de hac Contemplatione. Secundò, finitis Myſteriis Reſurrectionis, poteſt unus aut plures dies impendi huic Con-

Contemplationi : & hic ſecundus modus videtur conformior ordini & menti S.P. Noſtri, qui in ſecundo Notando hujus hebdomadæ, præſcribit ſeriem Meditationum, cum repetitionibus, & applicatione ſenſuum; quæ ſeries, per hunc ſecundum modum, nullatenus alteratur.

S.P.N. hac Contemplatione, ad amorem ſpiritualem in nobis excitandum, complectitur ferè omnia, quæ vel in Viâ purgativâ, vel in illuminativâ, vel in unitivâ hactenùs tradita ſunt. Ideoque ponitur loco poſtremo. Sic Oratores in Peroratione ſolent congerere totius Orationis quaſi ſummam quamdam.

IN primis duo notanda ſunt. Primum, quòd amor ipſe, ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum, quòd conſiſtit amor in mutuâ facultatum, rerum, & operum communicatione; putà ſcientiæ, divitiarum, honoris, & boni cujuſcumque.

Oratio præmittitur ex more.

PRæludium primum eſt, ut coram Domino, Angelis, Sanctiſque omnibus, mihi propitiis, ſtare me videam.

SEcundum, ut gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum ejus, in me collatorum, magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum, & ſervitium ipſius, totum me impendam.

B § In primo Puncto, quatuor enumerantur genera beneficiorū. Primum eſt, *quantum mea cauſa benigniſſimus Domi-*

PUnctum primum ſit, † revocare in memoriam beneficia creationis ac redemptionis : dona itidem particularia ſeu privata enumerare; & cum intimo affectu B

ctu perpendere, quantum mea cauſâ benigniſſimus Dominus egerit, atque pertulerit, quantum mihi elargitus ſit de theſauris ſuis, quodque juxta divinum ſuum decretum, & beneplacitum, ſeipſum mihi, quantum poteſt, donare velit. Quibus optimè inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram mecum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum juſtumque ſit, ut divinæ offeram, & exhibeam majeſtati: haud ſanè dubium, quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis hujuſcemodi, vel ſimilibus.

nus egerit (Secundum) *atque pertulerit.* Atque hæc duo genera ſpectant ad primam Annotationem, in limine hujus Contemplationis poſitam: *Quod amor ipſe ab operibus magis, quam à verbis pendet.*

Tertium beneficii genus eſt, *quantũ mihi elargitus ſit de theſauris ſuis.* Quartum, *quodque ... ſeipſum mihi, quantum poteſt, donare velit.* Et hæc duo poſtrema genera ad alteram pertinent Annotationem, *quod conſiſtit amor, in mutua facultatum, rerum, & operum communicatione.*

Primum genus beneficii, tum in Fundamento, tum in ſecunda Septimana cognoſcitur: Secundum vero genus, in prima, & clariſſimè in tertia Septimana perſpicitur. Tertium autem, & quartum beneficii genus, in Fundamento quidem, & alibi, ſed potiſſimum in quarta Septimana demonſtratur.

SUſcipe Domine univerſam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo vel poſſideo, mihi largitus es; id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus

ſus voluntati trado gubernandum. Amorem tui ſolum cum gratia tua, mihi dones, & dives ſum ſatis, nec aliud quidquam ultra poſco.

C § Quæ beneficiorum genera, ex quatuor jam commemoratis, in ſingulis Punctis potiſſimum conſideranda ſint (nam quatuor hęc beneficiorum genera, in variis hujus Contemplationis Punctis, variè tractantur) unuſquiſque facili negotio ſtatuet. In quarto tamē Puncto, ſapientia & pulchritudo Divina, non modo quatenus rebus creatis ſe communicat, ſed etiam prout ipſa in ſe, & non relata ad nos, omni amore digniſſima eſt, conſiderari, & acie mentis aſpici poteſt.

SEcundum erit, † ſpeculari Deum, in ſingulis exiſtentem creaturis ſuis; & elementis quidem dantem, ut ſint; plantis verò, ut per vegetationem quoque vivant; animalibus inſuper, ut ſentiant; hominibus poſtremò, ut ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipſe univerſa hæc beneficia, eſſe, vivere, ſentire, ac intelligere: meque templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam ut in primo Puncto, vel melius ſi quid occurrerit: id quod in Punctis etiam ſequentibus, erit factitandum. C

Porrò in Punctis omnibus, poſtquàm ad amandum viciſſim DEUM excitati fuerimus, æquum eſt, ut, pro unoquoque beneficii genere, paria amoris ſigna, & grati animi dona referamus. Nam id quod in primo Puncto offertur per verba illa: *Suſcipe Domine, &c.* tertio beneficii generi præcipuè reſpondet. Reliquit igitur S.P.N. nobis

cæ-

cætera genera, per quæ illam mutui amoris teſtificationem amplificare poſſimus. Ideoque in ſecundo Puncto disertè ſic loquitur: *Agam ut in primo Puncto; vel meliùs, ſi quid occurrerit, id quod in Punctis etiam ſequentibus erit factitandum.*

TErtium eſt, conſiderare eumdem Deum ac Dominum, propter me in creaturis ſuis operantem, & laborantem
D quodammodo, † * quatenus dat
* ipſis: conſervatque id quod ſunt,
aa habent, poſſunt, atque agunt.
Quæ omnia, ut ſuprà, in mei conſiderationem reflectenda erunt.

D § In correctione ex autographo, adduntur hæc: *ut in Cælis, elementis, plantis, frugibus, & animantibus: quatenus dat, &c.*

Ad extremum addo: nulla excogitari poſſe, ſigna certiora, ſinceri & mutui in DEVM amoris, nulla beneficiis acceptis munera gratiora rependi poſſe, quàm quæ inveniuntur in tertio gradu humilitatis. Quapropter in eo hîc etiam animus noſter ſe firmet, neceſſe eſt.

QUartum, proſpicere quo pacto munera & bona omnia cælitùs deſcendunt, ut ſunt potentia, juſtitia, bonitas, ſcientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibuſdam certis circumſcripta: quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua, derivantur. Addenda ſupereſt reflexio prædicta in mei circumſpectionem.

COlloquium etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noſter.*

MO-

MODI TRES ORANDI. † A

A § De his modis legenda ea, quæ habentur in Directorio Cap. 37, ubi notatur, quòd prima hebdomada, cum his tribus orandi modis pluribus, etiam rudioribus tradi poſſit. Idem annotat Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10. lib 9 Cap. 7 N. 14, & diſtinguit paucos, plures & rudiores, quibus poſſint dari Exercitia, utens in hanc rem Conſt. par. 7 C. 4 §. 8 cum lit. F. de quo loco S. P. Noſtri plura dicemus mox lit. B.

PRimus orandi modus, † deducendus eſt ex mandatis, ex peccatis ſeptem mortalibus, ex tribus animæ potentiis, & ex quinque ſenſibus conſideratis: unde non tam habet orationis formam, quàm Exercitii cujuſdam ſpiritualis, per quod & anima juvatur, & oratio Deo redditur acceptior. Priùs itaq; quàm hoc orem modo, juxta illud,

B § ☞ Hic modus in Directorio ibidem §. 7, narratur fuiſſe in uſu S. F. Xaverio; ita ut etiam pœnitentiæ loco injungere ſoleret, ut manè & veſpere aliquod tempus huic impenderent. At verò S. P. Noſter Conſt. par. 7 Cap. 4 §. 8 lit. F. ſic loquitur: *Prima hebdomada Exercitia ad multos, & aliqua conſcientiæ examina, & modi orandi* (PRÆSERTIM PRIMVS TRIVM ILLORVM, QVI IN EXERCITIIS PROPONVNTVR) *ad multò plures etiam extendi poſſent. Quivis enim bonâ præditus voluntate ad hæc idoneus erit.* Ex quo textu diſcimus, modum hunc primum orandi faciliorem eſſe, quàm ſecundum. Habet primus; plus examinationis; ſecundus, plus meditationis. Tertius, ſimplicior eſt, minus habens vel examinationis, vel meditationis, atque ad mentis attentionem B

ju-

juvandam perappoſitus. Primum igitur modum, iis etiam dare convenit, qui ad Exercitia ſive meditationes primæ hebdomadæ idonei non videntur, ſicut diximus ad Annot. 18 inter 20. Nam reſpicere & examinare ſeipſum quivis poteſt: eſtque hoc exercitium ad ſui cognitionem, & animi purgationem utiliſſimum. Vide Explan. ad Annot. 18 inter 20.]

quod tertiæ Additioni æquipol-
C let, † ſedebo vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) penſitans apud me, quò mihi accedendum ſit, & quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

C § ☞ Cùm S.P.N. Notando 5. hebd. 2 dicat, *quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis medi & auroræ) Exercitiis, aſſumendum erit aliquid, quod ſecunda & tertiæ Additioni æquivaleat*; cumque tam diſertè pro his modis orandi aliquid æquivalens tertiæ Additioni præſcribat; videri poſſet mens ipſius fuiſſe, ut non adhiberentur hi tres modi orandi, media nocte, vel in aurora; ſed alio tempore: præſertim quando vacatur Exercitiis ſpiritualibus. Imo Directorium cap. 37 §. 11 notat, quod ſufficiat ferè in Exercitiis diſcere modum hunc triplicem orandi, quo deinde in poſterum uti ſciamus: quamvis addat, poſſe etiam nonnumquam adhiberi hos orandi modos in Exercitiis, veluti cum quis eſſet fatigatus, ut habetur §. 13.

Nuſpiam tamen vetatur, ne media nocte, aut in aurora uſurpetur aliquis ex his tribus orandi modis: neque eſt, cur tunc omittatur tertia Additio, aut etiam ſecunda. Fortaſſe tamen S. P. N. in hiſce tribus modis orandi ſimpliciorem, & paucioribus Additionibus, nec ullis Præludiis inſtructam methodum tradidit, ut iis, qui ne primæ quidem Hebdomadæ meditationum capaces ſunt, facilior ad uſum accidat.]

ORatio præparatoria, gratiæ contineat poſtulationem, ut mihi detur agnoſcere, quidquid deliquero adversùs decalogi præcepta, meque in poſterum emendare, intellectis illis exactius, & (ut par eſt) ad Dei gloriam & ſalutem meam, ſolito cautius obſervatis.

PRimo ergo, mandatum quodlibet ordine diſcutiam, † attendens, quo pacto ſervaverim illud aut violaverim, deque ſuccurrentibus in memoriam delictis veniam precabor, recitando ſemel *Pater noſter*. Porro in excutiendis ſingulis præceptis, ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet Oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quod circa præceptum, cujus prævaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum eſſet; at eo ampliùs, quo lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior: idque ſimiliter circa mortalia peccata ſit pręſtandum. D

† D § In Directorio ibidem invenies modum diſcutiendi mandata, veluti, 1 quã juſta ſint, 2 quam utilia, 3 quomodo ſervata, 4 proponendo obſervantiam, & petendo gratiam per Colloquium, quæ ibi pluribus explicantur. Sed addit, modum hunc eſſe pro capacioribus.

COmpleto de præceptis ſingulis diſcurſu, poſt mei accuſationem & gratiæ implorationem, ut ea vigilantius deinceps cuſtodiam, Colloquium dirigam ad eum, juxta rei occaſionem.

Se-

SEcundo, ſimilem orationis modum proſequemur circa E mortalia peccata, † poſt Additionem, & præparatoriam Orationem, ſicut fecimus in præceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit, niſi quod ad materiam attinet: cum præcepta quidem ſervanda ſint, peccata vero devitanda. Cętera eadem ſunt, fietque itidem Colloquium.

E § Viſum eſt, peccata ſeptem capitalia (quæ hîc mortalia vocantur, quia vel ipſa ex genere ſuo mortalia ſunt, vel per accidens non raro mortalia fiunt) ob oculos ponere; ſingula cum ſuis, ut vocant, filiabus. Poterunt ſic quoque ſingula, interdum eſſe materia integri Exercitii.

SUPERBIA, eſt appetitus inordinatus propriæ excellentiæ. FILIÆ, 1 Præſumptio, quâ aggredimur res ſupra vires. 2 Ambitio, quâ inordinatè appetimus dignitates, & honores. 3 Eſt Vana gloria, quâ inordinatè manifeſtamus propriam excellentiam, ſive veram, ſive fictam.

AVARITIA, eſt inordinatus appetitus temporalium. FILIÆ, 1 Obduratio cordis, ſive defectus miſericordiæ erga egenos, & duritia erga debitores. 2 Inquietudo cordis, cum inani timore, ne perdantur, vel non acquirantur divitiæ. 3 Violentia. 4 Fallacia, ſive dolus in verbis. 5 Fraus, ſive dolus in facto. 6 Proditio, ſive deceptio contra fidem datam, vel debitam, cum alterius damno.

LUXURIA, eſt appetitus inordinatus venereorum. FILIÆ in INTELLECTU, 1 Cœcitas mentis, quæ de cæleſtibus non cogitat. 2 Præcipitatio, quæ agit ſine conſilio. 3 Inconſideratio, quâ aguntur ea quæ dedecent. 4 Inconſtantia, quæ voluptatis causâ à propoſitis bonis deficit. IN VOLUNTATE, 5 Amor ſui, qui ſe-

ipſum ſtatuit finem ſuarum actionum, non Deum. 6 Odium Dei: nam laſcivus à Deo abhorret. 7 Affectus præſentis ſæculi. 8 Horror futuri ſæculi.

INVIDIA, eſt triſtitia de alterius bono, prout eſt diminutivum propriæ excellentiæ. FILIÆ, 1 Odium erga alterum. 2 Detractio. 3 Gaudium in malis proximi. 4 Suſurratio, quæ eſt oblocutio mala de proximo, ad tollendam ejus amicitiam cum aliis.

GULA, eſt inordinatus appetitus cibi & potûs. FILIÆ in ANIMA, 1 Hebetudo mentis, ut v.g. non poſſit orare, &c. 2 Inepta lætitia, quæ excitat ad cantiones & actus turpes 3 Multiloquium. 4 Scurrilitas in verbis & geſtibus. IN CORPORE, 5 Immunditia. 6 Vomitus. 7 Seminis effuſio.

IRA, eſt inordinatus appetitus vindictæ, vel ex parte modi, nimis exardeſcendo: vel ex parte objecti, injuſtam vindictam appetendo. FILIÆ in CORDE, 1 Indignatio, quando quis inordinatè reputat ſe tractari indignè. 2 Tumor mentis, quâ moroſè excogitatur vindicta. IN ORE 3, Clamor. 4 Blaſphemia. 5 Contumelia. 6 Maledictio. IN OPERE, 7 Rixæ. 8 Pugnæ. 9 Seditiones. 10 Vulnera.

ACEDIA, ſive animi tædium, eſt duplex. 1 Generatim, eſt remiſſio animi in exercitio virtutum, eo quòd labor ſit adjunctus. 2 Particulariter, eſt triſtitia de divinâ amicitiâ, eò quòd per labores ſervari debeat. FILIÆ, 1 Malitia, quâ quis bona ſpiritualia, aut Dei beneficia, v.g. natum eſſe, odit & optat non eſſe. 2 Puſillanimitas, & deſperatio. 3 Rancor, quo ſpiritualia ſuadentes ſunt faſtidio. 4 Torpor, quando bona non fiunt cum fervore. 5 Evagatio mentis.

Vide de his plura apud Buſenbaum, alioſque.

SCiendum eſt, peccatorum vitiorumque notitiam juvari per contrariorum actuum & habituum conſiderationem. Quapropter per gra-

gratiam divinam, & piam quamlibet exercitationem laborandum eſt unicuique, ut virtutes ſibi paret, † mortalibus peccatis ſeptem

F oppoſitas.

F § Virtutes oppoſitæ ſunt hę: 1 Humilitas. 2 Largitas. 3 Caſtitas. 4 Benignitas. 5 Temperantia. 6 Modeſtia. 7 Devotio, ſeu ſedula pietas.

TErtio, circa tres animæ potentias idem ſequitur progreſſus, per Additionem, Orationem & diſcuſſionem ſingularum, cum Colloquio ad finem, faciendus.

QUarto circa quinque ſenſus corporis, nulla re mutata, præter materiam. Ubi ſubnotandum eſt, quod ſi quis optet, in ſenſuum ſuorum uſu, Chriſtum imitari, debet in Oratione præparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo commendare, factæque ſenſuum ſingulorum examinationi Dominicam orationem ſubjicere: ſi vero ſimilem affectet B. Virginis Mariæ imitationem; ei ſe commendet, tamquam à Filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit,

G identidem recitet. †

G § Notandum quòd S.P.N. Annot. 18, inter 20, præceptis Dei atque Eccleſię, mortalibus item peccatis cum quinque ſenſibus, jungat opera miſericordiæ. Quamquam Directorium cap. 37 §. 5, etiam hęc opera ſatis complectitur voce illa, *& ſimilibus*: imò plura meditanda ibi enumerat.

Opera miſericordiæ invenies hîc ſupra poſt Contempl. 2 de Nativitate, in 2 Hebdomada.

Secundus orandi modus ex vocum orationis ſingularum perpenſa ſignificatione.

ADditio eadem, quæ ſuperius, it prævia.

ORatio præparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur.

SEcundus orandi modus eſt, ut flexis genibus, vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi devotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem unam, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus; & in prima voce, † quæ eſt, *Pater*, meditationis figamus pedem, quamdiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones devotæ incident: & ita deinceps, per ſingula ejuſdem vel alterius orationis verba, factitabimus. H

H † Directorium notat, interdum plures voces debere conjungi, quando ſingulæ non faciunt ſenſum.

Re-

Regulæ tres circa hæc ſervandæ.

PRima, ut in tali precationis cujuſlibet ruminatione, horæ ſpatium inſumamus: quo expleto, *Ave Maria*, *Credo*, *Anima Chriſti*, & *Salve Regina*, ſemel juxta communem morem, vel mente ſola, vel etiam voce percurrantur.

SEcunda eſt, quod ſi orantibus hoc modo nobis, in una voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna ſimul delectatio; poſtponenda erit tranſcurrendi cura, licet hora tota prætereat: † quâ elapsâ, reliquum orationis curſim recitetur.

I § Hinc videtur colligi, quod S.P.N. in Exercitio horum trium orandi modorum voluerit impendi integram horam. Sed hoc intelligendum eſt de capacioribus. Nam rudioribus & illiteratis, quibus primus orandi modus eſt magis accommodatus, & de iis, qui ad ulteriorem virtutis gradum diſpoſiti non ſunt, dixit clarè Annot. 18, inter 20, quod iis conveniat modus orandi *manè per hora dimidium*, primus ſcilicet, *ex præceptorum Dei & peccatorum mortalium conſideratione.* Dubitabit tamen fortè aliquis, an in ipsâ Exercitatione, media tantummodò hora orationis manè prǽſcribenda ſit; an ſuadendum potiùs, ut poſt Exercitationem ita fiat; ſicut ibidem ſuadetur, ut octavo quoque die confiteantur, & ſaltem quindecim dierum intervallo ſumant Euchariſtiæ Sacramentum.

TErtia, ut quando ita contigerit, meditandæ voci uni aut pauculis, horam impendiſſe; po-

ſtridie,recitato breviter eo, quod excuſſum fuit,ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

POſt excuſſam verò ad hunc modum Dominicam precationem totam, ſuccedet Salutatio Angelica: deinde alia oratio, ut ſine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Ad hæc, oratione qualibet ſic completâ, perſonam illam,ad quam pertinebat,paucis compellabimus; virtutem aliquam, aut gratiam petentes, quâ maximè indigere nos ſenſerimus.

Tertius orandi modus, per quamdam vocum & temporum commenſurationem.

ADditio ab utrâque ſuperiore nihil differt.

ORatio præparatoria, fiet ſicut in ſecundo modò.

K § Hic modus utilis eſt iis, qui obligantur ad orationes vocales, ſicut tradit Directorium, quod adi.

TErtius hic orandi modus in eo conſiſtit, ut inter ſingulas reſpirandi vices, † ſingula K Dominicæ alteriùſve orationis verba tranſmittamus, expensâ interim,vel ſignificatione prolatę vocis; vel perſonæ, ad quam oratio ſpectat,dignitate; vel meâ ipſius vilitate; vel utriuſque poſtremò differentiâ. Eodem procedendum modo in ver-

verbis reliquis. Addendæ quoque orationes ſuprà memoratæ, *Ave, Credo*, &c.

Regulæ duæ huc ſpectantes.

PRior, ut, finitâ juxta hunc orandi modum precatione Dominicâ, ſumatur aliis diebus vel horis Angelica Salutatio, ſimili reſpirationum intervallo tractanda, cum aliis orationibus, uſitato more recitandis.

POſterior, ut, qui hunc orandi modum exercere cupit diutiùs, ad eum applicet precationes omnes ſupradictas, aut earum partes, & paria anhelituum ac vocum interſtitia obſervet.

EXPLANATIO
DE MATERIA
ALIQUOT MEDITATIONUM
PRIMÆ HEBDOMADÆ.

Tria genera Meditationum noto poſita à S.P.Noſtro, in prima Hebdomada.

Primum genus eſt, cùm memoria, intellectus & voluntas exercentur ad ſingula puncta, ſicut fit in primo Exercitio.

Secundum eſt, cùm quædam puncta memoriæ, quædam intellectui, quædam voluntati potiſſimùm tribuuntur, ut videre eſt in Exercitio ſecundo.

Ter-

Tertium eſt, quædam applicatio ſenſuum, cujus ſpecimen habemus in Exercitio quinto.

MATERIA
PRIMI GENERIS
MEDITATIONUM.

De pœnis peccatorum, in ſtatu legis naturæ.

PRimò. Poſtquam Cain interfecit fratrem ſuum Abel, dixit Dominus ad eum Gen. 4. *Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terrâ. Nunc igitur maledictus eris ſuper terram ..... cùm operatus fueris eam, non dabit tibi fructus ſuos. Vagus & profugus eris ſuper terram.*

Secundò. Gen. 6. *Videns autem Deus, quòd multa malitia hominum eſſet in terrâ, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum omni tempore,* per diluvium Gen. 7. *delevit omnem ſubſtantiam, quæ erat ſuper terram, ab homine uſque ad pecus .... remanſit autem ſolus Noë, & qui cum eo erant in arcâ.*

Tertiò. Propter peccata Sodomæorum & Gommorrhæorum, Gen. 19. *Dominus pluit ſuper Sodomam & Gomorrham, ſulphur & ignem à Domino de cælo: & ſubvertit civitates has, & omnem circà regionem, univerſos habitatores urbium, & cuncta terræ virentia.*

De

De pœnis peccatorum in ſtatu legis ſcriptæ.

Pœnæ tranſgreſſorum primæ Tabulæ.

PRimò. Multas pœnas dedit populus ille, quia non ſervierunt Deo ſoli. Exod. 32. propter vitulum, confractæ tabulæ teſtimonii, *cecideruntque in die illâ, quaſi viginti tria millia hominum.* Breviter Pſal. 105. *Et fecerunt vitulum in Horeb; & adoraverunt ſculptile....* & Deus *dixit; ut diſperderet eos: ſi non Moyſes electus ejus ſtetiſſet in confractione in conſpectu ejus.* Deinde verſ. 36. *ſervierunt ſculptilibus &c.* verſu 40, *& iratus eſt furore Dominus in populum ſuum, & abominatus eſt hereditatem ſuam, & tradidit eos in manus gentium, & dominati ſunt eorum qui oderunt eos.*

Secundò. Levit. 24, *qui blaſphemaverit nomen Domini, morte moriatur. Lapidibus opprimet eum omnis multitudo, ſive ille civis ſive peregrinus fuerit.*

Inter ſcelera, quæ commiſit Saul, à Deo reprobatus, fuit, quod nomen Domini aſſumpſiſſet fruſtrà, jurans de Davide 1 Reg. 18 v. 6. *Vivit Dominus, quia non occidetur,* tamen v. 10, conatus eſt lanceâ eum occidere; & v. 11. *Miſit ergo Saul ſatellites ſuos in domum David, ut cuſtodirent eum, & interficerent manè.*

Tertiò. Num. 15. de homine, qui collegerat ligna die Sabbati, *dixit Dominus ad Moyſen: morte moriatur homo iſte, obruat eum lapidibus omnis turba extra caſtra,* quod factum eſt.

Pœnæ

Pœnæ tranſgreſſorum ſecundæ Tabulæ.

Tranſgreſſores

Quarti, quinti, ſexti, & ſeptimi præcepti.

PRimò. Levit. 20. *Qui maledixerit Patri ſuo, aut Matri, morte moriatur. Patri, Matrique maledixit, ſanguis ejus ſit ſuper eum.* Huc reduci poteſt erga Superiores irreverentia, & obtrectatio, ob quam ſeptingenti ſupra quatuordecim millia incendio abſumpti ſunt, eò quòd murmurâſſent contra Moyſen & Aaron. Num. 16.

Secundò. Cùm David 2 Reg. 11. tranſgreſſus eſſet quintum præceptum in Uriâ, & ſextum præceptum cum Bethſabee, dixit Deus per Nathan Prophetam 2 Reg. 12. *Non recedet gladius de domo tuâ uſque in ſempiternum .... ecce ego ſuſcitabo ſuper te malum de domo tuâ ... filius, qui natus eſt tibi, morte morietur.* Hinc ſecuta eſt pœnitentia David.

Tertiò. Joſue 7, quia Achan furatus erat pallium coccineum, & ducentos ſiclos argenti, & regulam auream quinquaginta ſiclorum, dixit illi Joſue: *Quia turbâſti nos, exturbet te Dominus in die hac: lapidavitque eum omnis Iſrael, & cuncta quæ illius erant igne conſumpta ſunt:* cùm anteà ob illius furtum filii Iſrael cæſi fugatique fuiſſent.

Tranſgreſſores

Octavi, noni, & decimi præcepti.

PRimò. Deuter. 19. *Si ſteterit teſtis mendax contra hominem .... cumque diligentiſſimè perſcrutantes, invenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuum mendacium; reddent ei, ſicut fratri ſuo facere cogitavit; & auferes malum*

malum de medio tui, ut audientes cæteri timorem habeant: .... non miſereberis ejus, &c.

Secundò. Daniel. 13, duo ſenes *exarſerunt in concupiſcentiam* Suſannæ: mox inde in alia peccata prolapſi ſunt, & tandem *ſuſcitavit Dominus ſpiritum ſanctum pueri junioris, cujus nomen Daniel* ... qui dixit eis: *manet enim Angelus Domini, gladium habens, ut ſecet te medium, & interficiat vos. Exclamavit itaque omnis cœtus voce magnâ ... & interfecerunt eos.*

Tertiò. Cùm 3 Reg. 21 concupiſceret Rex Achab vineam Naboth, mox ipſe & uxor ejus Jezabel, in graviſſima ſcelera præcipites ruerunt, ad homicidium uſque Naboth. *Factus eſt igitur ſermo Domini ad Eliam Thesbiten dicens: Surge, & deſcende in occurſum Achab Regis Iſrael .... ecce ad vineam Naboth deſcendit .... & loquêris ad eum ... hæc dicit Dominus: In loco hoc, in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth, lambent quoque ſanguinem tuum ... ſed & de Jezabel locutus eſt Dominus, dicens: Canes comedent Jezabel in agro Jezrahel.*

De pœnis peccatorum in lege gratiæ.

PRimò. Matth 3, dixit Joannes de Chriſto: *Cujus ventilabrum in manu ſuâ: & permundabit aream ſuam: & congregabit triticum ſuum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Sic dixit Chriſtus Matth. 15, *& ibunt hi in ſupplicium æternum, juſti autem in vitam æternam.* Cauſa eſt, *Eſurivi enim & non dediſtis mihi manducare &c.*

Secundò. Luc. 16 *Homo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendidè,* erat autem immiſericors in pauperem: *mortuus eſt autem & dives, & ſepultus eſt in inferno ... & ipſe clamans dixit: Pater Abraham, miſerere mei; & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti ſui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flammâ.*

Ter-

Tertiò. Excidium Jeroſolymitanum per Romanos, prædictum à Chriſto. Luc. 19. *Ad terram proſternent te, & filios tuos qui in te ſunt, & non relinquent in te lapidem ſuper lapidem.* Cauſam addit, *Eò quòd non cognoveris tempus viſitationis tuæ.*

Quarto. Petrus Act. 5 cum Ananias & Saphira non tuliſſent totum pretium agri venditi, dixit Ananiæ: *Non es mentitus hominibus, ſed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit & expiravit.* Ad uxorem vero, quæ ſimiliter deinde mentiebatur, dixit Petrus: *Quid utique convenit vobis tentare ſpiritum Domini? ecce pedes eorum, qui ſepelierunt virum tuum ad oſtium, & efferent te. Confeſtim cecidit ante pedes ejus, & exſpiravit.*

MATERIA
SECUNDI GENERIS
MEDITATIONUM.
De vulneribus à peccato inflictis corpori.

PRimo. Memoria recole innumeram hominum multitudinem vitâ functorum; viventium vero morbos, labores &c. mente intuere.

Secundo. Conſidera hæc omnia eſſe pœnam peccati, ſicut Deus prædixerat Gen. 2, *De ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Mortem præcedunt vulnera, morbi, dolores &c. dixit item Deus Adæ Gen. 3, *In ſudore vultus tui veſceris pane.*

Tertiò. Ratiocinare, hæc eſſe pœnam quoque noſtrorum peccatorum actualium. Nam Levit. 26 dicitur: *Quod ſi non audieritis me, nec feceritis omnia mandata*

mea . . . viſitabo vos velociter in egeſtate, & ardore . . . fruſtra ſeretis ſementem, quæ ab hoſtibus devorabitur. Et Deuter. 28. *Quod ſi audire nolueris vocem Domini Dei tui . . . maledictus eris &c. Mittet Dominus ſuper te famem & eſuriem . . . adjungat tibi Dominus peſtilentiam . . . percutiat te Dominus egeſtate, febri & frigore, ardore & aſtu, & aëre corrupto:* & plura ibi.

Quartò. Affectus voluntatis.

Colloquium.

De Ignorantia,

Quæ eſt vulnus in intellectu.

PRimo. Summatim menti objice res, quarum vel ſtudio vel aliter adhuc ſcientiam habuiſti.

Secundo. Compara hanc ſcientiam cum omnium hominum, Angelorum, ac Dei ſcientia: & conſidera animam tuam, tamquam in carcere tenebricoſo poſitam, ubi omnia ſunt plena caligine & cœcitate.

Tertio. Cogitandum, quod tenebræ illæ ſint aliæ pœna tantum peccati; aliæ vero ſimul etiam peccatum, & cauſa peccati, quando culpâ noſtrâ non ſuperantur.

Quarto. Miſerrima vero hæc eſt ignorantia, quod innumerabilia noſtra peccata, offenſiones, & negligentias, non ſatis cognoſcamus.

Quinto. Affectus voluntatis.

Colloquium.

De Difficultate, ſive infirmitate,

Quæ eſt vulnus in voluntate.

PRimo. In memoriam revoca, quoties apud animum ſtatueris hæc & illa in via ſalutis perficere: quoties bene conſtituta conſilia neglexeris, omiſeris, infregeris.

Se-

Secundo. Conſidera, quam levis cauſa ſit, ob quam animum toties mutaveris: & intelliges miſeram in voluntate infirmitatem, ad agendum quod rectum eſt.

Tertio. Perpende infirmitatem hanc, ſive difficultatem, oriri ex fomite peccati, ſive concupiſcentia relicta à peccato. S.P. Noſter in Contempl. de Regno Chriſti explicat illam concupiſcentiam, & reducit ad quatuor capita; ſcilicet ad *carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani* rebellionem.

Quarto. Examina, an & quatenus rebellionem quatuor horum hoſtium expugnaveris. Nam expugnatam illam vult S.P. Noſter in prædicta Contemplatione, ut proximè Chriſtum ſequi poſſimus. Laborandum in hoc per Exercitia primæ Hebdomadæ.

Quinto. Affectus voluntatis.

Colloquium.

De brevitate vitæ.

PRimo. Recordare annos vitæ exactos, & quam paucos ſperare poſt illos poſſis.

Secundo. Ut humano modo vixiſſe cenſearis, cogita quantum detrahendum ſit, tempora videlicet infantiæ, ſomni, &c.

Tertio. Compara tempus illud vitæ cum æternitate.

Quarto. Conclude, quam parum affici debeamus rebus mundanis, quarum breviſſimus eſt uſus. Conſultum proinde eſt, ut *à rebus mundanis ac vanis nos recipiamus*, juxta Colloquium in tertio Exercitio hujus Hebdomadę.

Quinto. Affectus voluntatis.

Colloquium.

De peccatis venialibus.

PRimo. In memoriam revoca multitudinem & ſpeciem, quatenus licet, peccatorum venialium admiſſorum.

Se-

Secundo. Conſidera, quam omnia opera tua, etiam bona, ſint infecta iſtis peccatis.

Tertio. Perpende mala plurima, ex iis provenientia, quæ longum eſſet recenſere.

Quarto. Affectus voluntatis.

Colloquium.

MATERIA
TERTII GENERIS
MEDITATIONUM.

De morte.

APplicari poſſunt ſenſus ad hominem moribundum, ſui etiamnum compotem; eumque vel malæ, vel bonæ vitæ.

De judicio particulari.

Poſſunt ſenſus applicari ad animam, in judicio particulari conſtitutam.

De judicio univerſali.

Hîc applicari poſſunt ſenſus ad animam & corpus; ceteraque quæ in judicio illo fient.

De purgatorio.

Applicentur ſenſus, ſicut in quinto Exercitio hujus Hebdomadæ, mutatis mutandis.

Alia.

Poſſunt etiam ſenſus applicari, vel ad malos Angelos; vel ad particularem hominem damnatum; vel ad animam aliquam in purgatorio, ob determinatum aliquod peccatum, &c.

Ex his, meditationes, & ſeries meditationum poterunt haud difficulter ordinari, ſeligendo in ſingulos dies, ex unoquoque genere materiam convenientem. Poterunt etiam aliæ meditationes ſubſtitui, vel addi, ſi placuerit, *Hactenus Explanatio.*

VITÆ
D. N. JESU CHRISTI
MYSTERIA.

De Myſteriis & Meditationibus.

QUæ deinceps ex hiſtoriâ vitæ CHRISTI traduntur, non vocantur *Meditationes*, ſed *Myſteria*: quæ ideò in Partes, ſive Puncta quædam digeſta ſunt, ut eo *expeditior* factu *ſit Contemplatio, quò eſt diſtinctior* materia.

Poſſunt autem ſingulis Myſteriis, ſingulæ adaptari Meditationes; vel unum Myſterium dividi in plures Meditationes: Sic S. P. N. Myſterium *De reverſione ab Herode ad Pilatum*, dividit in duas Contemplationes die quartâ Hebdomadæ tertiæ. Plura quoque Myſteria in unicam Meditationem colligi poſſunt. Sic enim S.P.N. in 2 Contempl. Hebd. 3. *Myſteriis, poſt Cœnam & in Horto geſtis*, connectit Myſterim *de Comprehenſione* CHRISTI. In hanc rem legendum omnino eſt, quod ſubnotat S.P.N. in Hebdomadâ 3, proximè ante Regulas de victu temperando.

Hoc vero intereſt Myſteriorum inter & Meditationum Puncta: quod illa, ſint *materia*; hæc autem, ſint *forma* Meditationis, per quam materia perficitur.

Myſteriorum Puncta ad memoriam juvandam ita in ordinem digeſta ſunt: at Puncta Meditationum propiùs provocant & juvant intellectum, ad ratiocinandum de materiâ objectâ. Idcirco S.P. N. identidem monet, ut in

Meditationum Punctis,ad nos ipſos ſemper oculos reflectamus; ut fructum aliquem ex ipſis referamus; ut nobis ipſis ea applicemus; ut aliquid in uſum noſtrum adducamus, & plura ejuſmodi , quæ ſine ratiocinatione fieri non poſſunt.

Puncta Myſteriorum ſunt Hiſtoria, in partes diſtributa, & fideliter narrata , ut loquitur S. P. N. Annot. 2 inter 20. Puncta vero Meditationum , ſunt conſideratio perſonarum, verborum, & operum, quæ in Hiſtoriâ reperiuntur. Sanè quotquot S. P. Noſter Meditationes ex Myſteriis in ordinem digeſſit,non in alia diſtribuit Puncta, quàm in hanc perſonarum, verborum , & operum contemplationem : & Annot. 1 poſt Contempl. 1 , Hebd. 4 dicit, quod *juxta modum ac exemplum* à ſe poſitæ *Meditationis, formandæ ſunt ſequentes omnes, atque regulandæ, tam in Præludiis . . . quàm in Punctis.* Ibidem tamen Annot. 3, *liberum* vult eſſe,*in plura vel pauciora Puncta redigere Contemplationem*, de quo vide Direct. cap. 19 §. 7. Et vero ipſe S.P. Noſter Meditationes Hebd. 3 & 4, in plura Puncta redigit.

Nuſpiam tamen vetatur, quod *in quibuſdam Meditationibus* fieri poſſe docet Directorium cap. 19 §. 5, ut ſcilicet priùs in unâ Myſterii parte, perſonas, verba, & opera perpendam , ac deindè idem faciam in aliis partibus : quia omnes *perſonas totius Myſterii , deinde omnia verba, ac demùm opera ſeparatim meditari . . . in quibuſdam Meditationibus pareret confuſionem.* Attamen fatendum videtur, quando id fieret, ſi ſpectemus exempla nobis à S. P. Noſtro relicta, ſingulas illas Myſterii partes habituras ſpeciem Meditationis integræ. Quamobrem, dum illa confuſio timetur, poſſunt ex ſingulis illius Myſterii partibus ſingulæ formari Meditationes. Sic enim omnis rerum perturbatio etiam vitabitur.

Jam nobis animus non eſt, ſingula Myſteria eorumve Puncta redigere in formam Meditationis. Nam integræ Meditationis ideam reſervamus in finem hujus Opuſculi. Nunc *ſatis erit, quaſi digito indicare venam , quam deindè*

ſibi quiſque effodiat, ut loquitur Directorium cap. 8 §. 1. Neque enim (ut ibidem additur) *oportet ea valdè exaggerare.* Sequemur igitur exemplum S. P. Noſtri, qui in Myſterio *De Apoſtolorum vocatione,* ejuſmodi venam digito quaſi indicavit, per declaratiunculam ſanè perbrevem.

Quia vero hiſce Myſteriis verè congruit illud Sap. 7. *Infinitus enim theſaurus eſt hominibus*; poterit unuſquiſque novas ſemper & plures venas indagare, & ſibi aperire: nos enim dabimus perpaucas.

Diſtribuemus Myſteria omnia in tres Claſſes. Scilicet in Myſteria Hebdomadæ 2, 3 & 4. Myſteria tamen Hebdomadæ 2, ſubdividemus in ea, quæ ſpectant ad Mandatorum obſervationem; & in ea, quæ etiam ſpectant ad ſtatum perfectiorem. Id enim nos docet S. P. Noſter in eâdem Hebdomadâ.

NOtandum eſt primitus, omnia ſequentium Myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis Euangeliis deprompta eſſe, non item cetera. Ad hæc, in unoquoque myſterio, ſemper aut ferè, poni puncta tria, ut expeditior ſit contemplatio, quò eſt diſtinctior.

CLASSIS PRIMA.

MYSTERIA SECUNDÆ HEBDOMADÆ.

PARS PRIMA

Pertinens ad obſervationem Mandatorum, ſive ad primum ſtatum.

IN hiſce Meditationibus conſiderare quidem convenit, quomodo CHRISTUS, in primo illo & communi ſtatu, ſervârit mandata Dei: tamen pręcipuo ſtudio revocanda

in

in memoriam erunt ea, quæ in Fundamento, & in Meditatione de Regno Chriſti didicimus: & ex his ferè ſingularum Meditationum fructus petendus.

In *Fundamento* fixum nobis fuit, eniti ad finem noſtrum. In *Contemplatione Regni IESV Chriſti*, fixum fuit ſequi Chriſtum, unicum Ducem in viâ virtutis, per quam itur ad illum finem. In *Fundamento*, ne quid nos retardet, quo minus redeamus in viam, à quâ videmus, nos aberrâſſe, in æquali erga res omnes creatas affectu conſtitimus. In *Contemplatione de Regno Chriſti*, ne deinceps à viâ, ad quàm redivimus, aberremus, ad quamcumque Chriſti vocem intentos peregrinoſque nos exhibuimus; nullum ſtatum, nullam in ſtatu rem eligere volentes, ad quam ipſe nos non vocet.

Quamvis vero Myſteria nonnulla, veluti de Incarnatione, de Nativitate, &c. S. P. Noſter ſuo quæque Hebdomadis die in formam Meditationis digeſſerit, tamen hîc de iiſdem, perindè atque de aliis nonnihil dicemus, ne ſeries interrumpatur.

De Annuntiatâ B. MARIÆ *Virgini Chriſti Incarnatione, † de quâ* Lucæ 1.

A § Hoc Myſterium aſſignat S.P.N. primæ Meditationi 1 diei 2 Hebdomadæ.

B PRimo, quomodò Angelus Gabriel, † Beatam Virginem ſalutans, divini Verbi conceptionem ei nuntiavit (*Ingreſſus*

B § PERSONÆ; Cœleſtis ille Legatus à Deo non mittitur ad Palatia & Principes hujus ſeculi: ſed ad Virginem, eamque pauperem & humilem, & vix mundi ſectatoribus cognitam. Per Virginitatem, à *carnis* & *ſenſuum*; per paupertatem & humilitatem, ab *amoris proprii, & mundani rebellione* libera erat. Tales nimirùm ad preclara munera, & ad cooperandum redemptioni & ſaluti generis humani eligit Deus.

Ange-

C § VERBA. Per ſermonem, quem *Angelus* DOMINI *nuntiavit* MARIÆ, deſignantur bonæ cogitationes, quas Angelus bonus inſpirat. Per verba vero Virginis, *Ecce Ancilla Domini*, *&c.* docemur promptè ejuſmodi cogitationibus aſſentiri.

Angelus ad eam dixit, † *Ave gratia plena*, &c. *Ecce concipies in utero*, † *& paries Filium*, &c.) C D

D § OPERA. *Et Verbum Caro factum eſt*, *&c.* Hinc diſce, poſtquam motionem Dei interiorem cognoveris; illique, qua par eſt, alacritate aſſenſus fueris, eamdem etiam reipſa exequendam eſſe. Igitur ad hæc tria identidem à Deo petes auxilium, tum alias, tum quotidie, dum, ad pulſum æris campani, ternas Salutationes Angelicas recitabis. Ad primam videlicet Salutationem, petes, ut bonæ tibi inſpirentur cogitationes. Ad ſecundam, ut iiſdem aſſentiaris. Ad tertiam, ut eaſdem exequaris.

Secundo, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de ſancti Joannis Baptiſtæ conceptione admiranda (*Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſuâ*, &c.)

Tertio, reſpondit Angelo Virgo ſancta (*Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.*)

De MARIA, *Eliſabeth cognatam ſuam viſitante, ut habetur* LUC. I.

A § OPERA. B. Virgo, vocante CHRISTO, quem jam in utero con-

PRimo, quomodo inviſit MARIA † Eliſabeth; ac S. Joannes † in utero exiſtens, ſenſit A

ſit MARIÆ ſalutationem, & geſtiit (*Ut audivit ſalutationem* MARIÆ *Eliſabeth, exultavit infans in utero ejus: & repleta eſt Spiritu ſancto Eliſabeth, & exclamavit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.*)

ceperat, ſtatim & cum feſtinatione inviſit Eliſabeth. Ne etiam *obſurdeſcamus vocante nos* CHRISTO, *ſed ad ſequendum ac obtemperandum prompti ſimus.*

B §. PERSONÆ.

B Intuere B. Virginem, & Eliſabetham, & Joannem, repletos omnes Spiritu Sancto, ut primum CHRISTO vicini & conjuncti fuere. Sic replebitur, quiſquis proximè CHRISTUM ſequetur, eique per imitationem vicinus fiet. Igitur, ô CHRISTE, ſit meum *hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum, ut ... quam poſſim, proximè te ſequar, & imiter.*

Secundo, Beata Virgo in hoc canticum præ lætitia prorupit (*Magnificat anima mea Dominum*, &c.)

Tertio (*Manſit autem* MARIA *cum illa quaſi menſibus tribus, & reverſa eſt in domum ſuam.*)

A *De Chriſti Nativitate.* † Luc. 2.

A § Hoc Myſterium tractat S. P. Noſter in Meditatione 2, primi diei, Hebdomadæ 2.

PRimo, Beata MARIA, cum Joſeph Sponſo ſuo, è Nazareth
B proficiſcitur Bethleem †, *Aſcendit autem & Ioſeph à Galilæa,*

B § OPERA.

Tanto cum labore, B. Virgo & CHRISTUS, voluerunt obedire gentilis Principis

mandato, jubentis ſingulos profiteri in ſua civitate; ut diſcamus obedire mandatis Dei, vel per ſe, vel per ſuperiores noſtros præcipientis.

læâ, &c. *In Bethleem*, &c. *ut profiteretur cum* MARIA, *deſponſata ſibi uxore prægnante.*)

C § PERSONÆ. Contemplare victum, veſtitum, reſque alias Regis tui recens nati; ut & tu *non alio* utaris *victu, veſtitu, rebuſque aliis, quam* illum *utentem* conſpexeris.

Secundo (*Peperit filium ſuum primogenitum, & pannis eum involuit*, † *& reclinavit eum in præſepio.*) † C D

D § VERBA. Aures arrige, & audi CHRISTUM è Præſepio tibi dicentem: *In animo mihi eſt*, &c. *Mea hæc eſt juſtiſſima voluntas*, &c. *Quicumque igitur comitari me velit*, &c.

Tertio, eo tempore (*Facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altiſſimis* DEO, &c.

De Paſtoribus. Luc. I.

A § VERBA. Angelus ad Paſtores: *Natus eſt vobis hodie Salvator* ... *& hoc vobis ſignũ; invenietis infantẽ pannis involutum, &c.* Agnoſce hìc inſignia tui Regis, quibus & te decet indui.

PRimo, Paſtoribus revelatur Chriſti nativitas per Angelum (*Euangelizo vobis gaudium magnum*, &c. † *Quia natus eſt vobis hodie Salvator*, &c. A

B § OPERA. Paſtores *venerunt feſtinantes, &c.* En iterum minimè ſurdos, aut ſegnes;

Secundo, Paſtores properant in Bethleem (*Et venerunt feſtinantes:* † *& invenerunt* MA- B

RIAM,

RIAM, *& Ioſeph, & infantem poſitum in præſepio.*) ſed promptos & alacres ad vocationem CHRISTI: ne igitur *obſurdeſcamus vocante nos* CHRISTO, *ſed* ... *prompti ſimus.*

Vide & audi etiam illos, *glorificantes & laudantes* DEUM, *&c.* Nempè ex contemplatione CHRISTI nati, mox incenſi ſunt deſiderio finis, ad quem conditi erant, *ut* ſcilicet quiſque *Dominum* DEUM *ſuum laudet.*

Tertio (*Et reverſi ſunt Paſtores, glorificantes & laudantes* DEUM, &c.)

De Circumciſione. Luc. 2.

A PRimo, circumciſus eſt † Puer.

A § OPERA. CHRISTUS in Circumciſione nos docuit, quàm perfectè voluerit implere mandata Legis, vel cum tanto dolore & ſanguine.

B Secundo (*Vocatum eſt nomen ejus* JESUS, † *quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquam in utero conciperetur.*)

B § VERBA. Unica hîc vox imprimenda altè eſt animo; nempè dulciſſimum nomen JESUS, ex quo diſces illum venire, ut te ad ſalutem, hoc eſt ad finem, ob quem effectus es, ducat & reducat in viam. Ex quo ratiocinaberis, *neminem foreſanæ mentis, qui non cupidiſſimè* CHRISTI *ſervitio ſe totum offerat & addicat.*

Tertio, redditus eſt Matri ſuæ Puer, quæ illi compatiebatur de ſanguinis visâ effuſione.

De

De tribus Magis Regibus. Matth. 2.

A § PERSONÆ. Illi, quos CHRISTUS per Stellam adſevocavit, erant ex Gentibus. *Cum eſſetis mortui delictis* . . . inquit Apoſt. ad Epheſ. 2 *gentes in carne* . . . *qui aliquando eratis longè* à via, quæ tendit ad finem, propter quem, conditi eſtis, *gratiâ* . . . *eſtis ſalvati per fidem* . . . *non ex operibus, ut nequis glorietur*. Hinc ſanè patet, quanta cum animi demiſſione apud DEUM de vocatione noſtra agere debeamus. Cum magno proinde animi ſenſu ad CHRISTUM dicere debemus verba hæc: *Tua ego, licet* INDIGNISSIMUS, *fretus tamen gratia & ope.*

PRimo, tres Magi Reges † ad puerum JESUM adorandum venerunt, ſtellâ duce, ita atteſtantes: (*Vidimus enim ſtellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum.*) A

B § OPERA. Magi illi *non ſeipſos tantum ad laborum tolerantiã* obtulerunt, qui ſanè in longo itinere graves fuerunt; *verum etiam majora & præclariora quædam munera* tulerunt: Aurum ſcilicet, Thus & Myrrham.

Secundo (*Procidentes adoraverunt eum; & apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera † aurum, thus, & myrrham.*) B

Tu quoque Aurum offeres, ſi amore Regis tui incenſus dixeris: *Me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ ſubjicio voluntati.*

Thuris vero fragrantiam ſpirant verba illa: *Atteſtans coram Divina Majeſtate tuâ, nec non in conſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſque Curiæ Cæleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum, ut* . . . *quam poſſim, proximè te ſequar.* O atteſtationem! ô voces plenas ſinceræ devotionis! ô thymiama ſuaviſſimi odoris!

Myr-

Myrrham denique mortificationis continent verba illa: *Et imiter in ferendis injuriis, & adverſis omnibus, cum vera tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate.*

Tertio (*Reſponſo accepto in ſomnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reverſi ſunt in Regionem ſuam.*)

De Purificatione B. Virginis, & pueri JESU *præſentatione.* † Luc. 2.

A A § Proponitur hoc Myſterium in Medit. 1, diei 2, hujus Hebdomadæ.

B PRimo, detulerunt puerum † in Templum, ut præſentarent eum DEO, tamquam primogenitum; offerentes pro eo conſuetum munus (*Par turturum, aut duos pullos columbarum.*)

B § OPERA. CHRISTUS & Beata Virgo iterum exhibent ſpecimen inſigne ſervandorum mandatorum Legis.

Secundo, Simeon veniens eadem hora in Templum (*Accepit eum in ulnas ſuas, & benedixit*
C DEUM *& dixit:* † *Nunc dimittis ſervum tuum Domine,* &c.)

C § VERBA, Ex Simeonis Cantico diſcimus, quod CHRISTUS ſit Rex noſter, verè divinitus electus, quē Deus, tamquam lumen paravit *ante faciem omnium populorum, &c. cui Principes & populi omnes Chriſtiani reverentiam & obſequium praſtare debent.*

Tertio, Anna (*Superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de*
D *illo † omnibus, qui expectabant redemptionem Iſrael.*) *De*

D § VERBA. Anna, quę *loquebatur de illo omnibus, qui exſpectabant, &c.* docet nos, nequa-

quam ſatis eſſe, ut expleamus munus finis, ad quem conditi ſumus, ſi nos ipſi Deum laudemus; ſed loquendum etiam aliis, ut Deus laudetur ab omnibus: & cæteri etiam *glorificent Patrem ... qui in cælis eſt.* Matth. 5.

De fuga in Ægyptum. † Matth. 2. A

A § Hoc Myſterium eſt materia ſecundæ Meditationis, 2 diei, hujus Hebdomadæ.

PRimo, volens Herodes puerulum JESUM interficere, occidi fecit Innocentes; præmonito Joſeph per Angelum, ut in Ægyptum profugeret (*Surge & accipe puerum, & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum.*)

B § OPERA. Vide, *quibus in laboribus, vigiliis, & caſibus*, jam inde à pueritia incipiat verſari CHRISTUS Rex tuus.

Secundo, iter corripuit Joſeph Ægyptum versus (*Qui conſurgens nocte,* &c. † *ſeceſſit in Ægyptum.*) B

Tertio (*Et erat ibi, uſque ad obitum Herodis.*)

De reditu ab Ægypto. Matth. 2. A

A § OPERA. Conſidera Dei providentiam erga eos, qui ſe totos ipſi devovent: quam ſapienter, ſuaviter, & fortiter tempora eorum, reſque omnes dirigat: ne igitur dubites; *quoniam ipſi cura eſt de vobis.* 1 Petri 5. Sed quantum tibi diffidis, tantum exadverſo fidas Deo, & dic: *Tuâ ego licet indigniſſimus,* FRETUS TAMEN GRATIA ET OPE, *me tibi penitus offero, &c.*

PRimo, admonetur Joſeph ab Angelo, † ut in terram Iſrael revertatur. (*Surge & accipe Puerum & Matrem ejus, & vade in terram Iſrael.*)

Se-

Secundo. (*Qui conſurgens*, &c. *venit in terram Iſrael.*)

Tertio, eo quod regnabat Archelaus filius Herodis in Judæa, receſſit in Nazareth.

De Vitâ Domini, ab anno ætatis ſuæ duodecimo, uſque ad trigeſimum. † Lucæ 2.

A

A § Hoc Myſterium contemplandum eſt die tertia hujus Hebdomadæ Meditatione 1.

PRimo, quomodo ſubditus erat & obediens Parentibus.

Secundo (*Proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia*, &c.) †

B § PERSONÆ. Contemplare CHRISTI conditionem, veſtitum, ætatem variam, veluti annorum 15 aut 24. Subeat animum, ejus modeſtia, bonitas, benignitas, manſuetudo, fides, continentia, benevolentia erga omnes etiam vicinos, humilitas in arte fabrili.

Sed nominatim ob oculos tibi pone, ipſius alacritatem in obſequendo, & morem gerendo B. Virgini, & B. Joſepho. Quantum hinc parentibus gaudium! Audiamus igitur Apoſtolum præcipientem ad Hebr. 13. *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubjacete eis: ipſi enim pervigilant . . . ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes, hoc enim non expedit vobis.*

Tertio, videtur fabrilem artem exercuiſſe, † cum dicat S. Marcus cap. 6. (*Nonne hic eſt faber?*)

C

C § OPERA. Scrutare negotia, quæ domi geruntur. Quam omnia ſunt rectè ordina-

ta

ta ad finem ob quem homines conditi ſunt: quam moderatus & religioſus uſus rerum creatarum: quam ſapiens earum delectus, ex regula finis; à Deo præſcripti. Compara familiam hanc divinam, cum familiis aliis hominum, à fine ad quem facti ſunt, turpiter aberrantium.

CLASSIS PRIMÆ
MYSTERIORUM
PARS SECUNDA,
Spectans ad ſecundum ſtatum, qui eſt Perfectionis Euangelicæ.
Hactenus explanatio.

De *Aſcenſu in Templum anno duodecimo.* † Lucæ 2. A

A § Huic Myſterio S.P.N. locum dat in Meditatione 2, diei 3, Hebdomadæ 2.

PRimo, natus JESUS annos duodecim, è Nazareth profectus eſt Hieroſolymam.

Secundo, remanſit illic neſciis parentibus.

Tertio, poſt triduum invenerunt eum in Templo, ſedentem inter Doctores: & ipſe illis, cauſam moræ percontantibus, reſpondit (*Neſciebatis, quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?*) † B

B § VERBA. *Neſciebatis, quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?* Alliciebat hinc CHRISTUM pater & mater, quos amore magno complectebatur: inde vocabat Pater Cæleſtis. Sed præ ſolatio matris, elegit obſequium æterni Patris. Et ita faciendum fuiſſe, tam-

tamquam veritatem indubitatam, confirmat forti illa interrogatione. *Neſciebatis? &c.* Inſigne profectò electionis ſpecimen! DEUS præcipit in Decalogo diligi & honorari parentes; ſed tamen præ illis diligendus DEUS. *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non eſt me dignus*, inquit CHRISTUS, Matth. 10. Quis poſt hæc dubitet, quin cæteræ res creatæ contemnendæ ſint, quando vocamur, ut ſimus in negotiis Dei & finis, ob quem creati ſumus?

NOTA.

POſt hanc Meditationem ſequuntur celebres illæ Meditationes de duobus Vexillis, & de tribus hominum Claſſibus: quibus ſuccedit Conſideratio trium graduum Humilitatis; quibus Exercitiis animus præparatur ad Electionem ritè peragendam. Harum igitur Contemplationum ſpiritu, ſequentium Myſteriorum Meditationes etiam imbuendæ erunt. Ubi memoriâ ſemper tenendum eſt, cupiditatem divitiarum, & ambitionem honoris, eſſe vitia inter ſe maximè conjuncta; eſſe initium & fundamentum cæterorum vitiorum omnium; eſſe primos laqueos, quibus mali Dæmones capiant & perdant homines; & quidem ferè eodem ordine, quem S. P. N. in ſupradictis Exercitiis ponit; ut ſcilicet primum multis ſpecioſis rationibus nos conentur irretire cupiditate divitiarum. CHRISTUS vero, optimus noſter Imperator, ut ad ſalutem nos ducat, ad contraria prorſus hortatur, & exemplo ſuo invitat.

A *De Baptiſmo ejus.* † Matth. 3.

A § Meditamur de hoc Myſterio die 5, hujus Hebdomadæ.

B § PERSONÆ. Intuere CHRISTUM, *humili quidem conſtitutum*

PRimo, matri valedicens, è Nazareth ad Jordanis flumen
B ſe contulit, † ubi tunc Joannes baptizabat. Se-

loco, inter baptizandos peccatores, & ipſum in ſimilitudinem peccatoris baptizandum; ſed *aſpectu ſummè amabilem*.

C § VERBA. Vox illa CHRISTI, *Sine modo; ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam*, docet nos, quod abjectio ſui & humilitas, *virtutes omnes ſtatim introducunt*. *Omnem*, inquam, *juſtitiam*.

Secundo, baptizatus eſt à Joanne, excuſante ſe primum de indignitate, ſed compulſo his verbis: (*Sine modo, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam.*) † C

D § Verba illa è Cęlo audita: *Hic eſt Filius meus dilectus*, *&c.* Clamant illum eſſe *Regem divinitus electum*, *&c.*

Tertio, deſcendit Spiritus Sanctus ſuper eum, & vox de cælo ſic atteſtans (*Hic eſt filius meus* † *delectus, in quo mihi complacui.*) D

De tentatione Chriſti. † Lucæ 4. & Matth. 4. A

A § Hoc Myſterium incidit in diem 6, hujus Hebdomadæ.

B § OPERA. Hîc docet nos CHRISTUS, quod ii qui ipſum vocantem ſequi volunt, debeant ab initio expugnare, *carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani* rebellionem. Id enim ſignificat ſeceſſio ex cœtu hominum, jejunium, & vita aſpera in ſolitudine traducta.

PRimo, poſt baptiſmum receſſit in deſertum Chriſtus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes jejunavit. † B

Inde

Inde etiam patet, quomodo hoſtis noſter, *Dæmones innumeros, per totum orbem ſpargit ad nocendum, nullis civitatibus & locis, nullis perſonarum generibus immunibus relictis:* cum ne CHRISTUS quidem immunis fuerit.

Secundo, Ter ab inimico tentatus eſt (*Accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic ut lapides iſti panes*
C *fiant.*) †

C § VERBA. *Si Filius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant.* Perturbata ratiocinatio, & pugnantia involvens. Si enim Filius Dei erat, nihil ei opus erat, lapides in panem convertere, ut famem pelleret. Sed inimicus ille ex campo prodibat Babylonico, ubi perturbata & confuſa ſunt omnia.

D *Mitte te deorſum.* †

D § Vox illa, *mitte te deorſum, &c.* quæ temeritate & horrore plena eſt, manifeſtè oſtendit, eum à quo profertur, eſſe *horribilem figura, vultuque terribilem.*

E *Hæc omnia tibi dabo,* † *ſi ca-*
F *dens adoraveris me.*] †

E § Agit inimicus more ſuo, dum dicit: *Hæc omnia tibi dabo, &c.* Solet enim omnes, *correptis injectiſque laqueis, & catenis* trahere *ad cupiditatem divitiarum.*

F § Verba illa, *ſi cadens adoraveris me,* clarè demonſtrant, *Ducem impiorum in cathedra ignea & fumoſa ſedere,* hoc eſt in cathedra ſuperbiæ, unde captat vanum ſplendorem, & fumum honoris, atque adorationis.

Denique ex reſponſionibus & verbis CHRISTI, diſce *exploratas habere fraudes mali Ducis,* & eas vitare ac repellere per verbum Dei.

Tertio (*Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.*)

De Apoſtolorum vocatione. †

A § Habes hoc Myſterium aſſignatum à S.P.Noſtro diei 7 hujus Hebdomadæ.

PRimo, Videntur SS.Petrus & Andreas, fuiſſe ter vocati. Primum ad ſolam quamdam Chriſti notitiam, *Ioan.*1. Deinde ad ſequelam ſolum temporaneam, cum animo revertendi ad piſcationem, *Lucæ* 5. Ultimo ad perpetuam ſequelam. *Matth.*4, & *Marc.*1.

Secundo, Vocavit filios Zebedæi, *Matth.*4. Et Philippum, *Ioan.*1. Et Matthæum. *Matth.*9.

Tertio, Vocati ſunt reliqui; licet de quorumdam vocatione, & de ordine vocationum, expreſſè mentio non fiat in Euangelio.

B § Tria hîc expendenda ponit S.P.N. ex quibus perſpicere poſſumus, quàm ſit ſalutare & bonum, *veri . . . optimique Imperatoris* CHRISTI, *agnoſcere mores ingenuos, & imitari.* Siquidem non alia via Apoſtoli ad tantam dignitatem evecti fuêre.

TRia hîc expendenda † ſunt. Primum, quomodo erant Apoſtoli abjectæ conditionis.

Secundo, ad quantam fuerint dignitatem, & quam ſuaviter vocati.

Tertio, quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris Teſtamenti Patres, novique Sanctos, evecti ſint.

De primo Chriſti miraculo facto in nuptiis. Joan. 2.

PRimo, Invitatus fuit Chriſtus cum Diſcipulis ſuis ad nuptias.

Secundo, Deficere vinum Mater commonuit. (*Vinum non habent*) Et miniſtris dixit (*Quod-*
A *cumque dixerit vobis, facite.*) †

A § VERBA. B. Virgo docet nos, quale conſilium dandum ſit iis, quibus aliquid deeſt: dicendum videlicet; *Quodcumque* Deus *dixerit vobis facite*, Servate mandata ipſius, & ſequimini vocantem, nec quidquam vobis deerit.

Tertio, Aquam in vinum Do-
B minus convertit. † (*Et manifeſtavit gloriam ſuam, & crediderunt in eum Diſcipuli ejus.*)

B § OPERA. Sicut Chriſtus aquã convertit in vinum; ſic aquas tribulationum, & adverſa omnia quæ in eo ſequendo acciderint, convertet in vinum conſolationis. Quocirca in tribulatione *accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio adfuturæ brevi conſolationis.* Et quidem in ſolo Deo ſpes collocanda. Sicut enim in Nuptiis deficiente vino, ipſe ſolus opem & ſolatium, divina ſua, qua pollebat, virtute, poterat afferre: ſic *ſolius eſt Dei, conſolari animam, nulla præcedente conſolationis cauſa; cum hoc ſit proprium Creatoris, ſuam ingredi creaturam, &c.*

Diſce etiam non contemnere ſtatum conjugalem, quamvis ad perfectiorem vocatus ſis.

De fugatis è Templo negotiatoribus prima vice. Joan.2.

PRimo, Ejecit de Templo vendentes illic & ementes,facto ex funiculis flagello.

A § Opera. Magna vi opus eſt, ut evertatur & ſuperetur cupiditas divitiarum: quippe malus hoſtis, *correptis injectiſque laqueis & catenis, homines* divitiarum cupidos, arctiſſimè vinctos tenet: qui laquei & catenæ non franguntur, niſi magna cum virtute.

Secundo, (*Nummulariorum effudit æs, & menſas ſubvertit.*) † A

Quia tamen Chriſtus habet & amat *mores ingenuos*, & Columbæ ſimplicitatem; idcirco mitius agit cum vendentibus Columbas, quam cum Nummulariis, quorum *effudit æs, & menſas ſubvertit.*

B § Verba. *Auferte iſta hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis. Beati qui habitant in domo tua Domine.* Pſal. 83, & procul ſunt à domo negotiationis, & cupiditate divitiarum.

Tertio, Vendentibus Columbas manſuetè inquit: (*Auferte iſta hinc: & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.*) † B

De Sermone Chriſti, habito in monte.

B † Matth. 5.

A § Hic ſermo eſt argumentum Meditationis diei 8, hujus Hebdomadæ.

PRimo, ad dilectos ſuos Diſcipulos, octo Chriſtus beatitudinis genera expoſuit. Beati pauperes ſpiritu: + Mites: Qui lugent: Qui eſuriunt, & ſitiunt juſtitiam: Miſericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui perſecutionem patiuntur.

B § VERBA. Hæc eſt Concio CHRISTI exhortatoria, *ad ſervos & amicos ſuos omnes, in opus tale deſtinatos, quæ eis præcipit, &c.* è diametro oppoſita ſunt Concioni Ducis impiorum.

Complectitur vero tres illos *Perfectionis gradus*, qui ſunt, *Paupertas, Abjectio ſui atque Humilitas, quæ ... virtutes omnes ſtatim introducunt,* quarum aliquæ in iſto ſermone exponuntur.

Secundo, Eos exhortatur, ut acceptis donis ſeu talentis, utantur rectè (*Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in cælis eſt.*)

C Tertio, Oſtendit non ſolvere ſe legem, ſed implere; explicatis præceptis de vitando homicidio, ſurto, fornicatione, perjurio; & de diligendis quoq; inimicis. (*Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros, Benefacite iis, qui oderunt vos.*)

De ſedata maris tempeſtate. Matth. 8.

A § Opera. *Ipſe vero dormiebat.* Hoc ferè modo agit Deus, dum jactamur tempeſtate deſolationis. Revoca hîc in memoriam Regulas de diſcernendis ſpiritibus. Nominatim, *quod quamdiu premimur deſolatione*, poſſimus *inſultibus inimici noſtri* obſiſtere; *aſſiſtente nobis præſidio divino, quod ſemper manet, licet tunc nequaquam ſentiatur.*

Nulli igitur timori ſuccumbat animus ſub auſpiciis talis Ducis, quia *Venti & mare obediunt ei.* Identidem proinde dicendum: *En, ô Rex ſupreme, ac Domine univerſorum, &c.* Nam revera eſt Dominus univerſorum, etiam maris & tempeſtatum.

PRimo, Dormiente Chriſto † coorta eſt in mari vehemens tempeſtas. A

Secundo, Excitarunt à ſomno eum territi Diſcipuli, quos de fidei levitate arguit. (*Quid timidi eſtis modicæ fidei?*)

Tertio, Ventis & mari præcepit, ut conquieſcerent, & facta eſt ſtatim, tranquillitas: unde obſtupentes homines dicebant (*Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei?*)

De ambulatione ſuper aquas. † Matth. 14. A

A § Hæc eſt materia Meditationis die 9 Hebd. 2.

B § Opera. Perpende quibus in *laboribus* Chriſtus interdiu perſiſtat, docendo &

PRimo, Cum in monte adhuc eſſet Chriſtus, Diſcipulis in naviculam abire juſſis, & (*Dimiſſa turba, aſcendit in montem ſolus orare.*) † B

Se-

curando multitudinem ſe ſequentem: & in quibus *vigiliis* nocte perſiſtat, orando: & in quibus *vigiliis & caſibus* etiam perſiſtant Diſcipuli ejus, cum agitaretur noctu navicula.

Secundo, Cum agitaretur noctu navicula, eo ipſe venit, ambulans ſuper aquas: unde perterrefacti Diſcipuli phantaſma eſſe judicabant.

C Tertio, Poſtquam dixerat ad eos (*Ego ſum, nolite timere*) † S. Petrus accedendi petiit facultatem, & gradiendo ſuper aquas, ob ſubortum metum mergi cœpit: quem increpans Dominus de modica fide, naviculam intravit, & ceſſavit ventus.

C § VERBA. Ex illis Chriſti verbis: *Ego ſum, nolite timere*; & *Modicæ fidei, quare dubitaſti?* Diſce quod *ſpiritui ... bono ... proprium conſuetumque eſt, rectè agentibus, animum ac vires addere, conſolari ... & tranquillitatem dare, ſublatis obſtaculis omnibus*, & terroribus, quos *immittit ſpiritus malignus.*

De *miſſis ad prædicandum Apoſtolis.* Matth. 10.

A PRimo, Diſcipulis JESUS convocatis, † dedit poteſtatem ejiciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus ſanandi,

A § OPERA. Hic enimvero licet *ſpeculari, quo pacto ipſe mundi Dominus univerſi, electos Apoſtolos, Diſcipulos, & Miniſtros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui & conditioni doctrinam ſacram ac ſalutiferam impertiant.*

Secundo, Prudentiam eos docuit, & patientiam. (*Ecce ego mitto vos, ſicut oves in medio luporum. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ.*)

B § VERBA. Doctrina, quam vult impertiri, nil ſpirat, niſi paupertatem, patientiam, manſuetudinem, humilitatem; contraria nimirum doctrinæ Luciferi. *Prædicate*, inquit, *dicentes, Quia approquinquavit Regnum cælorum*, illud ſcilicet Regnum, quod ante clauſum nunc aperitur: ad quod nos invitans dicit, *Mea hæc eſt juſtiſſima voluntas, totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei* GLORIAM *intrare: proinde quiſquis, &c.*

Tertio, Profectionis exponit modum (*Gratis accepiſtis, gratis date; nolite poſſidere aurum neque argentum.*) Ad hæc materiam prædicationis expreſſit (*Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquavit Regnum cælorum.*) † B

De converſione Magdalenæ, Lucæ. 7.

A § OPERA. In regeſta hujus mulieris, habes egregium ſpecimen tertiæ hominum claſſis. Adverte animum, & intelliges.

PRimo, Chriſto accumbente menſæ in Phariſæi domo, ingreſſa eſt mulier, † quæ fuerat in civitate peccatrix (ſive * Maria Magdalena, ſoror Marthæ fuerit, ſive alia) deferens alabaſtrinum vas, unguento plenum. A * bb

Se-

Secundo, Stans retro cœpit pedes ejus rigare lacrymis, & capillis ſuis abſtergere, deoſculari, & ungere.

Tertio, Criminatam eam à Phariſæo defendit Chriſtus, & ad ipſum ait (*Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.*) Et ad ipſam deinceps: (*Fides tua te ſalvam fecit, vade in*
B. *pace.*) †

B § VERBA. Ad vocem illam CHRISTI: *Fides tua te ſalvam fecit, vade in pace,* conſidera, quomodo cum aberraſſet mulier illa longe à fine ſuæ creationis, reducta in viam, mox pacem aſſequatur, quam extra viam illam habere non poterat. *Non eſt pax impiis.* Iſa. 48. Nulla vero pax eſt illis, qui militant ſub Vexillo Luciferi.

De *quinque millium hominum refectione.* Matth. 14.

PRimo, Rogabant JESUM Diſcipuli, ut dimitteret aſtan-
A tes turbas. †

A § PERSONÆ. Aſpice *quinque millia virorum, exceptis mulieribus & parvulis,* in quibus (quamvis fortè pauci eorum abdicarunt ſe fortunis ſuis, ut CHRISTO adhærerent) ſpecimen tamen minimè obſcurum elucet Euangelicæ cujuſdam paupertatis. *Pedeſtres* erant. Non erant *ſoliciti . . . dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus?* Matth. 6, ſed unum CHRISTUM quærebant, & ſequebantur, vel in deſerta uſque loca. Imitemur hunc paupertatis ſpiritum.

Inter hos intuere CHRISTUM, & ipſum pauperrimum; at pro ſuis pauperibus mire ſolicitum.

Se-

Secundo, Ipſe afferri juſſit, quos habebant panes, eoſque præmiſſa benedictione frangens, Diſcipulis porrexit, turbis hominum diſcumbere juſſis, apponendos.

Tertio, Comederunt, & ſaturati ſunt, † & ſuperaverunt cophini duodecim. B

B § Opera. Ingenti prodigio, cum Diſcipuli offerrent illi tantummodo *quinque panes, & duos piſces*, annonam curavit, quæ tantæ multitudini ſufficeret: *& manducaverunt omnes, & ſaturati ſunt.* O cœnam, omnibus epulis ſuaviorem! *Edent pauperes, & ſaturabuntur.* Quin *& tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos.* Uſque adeo videlicet optimus ille Imperator, eſt liberalis in pauperes ſuos, ut etiam *abundantius habeant.* Joan. 10.

De transfiguratione Chriſti. Matth. 17.

PRimo, Aſſumptis Jesus chariſſimis tribus Diſcipulis, Petro, Joanne, & Jacobo, (*Transfiguratus eſt † ante eos, reſplenduit facies ejus ſicut ſol, veſtimenta autem ejus facta ſunt alba ſicut nix.*) A

A § Personæ. Oppone Christum transfiguratum, *valdè ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem*, Duci impiorum, quem vidiſti *horribilem figura, vultuque terribilem*: ſic enim utriuſque voces facilius dignoſces, & intelliges Regulas de diſcernendis ſpiritibus.

Secundo, loquebatur cum Moyſe & Heliâ.

Ter-

Tertio, Rogante Petro, ut
B fierent ibi tria tabernacula, † inſonuit vox de cælo: (*Hic eſt fi-*
C *lius meus* † *dilectus*, &c. *ipſum audite.*) Unde conſternati Diſcipuli, proni collapſi ſunt, quos tangendo Chriſtus, dixit: (*Surgite, & nolite timere, &c. Nemini dixeritis viſionem, donec filius hominis à mortuis reſurgat.*)

B § Opera. In hac glorioſa transfiguratione licet prælibare particulam illius *victoriæ & felicitatis*, quæ laboribus noſtris reſpondebit.

C § Verba. Ex voce illa. *Hic eſt Filius meus dilectus*, iterum patet, quod illi *Principes & populi omnes Chriſtiani reverentiam & obſequium præſtare debent.*

A *De Lazari ſuſcitatione.* † Joan. 11.

A § Hoc miraculum deſignat S. P. N. meditandum die 11 Hebdomadæ 2.

PRimo, Audito Chriſtus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum ſubſiſtit, ut evidentius foret miraculum.

Secundo, Antequam ſuſcitet mortuum, utriuſque ſororis fidem exſtimulat. (*Ego ſum reſurrectio & vita: qui credit in me,*
B *etiam ſi mortuus fuerit, vivet.*) †

B § Verba. Perpende verba Christi. *Qui credit in me, etiamſi mortuus fuerit, vivet, &c.* Quibus conſonant hæc Matth. 10. *Qui perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam.* Id videlicet agit optimus Imperator noſter, ut homines *vitam habeant*. Joan. 10. Quam diſpar eſt ratio Ducis impiorum in campo Babylonico, qui nihil molitur, niſi ut *mactet & perdat*. Joan. 10, & Dæmones ſuos quaquaversùs *ſpargit ad* Nocendum.

Ter-

C § Opera. Si umquam, hîc certè exclamandum eſt; *ô, Rex ſupreme, ac Domine univerſorum*, etiam vitæ & mortis!

Tertio, collacrymatus, ac precatus prius ſuſcitavit illum: † fuit autem, quo uſus eſt, ſuſcitandi modus, per mandatum. (*Lazare, veni foras.*) C

De cœna apud Bethaniam. Matth. 26.

PRimo, Cœnabat Chriſtus in domo Simonis leproſi, & pariter Lazarus.

Secundo, Effudit Maria unguentum ſuper caput ejus. † A

A § Opera. Perpende cauſam, ob quam Maria effuderit unguentum ſuper caput Christi. Quia videlicet eſt Dominus vitæ ac mortis, quod in Lazaro ſuſcitando apertiſſimè demonſtravit. Præterea Rex noſter eſt ſupremus, & eo nomine jure ungitur. Deinde quia ſacroſanctum Christi caput, tam ſpecioſum, tam amabile, tam plenum donis & fructibus Spiritus Sancti, non domum tantummodo, ſed orbem univerſum, atque adeo vaſtas illas Cælitum ſedes, inſtar unguenti, ſuaviſſimo virtutum replet odore. *Curremus in odorem unguentorum tuorum.* Cant. 1, & ſequemur te, ô! *Rex ſupreme, & Domine univerſorum.*

Tertio, Obmurmurat Judas: (*Ut quid perditio hæc?*) Denuo vero excuſat Chriſtus Magdalenam. (*Quid moleſti eſtis huic mulieri? opus enim bonum operata eſt in me.*)

De

A *De die palmarum.* † Matth.21.

A § Hoc Myſterium vult S.P. N. conſiderari die 12 & ultima Hebdomadæ 2.

PRimo, Præcepit Dominus adduci aſinam, & pullum: (*Solvite & adducite mihi, & ſi quis vobis aliquid dixerit, dicit, Quia Dominus his opus habet; & confeſtim dimittet eos.*)

B Secundo, Aſinam conſcendit, + Apoſtolorum veſtibus inC ſtratam. †

B § PERSONÆ. Hic iterum datur *conſpicari* CHRISTUM ... *juxta Ieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco.* Nam *ecce Rex tuus, venit tibi manſuetus, ſedens ſuper aſinam, &c.* Matth, 21. *Sed* tamen cernis eum *valdè ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem.*

C § OPERA. Compara hunc triumphum, cum triumphis Romanorum, & hujus mundi. In illis divitiæ, & ſuperbia; in hoc ſpectatur paupertas, abjectio ſui, & humilitas. Debuiſſet ſanè huic pompæ trium horum graduum, ſive virtutum præferri Vexillum.

Tertio, excepturus eum populus, cum veniret obviam, veſtimentis ſuis, & ramis arborum ſternebat viam, & canebat; (*Oſan-*
D *na, filio David †: benedictus qui venit in nomine Domini: Oſanna in altiſſimis.*)

D § VERBA. Audis acclamantes: *Oſanna, &c.* Palam ſcilicet profitentur & agnoſcunt, ipſum eſſe Regem divinitus electum: at in illa hominum multitudine, quam multi ſimiles erant illis, qui ſpectant ad primam vel ſecundam hominum claſſem. Paucos poſt dies explorata erit imbecillitas hujus erga CHRISTUM vo-

voluntatis, quando patientur ſcandalum Crucis, à quo in voces prorſus contrarias impellentur. Nos imitemur illos, qui erant in tertia claſſe.

De Prædicatione in templo. † Luc. 19. A

A § Christum concionantem ob oculos ponit S.P.N. die 10 Hebd. 2.

B § Opera. Conſidera Concionum Christi conditiones omnes: ubi, ad quos, quid, quoties, quamdiu, quando, quo zelo, &c.

PRimo, Docebat † quotidie in templo. B

C § Quomodo poſt Concionum labores rediret in Bethaniam, *nemine apud Hieroſolymam ipſum excipiente*: ut diſcas à Deo mercedem ſperare, non ab hominibus. *Gratis accepiſtis, gratis date.* Matth. 10.

Secundo, Finita prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hieroſolymam ipſum excipiente. † C

CLASSIS SECUNDA.

MYSTERIA TERTIÆ HEBDOMADÆ.

IN Myſteriis tertiæ Hebdomadæ S.P N. non tantum urget nos ad promptam & ſinceram imitationem Christi, de qua ſupra in 3 Hebdomada egimus; ſed pari ſtudio incitat nos ad dolorem de peccatis. Id patet tum ex tertio Præludio, tum ex Punctis ipſis. Et quidem inde ab initio primæ Hebdomadæ illud egit, ut ad perfectam Contritionem perduceremur: neque ſuppliciorum tantummodo metu, ſed filiorum more, potiſſi-

tiſſimum duceremur pudore, & verecundia. Idcirco Addit. 2 Hebd. 1 commemorat Militem, qui *ſtaret coram Rege ſuo, & cœtu Aulico* ERUBESCENS, *&c.* Idcirco proponit *bonitatem Dei* offenſi; & in colloquio Exerc. 1 ſummam quamdam affert eorum, quæ CHRISTUS paſſus pro nobis eſt, quæ ad amorem Dei, & ad veram Contritionem valent vel maximè. Itaque hunc quoque fructum ex Myſteriis tertiæ hujus Hebdomadæ referamus, neceſſe eſt.

Nos tria Puncta ſuperaddita in hac Hebdomada, deinceps compellabimus, *quartum*, *quintum*, vel *ſextum*: tria priora diſtinguemus per *Perſonas*, *Verba*, *&* *Opera*.

A *De cœna ultima.* † Matth. 26, & Joan. 13.

A § Hæc eſt prima Meditatio diei 1 hujus Hebdomadæ.

PRimo, Comedit cum Diſcipulis paſchalem agnum, eoſque de imminente ſua morte præmonuit (*Amen dico vobis, quia unus veſtrûm me traditurus eſt.*)

Secundo, Lavit eorum, Judæ quoque ipſius, pedes, incipiens à Petro: qui ad majeſtatem Chriſti, & indignitatem ſuam reſpiciens, ſeſe opponebat (*Domine tu mihi lavas pedes?*) Ignarus ſcilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita poſtea declarante (*Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita*

B *& vos faciatis.* († Ter-

B § VERBA. Poſtquam CHRISTUS poſuiſſet veſtimenta ſua, accepiſſet linteum, præcinxiſſet ſe, laviſſet, &c. dixit: *Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Hoc eſt, *quicumque* ...

comitari me velit, paratus ſit oportet, non alio uti victu, veſtitu, rebuſque aliis; quam me utentem conſpexerit.

Quartum Punctum. Quantum contemptus & injuriarum incipit pati à Juda! Quantum in vita brevi, prædicens mortem ſuam id ætatis!

Quintum Punctum. Ut quod elegit promptè exequatur; cohibet Divinam ſuam virtutem, ne perdat Judam. Quàm diſſimiles ſunt homines illi, qui moras adeo non impediunt, aut rumpunt, ut novas ſemper nectant, *debitaque adminicula toto vitæ tempore non* adhibent.

Tertio, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum inſtituit, in ſignum ſummæ dilectionis, his verbis utens (*Accipite & comedite, &c.*) Expleta autem cœna, Judas ad vendendum illum egreſſus eſt.

De myſteriis poſt cœnam & in horto geſtis. † Matth. 26 & Marc. 14. A

A § Hæc eſt altera Meditatio ejuſdem diei.

PRimo, peracta cœna, & hymno dicto, profectus eſt Chriſtus ad Oliveti montem cum Diſcipulis ſuis undecim, metu plenis: & octo remanere juſſit Gethſemani. (*Sedete hîc, donec vadam illuc, & orem.*)

B § VERBA, CHRISTUS ad Patrem, *Verumtamen*, inquit, *non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Audiant hoc homines hærentes in ſecun-

Secundo, Ductis ſecum tribus, Petro, Jacobo, Joanne, oravit ter dicens, (*Pater mi, ſi poßibile eſt, tranſeat à me calix iſte, verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.*) † Et in agonia exiſtens B prolixius orabat. Ter-

da Claſſe, qui cupiunt *Deum potius trahere ad votum proprium.*

Tertio, Cum eo timoris redigi ſe paſſus fuiſſet, ut diceret, (*Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem,*) etiam ſanguinem ſudavit copioſum, teſte Luca, (*Factus eſt ſudor ejus ſicut guttæ*
C *ſanguinis* † *decurrentis in ter-*
D *ram.*) † Undè conjicere licet, veſtimenta ejus jam tum fuiſſe ma-
E defacta cruore. †

C § Opera. Credibile eſt ex ſudore illo ſanguineo, *veſtimenta ejus jam tum fuiſſe madefacta cruore.* Contemplare igitur veſtitum Regis tui.

D § *Quartum Punctum.* Quanta heu patitur! Quanta eſt ęgritudo animi! quæ ita in corpus redundat, ut tremorem & pavorem concitet, & ſanguinem exprimat. Compone cum hiſce animi corporiſque tormentis *moleſtias, ſcrupulos, triſtitias . . . & alias id genus perturbationes,* quas nonnumquam *immittit ſpiritus malignus.* Et ex hoc Imperatoris tui agone vires & animos ſume.

E § *Sextum Punctum.* Chriſtus ſanguinem dat pro peccatis tuis, tu lacrymas non dabis? Revoca in memoriam Colloquium 1 Exerc. Hebd. 1.

De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annæ domum. † Matth. 26 Luc. 22 Marc. 14 Joann. 18.

A

A § Duæ primæ partes Myſterii proponuntur die 1 Medit. 2. Pars vero tertia proponitur die 2 Medit. 1.

PRimo, Permiſit ſe Dominus oſculo à Juda tradi, †
B &quaſi latronem comprehendi. (Tam-

B § Opera. In quæ ſcelera non abripit hominem cupiditas divitia-

rum! Humani generis hoſtis, *correptis injectiſque laqueis & catenis,* tenebat Judã vinctum, & irretitum cupiditate triginta argenteorum: & ecce oſculo filium hominis tradit.

(*Tamquam ad latronem exiſtis cum gladiis ac fuſtibus comprehendere me. Quotidie apud vos ſedebam docens in templo, & non me tenuiſtis.*) Ipſoque interrogante, (*Quem quæritis?*) corruerunt in terram † inimici C
omnes.

Illud etiam prætereundum non eſt, quam ſolicitè nequiſſimus ille ſpiritus procurarit, ut, cum vellet perdere Diſcipulum illum, *verba & conſilia ſua occulta* eſſent. Latebat omnes in ultima Cœna flagitium jam conceptum, præter eum, quem nullum latet ſecretum.

Sed convertamus nos ad CHRISTUM. Sciebat is, quæ anguſtiæ animi & corporis ſubeundæ eſſent in horto illo; prævidebat Judam venturum ut ſe traderet. Morem tamen ſuum tenuit, & exivit, ut ſolebat. Diſce hinc *tempore deſolationis ... in eis perſeverandum, quæ fuerant prius conſtituta.* Conſultum tamen eſſe, ut augeantur ea, *quæ contra deſolationis impulſum tendunt; qualia ſunt inſiſtere orationi, &c.* nam CHRISTUS *prolixius orabat.*

C § VERBA. Admirare virtutum vocis illius, *quem quæritis?* Vel hinc patet liberum fuiſſe CHRISTO, hoſtes ſuos perdere, ſi voluiſſet. Sed amore Patris, & ſalutis noſtræ, elegit injurias, & vincula, cum pro arbitrio ſuo alia omnino eligere poſſet. Sic tu amore Chriſti, ejus inſignia elige; quamvis ſpectato ſolo fine, ob quem conditus es, videretur utrimque par eſſe gloria Dei: & quamvis utrumque *libertati arbitrii* tui ſubjectum ſit, & non prohibitum.

Secundo, ſervum Pontificis percutienti Petro ait, (*Mitte gladium tuum in vaginam,*) & ſanavit ſervum.

Ter-

Tertio, captus, & à Diſcipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, ubi à Petro paulo poſt ſecuto, ſemel negatus eſt,
D & alapam accepit † à miniſtro quodam objiciente. (*Sic reſpondes Pontifici?*)

D § *Quartum Punctum.* Quid CHRISTUS hîc non patitur injuriarum. Ligatur, capitur, alapâ cæditur, &c. deſeritur à ſuis. Vide ad quæ te obtuleris, quando dixiſti, quod velis proximè Chriſtum ſequi, *in ferendis injuriis, & adverſis omnibus.*

A *De geſtis poſtea in domo Caiphæ.* † Matth. 26.

A § Hoc Myſterium proponitur in aurora diei 2.

PRimo, abducitur ligatus Chriſtus ab Annâ in domum Caiphæ: ubi Petrus rurſum eum bis
B negavit, † atque reſpiciente ipſum Domino, (*Egreſſus foras flevit amarè.*)

B § OPERA. Inquire cauſam, cur Petrus tam fœdè lapſus ſit. Nimirum, *honorem, contemptui*; *vitam longam, brevi* prætulit.

CHRISTUS vero Petrum permiſit ſic labi; noſque in deſolationem ac tentationem, & nonnumquam in peccatum cadere permittit, *propter noſtram . . . tepiditatem atque acediam*, quia cum Petro ſequimur *à longè.* Vel etiam, *ut certi planè ſimus, noſtrarum virium non eſſe*, retinere in virtute conſtantiam; ſed fortitudinem & perſeverantiam *gratuita eſſe Dei dona: quæ ſi vendicemus nobis ut propria; ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis gravi periculo, incurſuri ſumus.* Sanè Petrus in ultima cœna viſus eſt loqui fidentius.

C § *Quartum Punctum.* Recurrant animo, labores & vigiliæ iſtius noctis, qua manſit Chriſtus ligatus. Ad ejuſmodi labores & vigilias tu quoque paratus ſis.

Secundo, Permanſit ligatus tota illa nocte. † C

Tertio, Circumſtantes eum ſatellites illudebant, vexabant, & velata facie colaphis cædedant, interrogantes, (*Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?*) ac modis aliis blaſphemabant.

De Chriſti apud Pilatum accuſatione. † Matth. 26 Luc. 23 Marc. 15 & Joan. 18. A

A § Die terra conſideratur hoc Myſterium noctu.

B § Verba. Judæi accuſantes Chriſtum, dicebant: *Hunc invenimus, &c.* O immanem calumniam! Graviſſimum id eſt injuriæ genus. Nam *calumnia conturbat ſapientem, & perdet robur cordis illius.* Eccleſ. 7. Cum vero te obtuleris ad proximè ſequendum Chriſtum, *in ferendis injuriis & adverſis omnibus*, etiam ad calumnias animum compara; & pete à Spiritu ſancto donum fortitudinis.

PRimo, Traducitur deinceps ad Pilatum Chriſtus, & coram eo à Judæis calumniosè accuſatur, (*Hunc invenimus † ſubvertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dari Cæſari.*) B

Se-

Secundo. Eo ſemel atque iterum examinato, retulit Pilatus; (*Ego nullam invenio in eo cauſam.*) †

C § Pilatus retulit, *Ego nullam invenio in eo cauſam.* Inſigne documentum, ita optandas pro CHRISTO injurias, ut non dem eis cauſam; ut, quatenus in me ſitum eſt, *contemptus mei*, neque *in alicujus detrimentum*, neque *in offenſam Dei cedat.*

Tertio, Barabbę latronis, quam Chriſti JESU liberationem, malle ſe Judęi proclamarunt. (*Non hunc, ſed Barabbam.*) †

D § OPERA. Obſtupeſce ad ſceleratam Judæorum electionem: *Non hunc, ſed Barabbam.* Examina cauſas, & animum adverte ad tuas electiones.

De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. † Luc. 23.

A § Hoc Myſterium eadem die 3 proponitur, ſed in aurora.

PRimo, Tranſmiſit Pilatus † Chriſtum ad Herodem, æſtimans quod eſſet Galilæus.

B § OPERA. Tranſmiſit Pilatus CHRISTUM ad Herodem: mens enim ipſius conſcia innocentiæ Chriſti, abhorrebat ab hujus condemnatione. Et *miſit ad eum uxor ejus dicens; Nihil tibi & juſto illi, &c.* En ut hominis, etiam gentilis, & quem Satanas tenebat plenum peccatis, *ſpiritus ... bonus ... conſcientiam ... pungat aſſiduè, & per ſynthereſis rationiſque officium à peccato deterreat.*

Secundo, Herodi poſcenti curioſa, nihil penitus reſpondit, licet à Judæis validè accuſaretur.

C § PERSONÆ. Intuere Herodem *cum exercitu ſuo*; homines vanos, ſuperbos, inflatos, omnes ſub vexillo Satanæ militantes. Ex adverſo vide Sanctiſſimam Trinitatem, *cum Angelis ... cumque omni militia cæleſtis Exercitus.*

Tertio. Ab Herode cum ſuo exercitu † ſpretus fuit, † atque veſte alba indutus. C D

Inter hos medium conſpice JESUM, ab Herode ejuſque exercitu, ſpretum, illuſum, & inſipientiæ veſte indutum: ſed contemplare Cælites vel ideo magis in admiratione Divinæ ipſius ſapientiæ fixos. *Sapientia .... hujus mundi, ſtultitia eſt apud Deum.* 1 Cor. 3.

D § *Sextum Punctum. Cogitare, cum talia ferat, pro peccatis* ſuperbiæ meæ, *quid agere debeam aut pati ejus cauſa.*

De reverſione ab Herode ad Pilatum. † Matth. 27 Luc. 23 Marc. 15, & Joann. 19.

A

A § Dividitur iſtud Myſterium in duas Meditationes, peragendas eodem die quarto; unam, nocte concubia; alteram, ad primam lucem.

B § OPERA. CHRISTO reduce ad Pilatum, *facti ſunt amici Herodes & Pilatus, in ipſa die, &c.* Pacificus CHRISTUS

PRimo, Chriſtum remiſit ad Pilatum Herodes: & ambo ea ipſa die, cum prius inimici eſſent, ſibi invicem reconciliati ſunt. † B

Se-

eſt. Nimirum, *paupertas, abjectio ſui, atque humilitas,* quæ in Chriſto patiente vel maximè elucent, *virtutes omnes ſtatim introducunt*; etiam illam, ob quam dicuntur *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.*

C Secundo, JESUM flagellis cædi † juſſit Pilatus:

D § *Quartum Punctum.* O quantus malorum cumulus invenitur in flagellatione! Procul hinc ſanitas; ſed ægritudo, dolores, & cruenta vulnera totum occupant corpus. Pro divitiis, paupertatem, imo nuditatem; pro honore, ſupplicium infame ſuſtinuit.

D Milites eumdem ſpinis coronarunt,† atque purpura induerunt, deinde irridentes dicebant. (*Ave Rex Iudæorum.*) Et colaphos ſimul impingebant.

D § PERSONÆ. Intuere Regem tuum, & optimum Imperatorem, ſpinis coronatum, vili purpura indutum, arundine pro ſceptro inſtructum. Sic illi Satanæ miniſtri juſtum illum irridebant. Nam quemadmodum iis, qui *in obſequii divini ſtudio magis ac magis indies promovent, immittit ſpiritus malignus, moleſtias, &c.* Ita ejus miniſtri eoſdem miris modis vexare ſolent. *Obſervabit peccator juſtum, & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.* Pſal. 36. *Conſiderat peccator juſtum: & quærit mortificare eum.* Ibid.

E Tertio, (*Exivit ergo* JESUS *portans coronam ſpineam & purpureum veſtimentum*) & Pilatus dicit illis: (*Ecce homo*) †, Pontifices vero conclamabant: (*Crucifige, Crucifige eum.*)

E § VERBA. Pilatus dicit illis: *Ecce homo.* Voluit ſe Chriſtus hominē appellari, cum eſſet Deus; ut diſcam fugere vanos titulos, & ut me hominem abjectiſſimum eſſe conſiderem; & *inſpiciam corruptionem mei totius, pravitatem animæ, atque corporis fœdi-*

ditatem ; ac me tamquam ulcus & apoſtema eſſe ducam, ex quo tanta ſanies peccatorum , tantaque vitiorum lues defluat; hæc enim cognitio ſui gignit, & nutrit virtutes illas, quas in Meditatione de duobus Vexillis Chriſtus ſuis tantopere commendat.

De condemnatione & Crucifixione JESU *Chriſti.* † Joann.19. A

A § Die quinta ſub noctis medium inſtituitur hæc Meditatio.

B § PERSONÆ. Aſpice Judæos, invidia & odio plenos in JESUM innocentem. Victi erant cupiditate divitiarum, & honorum, & in ſuperbię barathro demerſi : hinc *in alia vitiorum genera omnia præceps* erat *decurſus*, ad ipſum uſque deicidium, quod eſt extremum omnium flagitiorum.

PRimo, Sedens pro tribunali Pilatus Chriſtum judicavit, & tradidit crucifigendum ; poſteaquam negantes eum Judæi † ſuum Regem eſſe, dixerunt; B (*Non habemus Regem , † niſi Cæſarem.*

C § VERBA. Accendere juſta indignatione, dum audis Judæos clamantes : *Non habemus Regem , niſi Cæſarem.* Tu dic ex adverſo ad Chriſtum : *Rex meus , & Deus meus.* Pſal. 5.

Audi quoque quid CHRISTUS, crucem ferens , & jam jam conſcenſurus, tibi dicat. Audies, ne dubita , voces illas: *Quicumque igitur comitari me velit, paratus ſit oportet, &c. in iiſdem quoque laboribus, &c.* Item illud Matth. 16. *Si quis vult poſt me venire , abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam , & ſequatur me.* Tu vero reſponde illi : *En, ô Rex ſupreme, &c.*

Se-

Secundo, Bajulavit Chriſtus D † crucem ſuam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam poſt eum ferre compulſus eſt.

D § *Sextum Punctū.* Rex tuus, à domo Pilati ad montem uſq; Calvariæ, viam confecit, tam ſanguinolentam & laboribus plenam, ut te reduceret in viam ſalutis, à qua tam turpiter aberraſti, abutens tam malè rebus creatis, immemor finis ob quem creatus es. Quod ſi ſalutis tuæ cauſa ſit tanta perpeſſus, quid æquum eſt te agere & pati ipſius cauſa?

Tertio. Inter duos latrones crucifixus fuit, adſcripto titulo, (JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM.)

A *De myſteriis in cruce factis.* † Matth. 27 Luc. 23 Joann. 19.

A § Hoc Myſterium meditamur die quinta ſub auroram.

PRimo, Blaſphemias pertulit B in cruce. † (*Vah qui deſtruis templum Dei*, &c. *Deſcende de cruce.*) Et diviſa ſunt veſtimenta ejus. Se-

B § PERSONÆ. Hîc tandem eſt meta laborum. Contemplare Chriſtum, fixum in cruce, & animam agentē. Age, hic in memoriam revoca Meditationem de duobus Vexillis. Nam Vexillum crucis erectum eſt propè Jeroſolymam, *Quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus eſt* JESUS. Joan. 19. Erectum, inquam, eſt, contra Vexillum à Lucifero erectum in campo Babylonico.

Con-

Conſidera inde thronum Luciferi; hinc Chriſti: inde vultum Luciferi truculentum; hinc amabilem vultum Chriſti morientis.

C § Verba. Audi contra Ducis impiorũ technas, exhortatoriã Chriſti è cathedra crucis concionẽ; qua provocat & excitat omnes, ad paupertatem, abjectionem ſui, & humilitatẽ. Quin imo factis ipſis perorat: nam *humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis* Philip. 2.

Secundo, Effatus eſt Dominus in cruce verba ſeptem. Orans videlicet pro crucifigentibus: † Latroni parcens: Matrem & Joannem, ſibi mutuo commendans: Exclamans, (*Sitio,*) quando aceto eum potaverunt; & deinde ſe à Patre dicens derelictum: poſtea, (*Conſummatum eſt:*) Ac poſtremo, (*Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.*) C

Hinc profluxerunt tam illuſtria virtutum exempla: hinc deprecatio ejus pro inimicis: hinc Latronis ad ſalutis viam converſio; & cætera, quæ in cruce contigerunt. Hîc tria toties laudata Colloquia locum habent: hîc triumphet neceſſe eſt tertius Humilitatis gradus.

D § Opera. Terræ motus, & cætera prodigia teſtantur illum eſſe Dominum univerſorum, & Regem divinitus nobis datum: *Verè Filius Dei erat iſte.* Matth. 27.

Tertio. Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt, † D aperta quoq; monumenta, & velum templi à ſummo ad infimam uſque partem ſciſſum: & latus lãncea confoſſum, † aquam & E ſanguinem effudit.

E § *Sextum Punctum.* In memoriam hîc revoca argumentum colloquii Meditationis primæ, Hebd. 1.

De

A *De myſterio ſepulturæ.* † Ibidem.

A § Hoc Myſterium iterum diſtribuitur in binas Meditationes, quarum una fit noctu, altera primo manè die ſexta.

PRimo. De cruce ſublatus eſt mortuus Dominus, per
B Joſeph atque Nicodemum, † In conſpectu ipſo Matris afflictiſſi-
C mæ. †

B § OPERA. Joſeph ab Arimathæâ, *& ipſe erat expectans Regnum Dei, & audacter introivit ad Pilatum, & petiit corpus* JESU, Marc. 15. Sic qui Chriſto militant ſub Vexillo crucis, generoſe debent peragere, quæ ſunt ex obſequio ipſius: & liberaliter, ſicut Nicodemus, *ferens mixturam myrrhæ & aloës, quaſi libras centum.* Joan. 19.

C § PERSONÆ. Moveat te in primis mœror afflictiſſimæ Matris MARIÆ, quæ præ omnibus *laborum & moleſtiarum* Chriſti comes & particeps fuit, & perſtitit in iiſdem caſibus, uſque ad mortem & ſepulturam Filii. Hanc imitare ut Reginam.

Secundo, Delatum eſt ad ſepulchrum corpus unctum & incluſum.

Tertio, Adhibiti ſunt inibi cuſtodes.

Explanatio.

CLASSIS TERTIA.

MYSTERIA QUARTÆ HEBDOMADÆ.

IN Meditationibus hujus Hebdomadæ videndum, quomodo verum ſit illud: *Particeps fiat victoriæ & felici-*

licitatis unuſquiſque, pront laborum, & moleſtiarum ſocius extiterit. Et illud: *Labori enim præmium reſpondebit.*

Prætereà ad charitatem Chriſti & Dei, & deſiderium æternæ felicitatis, animus excitandus.

Puncta indigitabimus, ſicut fecimus in Hebdomadâ 3.

De Chriſti Reſurrectione, & apparitione primâ.

PRimùm, Apparuit Dominus Matri ſuæ, † poſtquàm reſurrexit, † cùm dicat Scriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tamquàm intellectum habentibus: ne alioqui jure audiamus illud; *Adhuc & vos ſine intellectu eſtis?* A B

A § Opera. Viſenda ante omnes erat Regina Martyrum, quia præ omnibus dolorum Chriſti particeps fuit.

B § *Quartum Punctum.* Quò magis abſcondita fuit Chriſti vita, & oppreſſa tot adverſis, eò nunc majoribus prodigiis eluceſcit. Cum ægritudine, ſanitatem incorruptam; cum Paupertate, divitias, quas tinea non demolitur; cum contemptu, honores divinos; cum morte, vitam commutavit immortalem. Vos etiam per tertium gradum Humilitatis *mortui* ſitis, *& vita veſtra abſcondita... cum Chriſto in Deo: cùm autem Chriſtus apparuerit vita veſtra, tunc & vos apparebitis cum ipſo in gloriâ.* Coloſſ. 3.

De ſecundâ apparitione. Marc. 16.

A PRimò, Summo manè ad monumentum profectæ † ſunt Maria Magdalene, Jacobi, & Salome; inter ſe dicentes, (*Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio monumenti?*)

A § OPERA. Inſignis fuit mulierum conſtantia, in quærendo & ſequendo Chriſto. *Quis revolvet*, inquiebant, *nobis lapidem?* Non tamen idcirco pedem retro tulerunt. Tu quoque conſtans eſto in ritè facta electione. Ne cede difficultatibus, invenies revolutum lapidem. Unuſquiſque enim *æſtimare debet, cum Dei gratia, ſe poſſe plurimum; facileque adverſarios ſuos omnes devicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animum ſuum corroboret.*

Secundo, Viderunt lapidem revolutum, & Angeli dictum audierunt; (JESUM *quæritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non eſt*
B *hîc.*) †

B § VERBA. Si nihil te moveat ad eligendum, *niſi habitâ in primis tam divinæ laudis, quàm noſtræ ſalutis certâ ratione;* & ſi non ducaris, *carnali ullo affectu, vel ſtudio perverſo*, ſed Chriſtum quæras ſincerè, inſtructus ſpiritu tertii gradus Humilitatis: facilè intelliges, qua parte ſalus tua quærenda non ſit, & qua parte CHRISTUS inveniendus non ſit. Reſpondebit enim Angelus bonus tibi æquè atque mulieribus iſtis; Quæris JESUM *Nazarenum crucifixum ... non eſt hic.* Non eſt in hoc ſtatu, non eſt in hac electione, &c.

Tertio, Apparuit Mariæ Mag-
C dalenæ, † quę, aliis digreſſis, juxta ſepulchrum reſtiterat.

C § PERSONÆ. CHRISTUS Mariæ Magdalenæ ſe ex-

hibuit in forma Hortulani. Nil mirum, ſi in ſpecie magis glorioſa apparuerit Matri ſuæ, quæ fuit magis particeps crucis & dolorum.

De apparitione tertia. Marci ult.

A § Opera. Redibant mulieres *cum timore & gaudio magno.* Gaudebant, quod ſcirent ipſum ibi non eſſe, ſed ſurrexiſſe. Cauſa timoris & ſolicitudinis, inter cæteras, erat, quod neſcirent ubinam eſſet. Ita fit, dum Jesum per electionis regulas quærimus. Non ſine gaudio audimus: *Non eſt hic:* hic ſtatus, hoc negotium non eſt eligendum: ſed mixtus manet timor & ſolicitudo, quamdiu neſcimus, quid amplectendum ſit, ubi Christus inveniendus,

PRimo, Redibant à monumento mulieres, cum timore ſimul & gaudio † ingenti; ut narrarent Diſcipulis, quidquid de Domini reſurrectione intellexerant. A

B § Verba. Ad unam vocem. *Avete*, agnoſcunt Christvm. Nempe is erat vocis illius ſonus, ea ſuavitas, ut facilè ſentirent eam proficiſci non poſſe niſi ab eo, quem ſciebant eſſe *valdè ſpecioſum formâ, & aſpectu ſummè amabilem*, At ducis impiorum & mali ſpiritûs vox ex contrariis omninò ſignis dignoſcitur: prodit enim ab horribili figurâ vultuque terribili, & inſinuat ſe illis, *qui promovent in bono ſalutis . . . , duriter, implacidè, & violenter, cum ſtrepitu quodam . . . qui facilè adverti queat.*

Secundo, Apparens eis in viâ Chriſtus, ait, (*Avete*) †. Et, illæ accedentes, ac proſtratæ ad pedes ejus, ipſum adorârunt. B

Ter-

Tertio, Affatus eſt illas Dominus, (*Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis, ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.*)

De apparitione quartâ. Lucæ ultimo.

PRimo, Auditâ Petrus ex mulieribus Chriſti reſurrectione, cucurrit ad monumentum.

Secundo, Introgreſſus, ſola vidit linteamina, quibus fuerat involutum corpus.

A Tertio, Cogitanti ſuper his Petro Chriſtus ſe oſtendit, † unde dicebant Apoſtoli; (*Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.*)

A § OPERA. Quamvis Petrus fuerit Chriſtum patientem ſecutus *à longè*; tamen diutius ipſi adhæſit, quam cæteri. Quamvis ter ipſum negaverit; *flevit* tamen *amarè*. Non ſine cauſa proinde CHRISTUS Petro ſeſe redivivum exhibuit ante alios, qui dicebant; *Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.*

Credibile eſt Chriſtum apparuiſſe Petro, non minori cum gloria, quam apparuerat in monte Thabor. Si igitur tunc Petrus, oblitus rerum omnium caducarum, dixerit; *Bonum eſt nos hîc eſſe, &c.* Matth. 17, quis ardor æternæ patriæ nunc non ſubiit animum Petri? Profecto Petrus, deguſtans partem illius felicitatis, quæ manet eos, qui Chriſtum generoſe ſequuntur, apud animum ſuum illud certiſſimè concludebat: *Neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſervitio ſe totum offerat & addicat.*

De apparitione quinta. Ibidem.

A § Opera. Etiam his Diſcipulis euntibus in Emmaus apparet Christus *in ænigmate*, quia erant *tardi corde ad credendum.*

Primò, Duobus diſcipulis deinceps apparuit, † cùm irent in Emmaus, & de ipſo colloquerentur. A

B § Verba. *Nonne oportuit pati* Christum, *&c.* Quid aliud hoceſt, quam, *Quiſquis eo mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt: labori enim præmium reſpondebit.*

Secundo, Redarguit eorum incredulitatem, & myſteria paſſionis atque reſurrectionis ipſis expoſuit (*O ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, † & ita intrare in gloriam ſuam?*) B

Christus ad eoſdem dixit: *& eſtis triſtes.* Quæ verba oſtendunt, duos illos diſcipulos fuiſſe in deſolatione. Nam reverà erat in illis quædam *animæ obtenebratio . . . trahens in diffidentiam . . . undè ſe anima triſtari* ſentiebat. Non tamen à Deo fuêre derelicti, *aſſiſtente* illis *jugiter præſidio divino, licet tunc nequaquam* ſentiretur; imò & aſſiſtente ipſo Chriſto, licet tunc *oculi . . . illorum tenebantur, ne eum agnoſcerent.* Sed ſenſerunt, & agnoverunt poſteà, quantoperè etiam in deſolatione illâ fuerint adjuti.

C § *Quintum Punctum.* Conſidera quanto gaudio & ſolatio illos Christus deinde impleverit.

Tertio, Rogatus, cum eis manſit, fractoque ipſis pane diſparuit: qui ſubitò in Hieruſalem reverſi nuntiaverunt Apoſtolis, † quo- C

modo

modo vidiſſent eum, & in fractione panis agnoviſſent.

pulsa deſolatione. Nobis, dum ſumus in deſolatione, *accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio adfuturæ brevi conſolationis*, quæ ſuperat omne genus conſolationis, quod *ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt.*

De apparitione ſextâ. Joan. 20.

PRimo, Diſcipuli omnes præter Thomam, domi congregati erant, propter Judæorum me-
A tum. †

A § VERBA. Diſcipulis domi manentibus, propter metum Judæorum, dicit CHRISTVS, *Pax vobis.* Nam *proprium eſt Dei, & Angeli cujuſque boni, veram infundere ſpiritualem lætitiam animæ, quam movent, ſublatâ triſtitiâ & perturbatione omni, quam ingeſſit Dæmon,* ſicut animis Diſcipulorum ingeſſerat per Judæos.

Secundo, Ingreſſus januis clau-
B ſis † Chriſtus, (*Stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.*)

B § *Quartum Punctum.* CHRISTVS fuerat captus, ligatus, & *crucifixus . . . ex infirmitate.* 2 Cor. 13. Nimirùm Divinitas illo *tempore videbatur abſcondita.* At nunc glorioſus ingrediens januis clauſis, oſtendit ſe nullis carceribus poſſe teneri, nulli infirmitati obnoxium eſſe. *Seminatur in ignobilitate, ſurget in gloriâ: Seminatur in infirmitate, ſurget in virtute: Seminatur corpus animale, ſurget corpus ſpiritale.* 1 Cor. 15, *ut particeps fiat victoriæ & felicitatis unuſquiſque, &c.*

C Tertio, Spiritum Sanctum † eis dedit, & ait: (*Accipite Spiritum San-*

C § *Quintum Punctũ,* En quàm *prompto copioſoque*

functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio. Dat ipſis ipſum Paracletum, ipſum Conſolatorem. *Accipite,* inquit, *Spiritum Sanctum.*

Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, &c.)

De apparitione ſeptimâ. Ibidem.

A § PERSONÆ. Contemplare Thomam, deſolatione & tentatione implicatum. Nam malus ſpiritus, *ſophiſticis argumentis quibuſdam,* ipſum eò adduxerat, ut cæteros *electos Apoſtolos .... & Miniſtros,* quos CHRISTUS mittere decreverat, *ut Doctrinam ſanam ac ſalutiferam impertiant,* de ejus Reſurrectione teſtificantes, nollet audire. Erat quoque in eo, *inquietudo, & agitatio,* quam prodit perturbatus loquendi modus: *Niſi videro, &c. non credam.* Erat denique hæc contra fidem *tentatio .... ſpem charitatemque repellens,* vel multum imminuens.

PRimo, S. Thomas, cùm apparitioni prædictæ non interfuiſſet, † proteſtatus erat (*Niſi videro,* &c. *non credam.*) A

B § OPERA. Thomæ, in ejuſmodi periculoſo ſtatu verſanti, CHRISTUS, ſumma cum benignitate, ſeſe videndum, atque adeo palpandum obtulit. Unde diſcat, quicumque mittitur, ut homines ad ſalutis viam reducat; quod (ſi quem *videat deſolatione affici, ſeu tentatione*) *cavere debet, ne ſe durum vel auſterum illi exhibeat; ſed mitem potius ac ſuavem præſtet.*

Secundo, Poſt dies octo, iterum clauſis januis obtulit ſe videndum Chriſtus, & Thomæ dixit: † (*Infer digitum tuum huc, & vide,* &c. & *noli eſſe incredulus, ſed fidelis.*) B

Ter-

C Tertio, Exclamavit Thomas; (*Dominus meus, & Deus meus.*) † Cui ſubintulit Chriſtus: (*Beati qui non viderunt, † & crediderunt.*)

C § Verba. Thomæ, *Dominus meus, & Deus meus.* Quantus in his eſt ſenſus amoris! Tu quoque ſpiritu plenus Meditationis de Regno Chriſti, dic cum Thoma: *Dominus meus, & Deus meus; Rex meus, & Deus meus. O Rex ſupreme ac Domine univerſorum!*

D § Verba. Addit Christus: *Quia vidiſti: &c. Beati qui non viderunt, &c.* Quibus verbis naturam tentationis illius demonſtravit; & quantum boni ac felicitatis conſecutus fuiſſet, ſi tentationem ſuperaſſet, Thomam edocuit. Neceſſe enim eſt, ut qui deſolatum juvare ſtudet, ſe *ſuavem præſtet, confirmato ejus animo ... detectiſque inimici noſtri verſutiis,* exponendo tentationis cauſas & effecta.

De apparitione octava. Joann. ultimo.

A Primo, Palam ſe denuo fecit Chriſtus piſcantibus † ſeptem Diſcipulis: qui, cum tota nocte nil cepiſſent, jactum ad mandatum ejus rete, (*Iam non valebant illud trahere præ multitudine piſcium.*)

A § Opera. In opere piſcationis paupertas Diſcipulorum agnoſcitur, qui victum *manu & arte* quęrebant: & quidem arte laborioſa, etiam in vigiliis. Christus pauperes voluit illos manere, quia paupertas ad abjectionem & humilitatem eſt gradus, unde omnes virtutes oriuntur.

B § In opere Petri, ad primam vocem illam, *Dominus eſt*, deſilientis in mare, habemus ſpecimen quoddam primi temporis Electionis, *quando voluntatem divinâ virtus ſic impellit, ut omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quominùs ſequatur impulſionem talem.*

Secundo, per id miraculum, agnoſcens eum Joannes, ait Petro; (*Dominus eſt* :) qui confeſtim deſiliens in mare, † ad Chriſtum acceſſit. B

C § *Quintum Punctum.* At quam accommodato ad tempus, & Diſcipulorum ingenium, poſt vigilias & labores, utitur conſolationis genere; tum in piſcium tanta multitudine divinitus conceſſa; tum in prandio illo, frugali quidem, & pauperibus Piſcatoribus uſitato; at epulis, & exquiſitis cibis omnibus ſuaviore! *Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus,* Pſ. 67. At vero genus illud conſolationis, quo pauperes ſpiritu, quorum *eſt Regnum Cælorum*, replebuntur, poſt labores hujus vitæ, quando CHRISTUS *faciet illos diſcumbere, & tranſiens miniſtrabit illis.* Lucæ 12. *Oculus non vidit . . . nec in cor hominis aſcendit.* 1 Cor. 2.

Tertio, Dedit eis, ut comederent † panem & piſcem. Poſtea Petro, an ſe diligeret, ter interrogato, ſuum ovile commendavit; (*Paſce oves meas.*) C

De

De apparitione nona. Marci ultimo.

PRimo, Ex Domini mandato abeunt Diſcipuli ad montem Thabor.

Secundo, Iis apparens ille inquit: (*Data eſt mihi omnis poteſtas* †, *in cælo & in terra.*)

A § VERBA. CHRISTUS dicit: *Data eſt mihi omnis poteſtas, in cælo & in terra.* Anteà dixerat Judæis: *Hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum.* Luc. 22. Vide, quomodo ſpoliatio, contemptus, vulnera & mors, quibus poteſtas tenebrarum ad horam ſolet affligere pauperes & humiles ſpiritu, convertantur in ſempiternam poteſtatem in cælo & in terra.

Tertio, Mittens eos ad prædicandum † per univerſum orbem, ſic mandavit: (*Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*)

B § OPERA. Hac poteſtate uſus CHRISTUS, *ipſe mundi Dominus univerſi, electos Apoſtolos, Diſcipulos, & Miniſtros alios per orbem* mittit, *qui omni hominum generi, ſtatui, & conditioni, doctrinam ſacram ac ſalutiferam impertiant.* Nam omnes etiam Regis ipſius poteſtati ſubjecti ſunt. *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.*

De apparitione decima. 1 Cor.15.

A § PERSONÆ. Circumſpice illos plus quam quingentos fratres ſimul. Vide *vocationem eorum, quia non multi ſapientes ſecundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles: ſed quæ ſtulta ſunt mundi, elegit Deus, ut confundat ſapientes; & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia; & ignobilia mundi, & contemptibilia mundi elegit Deus, & ea quæ non ſunt, ut ea quæ ſunt deſtrueret.* 1 Corinth. 1. Uſque adeo Deus amat paupertatem, abjectionem ſui, & humilitatem. Excita ſpiritum tertii gradus Humilitatis.

DEinde viſus eſt pluſquam quingentis † fratribus ſimul.) A

De apparitione undecima. Ibidem.

A § PERSONÆ. CHRISTUS, *deinde viſus eſt Jacobo.* 1 Cor. 15. Fuit is, ut ex S. Hieronymo in Catalogo Script. Eccleſ. intelligitur, Frater Domini, cognomento, *Juſtus.* Merito ſanè *Juſtus* appellatus eſt. *Hoc enim unusquiſque perſnaſum habeat, tantum ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſins, & commodi proprii affectione ſeſe abſtraxerit.* Quam vero Jacobus id generosè præſtiterit, teſtatur Offic. Eccleſ. 1 Maii, in quo legitur, quod *ab ineunte ætate vinum & ſiceram non bibit, carne abſtinuit, numquam tonſus eſt, nec unguento, nec balneo uſus.* Demonſtravit vero CHRISTUS, quanto amore hujuſmodi viros amplectatur; quando ſeſe redivivum Jacobo exhibuit.

APparuit deinde Jacobo. † B

De

De apparitione duodecima.

A APparuiſſe Chriſtum etiam Joſepho ab Arimathiâ, † legitur in hagiographis quibusdam: & veriſimile eſt, atque meditatu pium.

A § PERSONÆ. De Joſeph ab Arimathæâ, Matt. 27 narrantur, & pluribus exponuntur officia, quibus proſecutus eſt *De* Chriſti jam vita mortali functi corpus, quod poſuit *in monumento ſuo novo, quod exciderat in petra, & advolvit ſaxum magnum ad oſtium* MONUMENTI, *& abiit*. Marc. 15 vocatur *nobilis Decurio*: & dicitur, quod *audacter introivit ad Pilatum*. Et Lucæ 13 vocatur *vir bonus, & Juſtus, &c.* Joan. vero 19 dicitur, *quod eſſet Diſcipulus* JESU, *occultus autem propter metum Judæorum*. CHRISTUS pauper, inops rerum, à Joſepho divite opum, ſed paupere ſpiritu adjutus fuit: à nobili, ſed humili: occultus is fuerat propter metum, ſed poſt mortem Chriſti factus eſt fidentior.

VERBA. Si Matth. 26. CHRISTUS de muliere, effundente unguentum *ſuper caput ipſius*, dixit: *Opus enim bonum operata eſt in me ... ad ſepeliendum me fecit, &c.* quid non dixerit CHRISTUS apparens Joſepho, pro tot obſequiis in funere ipſius præſtitis? quid non Joſephus viciſſim Chriſto?

Quintum Punctum. Quis explicet ſolatium & gaudium Joſephi: qui ſic, pro rebus ſuis amore Chriſti dimiſſis, & Chriſto donatis, centuplum & amplius ſe reputabat accepiſſe?

De *apparitione decima tertia.* 1 Corinth.15.

A § Verba. Christus ait ad Paulum : *Saule, Saule, quid me perſequeris? ... durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare.* Act, 9. Quam diverſæ ſunt hæ voces, ab illis : *Avete : Pax vobis, &c. Cujus ſanè diverſitatis ratio eſt, quatenus Angelo*, vel ſpiritui loquenti, *ſimilis eſt, vel diſſimilis animæ ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eam alteruter ſpiritus invenerit cum ſtrepitu & pulſu, qui facilè adverti queat, ei ſe conjungit.* Erat autem diſpoſitio animæ Pauli tunc contraria ſpiritui bono.

APparuit & Beato Paulo † poſt Aſcenſionem. (*Noviſſimè autem omnium tamquam abortivo viſus eſt & mihi*) inquit ipſe. A

B § Personæ. Multa in Patribus, qui in limbo erant ; multa in Paulo ſunt, quæ meditandi materiam copioſam præbeant.

Apparuit etiam Patribus in limbo, † quoad animam, & poſtquam inde educti ſunt. B

Denique, reſumpto corpore, apparebat paſſim Diſcipulis, & cum eis crebro verſabatur.

De *Aſcenſione Chriſti.* Act.1.

PRimo, Poſtquam jam, per dies quadraginta, multoties ſe Chriſtus Diſcipulis ſuis vivum exhibuiſſet (*in multis argumentis*, &c. *loquens*

quens eis de Regno Dei) miſit eos Hieroſolymam, ut promiſſum ſibi Spiritum Sanctum, illic exſpectarent.

Secundo, Eduxit eos ad Olivetum montem. (*Et videntibus illis elevatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.*)

Tertio, Iiſdem in cælum ſuſpicientibus dictum eſt, per duos illos viros in veſtibus albis aſſiſtentes, quos Angelos fuiſſe credimus: (*Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes in cælum? Hic* JESUS, *qui aſſumptus eſt à vobis in cælum*, † *ſic veniet*, † *quemadmo-*
A *lum*, † *ſic veniet*, † *quemadmo-*
B *dum vidiſtis eum euntem in cæ-*
C *lum.*) †

A § *Quartum Punctum.* Illuſtri profecto miraculo Divinitas, quæ videbatur abſcondita in Paſſione, nunc eluceſcit. Tunc natura humana pedibus Judæorũ quaſi conculcabatur; nunc ſuper aſtra evehitur. Ejuſmodi triumphi particeps fiet *unuſquiſque, prout laborum ac moleſtiarum ſocius exſtiterit.*

B § VERBA. Dicebant Angeli: *Quid ſtatis aſpicientes, &c. hic* JESUS ... *ſic veniet, &c.* Veniet in hora mortis tuæ: veniet in noviſſimo die. Proſpice igitur, *quo te conſilio* ... illo tempore *uſum eſſe* velles. *Quo agnito nunc* utere, *ut eo tempore magis* ſis *ſecurus.*

C § *Quintum Punctum.* Quis cogitando aſſequatur ſolatium & deſiderium ſui, quod CHRISTUS ad Superos diſcedens, in Diſcipulorum animis reliquit? Sic optimus ille Imperator eos qui in hac mortali vita, ſub Vexillo crucis, per tertium Humilitatis gradum militant, conſuevit caſtiſſimis ſolatiis hîc recreare, ac deinde torrente voluptatis ſempiternæ in cælo quodammodo inebriare.

RE-

REGULÆ
S. P. IGNATII
INTER EXERCITIA PROPONENDÆ.

Regulæ aliquot, ad motus animæ, quos diverſi excitant ſpiritus, diſcernendos, † ut boni ſolùm admittantur, & pellantur mali. A

A § Hæ Regulæ, ſicut & ſequentes, diligenter ſunt pervolvendæ. Ad illas intelligendas, non parùm juvat, benè exercitatum eſſe in Meditatione de duobus Vexillis. Ibi enim, ex ingenio, naturâ, aſpectu & vultu utriuſque ſpiritus facilè diſcernitur, quæ inſpiratio, & quomodo ab unoquoque proveniat. Aliter enim agit ſpiritus malus, cum illis quos ſibi habet obnoxios & ſervos; aliter cum illis quos habet ſibi contrarios. Idem eſt de ſpiritu bono.

Legendæ de his Regulis Annotationes 6, 7, 8, 9 & 10, inter 20.

Legendum item Direct. cap. 27 §. 1, 2, 3, 4 & 5.

☞ Suarez Tom. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 hæc habet de his Regulis num. 31. 1. *Certum eſt dari ... internos quoſdam motus, tam intellectûs quàm voluntatis, ex ſpeciali Dei motione gratiæ prævenientis ... & hi vocantur ... illuminatione, &c. 2 Certum eſt hujuſmodi internas inſpirationes vel illuminationes, interdum fieri immediate ab ipſo Deo, qui ... aliquam ſpecialem vocationem ſeu motionem habet ſibi ſoli reſervatam ... interdum*

ve-

verò & ſæpe fiunt per bonos Angelos cuſtodes . . . unde . . . etiam eſt certum dæmones conari ad imitandum, quantum poſſunt, hanc internam motionem, convertendo illam in malum . . . interdum aperte, interdum ſub ſpecie boni. 3 *Certa doctrina eſt, . . . quòd Angelus ſolùm poteſt excitare voluntatem, medio intellectu & appetitu ſenſitivo. & utrumque horum mediis phantaſmatibus, ſeu objectu ſenſibilibus, & imaginariis. Deus autem immediate poteſt movere ipſum intellectum & voluntatem . . . . neque Angeli poſſunt in rebus quidquam efficere immediate, niſi motum localem . . . immediata autem motio intellectûs & voluntatis, non fit per localem motum.* N. 32. *Probate ſpiritûs, an ex Deo ſint . . . & ideo inter gratias gratis datas numeratur diſcretio ſpirituum.* 1 Cor. 12. *Quamvis autem hoc donum interdum detur . . . . extraordinario & peculiari modo ſupernaturali; nihilominùs neceſſarium eſt, ut ſit aliquis modùs ordinarius in Eccleſiâ,* ut probat in gratiâ ſanitatum, *&c.*

ADVERTENDUM eſt, quòd potiſſimum conveniunt
B Exercitiis primæ hebdomadæ. †

B § ☞ His Regulis utendum, apud ſpiritualium rerum inexpertos, quando in primâ Hebdomadâ tentationibus vexantur, ſicut pluribus explicatur Annot. 9 inter 20.]

PRima Regula eſt, Quòd illis, qui facilè peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, ferè ſolet inimicus noſter illecebras
C carnis & ſenſuum delectationes † objicere, ut eos teneat peccatis plenos, ac ſemper cumulum adaugeat. Spiritus verò bonus, è con-

C § ☞ Nota, ubi S.P.N. dicit, *Quod illis, qui facilè peccant lethaliter . . . ſolet inimicus noſter illecebras carnis, & ſenſuum delectationes objicere,* hæc non eſſe ſynonyma,

contrario, conſcientiam illorum pungit aſſiduè, & per ſynteresis, rationiſque officium â peccando deterret.

nec per *ſenſuum delectationes* neceſſario intelligi illecebras carnis. Per *ſenſuum* enim *delectationes* potius intelligenda eſt cupiditas divitiarum & honoris. Sic *concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ,* aliud ſunt, quam *concupiſcentia carnis* 1 Joan. 2. Et hic S. P. Noſtri ſenſus confirmatur ex Annot. 9 inter 20, ubi pudorem & timorem, ortum ex *mundani honoris* æſtimatione, recenſet inter craſſas apertaſque tentationes; ad quas corrigendas, *ſuperſedendum eſt uſu Regularum, quæ ad ſecundam Hebdomadam pertinent ... & iis utendum ſolis, quæ in prima dantur.* Tunc nimirum eſt utendum Regulis, quæ ad ſecundam ſpectant Septimanam, quando appetitus ille opum & honoris tegitur falſa quadam ſpecie boni.]

SEcunda, Quòd aliis hominibus, qui ſe à vitiis & peccatis purgandos curant ſolicitè, & in obſequii divini ſtudio magis ac magis in dies promovent; immittit ſpiritus malignus moleſtias, ſcrupulos, triſtitias, rationes falſas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex oppoſito, proprium conſuetumque eſt, rectè agentibus animum ac vires addere, † conſolari, devotionis lacrymas ciere, illuſtrare mentem, & tranquillitatem dare, ſublatis obſtaculis omnibus, D

D § ☞ Hunc Spiritum bonum, quodammodo imitari debet is, qui alterum exercendum curat, quando videt illum deſolatione affici, ſeu tentatione, ſicut traditur Annot. 7, inter 20.]

nibus, ut expeditiùs alacriuſque per opera bona ſemper ultra tendant.

E TErtia, Quod ſpiritualis propriè conſolatio † tunc eſſe noſcitur, quando per internam quamdam motionem exardeſcit anima in amorem Creatoris ſui; nec jam creaturam ullam, niſi propter ipſum, poteſt diligere. Quando etiam lacrymæ funduntur, amorem illum provocantes; ſive ex dolore de peccatis profluant, ſive ex meditatione paſſionis Chriſti, ſive alia ex cauſa quaʼlibet, in Dei cultum & honorem rectè ordinata. Poſtremo, conſolatio quoque dici poteſt, fidei, ſpei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtium rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem & pacem cum Domino habendam, ſolet incitare.

E § ☞ Obſervat Directorium cap. 27 §. 3 quod hæc conſolatio, non ſit habitus, ſed veluti ſpiritualis paſſio, data ſupernaturaliter: cujus naturam, partes, & modos, breviter Directorium ibidem exponit.]

F QUarta, Quod ſpiritualis è contra deſolatio † vocari debet, quævis animæ obtenebratio, conturbatio, inſtigatio ad res infimas ſeu terrenas: omnis denique

F § Attentè legenda ſunt, quæcumque S. P. N. tradit in utriſque Regulis, de conſolationibus, & de deſolationibus:

nique inquietudo & agitatio, ſive tentatio trahens in diffidentiam de ſalute, & ſpem charitatemque expellens; unde ſe anima triſtari, tepeſcere, ac torpere ſentit, & de ipſius Dei Creatoris ſui clementia, prope deſperare. Sicut enim conſolationi opponitur deſolatio, ita etiam quæ ab utraque oriuntur cogitationes, ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ.

nec uſu ſegniori exercenda. Nam ſolidæ virtutes, ad quas conſequendas juxta Reg. Summ. 22, inſiſtere debemus, hoc differunt à non ſolidis; quod virtutes, ſi ſolidæ ſint, in deſolatione æque atque in conſolatione ſibi conſtabunt, & firmæ permanebunt. At ſi ſolidæ non ſint, facilè cedent deſolationi, & ad nihilum recident.

QUinta, Quod tempore deſolationis nihil deliberandum, † aut innovandum eſt, circa propoſitum animi aut vitæ ſtatum; ſed in eis perſeverandum quæ fuerant prius conſtituta; puta, præcedente die, vel hora conſolationis. * Quemadmodum enim, dum fruitur quis conſolatione illa, quam diximus, non proprio ſuo, ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur: ita, obverſante ſibi deſolatione, agitur à malo ſpiritu, cujus inſtigatione nihil umquam rectè conficitur. G * cc

G § Quia deeſt tranquillitas animi, quam requirit S. P. Noſter, in Tertio tempore ad Electionem faciendam opportuno: de quo vide Director. cap. 28 §. 2, ubi in hanc rem affertur illud Eccl. 2. *Ne feſtines in tempore obductionis.* Suadeturque, ut progrediamur in meditationibus, donec tempeſtas deferveat.

Sex-

SExta, Quod tametſi deſolatione affectus homo, priora ſua conſilia minimè debet immutare; expediet tamen provideri, & augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendunt: qualia ſunt, inſiſtere orationi, cum diſcuſſione ſui, ac pœ-
H nitentiæ aliquid aſſumere. †

H § Quomodo abſente conſolatione, ſint pœnitentię aſſumendę; quomodo mutandæ per intervalla, & interdum plus aut minus adhibendum, explicat S. P. N. in Hebd. 1 Addit. 10, notabili 3.

SEptima, Quod quamdiu premimur deſolatione, cogitandum eſt, nos interim relinqui à Domino nobis ipſis, probationis cauſa, ut per naturales quo-
I que vires, † inſultibus inimici
* noſtri obſiſtamus. Id quod poſ-
dd ſumus haud dubiè, * aſſiſtente nobis jugiter præſidio divino; licet tunc nequaquam ſentiatur, eo quod fervorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit; relicta nihilominus gratia, quæ ad benè operandum, & ad conſequendam ſalutem, ſatis eſſe queat.

I § ☞ Quomodo gratia hîc non *excludatur ſimpliciter, ſed ſolum quoad majorem quamdam abundantiam & conſolationem*, oſtendit ex verbis S. P. Noſtri Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 n. 42 & 44.]

OCtava, Quod hominem, tentatione pulſatum, mirè juvat patientiæ ſervandæ ſtudium: ut quæ vexationibus hujuſmodi propriè op-

opponitur, & è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio adfuturæ brevi conſolationis: ſi præſertim per Sanctos conatus, in ſexta Regula ſignatos, deſolationis impetus frangatur.

NOna, Quod cauſæ deſolationis tres ſunt præcipuæ. † Prima, quia propter noſtram in ſpiritualibus ſtudiis ſeu Exercitiis tepiditatem atque acediam, conſolatione divina merito privamur. Secunda, ut probemur quinam ſumus, & quomodo in Dei ſervitium & honorem, abſque præſente quodam conſolationum donorumque ſpiritualium ſtipendio, noſmet impendimus. Tertia, ut certi planè ſimus, noſtrarum virium non eſſe, vel acquirere, vel retinere fervorem devotionis, vehementiam amoris, abundantiam lacrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationem: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona; quæ ſi vendicemus nobis ut propria, ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis gravi periculo, incurſuri ſumus. K

K § Examinandæ ſunt hæ præcipuæ, aliæque cauſæ, quænam ſcilicet iis in nobis locum habeant, ut propria iis remedia adhibeamus; & hoc eſt quod ſupra dictum eſt Reg. 6, quod inſiſtendum ſit orationi, *cum diſcuſſione ſui.*

De-

DEcima, Quod fruenti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit, deſolatione deinceps occurrente: ut jam inde acrimoniam & robur animi maturè comparet, ad impetum ejus reprimendum.

B UNdecima, Ut ille idem, affluente conſolatione, ſeipſum deprimat ac vilifaciat quantum poteſt; reputando ſecum, quam imbellis, quamque ignavus eſſe apparebit, deſolatione impugnante, niſi per gratiæ & conſolationis divinæ opem cito ſublevetur. Contra verò ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet, cum Dei gratia ſe poſſe plurimum, facileque adverſarios ſuos omnes devicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animum ſuum corroboret.

DUodecima, Quod hoſtis noſter naturam & morem L muliebrem refert, † quoad imbecillitatem virium & animi pervicaciam. Nam ſicut femina cum viro rixans, ſi hunc conſpexerit erecto & conſtanti vultu ſibi obſiſtere, abjicit illico animum, ac terga vertit; ſin vero timidum fugacemque eſſe animadverterit, in extremam ſurgit audaciam, & in illum ferociter invadit. Itidem conſuevit dæmon animo & ro-

L § Similitudines his ultimis tribus Regulis propoſitæ, ſatis planę ſunt, ut intelligantur; & juvat illas nobis quodammodo familiares reddere, adhibendo illas identidem, tum ad noſtrum, tum ad aliorum uſum.

bore planè deſtitui, quoties ſpiritualem athletam, corde imperterrito ac fronte ardua, tentationibus videt reluctari. Sin autem trepidet, ad primos impetus ſuſtinendos, & quaſi animum deſpondeat nulla eſt beſtia ſuper terram inimico illo tunc efferatior, acrior & pertinacior in hominem, ut, cum pernicie noſtra, malignæ obſtinatæque mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

DEcima tertia, Quod idem inimicus noſter morem inſequitur nequiſſimi cujuſpiam amatoris, qui puellam honeſtorum parentum filiam, vel uxorem viri alicujus probi volens ſeducere, ſummoperè procurat, ut verba & conſilia ſua occulta ſint; nilque reformidat magis ac ægrè fert, quam ſi puella patri ſuo, vel uxor marito, illa patefaciat: cum ſciat hoc pacto de votis & conatibus ſuis actum eſſe. Ad eumdem modum obnixè ſatagit diabolus, ut anima, quam circumvenire cupit ac perdere, fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas. Indignatur vero maximè, & graviſſimè cruciatur, ſi cui vel confeſſionem audienti, vel ſpirituali homini molimina ſua detegantur, à quibus ita excidere ſe funditus intelligit.

DEcima quarta, Quod ſolet etiam adverſarius imitari aliquem belli ducem, qui obſeſſam arcem expugnare atque deprædari cupiens, explorata prius natura & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam,

mam, & callidè inquirit, quarumnam virtutum præſidiis, moralium ſcilicet aut theologicarum, ipſa vel munita vel deſtituta ſit: eaque potiſſimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac ſubvertere nos ſperat, quam in nobis minus cæteris firmatam cuſtoditamque eſſe præviderit.

M *Regulæ aliæ, utiles ad pleniorem ſpirituum diſcretionem, & ſecundæ hebdomadæ potiſſimùm convenientes.* †

M § ☞ Hæ Regulæ, ob ſubtilitatem & ſublimitatem ſuam, rerum ſpiritualium inexpertis interdum nocerent: & magis conveniunt iis, qui tentantur ſub ſpecie boni: quod iis ſolet contingere, qui in viâ illuminativâ potiùs verſati ſunt, ſicut traditur Annot. 9 & 10 inter 20.]

PRima eſt, Quòd proprium eſt Dei, & Angeli cujuſque boni, † veram infundere ſpiritualem lætitiam animæ, quam movent, ſublatâ triſtitiâ & perturbatione omni, quam ingeſſit dæmon; cùm hic è contrario, ſophiſticis argumentis quibuſdam, veri ſpeciem præ ſe ferentibus, lætitiam illam in animâ repertam oppugnare ſoleat.

N § Vide Direct. cap. 27 §. 5 ubi proprietates utriuſque ſpiritûs etiam breviter annotantur, & Suarez N. 31 dicit; id unum eſſe ex præcipuis functionibus Angelorum bonorum, dare bonas inſpirationes ſuis clientibus.

O § ☞ Suarez ſupra N.38 ſic loquitur: *Motio immediatè in ſuperiorem partem animæ, divinæ virtutis eſt propria; igitur ex illâ, tamquam ex proprio effectu, cognoſceretur motor divinus*, quod ibi probat.

Et N. 39. *Ad hoc dignoſcendum, octavam* (fortè vult dicere ſecundam) *Regulam poſuit B. Ignatius his verbis: Solius Dei eſt, &c. quorum verborum intelligentiam facilem eſſe non exiſtimo. Nam ... ſimilis conſolatio non poteſt fieri in nobis ſine causâ, ſaltem intellectu apprehensâ ... Si enim nihil objectum eſt, quid amabit, aut de quo lætabitur? quomodo ergo poterit conſolari? Et augetur difficultas, quia in hac vitâ non poteſt eſſe talis conſolatio, adeò intellectualis, quin aliquo modo participetur à ſenſu.*

Secunda, Solius eſt Dei conſolari animam, nullâ præcedente conſolationis causâ: cùm ſit hoc proprium Creatoris, ſuam ingredi creaturam, & illam in amorem ſui totam convertere, trahere, & mutare. Cauſam verò præcedere nullam tunc dicimus, quando nec ſenſibus, nec intellectui, neque voluntati noſtræ quidquam objectum eſt, † quod ejuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſſit. O

Et N. 40. *Hic diſcurſus oſtendit, difficile eſſe hanc motionem percipere. Non eſt tamen dubium, quin poſſibilis ſit, & quòd aliquando detur, quamvis fortaſſe raro, & nonniſi viris valdè perfectis & ſpecialiter à Deo dilectis. Et quando talis motio reverâ datur ab Spiritu Sancto, ipſa ſe aliquo modo prodit, & oſtendit ſuam originem eſſe à Deo. Hoc autem non eſt, quia vel moveatur anima per affectum ſine aliquo objecto cognito, nec quia intellectus humanus operetur ſine cooperatione phantaſiæ: primum enim fortaſſe omnino repugnat: ſecundum autem licet poſſit à Deo fieri, & interdum factum ſit, tamen eſt valde extraordinarium, & miraculoſum, de quo genere elevationis nunc non agimus. Indicium*

dicium ergo hujus motionis eſt, ex parte quidem intellectûs, quia in eo fit aliqua apprehenſio, vel cognitio, quæ prout hîc & nunc in tali homine fit, non potuit per imaginationem excitari; vel eſt de objecto nobiliori, quàm in ſenſum umquam aliquando ceciderit; vel quia fit tam ſubitò, vel cum tantâ intelligentiâ veritatis, ut ex vi phantaſmatum comparari non potuerit: ut v.g. ſi Gentili, qui numquam de Creatore cogitavit, ſubito & ſine diſcurſu ſeſe offerat, verum & credendum, eſſe aliquem ſupremum Auctorem; & ſentiat hanc cogitationem eſſe ita infixam menti, ut non poſſit illam removere. Et cum illi ſtatim ſeſe offerant multa, quæ veritatem illam credibilem faciant, quæ numquam anteà homo cogitavit, nec per ſe erat ſufficiens ad invenienda illa; tunc ſignum ferè evidens eſt, Deum eſſe, qui in intellectu immediatè operatur. Simile, cum proportione, eſt de fideli ſimplici, cui ſubito offertur cognitio de Deo Trino & Uno, vel de alio myſterio fidei, cum tali modo & tam diſtinctâ repræſentatione veritatis, ut planè ſuperet capacitatem vel diſcurſum ejus. Hoc etiam maximè contingere poteſt in judiciis practicis de diligendo Deo, aut pœnitentiâ agenda, perfectione ſectandâ, aut ſimilibus. Nam aliquando tam ſubitò & tam vehementer proponuntur menti, ut ferè apertè conſtet, non habere originem ab objectis ſenſibilibus & phantaſmatibus; ſed potiùs, ſi aliqua phantaſiæ apprehenſio tunc comitatur, à mentis cogitatione excitatam eſſe. Ex parte autem affectûs, indicium potiſſimùm ſumendum eſt ex modo: quia nimirum, licet operetur circa objectum cognitum, tamen vehementiùs movetur, quàm objectum ipſum, per ſe poſſet aut ſoleat movere. Ut v.g. ſi objectum, ut proſequendum proponatur, voluntas ſentiat ſe impetu ac veluti neceſſitate quadam ad illud affici, ſaltem per ſimplicem affectum; vel majori voluptate & ſuavitate de illo cogitare, & ad illud inclinari, quàm ſoleat vel quàm poſſit ſuâ induſtriâ quærere vel comparare; ſi autem objectum proponatur ut fugiendum, vehementiùs terreat: & ſic de aliis affectibus. Quando enim hi affectus immediatè verſantur circa ſuperiora & ſpiritualia bona, & per ſe

 ho-

honeſta, & prædicto modo fiunt; ſignum eſt ab ipſo Spiritu Sancto, movente voluntatem immediate, fieri : quia nulla creatura habet tantam efficacitatem, in humanam voluntatem. Et hæc omnia ſignificavit P. Ignatius in illis ultimis verbis, quibus explicat nullam cauſam præcedere, quando nihil objectum eſt, quod hujuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſſit.]

TErtia, Qnoties præceſſit conſolationis cauſa, auctor ejus poteſt exiſtere tam malus Angelus, quàm bonus ; ſed ad fines tendunt contrarios; bonus quidem, ut anima in boni cognitione & operatione magis proficiat; malus autem, ut malè agat illa & pereat.

QUarta, Id moris eſt ſpiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans ſeſe, cognitis piis animæ votis primùm obſecundet, mox inde ad perverſa ſua deſideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas ſanctaſque hominis cogitationes ſequi & fovere ; at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

P ☞ Suarez illuſtrat hunc locum ſuprà N. 35, hoc modo : tria capita inſinuantur *ad diſcernendos hos motus. Unum ex parte objecti, ſeu materiæ . . . Nam ſi ſit peccatum aliquod, manifeſtum eſt,*

QUinta, Sedulò & accuratè excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ, circa principium, medium, & finem ſuum : † quæ tria ſi rectè ſe habeant, Angeli boni argumentum eſt, cogitationes illas ſuggerentis : ſin autem per diſcurſum mentis aliquid offertur vel ſequitur, quod ex ſe ma- P

lum

lum ſit, vel avocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quàm anima priùs quærendo ſequi decreviſſet; vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublatâ quæ priùs aderat quiete, pace, & tranquillitate; evidens tunc erit indicium, auctorem eſſe cognitionis ejuſmodi ſpiritum malignum, utpote utilitati noſtræ ſemper adverſantem.

impulſum eſſe à dæmone . . . Si autem materia honeſta ſit, non ſtatim conſtat motionem eſſe à bono ſpiritu . . . quia . . . bonum poteſt malè fieri, & ideo bonum aliquando ſuggeri à dæmone, quamvis non benè.

Et N. 36. *Ideo neceſſarium eſt ſecundum caput, quod eſt conſideratio finis, ad quem tendit impulſus ſeu motio . . . Si autem finis ſit honeſtus, magnum indicium eſt boni ſpiritus moventis, non tamen eſt ſufficiens; tum quia, ut actio ſit bona, non ſatis eſt finis bonus; niſi etiam materia, ſeu objectum, aut medium, ut propoſitum cum talibus circumſtantiis, nec per ſe malum, nec prohibitum ſit; tum etiam, quia ſub illa ſpecie boni poteſt non intendi bonum, ſed impediri potius major bonitas ſeu perfectio. Ad hoc item caput reducuntur effectus talis cogitationis vel motionis. Nam finis, qui eſt primus in intentione, eſt effectus motionum, quæ ad illum ordinantur: & quamvis interdum tales effectus ab ipſo homine non intendantur, quia vel non præcognoſcuntur, vel non quæruntur, ſaltem pro tali tempore; nihilominus à bono vel malo ſpiritu, interius præmovente, ſine dubio intenduntur, vel ſaltem prævidentur, ac præmittuntur: & ideo ex illis, tamquam ex fructibus, cognoſci poteſt, qualis ſit qui moveat.*

Et N. 37. *Tertium caput eſt, modus motionis.* De hoc tertio capite dabuntur verba Suarez infra ad Reg. 7 lit. S.]

SExta, Quoties contingit in aliquâ ſuggeſtione deprehendi hoſtem ex caudâ ſuâ ſerpentinâ, id eſt, fine malo, quem ſemper nobis inſinuare ſtudet; tunc plurimùm juvat, revolvere diſcurſum totum; & notare, † quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis, & quomodo præcedentem ſpiritualis guſtûs ſuavitatem, animi ſerenitatem, ſenſim amovere, ac venenum ſuum infundere tentârit; ut per hujuſmodi experimentum cognitæ illius fraudes, faciliùs deinceps caveantur. Q

Q § Quamvis Annot. 9 inter 20 dicatur, ſubtilitas & ſublimitas quędam ineſſe in hiſce poſterioribus Regulis: id tamen pro rudibus tantùm & rerum ſpiritualium inexpertis, ut ibi dicitur, intelligendum eſt. Nam illis, qui in viâ illuminativâ operam aliquam poſuerunt, ac ſcilicet in contemplatione de duobus Vexillis exercitati ſunt, nequaquam Regulæ hæ difficiles captu ſunt. Imò qui juxta hanc Regulam 6 animum ſæpiùs reflectit & advertit ad technas & fraudes mali ſpiritûs, facilem harum regularum & claram cognitionem acquiret.

SEptima, Eorum, qui promovent in bono ſalutis, animis ſe inſinuat uterque ſpiritus diverſo modo: bonus quidem leniter, placidè, ac ſuaviter, ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens; malus verò duriter, implacidè, & violenter, cum ſtrepitu quodam, ſicut imber decidens in petram: illis autem qui indies tendunt in deterius, oppoſitū prorſus uſuvenit. † R

R § Ut hæc, & reliqua, quæ in hiſce Regulis, imò & in prioribus traduntur, clarius perſpiciamus; juverit animum advertere ad meditationem de duobus Vexillis, & ſequentia breviter notare.

1. Malus dæmon, dux impio-

rum, ſi ipſum contempleris, horribilem figura, vultuque terribilem; ignea & fumoſa cathedra elatum, in campo confuſionis; facilè judicabis, quod nil ab illo poſſit proficiſci, quod non ſit truculentum, pernicioſum, & exitiale.

2. Hunc crudelem ſpiritum plenè exerit in illos, qui jam ſunt damnati.

3. Apud illos autem qui etiamnum in hac vita ſub ejus Vexillo militant, ne fortè deſerant ſua caſtra, conatur tegere, quantum poteſt, inſitam ſibi ferociam: eoſque ſtudet conſervare & lactare quibuſdam quaſi deliciis, quibus capti, periculum & perniciem ſuam non videant, aut minus conſiderent.

4. Quia vero infeliciſſimus ille ſpiritus nullas veras delicias habet; objicit illis vanas, fallaces, breves, & fucatas; *carnis* ſcilicet, *ſenſuum*, *divitiarum*, *honorum*, *&c.*

5. Has ipſas falſas delicias, ſolet interdum proponere etiam iis, qui non ſunt ſub ejus Vexillo; conaturque illos ſic ad caſtra ſua allicere.

6. Eos vero qui reſpuunt ejuſmodi vanitates, militantes ſub Vexillo Chriſti, aggreditur nonnumquam transfigurans ſe in Angelum lucis, & ſub ſpecie boni: ſicut is qui rebellis fit ſuo Regi, ſolet ſubditos Regi fideles ad ſua caſtra allicere, ſub ſpecie obſequii ipſius Regis.

7. Si neque ſic poſſit illos à Vexillo Chriſti abſtrahere; tunc terrores, minas, ſcrupulos, & quidquid poteſt moleſtiarum illis immittit; idque duplicem ob cauſam. Prima eſt, quia credit, ſibi poſt mortem in illos nullam fore poteſtatem. Altera eſt, quia ſic ſaltem impedit majora obſequia, quæ ab illis ſub Vexillo Chriſti poſſent præſtari, ſi variis ejuſmodi terriculamentis non implicarentur.

Ex adverſo optimus noſter Imperator.

1. Totus eſt mitis, amabilis, & ſpecioſus.

2. Hanc benignitatem plenè exerit in Beatos.

3. Quia vult, ut in hac vita mereamur illam beatitudinem,

tudinem, ideo permittit nobis arbitrii noſtri libertatem.

4. Eis, qui ſeſe Vexillo illius addixerunt, ſolet dare ſtipendia verarum conſolationum; poſtquam abſtracti ſunt à falſis mali ducis deliciis.

5. Hæ conſolationes tamen non ſunt perpetuæ: ſed ob culpam noſtram, vel ad probationem, aliaſve ob cauſas, permittit nos affligi deſolationibus, & tentari à maligno hoſte. Non permittit tamen nos tentari ſupra id quod poſſumus, ſed per gratiam ſuam animos ac vires addit.

6. Eos, qui ſunt ſub Vexillo diaboli, ſolet veris terroribus movere, eorumque conſcientiam pungere, ut reſipiſcant. Qui ſtimuli graves illis accidunt, quamdiu ſanis monitis reſiſtunt.

7. Iis, qui ſub Vexillo CHRISTI ſunt, ſolet ſuavis accidere vox omnis & inſpiratio optimi Imperatoris.

Ex his colligere licet duo ſigna, apta ad diſcernendos ſpiritus.

Primum eſt, materia ipſa ad quam movent. Nam uterque ſpiritus movet, & ducit ad contraria.

Alterum eſt modus, & quaſi vox ac lingua, qua utuntur, ſive illabuntur in animum; quæ ex illorum tam diſſimili habitu, vultu, & aſpectu haud difficulter dignoſcitur. Conſiderandum tamen ſemper, quod aliter alloquantur & tractent ſuos commilitones; aliter vero eos, qui hoſtes ſunt, & ſub alterius Vexillo.

Neque hîc diſcrepamus à Suarez, qui, ut ſupra vidimus, tria capita dignoſcendi ſpiritus ponit. Nam duo prima capita, ab ipſo poſita, reduci poſſunt ad materiam, ſicut conſideranti patebit.

Duo tamen capita vel ſigna, prout nos illa poſuimus, ſatis clarè videntur tradi in Regula 5 inter poſteriores, ubi dicitur: *Sin autem per diſcurſum mentis, aliquid offertur, vel ſequitur, quod ex ſe malum ſit, vel avocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quam anima prius quærendo ſequi decreviſſet.* En primum ſignum dignoſcendi ſpiritus

tus ex MATERIA. *Vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublatâ, quæ prius aderat, quiete, pace & tranquillitate.* En ſecundum ſignum, ex MODO inſpirationis ſive motionis; quod ſecundum ſignum plenius in hac Regula 7 explicatur.

S Cujus ſanè diverſitatis ratio eſt, quatenus Angelo utrilibet ſimilis eſt vel diſſimilis † animæ ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eam alteruter ſpiritus invenerit; cum ſtrepitu & pulſu, qui facilè adverti queat, ei ſe conjungit. Si conformem vero, tamquam in propriam & apertam domum ſubit cum quiete. Octa-

S § ☞ Diſſimilitudo morum, conditionis, ſtatus. &c. ſolet, ad primum præſertim congreſſum, aliquid timoris, anxiæ curæ, & perturbationis afferre. Atque hinc etiam peti poteſt ratio, cur apparitiones Beatorum ſpirituum, atque adeo ipſius Chriſti poſt reſurrectionem, ad primum aſpectum terrerent eos, qui ante reſurrectionem ejus conſuetudine ſuaviſſimè utebantur. Diſſimilitudo videlicet eſt magna inter eos qui ſunt in patria cæleſti, & eos qui ſunt in hac mortali vita. Contra vero, ſimile non agit in aliud ſimile; ſed hoc, quaſi ſibi amicum, relinquit in pace & quiete.

De hac Regula, quæ juxta nos complectitur ſecundum ſignum diſcernendi ſpiritus, vel juxta Suarez tertium caput, ſic loquitur Suarez ſupra n. 37.

Tertium caput eſt modus motionis. Nam ... poteſt eſſe duplex: ſcilicet ſenſibilis, ſive mediis ſenſibus externis, ſive per internam motionem phantaſmatis: vel omnino internus & ſpiritualis. Prior facilè cognoſci poteſt, de quo conſulendus Athanas. in vita S. Antonii, circa medium, apud Surium 17 Jan. tamen ex illo præcisè non poteſt diſcerni, an ſit à bono, vel malo ſpiritu. Quamvis autem hoc verum ſit de judicio certo & infallibili; tamen ex alio movendi mo-

do, ſupponit optimam conjecturam B. Ignatius in poſterioribus Regulis de hac re, Reg.7 ..... Ergo ait conſiderandam eſſe conditionem, perſonæ quæ movetur, ... quia dum homo reſiſtit bono ſpiritui ... indiget reprehenſione, & aſpera motione; tamen ſi ei obediat, meretur conſolationem, & ſuavem promotionem: & è contrario, dæmon in eum qui creſcit in bono, tamquam in hoſtem inſurgit, & in contrarium duriter impellit; in eo vero, qui negligens eſt, qnieſcit ... quæ eſt optima conjectura; licet non infallibilis ... Attamen non poteſt ab homine cognoſci, an motio *illa ſit immediatè à Deo, an mediante Angelo .... verumtamen ſi aliunde conſtet, motionem eſſe à bono ſpiritu; ad morales actiones parum refert*, hoc cognoſcere.

Notandum, quod Suarez hîc attingat duas diviſiones motionis. Prima eſt in ſenſibilem, & in omnino ſpiritualem: altera eſt in placidam, & in aſperam. Prima diviſio, quam aliis verbis exprimit, dum dividit in illam, quæ fit *immediate à Deo*, & in illam quæ fit *mediante Angelo*, ſpectat magis ad Regulam ſecundam, ubi lit.O. dedimus de illa doctrinam ipſius Suarez, Secunda diviſio ſpectat propriè ad hanc 7 Regulam. In Regula tamen quarta poſſet fortaſſe aliquis exiſtimare, inveniri modum, qui hactenus explicatus non eſt: illum ſcilicet, quo malus ſpiritus nos infeſtat ſub ſpecie boni. Tunc enim, & materia, & modus movendi videtur eſſe bonus. Verum poteſt uterque ſpiritus per plures vias nos movere, ſic tamen ut omnes illæ motiones diſcerni poſſint per duo ſigna, quæ tradidimus; vel per tria capita, prout traduntur à Suarez. Id quod ſatis patet ex Reg. 5 ſequente, in qua docemur, quod, quando ſub ſpecie boni nos infeſtat malus ſpiritus, debeamus conſiderare principium, medium, & finem iſtius motionis; quæ tria examinanda ſunt ad duo illa ſigna, quæ tradidimus ad diſcernendos ſpiritus, ut ibi pluribus explicatur, & nos ſupra oſtendimus lit.R.]

Octa-

OCtava, Quoties ſine prævia ulla cauſa conſolatio nobis adeſt; quamvis ei, tamquam divinitus immiſſæ, ut ſupra dictum eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſſit; debemus tamen attentè ac ſollicitè diſtinguere præſens conſolationis tempus à proximo ſequente, in quo anima fervet adhuc, & favoris divini nuper accepti ſentit reliquias. Nam poſteriore hoc tempore, frequenter accidit, ut vel ex habitu, diſcurſu, & judicio proprio, vel ex boni aut mali
T ſpiritus † inſtinctu, aliqua ſentiamus vel deliberemus, quæ cum ab ipſo Deo citra medium non emanent, ſolerti indigent diſcuſſione, priuſquam recipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

T § ☞ Concludam has Regulas verbis Suarez ſupra N. 41, ubi ſic ait: *Spiritus . . . vocari poſſunt, vel ſpirituales motiones, quæ in anima hominis fiunt; vel ſpirituales ſubſtantiæ, à quibus illæ motiones fiunt. . . . Etiam conſtat meritò tradi nobis rationem aliquam, & viam diſcernendi hos ſpiritus. Nam licet evidenter, aut cum certitudine fidei, dijudicari non poſſint ſine Dei revelatione: nihilominus valdè probabili conjectura, & interdum moraliter certa, poteſt de illis judicium ferri . . . Ad illud maximè deſervire poſſunt Regulæ . . . illæ, quæ traduntur ab Ignatio. Nam ſi quis eas rectè conſideret, inveniret omnes revocari ad illa tria capita, quæ in N. 35, propoſuimus . . . . . Quamvis autem generales Regulæ & indicia deſignentur, non tamen omnibus conceſſum eſt eis uti, aut per illas judicare: ſed requirit aut ſpeciale Dei donum, aut ſapientem, & in rebus ſpiritualibus valdè exercitatum virum, ut rectè dixit Gerſon Tract. de probatione ſpirituum, Alphab. 17 lit. R. qui etiam videri poteſt in tracta-*

ſtatu de diſtinctione verarum viſionum à falſis, Alphab. 17 in fine, ubi quinque ſigna adducit, quæ, in his quæ diximus, & in documentis B. Ignatii, continentur. Rectè etiam de hac materia loquitur in Centilogio de impulſibus decade 3, & ſequentibus Alphab. 63 lit. I. & in Tomo 4 habet Tractatum, de ſignis bonis & malis, Alphab. 17 lit. B. ..... Optime etiam Bonaventura de proceſſu Relig. C. 18.]

Regulæ nonnullæ, in diſtribuendis eleëmoſynis ſervandæ. † A

A § Hæ Regulæ non erunt obſervatu difficiles illi, qui aſſecutus eſt tertium gradum Humilitatis. Sed de his vide Direct. cap. 38 §. 1 & 2.

Valdè utiles ſunt hæ Regulæ iis qui ſeſe abdicare volunt ſuis fortunis, ut Euangelica conſilia ſequantur.

B § Hæ quatuor primæ Regulæ prorſus eædem ſunt, & ſimiles quatuor Regulis, traditis in poſteriore modo benè eligendi.

PRima, Si quid erogare libeat in homines, genere vel amicitia conjunctos, erga quos ſentitur proclivior affectus; attendendæ erunt Regulæ quatuor, † B quas ex parte circa Electiones commemoravimus. Earum itaque prima hæc eſt, ut affectus erga tales meus rectà proveniat ex amore Dei: quem certè amorem debeo ſentire in me, ut radicem eſſe & cauſam cujuſcumque meę affectionis erga cognatos & amicos omnes; ac operam dare, ut in hoc præſenti negotio præcipua ea ratio eluceſcat.

Se-

SEcunda, Ut * conſiderem, ſi- quis alter, † cui parem mecum ſtatum ſeu perfectionis gradum optem, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi, quam ego illi erogationis faciendæ dictaturus ſim rationem. Hac igitur & me uti par eſt.

* et C C § Ex authographo ſic legitur: *Ut conſiderẽ, ſi quis alter eſſet mihi plane ignotus, cui tamen pro hoc miniſterio, & ipſius ſtatu, omnem perfectionis gradũ exoptem, quam ego illum in hac diſtributione rationem ſequi vellem, ad majorem Dei gloriam & animæ ſuæ perfectionem; hac ipſa eadem mihi utendum eſſe.*

Annotavimus ad Regulas poſterioris modi eligendi, ideo fortaſſis poni hominem ignotum, ne erga ipſum immiſceatur aliquis affectus, qui non proficiſcatur ex ſolius Dei amore; ſicut ibi pluribus explicuimus.

De his Regulis Suarez To. 4 de Relig. Tr. 10 lib. 9 cap. 7 n. 6 pronuntiat, *documenta, quæ in eis traduntur, generalia videri, ad quodcumque opus recte faciendum* , . . . *duo autem Principia ſunt*, inquit, *quibus potiſſimum utitur B. Ignatius in hoc opere . . . Unum eſt, ut intentio operantis ſit pura & perfecta . . . Alterum Principium*, ut dicit n. 7 *eſt, ſuppoſita prædicta intentione, habere animum indifferentem ad media . . . Quæ doctrina, ſi ad alias materias cum proportione accommodetur, utiliſſima erit, ad eas, non ſolum honeſte, ſed etiam perfecte exercendas.*

TErtia, Ut cogitem, ſi mihi vitæ nunc exitus inſtaret, quid in hac re egiſſe vellem potiſſimum. Ita ergo agendum in præſentiâ decernam.

Quar-

QUarta, Ut proſpiciam ſimiliter, quid mallem in die judicii à me fuiſſe ſuper his tranſactum. Id quod & nunc citra dubium præeligam.

QUinta, Ut quoties ad perſonas; mihi humano aliquo vinculo conjunctas, affectum meum ſentio magis inclinare; Regulas quatuor prædictas ſedulo expendam, & juxta eas examinem affectum; nihil de eleëmoſyna, ſeu diſtributione facienda cogitans, donec ab animo, † ſi quid non rectum ineſt, removero. D

Sexta

D § Ex hac Regula diſcimus 1. Non eſſe progrediendũ ad Electionem, quamdiu animus non eſt indifferens, nec benè præparatus aut diſpoſitus, vel quamdiu manet aliquo affectu non ſatis ordinato occupatus. Hoc ipſum S.P.N. Annot. 16 inter 20, & in Præludio ad Electionem, & alibi ſatis indicat. Et Directorium cap. 23 §. 3 notat, quod ex illo inordinato affectu *facile fieret, ut exiſtimaret illam eſſe Dei voluntatem, quæ eſt ipſius voluntas*. Quapropter monet tractationem de Electione tunc relinquendam, & procedendum potius ad alia Exercitia.

Diſcimus 2, modum, quo poſſimus affectum illum purgare, & ad Deum ordinare, explotando ad Regulas quatuor prædictas illum ipſum affectum; nihil interim cogitando vel ſtatuendo circa rem, de quâ fieri debet deliberatio; ſed deliberationem differendo in tempus, quo animus rectè erit ordinatus. Explicat hoc pluribus S.P.N. Annot. 16 inter 20, ubi dicit: quod *tunc affectus ad oppoſitum impelli debet, per aſſiduas orationes & alia exercitia pia, in quibus à Clementiâ Dei oppoſitum petatur:*

tur: videlicet hunc, ut ille animum offerat ipſi Deo, ſe tale officium vel beneficium aut aliudquidvis (quale eſt donatio conſanguineis) *jam non appetere, niſi priorem affectum adeo mutaverit, ut nihil jam omnino deſideret, vel poſſideat*, aut facere velit, *alia ex cauſa, quam Divini cultus & honoris*. Huic Annotationi planè conſonat NOTANDUM, quod ponitur poſt Meditationem de tribus hominum Claſſibus, cujus Explanationem vide ibi ſupra.

Huc etiam ſpectant verba illa, in Introductione ad eligendarum rerum notitiam, puncto 3, ubi dicitur, quod vocatio Dei *ſemper pura & clara ſit, non carnali ullo affectu vel ſtudio perverſo mixta.*

Non ſolùm affectus ad conſanguineos, ſed affectus quoque ad alios homines; ad locum item & habitationem; ad officium & occupationem; ad rem denique quamlibet poteſt per Regulas illas quatuor purgari à vitiis, ob quæ impeditur obſequium Dei.

1 Videlicet ſcrutanda eſt radix & cauſa affectionis ejuſmodi; *an rectà proveniat ex amore Dei?*

2 Conſiderandum, an in altero, cui perfectionem omnem opto, affectum talem corrigendum non cenſerem?

3 Cogitandum, quando mors imminebit, an non aliam in hoc affectu Regulam vellem me fuiſſe ſecutum?

4 Proſpiciam, an hic affectus tam purus ſit, ut in die judicii nihil vanitatis in eo reperiendum ſit?

Hiſce Regulis ſubnectam orationes, juxta Annot. 16 inter 20; & offeram Deo affectum, quàm potero, puriſſimum, juxta id quod annotatur in poſteriore modo eligendi.

Atque ita abſque ulteriore deliberatione, purgare poſſumus affectus noſtros; noſque idoneos reddere, ad electiones deinceps rectè concludendas, quæ non rarò, præ pravo affectu, fiunt perversè.

SExta, Quamvis facultates, divino cultui & uſui Eccleſiaſtico dicatæ, citra culpam aſſumi poſſint, diſtribuendæ ab eo, qui ad hoc miniſterium ſit vocatus: cùm tamen plurimis, in determinandâ propriis ſuis ſumptibus juſtâ portione, ſoleat de exceſſu ſcrupulus incidere; operæ pretium eſt juxta Regulas ſuperiores, vitæ ſuæ ſtatum rectè diſponere.

SEptimâ, Propter rationes dictas, & alias pleraſque, in adminiſtrandiis iis quæ ad proptiam perſonam, conditionem, domum, aut familiam † pertinent; optimum ac ſecuriſſimum eſt unicuique, diſtributionis curam ſubeunti, ut ſuæ ſubtrahat commoditati quantum poteſt; † ac ſe ipſum proximè conformet, ad exemplar Domini noſtri Jesu Chriſti ſummi Pontifieis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginenſi Concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem Epiſcopi, vilem ac E F

E § Ex hac & præcedenti Regulâ iterũ patet, materiã Electionum non tantum tradi debere iis qui ſtatum non habent; ſed etiam aliis qui ſtatum habent; quando ſcilicet ſatis capaces ſunt. Nam circa *propriã perſonam; conditionem, domum & familiam*, ſicut de eleēmoſynis, ſic de multis aliis rebus deliberari poteſt: & in his Regulis eſt ſpecies quædam Electionis, ſicut quatuor primæ indicant. Neque eſt, cur prior eligendi modus, qui ponitur pro tertio Electionis tempore, aliaque tempora, & cætera quæ ad Electionem ſpectant, etiam in ſimilibus particularibus deliberationibus non adhibeantur.

F § Non abs re erit legere Regulam 4, de victu temperando,

ac pauperem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu ſeu vitæ genere provideri convenit, habitâ interim ratione perſonarum, & ſtatuum ipſorum: ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Joachimus & S. Anna, qui diviſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus unam erogabant, alteram dicabant in templi & divini cultûs miniſterium, & tertiam poſtremò neceſſitati ſuæ reſervabant.

perando, ſupra in fine Hebdom. 3, ubi dicitur, quod per ſimilem ſubtractationem facilius inveniatur voluntas Dei.

A *Quædam notatu digna de ſcrupulis, † quos animæ dæmon injicit, dignoſcendis.*

A § De his etiam vide Directorium cap. 38 §. 1 & 2.

PRimum. Vulgò ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrii motu & judicio, aliquid concludimus peccatum eſſe, cùm peccatum non ſit: veluti ſi quis animadvertens, ſe crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcâſſe, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus propriè, ſed judicium potiùs erroneum vocari debet.

SEcundum. Scrupulus propiè dicendus eſt, quoties poſt calcatam crucem ejuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem ali-

quam, oboritur nobis extrinſecùs peccati admiſſi ſuſpicio. Et quamvis alterâ ex parte veniat in mentem, nos minimè peccâſſe; ambiguitatem tamen quamdam, atque animi perturbationem ſentimus, à dæmone videlicet obtruſam.

Tertium. Prior ſcrupuli ſpecies, impropriè ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt, ut erroris plena. Poſterior verò, per tempus aliquod † (dum præſertim recens eſt vitæ melioris inſtitutio) animam, rebus ſpiritualibus vacantem, non parùm juvat; cùm eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati ſpecimine abducat, juxta illud Divi Gregorii: *Bonarum mentium eſt, ibi culpam agnoſcere, ubi culpa non eſt.* B

B § Sicut legitur in vitâ S.P. Noſtri, quòd ad tempus aliquod, dum recens erat vitæ melioris ipſius inſtitutio, ejuſmodi ſcrupulis fuerit exagitatus. Nocere verò ſolent, quando diu durant, & illis firmiùs inhæretur.

Quartum. Callidè obſervare ſolet inimicus, qualiſnam ſit animæ cujuſvis conſcientia, craſſiorne an delicatior. Et ſi quam invenit delicatam, multò quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quemdam redigere anxietatis gradum; † ut ſic miſerè turbatam, à profectu ſpirituali tandem dejiciat. C

C § Hæc, quæ tota hac Notatione traduntur, conformia ſunt Regulis de diſcernendis ſpiritibus, iiſque quæ explanavimus ad Reg. 7 ex poſterioribus.

Tractat hunc locum de ſcrupulis Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 7 n. 3, ubi exponit, an & quomodo B. Ignatius egerit etiam de ſcrupulis circa præterita, núm ritè ſint con-

confeſſa: contra quos duo remedia ponit ex Gerſone. Nam B Ignatius potiſſimum agit de ſcrupulis circa præſentia & futura, ſicut ibidem obſervat Suarez.

Puta ſi animam noverit, quæ peccato nulli conſentiat, mortali, ſive veniali, imò ne umbram quidem (ut ſic dicamus) voluntarii peccati ſuſtinere queat; tunc, quoniam non poteſt veram peccati rationem illi objicere, eo ſatagit adducere, ut peccatum ſibi eſſe credat, quod revera non eſt; cujuſmodi eſt, de verbo aliquo, vel cogitatiunculâ repentinâ. Craſſam è diverſo animam ſeu conſcientiam, reddere craſſiorem ſtudet; ut quæ negligebat priùs venialia peccata, mortalia quoquè nunc parùm curet, ac in dies minùs reſpiciat.

QUintum. Ut anima progredi valeat in viâ ſpirituali, ad illius partis oppoſitum tendat neceſsè eſt, in quam inimicus tentat pertrahere: ut ſi laxiorem iſte conſcientiam facere adnititur, faciat illa ſtrictiorem: aut relaxet contrà, ſi dæmon nimiùm velit reſtringere. Sic enim continget, vitatis extremæ utriuſque partis periculis, animam ipſam in medio quodam quieto & ſecuro ſtatu jugiter manere.

SExtum. Quotieſcumq; homini, dicere aut agere aliquid volenti, quod ab Eccleſiæ uſu vel majorum noſtrorum ſenſu non diſſonat, quodque tendit in Dei gloriam, obviat extrinſecùs ſuggeſtio, diſſuadens, ne dicat aut agat illud propoſitum, adductâ vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cujuſvis

 fu-

fucatâ quadam ratione; tunc ad Deum elevanda mens eſt: ſique appareat, ad ejus gloriam ſpectare dictum aut factum ejuſmodi, vel certè contrarium non eſſe; tendendum rectâ erit adversùs talem cogitationem, atque obſtrepenti nobis inimico reſpondendum cum Divo Bernardo: *Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.*

Regulæ aliquot ſervandæ, ut cum orthodoxâ Eccleſiâ † verè ſentiamus. A

A § Satis erit has diligenter legere, & de iiſdem videre Directorium cap. 38 §. 1 & 3; ubi notatur, quòd illæ Regulæ, pugnent directè contra ſenſa & dicta Hæreticorum noſtri temporis; & quòd aptæ ſint Operariis & Concionatoribus, quibus ſanè optandum eſſet ut ſint familiares.

PRima. Sublato proprio omni judicio, tenendus eſt ſemper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Chriſti ſponſæ, ac ſanctę Matri noſtræ, quæ eſt orthodoxa, catholica, & hierarchica Eccleſia.

B § Ex hac Regula eſt deſumpta Regula 10. Concionatorum noſtrorum, qui *commendare debent Confeſſionis & Euchariſtiæ frequentem uſum*. Ideoq;

SEcunda. Laudare convenit ſolitam fieri Sacerdoti confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſacrę ſumptionem annuam ut minimùm; cùm ſit laudabilius, † octavo quoque die, aut ſemel ſaltem in menſe quolibet, ſervatis B

in-

interim conditionibus debitis, Sacramentum ipſum ſuſcipere.

hæc Regula, ibi citatur ad Reg. 10. Concion. in Edit. Antverp. Anni 1635, & citantur aliæ ex his ibidem ad alias.

TErtia, Commendare Chriſti fidelibus, ut frequenter ac devotè Miſſæ ſacrum ſeu ſacrificium audiant. Item cantus Eccleſiaſticos, † pſalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam obprobare, determinata officiis divinis & precationibus quibuscumque, ut ſunt quas vocamus Horas canonicas.

C C § Huc & ad ſequentes plures Regulas, ſpectant verba illa Regulæ 16 Concionatorum, quod debeant commendare *Eccleſiaſticarum cærimoniarum obſervationem; & cætera quæ ad cultum divinum pertinent.*

QUarta, Laudare plurimùm religionum ſtatus, atque cælibatum, ſeu virginitatem matrimonio præferre. †

D D § Quæ in hac & in 5. Regula ponuntur, congrua ſunt iis, quæ S. P. N. habet Annot. 14 & 15 inter 20.

QUinta, Comprobare vota religioſorum de ſervandâ caſtitate, paupertate, obedientiâque perpetuâ, cum aliis perfectionis & ſupererogationis operibus. Ubi obiter notandum eſt, quòd cùm voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Chriſtianæ; de aliis, quæ ab ipsâ perfectione potiùs avertunt, ut de negotiatione, vel matrimonio, votum numquam emittendum ſit.

SExta, Laudare præterà reliquias, venerationem & invocationem Sanctorum. Item ſtationes, peregrinationesque pias; indulgentias, jubilæa, candelas in templis accendi ſolitas, & reliqua hujuſmodi pietatis ac devotionis noſtræ adminicula.

E § Ad hanc Regulam, reſpicit Regula 11 Concionatorum, qua jubentur, *pœnitentiæ & miſericordiæ opera* commendare.

SEptima, Extollere abſtinentię ac jejuniorum uſum, ut quadrageſimæ, quatuor temporum, vigiliarum, ſextæ feriæ, ſabbati, aliorumque pro devotione ſuſceptorum; item ſpontaneas afflictiones ſui, quas pœnitentias † dicimus, non internas ſolùm, ſed etiam externas. E

OCtava, Laudare inſuper templorum extructiones atque ornamenta; nec non imagines, tamquam, propter id quod repræſentant, jure optimo venerandas.

F § De Eccleſiæ præceptis agit S.P.N. ſupra in Examine conſcientiæ generali, titulo, *De Opere.*

NOna, Confirmare maximè omnia Eccleſiæ Præcepta, † nec impugnare ullo modo: ſed contra impugnantes quæſitis undique rationibus promptè defendere. F

G § De his ſimiliter agit S.P.N. in Exam. Gen. *De Opere.*

DEcima, Patrum etiam ſeu Superiorum decreta, † mandata, traditiones, ritus, & mores ſtudiosè probare. Licet autem G

non

non reperiatur ubique ea, quæ deberet eſſe, morum integritas; ſi quis tamen, vel in publicâ concione, vel in populari commer-
H cio, † ipſis obloquitur; generat potiùs damna & ſcandala, quàm aliquid afferat remedii aut utilitatis; cùm nihil aliud ſequatur, niſi exaſperatio & obtrectatio populi adversùs Principes ac Paſtores ſuos. Temperandum eſt igitur ab iſto invectivarum genere. Verumtamen, ſicut damnoſum eſt, Primates ipſos abſentes apud populum allatrare atque proſcindere; ità rurſus privatim admonere eos, qui, ſi velint, mederi huic malo poſſunt, operæ pretium videtur fore.

H § Hinc patet, quam merito doceamur in Directorio, has Regulas aptas eſſe Operariis & Concionatoribus. Nã hîc S. P. N. non tantum loquitur de Concionatoribus, ne *in publica Concione*; ſed etiam de aliis, ne in *populari commercio*, Principibus & Paſtoribus ſuis obloquantur, propter damna & ſcandala inde provenientia: traditque privatim potius monendos eſſe. Huîc Regulæ ſimilia habent Concionatores in Reg. ſua 12 & 13, ubi vetatur etiam, ne reprehendantur alii Regulares, aut aliquis de Societate, in domeſticis nominatim Concionibus.

UNdecima, Doctrinam ſacram plurimi facere, tum eam quæ Poſitiva dici ſolet, tum quæ Scholaſtica. Sicut enim Sanctis Doctoribus antiquis, Hieronymo, Auguſtino, Gregorio & conſimilibus, ſcopus fuit, ad amorem & cultum Dei amplectendum, animos movere; ita peculiare eſt B. Thomæ, Bonaventuræ, Magiſtro Sententiarum, & aliis recentioribus Theologis, dogmata ad ſalutem

tam neceſſaria exactiùs tradere, atque definire, prout convenit ſuis temporibus & poſteris, ad errores hæreſum † confutandos. Siquidem Doctores hujuſmodi, ut ſunt tempore poſteriores, non ſolùm Scripturæ ſacræ intelligentiâ præditi ſunt, & veterum auctorum juvantur ſcriptis; ſed etiam cum influxu divini luminis, conciliorum ſanctionibus, decretis, & variis Eccleſię ſanctę conſtitutionibus, ad ſalutis noſtræ ſubſidium feliciter utuntur.

I § ✠ Videmus ſanè Theologiam Scholaſticam Hæreticis odio eſſe.]

DUodecima, Culpabilis eſt ac vitanda hominum, qui adhuc in terris vivunt, (quantumvis laudabilium) comparatió cum Sanctis & Beatis, dicendo: Iſte eſt doctior S.Auguſtino: Ille eſt alter S.Franciſcus: Æqualis eſt Paulo ſanctitate; aut aliqua virtute non eſt inferior, &c.

DEcima tertia, Denique ut ipſi Eccleſiæ Catholicæ omniro unanimes conformeſque ſimus; ſi quid, quod oculis noſtris apparet album, nigrum illa eſſe definierit, debemus itidem, quod nigrum ſit, pronuntiare. Indubitatè namque credendum eſt, eumdem eſſe Domini noſtri Jesu Chriſti, & Eccleſiæ orthodoxæ, ſponſæ ejus, ſpiritum, per quem gubernamur ac di-

dirigimur ad ſalutem: neque alium eſſe Deum, qui olim tradidit Decalogi præcepta, & qui nunc temporis Eccleſiam Hierarchicam inſtruit atque regit.

Decima quarta, Advertendum quoque eſt, quamquam veriſſimum ſit, nemini contingere ſalutem, niſi prædeſtinato; circumſpectè tamen ſuper hoc loquendum eſſe, ne fortè gratiam ſeu prædeſtinatio-
K nem † Dei nimis extendentes, liberi arbitrii vires, & operum bonorum merita excludere velle videamur: vel è converſo, ne plus æquo hiſce tribuentes, illis interim derogemus.

K § In Regula hac & tribus ſequentibus traduntur monita ſapientiſſima, quomodo tam in privatis congreſſibus, quã in Concionibus, loquendum ſit de Prædeſtinatione, fide, gratia, & libero arbitrio. Ad has Regulas poteſt reduci Regula Concionatorum 9, ubi præſcribitur, ut *ea populo proponant, quæ ad captum & utilitatem auditorum erunt accommodata ...... & à rerum ſubtilium curioſa tractatione ſe abſtineant.* Item Regula 19, ubi modus traditur, quo Concionatores tractare debeant difficiliores quæſtiones, ne populo noceant.

☞ De his Regulis, aliiſque locis libelli Exercitiorum, ſic loquitur Suarez To. 4 de Rel. Tr. 10 lib. 9 cap. 5 n. 43. *Hanc difficultatem propono, non quia loca citata difficilia ſint; ſed ut occaſionem ſumam advertendi, zelum, quem nunc habet Societas, rectè explicandi concordiam gratiæ cum libero arbitrio, & convenienter loquendi & accommodatè ad reſiſtendum Luthero aliiſque hujus temporis hæreticis, eumdem fuiſſe in P. Noſtro Ignatio; & vel ab illo in Societatem manaſſe, vel eum-*

dem

dem ſpiritum, qui hanc Religionem movet, ad reſiſtendum Hæreticis, hujus eſſe doctrinæ auctorem. Vide plura ibidem.]

DEcima quinta, Similem ob cauſam frequens de prædeſtinatione ſermo habendus non eſt: ſique incidat nonnumquam, ita temperari decet, ut nulla plebi audienti detur occaſio erroris, ac dicendi; Si de ſalute mea vel damnatione jam definitum eſt; ſive malè, ſive benè agam, aliter evenire non poteſt: unde ſolent multi opera bona negligere, & alia ſubſidia ſalutis.

DEcima ſexta, Accidit etiam non raro, ut ex immodica fidei prædicatione & laude, adjecta diſtinctione aut explicatione nulla, anſam arripiat populus, torpeſcendi circa bona quælibet opera, quæ fidem præeunt aut ſequuntur, charitatis nexu efformatam.

DEcima ſeptima, Neque itidem prædicandæ & inculcandæ gratiæ Dei uſque adeo inſiſtendum fuerit, ut ſerpere inde poſſit auditorum animis lethalis error, negata liberi arbitrii noſtri facultate. De gratia ergo ipsâ diffusè quidem loqui fas eſt, Deo aſpirante; ſed quatenus in gloriam ejus uberiorem redundat; idque juxta modum convenientem, noſtris præſertim temporibus, tam periculoſis; ne & liberi arbitrii uſus, & operum bonorum efficacia tollatur.

De-

DEcima octava, Quamvis ſumme laudabile ſit atque utile, ex dilectione pura inſervire Deo; nihilominus tamen valdè commendandus eſt Majeſtatis divinæ timor. Neque porro is timor ſolum, quem filialem appellamus, qui pius eſt ac ſanctus maximè; verum etiam alter, ſervilis dictus. Quippe qui homini utilis eſt admodum, & ſæpenumero neceſſarius, ut à mortali peccato, quando incidere contingit, reſurgere promptè ſtudeamus: à quo, dum erimus immunes atque alieni, facilius patebit aſcenſus ad timorem illum filialem, Deo penitus acceptum, qui nobis cum ipſo Deo unionem amoris præſtat & conſervat.

Quæ ab aliis impreſſis Exercitiorum exemplis variant, ex utroque noſtro exemplari manuſcripto: in myſteriis autem vitæ Chriſti, etiam ex editione vulgatâ, emendata ſunt.

Loca, quæ ex diligenti cum Hiſpanico autographo collatione adnotata ſunt, in hac poſtremâ editione.

EA Patrum deputatio, quæ in V Generali Congregatione, pro recognoſcendo Directorio Exercitiorum, inſtituta fuit; illud in primis propoſuit, ut antequam

quam liber Exercitiorum denuò imprimeretur, cum Hiſpanico autographo, qui Romæ ſervatur, diligenter conferretur: non ut nova quædam verſio fieret, ſed ut loca quædam accommodarentur, quæ in vulgatâ Latinâ editione ſubobſcura videbantur. Quod cùm R. P. N. fieri mandâſſet, factâ diligenti collatione, compertum eſt, Latinam editionem in paucis ab autographo diſcrepare. Iis igitur prætermiſſis, quæ parvi momenti eſſe videbantur; ea tantùm loca adnotari plAcuit, in quibus ſenſus ſubobſcurus cenſebatur, vel certè clarior hac novâ verſione reddi poterat. Quæ omnia cùm eſſent à R.P.N. cum Patribus Aſſiſtentibus diligenter examinata; ne vulgata editio, ob reverentiam, quæ illi meritò debetur, mutari videretur; ſatiùs viſum eſt, ſi in fine Exercitiorum loca omnia, quæ ſunt adnotata, ponerentur ſtellulis quibuſdam ſignata, quæ locis, in quibus facta eſt mutatio, reſponderent; ut faciliùs, quæ in poſtremâ hac editione fuerunt accommodata, reperiri à quolibet poſſent. Hic autem labor, ut ſperamus, majorem quamdam lucem afferet iis, qui Exercitia tractant; omnibuſque Societatis noſtræ hominibus, qui Exercitiorum uſum habere debent frequentiſſimum, non erit injucundus. Romæ 25 Iunii. M. D. XCVI.

Mandato R. P. N. Generalis.

JACOBUS DOMINICUS

Secretarius.

IN

IN
ANNOTATIONIBUS XX.

Quæ ſunt in principio Exercitiorum.

PAginâ 19 *Annotatione quartâ in fine, ubi dicitur:* * *a* Expedit nonnumquàm ſuccidi Hebdomadam. *Senſus erit clarior ſi legatur*: Contrahi Hebdomadam.

Pag.21 *Annotatione octavâ, ubi dicitur* * *b* In prioribus duabus Hebdomadis, *lege*: Pro prioribus duabus Hebdomadis.

Pag.22 *Annotatione decimâ in fine, ubi habetur:* * *c* Atque per Exercitia primæ Hebdomadæ comprehenditur. *Lege*: Atque Exercitiis primæ Hebdomadæ reſpondet.

Pag.27 *Annotatio decima ſeptima ita poni debet*: * *d* Decima ſeptima. Perutile eſt, ut qui tradit Exercitia, quamvis inquirere ac ſcire non intendat proprias alterius cogitationes & peccata; certior tamen fideliter fiat de variis agitationibus & cogitationibus, quas varii ſpiritus immittunt. Perſpecto enim majori aut minori ejus profectu, nonnulla ſpiritualia Exercitia præſcribere illi poteſt, præſenti animæ neceſſitati opportuna.

In

In Fundamento.

PAg.35 *Ubi dicitur :* * *e* Prout libertati arbitrii noſtri ſubjectæ ſunt,& non prohibitæ. *Clariùs ex autographo dicatur :* Prout libertati arbitrii noſtri permiſſum eſt, & non prohibitum.

Pag.36 *Circa finem Fundamenti , ubi habetur:* * *f* Sed conſentaneum eſt,ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt,eligere ac deſiderare. *Dicatur :* Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem , cujus gratiâ conditi ſumus, nos ducunt, eligere ac deſiderare.

In V Exercitio primæ Hebdomadæ.

PAg.62 *In primo puncto :* * *g* Et animas igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis,incluſas. *Dicatur :* Et animas ,veluti igneis quibuſdam corporibus, tamquàm ergaſtulis, incluſas.

In Additionibus.

PAg.66 *In primâ Additione,ubi dicitur :* * *h* Cogitem de hora,qua ſurgendum mihi erit,& de Exercitio faciendo. *Ex autographo dicatur :* Cogitem de horâ, quâ ſurgendum mihi erit , Exercitii faciendi puncta breviter animo retractans.

In Meditatione ſecundæ diei in ſecundâ Hebdomadâ.

PAg.86 *In primo puncto :* * *i* Inter quos me adeſſe fingam, tanquàm pauperculum , eorum ut-

utcumque neceſſitatibus, &c. *Addatur ex autographo :* Inter quos me adeſſe fingam, tamquàm pauperculum, & ſervulum indignum, eos ſpectantem, contemplantem, & eorum neceſſitatibus cum reverentiâ maximâ famulantem.

In quintâ contemplatione.

PAg. 96 *In tertio puncto :* * *k* Dulcedo animæ, divinis donis, &c. *Legatur:* Dulcedo divinitatis, animæ, ejuſque virtutum, ac cæterorum omnium, juxta rationem, &c.

In quinque Notandis.

PAg. 98 *In tertio :* * *l* Superadditâ circa veſperas unâ repetitione, & ſenſuum applicatione ante cœnam. *Ex autographo :* Superadditâ circa veſperas unâ repetitione, & poſteà ſenſuum applicatione ante cœnam.

In ſecundâ die.

PAg. 100 * *m* Et fuga in Ægyptum. *Additur ex autographo :* Et fuga ejuſdem, veluti exulantis in Ægyptum.

In præludio poſt Contemplationem tertiæ diei.

PAg. 101 *Quod ibi dicitur de diſtinctione duplicis ſtatûs, clariùs ità ponetur ex autographo :* * *n*

Cùm ſuprà propoſitum fuerit exemplum Chriſti de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſiſtit, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, & primus ſeu communis ſtatus appellatur. Nunc idem ipſe Dominus formam videtur exhibere alterius, ſeu ſecundi ſtatûs, perfectionem Euangelicam afferentis, quando videlicet in templum ſe contulit, &c.

In Meditatione quartæ diei de tribus hominum Claſſibus.

PAg. 111 *In fine primi Præludii:* * *o* Sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote ſalutis impedimento. *Legatur*: Sublato utcumque noxio affectu rei partæ, utpote &c.

Pag. 113 *In primâ Claſſe:* * *p* Debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet. *Ex autographo*: Debitaque adminicula uſque ad horam mortis non admovet.

Pag. ead. *In tertiâ*: * *q* Ac, interim omnia relinquens integra, &c. *uſque ad finem. Ita ex autographo verti poteſt clariùs.* Ac interim ità ſe gerit, ut qui omnia in affectu reliquerit, enitendo ſcilicet neque hoc, neque aliud quippiam expetere, niſi quantum divini obſequii intuitus moveret; ita ut non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam, præter rationem ac deſiderium meliùs Deo Domino noſtro ſerviendi.

Pag. 114 *In Notando:* * *r* Servabimus tamen interea, &c. *uſque ad finem. In autographo ſic habetur.* Atque

que hoc ipſum optare, petere, & flagitare, ſpectato ſolùm obſequio & gloriâ divinę ipſius bonitatis.

In ſecundo Notando poſt duodecimam Meditationem.

PAg.118 *Secundò:* * ſ Quòd inchoanda eſt, &c. *uſque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, ſi ita vertatur ex autographo:* Secundò, quòd inchoanda eſt Electionũ diſcuſſio, à contemplatione diſceſsûs Chriſti ex Nazareth, Jordanem versùs incluſivè, quę fit quinto die, ùt in ſequentibus declaratur.

In modo ſecundo benè eligendi.

PAg.142 *In ſecundâ Regulâ:* * t Secunda, eſt conſiderare, &c. *uſque ad finem. Clariùs ita verti poteſt ex autographo:* Secunda, eſt conſiderare, ſi quis mihi vir anteà ignotus, & numquam planè viſus, cui tamen nihil non perfectionis ineſſe cupiã, occurreret, dubius ſuper Electione hujuſmodi, quidnam ego illi faciendum & eligendum, ad majorem Dei gloriam & majorem animæ illius perfectionem, eſſem conſulturus: quo animadverſo, id mihi agendum ducam, quod alteri ſuaderem,

In tertiâ hebdomadâ.

PAg.148 *In titulo primæ Contemplationis:* * u Prima contemplatio fit in mediâ nocte, &c. *Addatur ex autographo:* Prima contemplatio, de Chriſti Domini noſtri profectione à Bethaniâ in Hieruſalem, & de geſtis uſque ad ultimam cœnam incluſivè, fit mediâ nocte, & continet Orationem pręparatoriam.

Pag. 149 *In quarto puncto:* * *x* Quartum, advertere, quid jam inde &c. *ita vertendum ex autographo :* Quartum, advertere quid Chriſtus Dominus noſter in humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum, quod meditandum ſuſcipitur: unde incipiam & ipſe maximo conatu dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare : idemque curabo in ſubſequentibus punctis.

In 1 Contemplatione 4 Hebdomadæ.

PAg. 166 *In primo Prœludio:** *y* Sepulto corpore. *Ex autographo habetur:* Corpore ab animâ ſeparato, *vox enim illa* (ſepulto) *non eſt, neque cohæret cum aliis.*

Pag. 167 *In quarto puncto:* * *z* Quomodò Chriſti Divinitas, paſſionis & mortis tempore abſcondita *In autographo habetur:* Quomodò Chriſti Divinitas, quę paſſionis tempore videbatur abſcondita, &c.

In Contemplatione ad acquirendum amorem.

PAg. 175 *In tertio puncto, poſt illa verba :* * *aa* Laborantem quodammodò. *Addantur hæc ex autographo :* Ut in cælis, elementis, plantis, frugibus, & animantibus; quatenus dat &c.

De Converſione Magdalenæ.

PAg. 216 *In autographo non habentur verba illa:* * *bb* Sive Maria Magdalena ſoror Marthę fuerit, ſive alia.

In 5 Regulâ de diſcretione ſpirituum.

PAg. 254 *Verba illa:* * *cc* Quemadmodum enim dum fruitur quis, *uſque ad finem. Ita commodiùs verti poſſunt ex autographo:* Quemadmodùm enim in conſolatione bonus ſpiritus nos magis regit ac dirigit; ita in deſolatione malus, cujus inſtigatione & conſiliis nihil rectum decernere poſſumus.

In 7 Regulâ de diſcretione ſpirituum.

PAg. 255 *Circa medium:* * *dd* Aſſiſtente nobis jugiter præſidio divino, licet tunc nequaquam ſentiatur. *In autographo habetur:* Aſſiſtente nobis præſidio divino, quod ſemper manet, licet tunc nequaquàm ſentiatur.

In 2 Regulâ pro diſtribuendis Eleëmoſynis.

PAg. 271 *Secunda:* * *ee* Ut conſiderem, &c. *uſque ad finem. Hæc regula in autographo ſic habetur:* Secunda, Ut conſiderem, ſi quis alter eſſet mihi planè ignotus, cui tamen, pro hoc miniſterio & ipſius ſtatu, omnem perfectionis gradum exoptem; quam ego illum in hac diſtributione rationem ſequi vellem, ad majorem Dei gloriam & animæ ſuæ perfectionem, hac ipsâ eâdem mihi utendum eſſe.

LAUS DEO.

COMMENDANDA
Ei qui abſolvit Exercitia.

Hîc eſt titulus Capitis 40 in Directorio: ubi monemur, quod fervor in Exercitiis conceptus, facilè ſe remittat: & extinguatur ſicut uſu venire ſolet iis, qui ex calido loco in frigidum migrant. Quod ne contingat, ſuadetur ibidem, ut pias Exercitationes benè ordinemus, & obſervemus; veluti quotidianam meditationem, Examina, Lectionem libri pii, &c.

Capite vero 13 Director. §. 5 ſingulari cura commendatur uſus Examinis particularis. *Itaque* (inquit Direct.) *in fine Exercitiorum, cum diſcedenti dantur præcepta vitæ bene inſtituendæ, hoc in primis inculcandum eſt.* Ex quo conſidera, quanto magis nobis Examen illud cordi eſſe debeat.

Ego addo, & iterum ſuadeo, ut undecumque demum materiam quotidie meditandi quis ſibi deſumat, ne omittat per intervalla, veluti ſingulis vel alternis ſeptimanis, ſeligere & adhibere aliquam meditationem ex libro Exercitiorum S. P. Noſtri. Sic facilè fovebit & augebit ſpiritum, in ſancto illo otio è cælo hauſtum.

SPECIMEN
MEDITATIONIS INTEGRÆ.

DIſſeruimus, poſt Contempl. 2 Hebd. 2, de Meditationum Punctis. Subinde in vitæ Chriſti Myſteriis explanandis, conati ſumus, *quaſi digito indicare venam*, unde Meditationum Puncta poſſent erui. Nunc quomodo Puncta ipſa ad Meditationis formam redigi poſſint, ob oculos ponemus; adjecta ſerie eorum, quæ

Me-

Meditationem, vel præcedunt, vel ſequuntur.

Damus autem hoc Specimen, non quod velimus, ut hiſce noſtris cogitationibus quiſquam adhæreſcat (Scimus enim cum Cypriano, cujus verba dedimus ſupra pag. 17 in Explan. lit. D. Veſtem à nobis paratam, alteri fortaſſis non convenire) Sed id potiſſimum nobis hîc propoſitum eſt, oſtendere, quanta memoriæ; quanta intellectui; quanta voluntati rerum ſeries ac copia offeratur, in illa meditandi forma, quam S.P. Noſter nobis præſcripſit.

Ad exemplum utar argumento, quod affert ipſum Hebdomadæ majoris tempus, quo hæc ſcribo, *De Myſteriis in Cruce factis*: & commodè quidem: nam plurium Punctorum Specimen licebit in eo exhibere.

Pridie.

PRæparanda eſt Meditatio, indagando *fideliter ... contemplationis hiſtoriam, percurſis obiter dumtaxat Punctis illius præcipuis, & adjecta,* ſive apud animum noſtrum excogitata. *ſolum brevi declaratiuncula.* Et poteſt quiſque *in plura vel pauciora Puncta redigere contemplationem, prout commodius ſe habere expertus fuerit. Qua in re magnopere iuvabit, ante ingreſſum Exercitii, tractanda Puncta comminiſci, & numero certo præfinire.*

Poſt cubitum, ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica Salutatio, cogitabo *de hora, qua ſurgendum mihi erit, Exercitii faciendi Puncta breviter animo retractans.*

Manè.

UBi fuero experrectus, præcogitans, quo tendam, & inſtantem contemplationem paululum delibans, interim dum ſurgo & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiam & dolorem, de tot ac tantis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare.

Signo ad meditandum dato.

A *Loco futuræ meditationis, uno vel gemino adhuc paſſu diſtans, per tantillum tempus, quo percurri Oratio Dominica poſſet, animo ſurſum elevato,* conſiderabo *Dominum meum* Jesum, *ut præſentem, & ſpectantem, quidnam acturus ſim: cui reverentiam cum humili geſtu* exhibebo.

Oratio præparatoria.

H*Ac petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes noſtræ omnes, ſincere ad ejus gloriam & cultum tendant.* Juverit hic memorem eſſe Annotationis quintæ inter 20.

Præludium primum.

P*Roferre in medium contemplandæ rei hiſtoriam, quæ hoc loco erit:* quomodo Christus, veſtibus ſpoliatus, ſuper quas milites miſerunt ſortem, & è cruce pendens inter duos Latrones, per tres omnino horas inter ſumma tormenta animam agens, à Judæis fuerit impetitus horrendis blaſphemiis, acetoque potatus; cum ipſe interea Latroni parceret, & pro crucifigentibus ſe oraret. Quibus rebus omnibus conſtanter interfuerunt B. Virgo Maria Mater ejus, cum cæteris mulieribus, & Joannes; donec tandem ſpiritum in manus Patris ſui commendavit & tradidit: quando Sol obſcuratus erat, & plura alia prodigia conſecuta ſunt.

Præludium ſecundum.

E*Rit viſio imaginaria; perinde ac ſi oculis pateret.* Mons Calvariæ prope Jeroſolymam ſitus, ad quem tunc confluxerant, viſendi illius funeſti ſpectaculi cauſa,

ſa, cum Judæis multi etiam Gentiles, qui Jeroſolymis erant. Deinde ad certam Montis partem luſtrandus fatalis locus, reorum ſupplicio deſtinatus, in quo CHRISTUS extremum illum agonem acerbiſſimamque mortem ſuſtinuit.

Præludium tertium.

POſcere *mœrorem; planctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, ut Chriſto patienti*, & in cruce morienti *pro me, compatiar*; & ſub Crucis Vexillo, ipſum quam proximè imiter.

PUNCTUM PRIMUM.

R*Eſpicere* perſonas, quod eſt officium memoriæ: *& aliquid in uſum meum adducere*, quod fit ratiocinando per intellectum.

Memoria.

VIdeo igitur JESUM 1. Cruci affixum, tribus aut quatuor clavis. 2. Humillimo conſtitutum loco, medium inter duos Latrones. 3. Conſpicio illum in Cruce nudum. 4. Erat autem locus ille prope Jeroſolymam: *Quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus eſt* JESUS. Joan. 19.

Intellectus.

SEd nunc reſpiciam me ipſum, & ex ſingulis quæ vidi; *aliquid in uſum meum* adducam,

Itaque primo. Cum in Meditatione de Regno Chriſti, tantus me inceſſerit ardor aſſimilandi me Chriſto Regi meo; æquum eſt, ut cum Apoſtolo ad Gal. 2, dicere poſſim, Chriſto *confixus ſum Cruci*. Et cum eodem

ad Rom. 6. *Vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt.* Id etiam non alia ratione melius fieri poteſt, quam per tria aut quatuor Religionis vota; quibus, tamquam totidem clavis, Cruci quodammodo affigimur.

2. Cum etiam ibidem decretum mihi fuerit, non alio uti veſtitu, quam quo Regem meum utentem conſpexero; quid nunc ſupereſt, niſi, ut nudus, & ſpoliatus caducis omnibus rebus, nudum Chriſtum ſequar?

3. Sed neceſſe in primis eſt: *Admittere & concupiſcere totis viribus* humillimum ubique locum, quem Christus *Dominus noſter amavit & amplexus eſt.*

4. Quod ſi pacem & requiem animi quæramus, nullibi, niſi in humili illo loco, illa invenitur. Ideo enim propè Jeroſolymam, hoc eſt, propè civitatem pacis, crucifixus eſt humillimus Jesus. *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde, & invenietis* Requiem *animabus veſtris.* Matth. 11.

Voluntas.

Prorſus opto, iiſdem Chriſti *veſtibus & inſignibus indui.* Volo nudus nudum Chriſtum ſequi. Deinceps *mihi .. abſit gloriari, niſi in Cruce Domini noſtri* Jesu *Chriſti*, Gal. 6 hoc eſt, in humillimo, qui uſquam eſt, ſtatu & loco.

O! felices illos, qui per tria aut quatuor Religionis vota Chriſto confixi ſunt Cruci! Felix paupertas! felix caſtitas! felix obedientia! dulces clavi, quibus cum Chriſto configimur Cruci!

Erit mihi pax & quies in hoc humili & obſcuro loco. *In pace in idipſum dormiam, & requieſcam.* Pſ. 4. *Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi; & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Cant. 2. Nempe ſub umbra humili & obſcura Crucis, guſtabo dulciſſimum pacis & requietis fructum.

PRI-

PRIMA PROSECUTIO

PRIMI PUNCTI.

Memoria.

SEd convertamus tantiſper oculos ad alias perſonas: ita tamen, ut intueamur ſemper, & reſpectemus Chriſtum.

Stabant autem juxta Crucem JESU *Mater ejus.* Joan. 19. *Stabant autem omnes noti ejus à longè* Lucæ 23. Et videbat JESUS *Matrem & Diſcipulum ſtantem.* Joan. 19.

Intellectus.

COnemur hinc etiam proficere. Stabant videlicet perſonæ illæ, tamquam conſtantes, & minime fracto animo in adverſis. Stabant, nec perturbata mente huc illuc curſitabant; ut agnoſcas fortitudinem, conjunctam cum quiete & pace animi. Reſpice te, & vide, quam ſis animo imbecillo in adverſis.

Voluntas.

AH! pudet me ignaviæ meæ. *Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum.* Pſal. 6. Poſthac ab exemplo hoc, quod obverſatur oculis meis, animos ac vires ſumam in adverſis. *Stabunt juſti in magna conſtautia.* Sap. 5.

SECUNDA PROSECUTIO PRIMI PUNCTI.

Memoria.

AT, quam diverſa eſt facies Judæorum & Gentilium, ab illa B. Matris Dei, aliorumque juſtorum! Non enim video pleroſque Judæos ſtantes, ſed *prætereuntes, & moventes capita ſua.* Matt. 27. Et ecce *currens unus ex eis.* Ibid. O! quam ibi omnia ſunt ſtrepitu plena! quanta concurſatio! quanta concitatio & perturbatio! in hoc uno erant concordes, ut ſcelus meditatum perficerent.

Intellectus.

NIl mirum. *Impii autem quaſi mare fervens, quod quieſcere non poteſt.* Iſa, 57. Merebant illi ſub Vexillo Luciferi, quem vidimus *apud campum Babylonicum ... in cathedra ignea & fumoſa ſedentem.* In ignea quidem, quia quietis & pacis omnis eſt expers: in fumoſa vero, quia apud ipſum confuſa & perturbata ſunt omnia.

Voluntas.

O! Infelices Satanæ milites! Mirum, quod dehiſcens tellus vos non trahit præcipites in locum horroris ſempiterni. Nam veſtra illa corporum animorumque agitatio, vos iſtuc præcipites agit.

Mihi autem nullum erit unquam vobiſcum commercium; ſed totum me CHRISTI Vexillo in æternum devoveo.

Hactenus perſonas conſideravimus, eaſque paucas; & in ſingulis etiam pauca. Nam quam multa in CHRISTO è Cruce pendente conſiderari poſſunt! Interiora ne attigimus quidem, de quibus locuti fuimus poſt Contempl. 2 Hebd. 2. Licebat etiam Matrem CHRISTI. Jo-

Joannem, & mulieres ſingulas ordine recenſere: tum Latrones ſingulos; Cælites denique & Patrem æternum, cum Spiritu Sancto, & ex ſingulorum contemplatione fructum nonnullum decerpere. Sed ſatis ſit ad exemplum primi Puncti.

PUNCTUM SECUNDUM.

AUdire per memoriam, *quid loquantur*; *& per intellectum, fructum indè decerpere.*

Memoria.

AUres arrige: & Judæos audi, qui *blaſphemabant ... dicentes: Vah! qui deſtruit Templum Dei, &c. Si Filius Dei es, deſcende de Cruce, &c.*

Unus autem de ... Latronibus blaſphemabat eum, dicens: Si tu es CHRISTUS, *ſalvum fac temetipſum & nos.*

Reſpondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, quod in eâdem damnatione es. Et nos quidem juſtè: nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit. Et dicebat ad JESUM: *Domine, memento mei, cùm veneris in Regnum tuum.*

Et dixit illi JESUS, *Amen dico tibi: hodie mecum eris in Paradiſo.* Lucæ 23.

Intellectus.

QUàm inter ſe contrarias audivimus voces! Ac primùm quidem vox illa, *Vah!* plena eſt contemptione & opprobrio. Illud verò *Si, Si Filius Dei es, &c.* incredulitate & infidelitate, atque ſarcaſmo plenum eſt.

Quanto melius bonus ille Latro! Procul ab oratione ipſius illud deteſtabile, *Vah!* procul incredulum illud *Si.* Non dicit: Si Dominus es; Si veneris in Regnum tuum: ſed indubitânter: *Domine, memento mei, dum veneris in Regnum tuum.* Præterea confitetur diſertè, tum ſcelera ſua,

ſua, tum innocentiam & ſanctitatem Chriſti. *Nos quidem*, inquit, *juſtè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit.* Et vero, *ſi confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt* DEUS *& juſtus, ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate.* 1 Joan. 1. Ideo Chriſtus Latroni repoſuit verba ſolatii pleniſſima: *Hodie mecum eris in Paradiſo.*

Voluntas.

O! detur & mihi aliquando audire vocem illam: *Hodie mecum eris in Paradiſo!* ô! quantam ſuavitatem ſpirant verba ſingula! *Hodie.* Hodie, inquam: neque enim in craſtinum differetur deſiderium tuum. *Mecum eris.* Cum JESU eris. *Eſſe ſine* JESU *gravis eſt Infernus, & eſſe cum* JESU *dulcis Paradiſus.* A Kemp. lib. 2 cap. 8. Mecum eris *in Paradiſo.* in ſtatu Beatorum. *O! ſupernæ civitatis manſio beatiſſima! ô! dies æternitatis clariſſima! . . . ô! utinam dies ille illuxiſſet!* Et reliqua, quæ pulcherrime habet à Kemp. lib. 3 cap. 53.

At vero, ut tantæ felicitatis compos aliquando fiam, apud animum meum firmiſſimè ſtatuo, imitari dicta boni illius Latronis.

Ac primo quidem, minimè dubiâ fide Chriſtum Deum agnoſcam, etiamſi panis vinique ſpeciebus velatus ſit. Ac nominatim extremo illo tempore, quando mihi communicabitur tamquam viaticum ad æternitatem, exclamare juvabit; *In Cruce latebat ſola Deitas, ſed hîc latet ſimul & humanitas. Ambo tamen credens atque confitens, peto, quod petivit Latro pœnitens.* Tunc etiam cum fiduciâ ingenti dicam: JESU *momento mei.*

Sed ad horam illam jam nunc comparabo me, confitendo peccata mea. Nam *peccatum meum contra me eſt ſemper.* Pſal. 50. In adverſis omnibus dicam: *Nos quidem juſtè, nam digna factis recipimus.*

Verba tamen illa: *Hîc vero nihil mali geſſit,* quæ ſummam Hominis-Dei ſanctitatem demonſtrant, animo meo nihilominus altè impreſſa ſervabo. Mirè enim juvant,

vant, ut poſſim *cogitare, quid ſit Deus, quem ita offendi; collectis comparatiſque perfectionibus, attributis Deo ut propriis, cum oppoſitis meis vitiis atque defectibus: ſummam ſcilicet ejus .. bonitatem, & juſtitiam, cum extrema mea ... malitia & iniquitate conferendo.*

Atque hæc de unico Chriſti verbo ad Latronem prolato. Quanta meditandi ſeges oriretur, ſi ſeptem illa verba perſequi vellemus?

PUNCTUM TERTIUM,

A*Ttendere* per memoriam, *quid agant*; & ratiocinando, *per omnia proficere.*

Memoria.

P*Oſtquam autem crucifixerunt eum ... unus ex eis acceptam ſpongiam implevit aceto, & impoſuit arundini, & dabat ei bibere.* Matth. 27. *Scripſit autem & titulum Pilatus; & poſuit ſuper Crucem. Erat autem ſcriptum:* JESUS NAZARENUS, REX JUDÆORUM .... *Dicebant ergò Pilato Pontifices Judæorum: Noli ſcribere, Rex Judæorum, ſed quia ipſe dixit; Rex ſum Judæorum.* Joan. 19.

Milites ergo cum crucifixiſſent eum, acceperunt veſtimenta ejus (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconſutilis, deſuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem; Non ſcindamus eam: ſed ſortiamur de illa, cujus ſit. Joan. 19.

Intellectus.

QUinam dividunt veſtimenta Chriſti, niſi illi, qui charitatem violant, & dividunt fratrem à fratre? De hoc monebat Corinthios Apoſtolus, dicens: *Audio ſciſſuras eſſe inter vos.* 1. Cor. 11.

Illi vero qui temerè, & ſine electione, negotia ſalutis ſuæ tractant & de vitæ ſtatu, aliiſque rebus leviter;

negligenterque decernunt, currentes quo fert impetus, aut *utentes præpoſterè fine ac medio*, videntur mihi ludere, & ſortem mittere ſuper veſtem Chriſti: illam, inquam, veſtem, de quâ Apoc. 19 dicitur: *Et veſtitus erat veſte aſperſa ſanguine*; quia ſcilicet tanto ſanguine conſtitit illi ſalus noſtra.

At quis explicet illam Judæorum invidiam, qua etiam titulum Regis à Pilato ſcriptum, tollere conati ſunt? Offendebat is oculos eorum, & vel ſic demonſtrarunt verum eſſe, quod ſciebat probè Pilatus, *quia per invidiam tradidiſſent eum*. O! peccatum verè capitale, ex quo tanta gignuntur ſcelera!

Sed aliud capitale peccatum, Gulam ſcilicet, docet nos fugere & frænare Chriſtus, quando voluit aceto potari.

Voluntas.

SEx ſunt quæ odit Dominus, & ſeptimum (hoc eſt, *eum qui ſeminat inter fratres diſcordias*) *deteſtatur anima ejus*. Prov. 6. Ego quoque odio proſequar, & deteſtabor ſemper illud tam pernicioſum humano generi vitium. Quin potius altè animo impreſſa retinebo verba illa, quæ heſterno veſpere, hoc eſt, pridiè quam pateretur, poſt Cœnam ultimam ſuis dixit moriturus pro nobis Chriſtus: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem .... In hoc cognoſcent omnes, quia Diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad invicem.* Joan. 13.

Ab hac charitate procul ſit Judaica illa invidia. Equidem Chriſto titulum Regis adeo non invideo, ut illum, qua patet orbis, velim divulgare & celebrare. *Exaltabo te Deus meus Rex*. Pſal. 144. Sed neque aliis invidebo. *Quis tribuat, ut omnis populus Prophetet?* Num. 11. *Utinam regnetis, ut & nos vobiſcum regnemus*. 1 Cor. 4. *Particeps ego ſum omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua*. Pſal. 118.

Jam

Jam vero veſtem illam Regis mei, ſanguine aſperſam pro ſalute mea, veneror & oſculor. Et videtur mihi illud cruentum veſtimentum clamare, & auribus meis inſuſurrare verba illa ad Philip. 2. *Cum metu & tremore veſtram ſalutem operamini.* Numquam proinde temerè, numquam ſine cogitatione & electione, in negotio ſalutis procedam. Sed *è contrario planè agendum eſt, propoſito primum divino cultu, tamquam fine noſtro, &* electis *deinceps ... rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis.* O! non cadat in me illud Deuter. 32. *Gens abſque conſilio eſt, & ſine prudentia. Utinam ſaperent, & intelligerent, ac noviſſima providerent!*

At quam doleo! ô JESU, quod *dignitas conditionis humanæ, per immoderantiam ſauciata*, Orat. fer. 5 Hebd. Paſſ. tanti tibi tormenti, in acerbiſſimâ ſiti, cauſa extiterit, ut aceto fueris potatus! Ego, ut aliquatenûs tibi compatiar, non modo Regulas mihi relictas *ad victum rectè temperandum*; ſed etiam primum pœnitentiæ genus *circa victum, ſubtractis quibuſdam, non ſuperfluis ſolum ... ſed etiam convenientibus alimentis*, per intervalla uſurpabo.

PUNCTUM QUARTUM.

ADvertere, quanta Chriſtus patiatur *juxta hiſtoriam; undè incipiam & ipſe, &c.*

Memoria.

HIſtoria hæc eſt: *Crucifixerunt eum... Diviſerunt veſtimenta ejus ... Crucifixi ſunt cum eo duo Latrones ... Clamans voce magnâ, emiſit ſpiritum.* Matth. 22.

Intellectus.

REvocemus in memoriam quatuor illas res, in *Fundamento* enumeratas; ut aliquatenùs ſaltem cognoſcamus, quanta moriens in cruce Chriſtus paſſus ſit.

Et paupertas quidem fuit ſumma. Erat enim nudatus & ſpoliatus omnibus, etiam veſtibus & amicis.

Opprobriis autem, injuriis, & contemptu fuit ſaturatus. In medio duorum Latronum ſuſpenſus, *cum iniquis reputatus eſt*. Marc. 15.

Quis vero morbos doloreſque, tum animi, tum corporis in cruce exantlatos, verbis explicare poſſit? Tormenti genus fuit, grandibus illis clavis transfigi manus pedeſq;. Ad hæc, vulnera omnia è cruce pendentis recenſe, ſi potes. Et tamen in his cruciatibus duravit tres omnino horas.

Durum præterea fuit Chriſto, id ætatis, vitam cum violenta morte commutare. Dicere poterat cum Ezechia, Iſaiæ 38. *Præciſa eſt velut à texente vita mea. Dum adhuc ordirer ſuccidit me* .˙. . *quaſi Leo ſic contrivit omnia eſſe mea.*

Voluntas.

Egone, dum Rex meus, ſub cujus Vexillo mereo, tanta moriens patitur, deliciis operam dabo? Non dabo. Sed ante omnia *eligam potius cum eo paupere* . . . *pauperiem* . . . *amplecti, quam opes*. Quoties oculos conjiciam in imaginem Chriſti, nudi & pauperis cruci affixi, recordabor verborum illorum, 1 Tim. 6, *Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubium, quod nec auferre quid poſſumus*. Pauper igitur cum Chriſto vivam, ut pauper cum eo moriar, & poſſim mihi *theſaurizare* . . . *fundamentum bonum in futurum*. Ibid.

Deinde *eligam potius cum eo* . . . *ſpreto & illuſo* . . . *contemptum & inſipientiæ titulum amplecti, quàm* . . . *honores & ſapientiæ æſtimationem*. Imitabor *auctorem fidei & conſummatorem* Jesum, *qui* . . . *ſuſtinuit crucem confuſione contempta*. Sic ego quoque contemnam injurias & dicta hominum. *A verbis viri peccatoris ne timueritis, quia gloria ejus ſtercus & vermis eſt; hodie extollitur, & cras non invenietur*. 1. Mach. 2. Dabit mihi (uti confido) idem Jesus crucifixus vires & animos, ad-

per

perferendos fortiter, quoſcumque corporis morbos & dolores. *Propter quod non deficimus. Sed licet is, qui foris eſt, noſter homo corrumpitur; tamen is, qui intus eſt, renovatur de die in diem.* 2. Cor. 4. Renovatur, inquam, vel ex ſolâ CHRISTI in cruce pendentis recordatione.

Denique ne mors quidem ipſa, ſi ſubeunda ſit, me abſterreat à Dei obſequio. *Qui enim voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam*, inquit CHRISTUS. Matth. 16.

Sed hîc imbecillitatis meæ me admonet S. Franciſcus Xaverius, egregius ille Ignatii diſcipulus & filius. *Mihi credite*, inquit lib. 1 Epiſt 15. *Fratres chariſſimi, etſi hujus ſententiæ verba generatim facilia ſint ad intelligendum; tamen ubi tempus incidit, cum ſtatuere oportet, tibi pro Deo vitam amittendam eſſe, & mortis diſcrimen adeundum; uſque eo eadem ſententia, etſi clariſſima ſit, obſcura fieri ſolet, ut is modo eam intelligat, cui pro ſua benignitate declaraverit Deus. Enimvero iſtiuſmodi temporibus apparet, quàm imbecilla, infirmaque ſit humana natura.* Quocirca non ceſſabo Chriſtum per mortem ejus orare, ut mihi donum largiatur fortitudinis, ad vitam ejus amore contemnendam.

PUNCTUM QUINTUM.

MEditari, quo ſe pacto abſcondens CHRISTI *Divinitas, adverſarios ſuos, cùm valeat, non perdat; ſed pœnas adeò crudeles pati ſinat humanitatem.*

Memoria.

SOl obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt; aperta quoque monumenta; & velum Templi à ſummo ad infimam uſque partem ſciſſum; & latus

lancea confoſſum, aquam & ſanguinem effudit. Ita narrat S.P.N.

Intellectus.

AN non parem habuit poteſtatem CHRISTUS, ad perdendos adverſarios ſuos, atque ad tot ſigna & prodigia perpetranda? Hinc profecto intelligitur, quantâ voluntate paſſus ſit illa, quæ potuit non pati, ſi voluiſſet. Verè *oblatus eſt, quia ipſe voluit.* Iſa. 53, ut diſcas, liberè etiam ea eligere, juxta 3 Humilitatis gradum, ad quæ eligenda nullâ adigeris neceſſitate.

Voluntas.

QUanta hîc ſeſe offert materia gratias CHRISTO agendi! quanta admirationis & amoris cauſa!

Sed amorem meum adversùs CHRISTUM potiùs reipſa, quàm verbis volo comprobare. Fixum proinde mihi eſt, *etiamſi nullo ſuperaddito, laus Dei par foret, ad majorem tamen imitationem* CHRISTI, concupiſcere potiùs & eligere ea quæ CHRISTUS, *Dominus noſter, amavit & amplexus eſt.* Curabo quoque, quamvis mutari poſſet, ut non violem *electionem talem, ſed potiùs, ut in eâ magis ac magis* proficiam.

PUNCTUM SEXTUM.

C*Ogitare, cùm talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati ejus causâ,*

Memoria.

ITerùm redeant in memoriam ea, quæ CHRISTUS in hoc Myſterio paſſus eſt, & uno quaſi obtutu aſpiciantur.

In-

Intellectus.

TRia hîc ſunt perpendenda. 1 Quid CHRISTUS egerit? Perfecit videlicet opus redemptionis noſtræ: *Delens* (Coloſſ. 2.) *quod adversùs nos erat chirographum decreti, quòd erat contrarium nobis; & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci. & exſpolians principatus & poteſtates, &c.* 2 Quæ & quanta paſſus ſit? Id vero facilè ex iis, quæ adhuc vidimus, cognoſci poteſt. 3 Quâ causâ paſſus ſit? Pro peccatis meis, juxta illud ad Gal. 2. *Dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me.* Neque pro meis ſolùm peccatis, ſed *pro omnibus mortuus eſt* CHRISTUS: 2 Cor. 5.

Reſtat, ut me reſpiciam, & oculos convertam in tempus antè actum; videamque quid viciſſim Chriſti causâ egerim, & paſſus ſim. Nominatim, quid egerim ne chirographum illud, jam cruci affixum & deletum, denuo in me renovaretur: quid etiam egerim in bello illo ſacro, quod Chriſtus intulit poteſtatibus illis & principatibus: ad quod me quoque invitavit, ut debellatis & exſpoliatis inimicis ejus omnibus, in Regnum Patris cum ipſo intrarem. Quid denique pro peccatis meis paſſus ſim, pro quibus ipſe innocens tanta perpeſſus eſt.

Voluntas.

AH! pudet vitæ in tantâ ignaviâ tranſactæ. Nam dum annos præteritos in mentem revoco; comperio, neque pro ſalute meâ, neque pro alienâ, quidquam à me dignum memoratu, aut actum eſſe, aut toleratum: ut veré dicere Deo poſſim, *Nihil dignum in conſpectu tuo egi.* Offic. Defunct.

Ah! utinam ſaltem, quod ſupereſt vitæ, meis, aliorumque peccatis corrigendis & delendis ſedulo impendam!

Dixi, nunc cœpi. Pſal. 76 Nunc incipiam, *non ſolùm ſaluti & perfectioni* propriæ, *cum divinâ gratiâ vacare; ſed cum eâdem impensè in ſalutem & perfectionem proxi-*

morum incumbere. Nec enim in alio negotio, poſſum melius CHRISTI causâ, aut agere, aut pati.

COLLOQUIUM.

FIat illud, *Sicut amici ſermo ad amicum; vel ſervi ad Dominum*; vel militis ad Ducem; vel rei, ad Judicem; vel clientis ad Advocatum; vel captivi ad liberatorem; vel cœci ad ductorem; vel ægri ad Medicum; vel diſcipuli ad Magiſtrum; filii ad patrem: *Nunc gratiæ aliquid petendo; nunc culpam aliquam meam incuſando; interdùm propria qualibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis.*

Intermiſce affectus fidei, ſpei. & charitatis, aliarumque virtutum. *Petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quidquid ad majorem juvet imitationem Domini mei.*

Nominatim vero poſtulandum, ut ad talem perducamur Electionem, quæ ſit ad majorem CHRISTI imitationem, juxta tertium Humilitatis gradum.

Optimè etiam in hac Hebdomadâ tertiâ poſtulabitur gratia illa, *nobis tripliciter* neceſſaria, quæ deſcribitur in Exercitio tertio Hebdomadæ 1.

Denique *ea proloquar, quæ ſuggeret mens & affectus.*

Et ultimò dicatur, Pater noſter, &c.

RECOLLECTIO.

COmpleto Exercitio, ſedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum diſpiciam, quonam modo Meditatio ... ſucceſſerit: & ſiquidem malè, inquiram cauſas, cum pœnitudine, ac emendationis propoſito, ſi quid in ordinandâ Meditatione neglexerim, ſi quam Additionem omiſerim. *Si verò benè, gratias Deo agam*, ipſi totum acceptum referens, *eumdem poſteà modum obſervaturus.* Simul proſpiciam, quæ die illo futura videatur occaſio, exequendi illud quod inter meditandum rectè ſtatutum eſt: & in eam animo intentus, ad cætera, quæ agenda ſunt, me accingam.

AP-

APPENDIX
EJUSDEM AUCTORIS.
AD EXERCITIA S. P. IGNATII
EXPLANATA

Primum impreſſa Poſnaniæ anno 1692.

AD LECTOREM.

IN Explanatione *de partibus libelli Exercitiorum*, pag. 11 ſcripſeramus, quod illi, *qui per octo vel decem dies eiſdem Exercitiis vult vacare, nolumus in ſingulos dies ſuas meditationes præſcrbere.* Quia tamen deinde rogati ſumus, ut ordinem aliquem annecteremus, tum meditationum, tum lectionum, per hanc APPENDICEM id præſtamus.

Quia verò Exercitia, quæ triginta circiter diebus, juxta Annot. 4 inter 20 abſolvi deberent, ſæpiùs ad pauciores dies, veluti ad octo, contrahuntur; uſui eſſe debet *Subnotandum*, quod ponitur in fine Hebdomadæ tertiæ; & repetiones, ac Applicationes ſenſuum interdum ſunt omittendæ.

Materiam Meditationum breviſſimè indicamus, & quaſi verbo uno; nec, ubi ſit quærenda ſemper adſcribimus. Agimus enim cum illis, quibus credimus librum Exercitiorum, cum Explanationibus familiariter eſſe notum. Facilè tamen invenietur

materia aſſignata, ſi inſpiciatur index libri Exercitiorum vel Explanationum. Pleraſque tamen paginas deſignabimus, ad faciliorem uſum.

Dum etiam aliquid de libro Exercitiorum dicitur; Explanatio, ſi quæ juncta eſt, ſubintelligenda & legenda erit.

Damus autem non unum ordinem; ſed aliquot ex pluribus, qui formari poſſent: ut Exercitiis vacaturus, habeat delectum: modò enim hujus Hebdomadæ, modo alterius materiæ juvabit diutius inhærere. Poterit etiam unuſquiſque ordinem aliquem facilè immutare ad guſtum ſuum; vel ad decem pluresve dies accommodare.

In ordine lectionum, ea, quæ legi poſſunt, non omnia ſimul; ſed ad hanc meditationum ſeriem, hæc; ad aliam, alia aſſignamus: quæ ità accipi debent, ut ad quamlibet ſeriem meditationum, quælibet lectiones adhiberi, commutari, permiſceri etiam inter ſe poſſint. Id tamen pro cæteris curandum, ut, diligenter legendo, Librum Exercitiorum nobis FAMILIAREM, imò FAMILIARISSIMUM reddamus, juxta Regulas infra citandas.

Cæterum, qui accuratè Exercitiis incumbit, is multa lectione ne ſe fatiget, præſertim ſi Sacerdos ſit; aut (quod nonnumquam bene fit) extra meditationis horas, quartam vel mediam horæ partem ſibi aſſumit, ut ſtatûs & muneris ſui Regulas examinet. Præcipua cura ſit, ut exercitia meditationum, quæ ſingula (ut oſtendimus ad 12 Annot. inter 20 & ad *Notandum* poſt 3 Comtempl. *Heb.* 2) in-

integram horam requirunt, rectè cum omnibus Additionibus peragantur. Sapientiſſimè adeò dicit S. P. Noſter, poſt Contempl. de Regno Chriſti, quod *utile fuerit* ALIQUID SUBINDE *legere*. ALIQUID, inquit, non multa; SUBINDE, non perpetuo, & contento curſu. Non igitur omnia, quæ proponimus, legenda erunt; ſed decerpenda hæc, vel illa; pauciora, vel plura; prout ad propoſitum finem videbitur convenire.

Poſſent denique ex aliis libris Lectiones deſumi, ut patet ex Direct. cap. 3 & ex verbis S.P.Noſtri, poſt Contempl. de Regno Chriſti. Sed hæc ſufficient ad ſpecimen.

Illud tamen non omittam dicere, quod, ſi ex Vitis Sanctorum quis legere velit, videantur noſtrorum Vitæ noſtris valde accommodatæ.

Nullas quoque lectiones damus ex ipſis Explanationibus; ſed paucas tantummodo, occaſione oblatâ, attingimus: tum quia, dum lectiones aſſignamus ex libro ipſo Exercitiorum, ſimul Explanationes junctę, ut diximus, legendæ ſunt; tum quia cęterę Explanationes, perinde atq; ipſe Exercitiorum liber, nobis ſæpe per anni decurſum lectæ, & memoriæ quodammodo mandatæ eſſe deberent.

Quænam conveniat legere &c. antè ingreſſum in Exercitia; & in fine illis peractis.

Ante Exercitia.

EX libro Exercitiorum legenda Annotatio 1 pag.16; & 4 pag.19; tum 5 pag.20; ac denique 3.12, 13 & 20 cum locis Directorii deſignatis in Explanat. ad titulum Annotation.20 lit. A pag.15.

Item ex Explanationibus legenda Explanatio *de partibus libelli Exercitiorum*, poſita antè Annotationes 20 pag.12. *Quot horis ſit meditandum.* Ad Annot.12 ex 20 pag.22 & ad *Notandum*, quod ſequitur tertiam Contempl. Hebdom.2 pag.92.

Item ex directorio, Proœmium, & cap.2. *Quomodo diſpoſitus eſſe debeat, qui ad Exercitia facienda accedit:* ſaltem uſque ad §.6 excluſivè. Et capitis 10. *De modo tradendi noſtris Exercitia* §.7 *Materia reformationis, quæ,* & §.8 *Sui cognitio in primis neceſſaria:* & cap. 39 *de tribus viis.* Item *ſpecimen* meditationis integræ, in fine Explanationis pag.294.

Poſt peracta Exercitia.

Semper in quovis ordine legendum cap.40. Directorii *De iis quæ commendanda ſunt ei, qui abſolvit Exercitia*, cum Explanatione, quæ habetur in fine libri Exercitiorum: pag.294, item Direct. cap. 1. *Quomodo inducendi ſint homines ad Exercitia.*

SE-

SEQUUNTUR
SEX ORDINES,
Pro Exercitiis octo dierum.

NOtandum primo: quod pro unoquoque die aſſignentur quatuor meditationes.

Notandum ſecundo: quod ſingulæ meditationes unius ordinis commutari poſſint cum meditationibus alterius ordinis; vel earum loco aliæ aſſumi, ad eamdem Hebdomadam ſpectantes. Idem de lectionibus notandum eſt, ut jam ante diximus.

PRIMUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes duæ, *de Fundamento*; decem *ex primâ*; duodecim , *ex ſecundâ*; quatuor, *ex tertiâ*; & quatuor, *ex quartâ Hebdomadâ*: lectiones verò, *ex ipſo libro Exercitiorum*: cujus uſus juxtâ Reg.7, Sacerdot. nobis VALDE FAMILIARIS; & juxtâ Reg.4, Præfectis rerum ſpiritualium FAMILIARISSIMUS eſſe debet.

PRIMO DIE MEDITATIONES.

1 *De Fundamento* pag.35. tum 2 repetitio: 3 primum Exercitium *de triplici peccato*. pag.48. tum 4 Repetitio cum triplici colloquio, pag.58.

LECTIONES.

Examẽ particulare, pag.37 & Generale pag.40, & 46. Additiones, pag.66, etiam decima, quia inchoata eſt prima Hebdomada, vide direct. cap.15 §.8.

II DIE

II DIE MEDITATIONES.

I Secundum Exercitium *de peccatis* pag. 55 tum 2 Repetitio cum triplici colloquio. 3 *de Inferno* pag. 61. tum 4, Repetitio.

LECTIONES.

Annotatio 9 inter 20. *De uſu primarum Regularum ad diſcernendos ſpiritus*, pag. 21. Item Regulæ primæ *ad diſcernendos ſpiritus* pag. 250. quibus addi poſſunt Regulæ *de ſcrupulis* pag. 257.

III DIE MEDITATIONES.

I *De pœnis peccatorum in ſtatu legis naturæ*. pag. 186. tum 2, *De vulneribus à peccato inflictis corpori* pag. 190 tum 3 Repetitio, cum triplici colloquio 4 *de morte* pag. 193.

Hæ meditationes, & plures (de quibus poſtea) inveniuntur in Explanationibus, poſt tres modos orandi: pag. 186; & poſſunt hîc, & alibi aliæ ſubſtitui: vide etiam Indicul. Explanationum, ut invenias ſingularum paginam.

LECTIONES.

Confeſſionis Generalis, & Communionis uſus pag. 47 juxta Direct. cap. 16.

IV DIE MEDITATIONES.

I *De Regno Chriſti* pag. 74. tum 2 Repetitio. 3 *De Incarnatione* pag. 80 & 197. tum 4 Repetitio.

LECTIONES.

Additiones, ſive Notanda ſecundæ Hebdomadæ pag. 97 cum Explanatione *de punctis meditationum*,

quæ

quæ eſt poſita poſt contemplationem *de Nativitate* pag.88 Præludium *de ſtatibus* pag.101,102.

Semper intelligendus eſt textus libri Exercitiorum, cum ſuâ Explanatione.

V DIE MEDITATIONES.

I *De Nativitate* pag.85 & 199.tum 2 Repetitio. 3 Repetitio utriuſque *de Incarnatione*, *& de Nativitate*.4 Applicatio ſenſuum ad utramque pag.94.

LECTIONES.

Præludium ad electionem faciendam pag. 127: introductio ad eligendarum rerum notitiam pag. 129: de tempore triplici ad electiones pag.132.Annotatio 10 inter 20 pag.31,& Regulæ ſecundæ *ad diſcernendos ſpiritus* pag.250.Monuimus in Explanatione *de partibus libelli Exercitiorum* §.2 pag.12, quod ſi non poſſit argumentum Electionis ſatis legi tempore Exercitiorum,conveniat illud poſtea legere.

VI DIE MEDITATIONES.

I *De duobus vexillis* pag.104. tum 2 Repetirio. 3 Repetitio,4 *de tribus Claßibus* pag. 111.

Hodie juverit *per totum diem revolvere* tres modos humilitatis,& colloquia;veluti in Sacro,Horis canonicis,aliiſque precibus, eas dirigendo ad impetrandum id, quod per colloquia optamus.

LECTIONES.

Modus prior & poſterior eligendi pag. 136 & 142. Item *de reformatione ſtatus* pag.144.

VII DIE

VII DIE MEDITATIONES.

I *De rebus à Chriſto poſt cœnam, & in horto geſtis* pag. 124 & 224 tum 2 *de condemnatione & crucifixione* pag. 232. tum 3 Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Notanda quatuor in hac Hebdamadâ pag. 155. Item Explanatio *de tribus punctis ſuperadditis in hac Hebdomada* quæ eſt poſt contempl. 1 hujus Hebdomadæ pag. 152. Regulæ de victu pag. 160.

VIII DIE MEDITATIONES.

I *De apparitione primâ*, factâ B.V. MARIÆ pag. 166 & pag. 232. tum 2 *de Aſcenſione* pag. 248. tum 3 Repetitio 4 contemplatio *ad amorem ſpiritualem excitandum* pag. 171.

LECTIONES.

Notanda in hac Hebdomadâ pag. 165 & ſeq. & Explanatio *de punctis in hac Hebdomada ſuperadditis*, quæ eſt in prima contemplatione lit. B pag. 167. Modi tres orandi pag. 176. Regulæ *ad ſentiendum cum orthodoxâ Eccleſiâ* pag. 278.

SECUNDUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes quatuor, *de Fundamento*; quatuor, *ex primâ*; duodecim, *ex ſecundâ*; octo, *ex tertiâ*; & quatuor, *ex quartâ Hebdomadâ*: Lectiones verò, *ex Directorio*.

PRI-

PRIMO DIE MEDITATIONES.

I *De Fundameuto*, punctum primum pag. 35. tum 2 de eodem, punctum ſecundum pag. 35. tum 3 de eodem, punctum tertium pag. 35. tum 4 de eodem, punctum quartum pag. 36.

Vel ſume quatuor meditationes, *de Fundamento.* ex primo die quarti ordinis: nam (ſicut monuimus) mutari meditationes poſſunt.

LECTIONES.

Direct. cap. 12 *de Fundamento.* Item cap. 13 de duplici examine.

II DIE. MEDITATIONES.

I Ex Explanationibus, *de pœnis tranſgreſſorum quarti, quinti, ſexti, & ſeptimi præcepti*; pag. 188 vel alia ejuſdem generis. vide Indiculum Explanationum: ut invenias. 2 Exercitiorum pag. 55. tum 3 Repetitio utriuſque cum triplici colloquio pag. 58. tum 4 de judicio univerſali pag. 193 vel alia ejuſdem generis.

LECTIONES.

Cap. 11 Direct. *de primâ Hebdomadâ in univerſum.*

III DIE. MEDITATIONES.

I *De Regno Chriſti* pag. 74. tum 2 Repetitio 3. *de duobus vexillis* pag. 104. tum 4 Repetitio.

LECTIONES.

Direct. cap. 18 *de ſecundâ Hebdomadâ, & primo de fine, qui in ea prætenditur.* Item cap. 19 in quo agitur

agitur *de primis quatuor Exercitiis ſecundæ Hebdomadæ,de præludiis, & de punctis meditationum :* hiſce adjungenda Explanatio *de punctis meditationum*, quæ habetur poſt contempl. de Nativitate pag.88.

IV DIE MEDITATIONES.

I *De tribus hominum Claßibus* pag.111.tum 2 *de tribus modis humilitatis* pag.121,122 &c. præmittendo præludia *de tribus hominum Claßibus*,omiſſo primo : & colloquia adhibendo , prout notatur pag,114 lit. D. tum 3 *de Baptiſmo* pag.194 tum 4 *de tentatione Chriſti* pag.207.

LECTIONES.

Direct.cap.29 §.4 uſque ad §.7 incluſivè , pro intelligentiâ trium Claſſium.Item ejuſdem cap.§.8 *de tribus gradibus Humilitatis*:ubi cùm dicitur,quòd etiam in meditatione opportuno tempore revolvendi ſunt, non vetatur ne interdum id fiat adhibitâ aliquâ formâ meditationis.

V DIE MEDITATIONES.

I *De vocatione Apoſtolorum* pag. 210.tum 2 *de ſermone habito in monte* pag. 213.tum 3 Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Direct.cap.20 *de quinto Exercitio ſecundæ Hebdomadæ,quod eſt Applicatio ſenſuum.*

VI DIE MEDITATIONES.

I *De geſtis in horto*, pag.154 & 224.tum 2 *de*

geſtis

geſtis in domo Caiphæ , pag.227.tum 3 *de reverſione ab Herode ad Pilatum* pag. 230. tum 4 *de condemnatione & crucifixione* pag. 232.

LECTIONES.

Direct.cap.35 §. 1,2 & 3 *de tertia Hebdomada.*

VII DIE MEDITATIONES.

I *De myſteriis in cruce* , pag.233. tum 2 Repetitio trium prædictarum priorum meditationum *de Paſsione.* 3 Repetitio duarum poſteriorum. 4 Repetitio omnium ſimul.

LECTIONES.

Direct.cap. 35 §.4 ,5,6 *de tribus affectibus pro hac Hebdomada.* Juverit tamen addere 7,8,9, 10 & 11, *de cæteris affectibus*, qui aſſignantur in tertio Ordine, die ſexto.

VIII DIE MEDITATIONES.

I De Apparitione octava *Diſcipulis piſcantibus*, pag. 243. tum 2 de Apparitione nona *in monte Thabor* pag.245. tum 3 *de amore* Dei excitando primum & ſecundum punctum, pag.171. tum 4 *de eodem*, tertium & quartum punctum pag.175, niſi placuerit commutare meditationes.

LECTIONES.

Direct.cap.36 *de quarta Hebdomada.*

TERTIUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes; una de *Fundamento*; tres, *ex prima*; ſedecim, *ex ſecunda*; octo, *ex tertia*; & quatuor, *ex quarta Hebdomada*: cum lectionibus *aliis ex Directorio*.

PRIMO DIE MEDITATIONES.

1 *Fundamentum* pag. 34. tum 2 primum Exercitium, *de peccato triplici*, pag. 48. tum 3 ſecundum Exercitium *de peccatis*, pag. 55. tum 4. Repetitio cum triplici Colloquio pag. 58.

LECTIONES.

Direct. cap. 14. *De primo Exercitio primæ Hebdomadæ*: & cap. 15 *De aliis Exercitiis*.

II DIE MEDITATIONES.

1 *De Regno Chriſti* pag. 74. tum 2. Repetitio. 3 *de incarnatione*, pag. 80. tum 4 *de Nativitate* pag. 85.

LECTIONES.

Direct. cap. 26 *de tempore triplici ad Electionem rectè faciendam*. Cap. 27 *comparatio ſecundi temporis cum tertio*.

Quod ſupra in primo Ordine, die 5 monebamus, etiam hîc locum habet; ut poſtea legantur de Electione ea, quæ tempore Exercitiorum ſatis legi non poſſunt.

III DIE

III DIE MEDITATIONES.

I *De Paſtoribus* pag. 200. tum 2 *de tribus Magis* pag.202. tum 3 Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

Liberum eſt cum aliis meditationibus has commutare.

LECTIONES.

Direct. cap.28 *de modo priore & poſteriore bonæ Electionis faciendæ.*

IV DIE MEDITATIONES.

I *De duobus Vexillis* pag.104. tum 2 *de tribus Claßibus* pag.111. tum 3 *de ſedata maris tempeſtate* pag. 214. tum 4 *de ambulatione ſuper aquas.* pag.214.

LECTIONES.

Direct.cap.29 *de praxi & ordine Electionis*.cap. 30 *de ipſa Electione juxta rationem ſecundi temporis.* cap.31 *de Electione juxta priorem & poſteriorem modum.*

V DIE MEDITATIONES.

I *De mißis ad prædicandum Apoſtolis* pag.215. tum 2 *de quinque millium refectione* pag.217. tum 3 Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum. Inſuper hoc die, & pomeridiano præcedente, intra & extra meditationem revolvendi *tres modi Humilitatis*, pag.121 &c. juxta Direct,cap.29 §.8.

LECTIONES.

Direct.cap.32 *de oratione poſt factam Electionem.*

cap.33,*quid agendum; cum eligens hallucinatur*.cap. 34,*de iis qui ſtatum habent.*

SEXTO DIE MEDITATIONES.

1 *De ultima cœna* pag. 148 & 223. tum 2 *de comprehenſione Chriſti* pag.225. tum 3.Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Direct. cap,35 §.7,8,9,10 & 11, *de aliis affectibus pro hac Hebdomada.* Juverit tamen addere *de aliis affectibus* †.5 & 6,qui aſſignantur in Ordine ſecundo,die ſeptimo.

VII DIE MEDITATIONES.

1 *De accuſatione apud Pilatum* pag.228, tum 2 *de tranſmiſſo Chriſto* ad Herodem pag. 229. tum 3 Repetitio.4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Direct.cap.35 §.12 & 13,*de Regulis victûs.*

VIII DIE MEDITATIONES.

1 De tertia apparitione *Mulieribus*, pag.238, tum de quarta apparitione *Petro* , pag. 239. tum 3 Repetitio.4 *de amore* Dei *excitando*.pag.171.

LECTIONES.

Direct.cap.37 *de tribus modis orandi.*

QUARTUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes quatuor *de Fundamento*;octo,*ex prima*;octo,*ex ſecunda*;octo *ex tertia* ; & quatuor, *ex quarta Hebdomada* : cum lectionibus, *ex ſacra Scriptura.* PRI-

PRIMO DIE MEDITATIONES.

I Duo prima puncta *Fundamenti* pag.35. tum 2 duo puncta poſteriora, pag.35 & 36.tum 3 Repetitio.4 Repetitio.

LECTIONES.

Canticum Moyſis.*Deuter*.32. Habetur Sabbato ad Laudes in Officio feriali.

II DIE. MEDITATIONES.

I Primum Exercitium, *de triplici peccato*,pag. 48.tum 2 ſecundũ Exercitium, *de peccatis*,pag.55. tum 3 Repetitio, cum triplici colloquio,pag,58. tum 4 *de inferno* pag.61.

LECTIONES.

Ad Roman.cap.2, *ſecundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor &c.*

III DIE MEDITATIONES.

I *De pœnis tranſgreſſorum primæ Tabulæ*,pag. 187. tum 2 *de vulnere peccati in intellectu.* pag.191.tum 3 Repetitio. 4 *de judicio particulari.* pag. 193. Semper autem licitum eſt, meditationes cum aliis commutare.

LECTIONES.

Sapient.9. *Cogitationes enim hominum timidæ*,&c. Item Luc.21 *de die judicii.*

IV DIE MEDITATIONES.

I *De regno Chriſti*,pag.74.tum 2 *de incarnatione* pag.80.tum 3 *de Nativitate*, pag.85.tum 4 Repetitio duarum meditationum poſteriorum.

LECTIONES.

Præter lectionem myſteriorum, de quibus meditati ſumus aut proximè meditaturi ſumus, (de quo vide *Notandum* primum Hebdom. 2 pag. 104, & Direct. cap. 21 §.2.) legi poteſt ad Rom. 12, *obſecro itaque, &c. ut exhibeatis corpora veſtra.* &c. Item ad Titum. 2 *apparuit gratia* Dei, &c.

V DIE MEDITATIONES.

I *De duobus Vexillis* pag. 104. tum 2. Repetitio 3. *de tribus hominum Claßibus* pag. 111. tum 4 *de tribus gradibus Humilitatis* pag. 121 cum præludiis *de tribus Claßibus*, omiſſo primo, & cum colloquiis aſſignatis.

LECTIONES.

Præter myſteria ex euangelio de quibus meditati, aut meditaturi ſumus; ad Epheſ. 4, *unicuique autem noſtrum data eſt gratia, ſecundum menſuram donationis Chriſti*, &c. Item ad Coloſſ. 1, *qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtulit in regnum Filii*, &c.

VI DIE MEDITATIONES.

I *De ultima cœna* pag. 148 & 223. tum 2, *de rebus in Horto geſtis* pag. 154 & 224 tum 3 Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Præter myſteria ex euangelio, ut ante dictum, Iſaiæ cap. 53 totum.

VII DIE MEDITATIONES.

1 *De reverſione ab Herode ad Pilatum*, pag.230. tum 2 *de condemnatione*, *& crucifixione*, pag.232. tum 3. Repetitio. 4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Præter myſteria ex euangeliis. 1 Cor. 2. *Non enim judicavi me ſcire aliquid, niſi* JESVM *Chriſtum, & hunc crucifixum* &c.

VIII DIE MEDITATIONES.

1 Secunda apparitio *Mariæ Magdalenæ* pag.237. tum 2, Apparitio quinta *euntibus in Emmaus* pag. 240. tum 3 Repetitio. 4 Contemplatio *ad amorem Dei excitandum* pag. 171.

LECTIONES.

Præter myſteria ex euangeliis, 2 Cor. 1, *ſicut abundant Paſſiones Chaiſti in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra*, &c. Item ad Coloſſ. 3 & 4, *ſuper omnia autem hæc charitatem habete.* &c.

QUINTUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes una, *de Fundamento*; quinque, *ex prima*; ſex, *ex ſecunda*; duodecim, *ex tertia*; & octo, *ex quarta Hebdomada*: cum lectionibus, *ex libello de Imitatione Chriſti*.

PRIMO DIE MEDITATIONES.

1 *De Fundamento* pag.34. tum 2 *Pœna transgreſſorum octavi, noni, & decimi præcepti.* pag. 188.

tum 3 Secundum Exercitium *de peccatis* pag.55. tum 4 Repetitio utriuſque cum triplici colloquio.

LECTIONES.

Lib.3 cap.30 *de confeßione propriæ infirmitatis, & hujus vitæ miſeriis*, lib.1 cap.22 *de conſideratione humanæ miſeriæ.*

II DIE MEDITATIONES.

*I De inferno.*Pag.61. tum 2 Repetitio. 3 *de Regno Chriſti* pag.74.tum 4 Repetitio.

LECTIONES.

Manè lib.1 cap.24 *de judicio, & pœnis peccatorum.* Poſt meridiem lib.2 cap.7, *de amore* JESV *ſuper omnia,*

III DIE MEDITATIONES.

I De Nativitate pag.85 & 199. tum 2, *de duobus Vexillis*,pag.104.tum 3,*de tribus Claßibus* pag. 111.tum 4 *de tribus gradibus Humilitatis* pag.121. cum præludiis & colloquiis, ſicut ſupra eſt dictum Ord.1 die 4.

LECTIONES.

Lib.2 cap.8,*de familiari amicitia* JESU.

IV DIE MEDITATIONES.

I De cœna ultima pag.148 & 223. tum.2 *de myſteriis in horto*, pag.154.& 224 dividimus hoc myſterium à ſequenti, quamvis S.P.N. utrumque conjungat in 2. Contempl. 3 Hebdom. vide explanationem, *de myſteriis & meditationibus* pag. 194.

194. tum 3 *Meditatio de comprehenſione, & Annæ domo*, pag.225. tum 4 *de geſtis in domo Caiphæ*, pag.227.

Sequimur hic *Subnotandum*, poſitum in fine tertię Hebdomadę ante Regulas de victu, pag.155. omiſſo repetitionum ac ſenſuum uſu.

LECTIONES.

Lib.2 cap.11, *de paucitate amatorum Crucis* Jesu: poſſunt jungi aliquot Paragraphi ex cap.12 ejuſdem libri: *de Regia via S.Crucis.*

V DIE MEDITATIONES.

1 De accuſatione apud Pilatum, pag.228. tum 2, *de tranſmiſſo Chriſto ad Herodem* pag.229. tum 3, *de reverſione ad Pilatum*, pag.230. tum, *de condemnatione & crucifixione*. Pag.232.

LECTIONES.

Lib.2 cap.12, *de Regia via S.Crucis*. Item lib.3 cap.18, *quod temporales miſeriæ, exemplo Chriſti æquanimiter ſunt ferendæ.*

VI DIE MEDITATIONES.

1 De myſteriis in cruce factis, pag.233. tum 2, *de ſepultura*, pag.235. tum 3 Repetitio quinque priorum meditationum de Paſſione. 4 Repetitio quinque poſteriorum; vel, ſi malis, bis totam potes repetere: vide *Subnot*. prædict. pag.155.

LECTIONES.

Lib.3 cap.50. *Qualiter homo deſolatus ſe debet in manus* Dei *offerre*, & lib.4 cap.8. *De oblatione Chriſti in cruce, & propria reſignatione.*

VII

VII DIE MEDITATIONES.

1 De quarta apparitione *Petro*, pag.239.tum 2, de ſexta apparitione,*abſente Thoma*, pag.241. tum 3,de ſeptima,*præſente Thoma*, pag.242. tum 4, *de Aſcenſione*,pag.248.Poſſunt,ut non ſemel dictum eſt,aliæ apparitiones ſubſtitui, etiam ſequenti die, ſi plura libuerit de apparitionibus meditari.

LECTIONES.

Lib.3 cap.21. *Quod in* DEO *ſuper omnia bona & dona requieſcendum eſt*. Item cap.34. *Quod amanti ſapit* DEUS *ſuper omnia, & in omnibus*.

VIII DIE MEDITATIONES.

1 De primo Puncto *excitandi amorem ſpiritualem*,pag.172 & 173.tum 2, de ſecundo, & tertio Puncto pag.174 & 175.tum 3, de quarto Puncto, pag.175. tum 4 Repetitio totius.

LECTIONES.

Lib.3 cap.22. *De recordatione multiplicium beneficiorum* DEI,& lib.4 cap.15. *Quod gratia devotionis humilitate & ſui ipſius abnegatione acquiritur*, & cap.17. *De ardenti amore, & vehementi affectu ſuſcipiendi Chriſtum.*

SEXTUS ORDO.

IN quo aſſignantur meditationes duæ, de *Fundamento*;ſex,*ex prima*;octo,*ex ſecunda*;quatuor, *ex tertia*; & duodecim,*ex quarta Hebdomada*: cum aliis lectionibus,*ex libello de imitatione Chriſti*.

PRI-

PRIMO DIE MEDITATIONES.

1 De Fundamento, pag. 34. tum 2 Repetitio. 3 Exercitium ſecundum *de peccatis* pag. 55. tum 4 Repetitio, cum tribus colloquiis, pag. 59.

LECTIONES.

Lib. 2 cap. 9, *Quod omnia ad* Deum, *ſicut ad finem ultimum ſunt referenda.* Item lib. 1 cap. 25. *De ferventi emendatione totius vitæ noſtræ.*

II DIE MEDITATIONES.

1 De pœnis peccatorum in lege gratiæ, pag. 189. tum 2. *De vulnere in voluntate*, pag. 191. tum 3 *De peccatis venialibus*, pag. 192. tum 4, *De purgatorio* pag. 193.

LECTIONES.

Lib. 1 cap. 23. *De meditatione mortis.* Item lib. 4 cap. 7. *De diſcußione propriæ conſcientiæ, & emendationis propoſito.*

III DIE MEDITATIONES.

1 *De regno Chriſti*, pag. 74. tum 2 *De incarnatione*, pag. 80. tum 3 *De Nativitate*, pag. 85. tum 4 Repetitio duarum poſteriorum. pag. 94.

LECTIONES.

Lib. 3 cap. 11. *Quod deſideria cordis examinanda ſunt, & moderanda.*

IV DIE MEDITATIONES.

1 De duobus Vexillis, pag. 104. tum 2, *De mißis ad prædicandum Apoſtolis* pag. 210. tum 3, *De tribus Claßibus* pag. 111. tum 4, *De tribus gradibus hu-*

humilitatis, pag.121,de Præludiis, vide in Ordine 2 die 4.

LECTIONES.

Lib.2 cap.32 *De abnegatione ſui,& abdicatione cupiditatis.* Item cap.41 *De contemptu omnis temporalis honoris.*

V DIE MEDITATIONES.

1 De condemnatione & crucifixione, pag. 232. tum 1 *De myſteriis in cruce factis*,pag.333, tum 3 Repetitio.4 Applicatio ſenſuum.

LECTIONES.

Lib.3 cap.18. *Quod temporales miſeriæ, exemplo Chriſti,æquanimiter ſunt ferendæ.* Item cap.19. *De tolerantia injuriarum,& quis verus patiens probetur.* Item cap.56.*Quod nos ipſos abnegare , & Chriſtum imitari debemus per crucem.*

VI DIE MEDITATIONES.

1 De apparitione prima *B.V.Mariæ*, pag.236. tum 2 de apparitione ſecunda, *Mariæ Magdalenæ*, 237. tum 3 Repetitio. 4 de amore DEI excitando Punctum primum , pag. 172 & 173, vide Direct.cap.36, de modo utendi hac Contemplatione : & Explanationem in eandem Contemplationem : juxta quam , ſi placuerit potius in fine huic Contemplationi ſimul & ſemel integræ vacare , licebit plures meditationes *de Apparitionibus* adhibere.

LE-

LECTIONES.

Lib.3 cap.47. *Quod omnia gravia pro æterna vita ſunt toleranda.*

VII DIE MEDITATIONES.

I De apparitione decima *pluſquam quingentis Fratribus ſimul*, pag.246. tum 2, De apparitione undecima *Iacobo*, pag.246. tum 3, de apparitione duodecima *Ioſepho ab Arimathia* pag.247. tum 4 *de amore* DEI *excitando* ſecundum & tertium Punctum.pag.175.

LECTIONES.

Lib.3 cap.48. *De die æternitatis, & hujus vitæ anguſtiis.*

VIII DIE MEDITATIONES.

1 De apparitione decima tertia *Paulo*, *patribus in Limbo*, &c. pag.248.tum 2, *De Aſcenſione*, pag. *Ibid.* tum 3 Repetitio. 4 *De amore* DEI *excitando* Punctum quartum.pag,171.

LECTIONES.

Lib.3 cap.49. *De deſiderio æternæ vitæ, & quanta ſint certantibus bona promiſſa.*

Hactenus protulimus ſex Ordines *Meditationum* & *Lectionum*. Plures proferri poſſent: ſed poterit quiſque eos ſibi formare, atque hoſce mutare, prout placuerit, ſi fortè alio ordine maluerit utî: hoc tamen ſemper curandum in Lectionibus, ut li-

liber ſit *ejuſmodi*, *qui pietatem potius nutriat*, *quam intellectum novitatibus exerceat*, ſicut loquitur Directorium cap.21 §.2, quem locum juverit legere.

Quia vero ad Societatis noſtræ homines dirigitur potiſſimum hæc Appendix, cum omnibus aliis Explanationibus; omnes ad extremum hortor, ut in libri Exercitiorum ſtudium toti incumbant, neque quidquam in eo contentum negligant. Nam quod aliquoties annotavimus, paucos eſſe, quibus integra Exercitia conveniat dari, de ſæcularibus intelligendum eſt: at Societatis noſtræ homines, ſaltem Scholaſtici, integrorum Exercitiorum ferè omnes capaces ſunt: & ſi hoc ſpiritu pleni fuerint, non aberrabunt à pręfixo ſuę vocationis fine; ſed omnes ſuos labores dirigent

AD MAJOREM DEI GLORIAM.

BRE-

BREVIS INDEX

Meditationum, Additionum, & Notandorum, quæ hoc libro continentur.

Confirmatio Exercitiorum, Pauli III Pag. 2
Teſtimonia eorum, quibus cenſura Exercitiorum eſt commiſſa 7
Præfatio ad Lectorem 8
ANNOTATIONES, *ut juvari poſſit, & is qui tradit, & is qui accipit Exercitia.* 15

Prima Hebdomada.

Principium, ſeu Fundamentum 34
Examen particulare 37
Examen generale 40
Examinis generalis modus 46
Confeſſionalis generalis, & communionis uſus 47
Primum Exercitium, ſecundum tres animæ potentias, circa triplex peccatum 48
Secundum Exercitium, meditatio de peccatis 55
Teetium Exercitium, repetitio primi & ſecundi cum tribus colloquiis 58
Quartum Simile 60
Quintum de inferno 61
Exercitiorum temporis diſtributio 65
Additiones ad Exercitia meliùs agenda 66
De pœnitentiâ, ſeu afflictione corporis 70
Notanda alia quatuor 72

Hebdo-

Hebdomada ſecunda.

Contemplatio Regni Chriſti 74
Primæ diei Meditatio prima de Incarnatione 80
Contemplatio ſecunda de Nativitate 85
Tertia, repetitio utriuſque 91
Quarta ſimilis 94
Quinta, applicatio ſenſuum ad prædictas Ibid.
Annotationes quinque 97
Secundæ diei contemplationes 100
Tertiæ diei 101
Præludium couſiderationis ſtatuum diverſorum Ibid.
Quartæ diei Meditatio de duobus Vexillis 104
Ejuſdem diei Meditatio de tribus hominum Claſſibus 111
Quintæ diei 116
Sextæ, Septimæ, Octavæ, Nonæ, Decimæ, Undecimæ & Duodecimæ 117
Annotationes tres 118
Tres modi Humilitatis 121
Præludium ad Electionem faciendam 127
Introductio ad eligendarum rerum notitiam 129
De tempore triplici ad Electiones faciendas 132
Modus prior bonæ Electionis faciendæ 136
Modus poſterior 142
De emendatione, ſeu reformatione vitæ ſtatûs 144

Tertia Hebdomada.

Contemplatio primæ, de cœnâ Domini 148
Secunda, de geſtis poſt cœnam, & in horto 154

No-

Notanda quatuor 155
Secundâ & tertiâ die 157
Quartâ, quintâ, ſextâ & ſeptimâ cum annotationibus 158
Regulæ ad victum temperandum 160

Quarta Hebdomada.

Contemplatio prima de Reſurrectione 166
Annotationes aliquæ 169
Contemplatio ad amorem ſpiritualem excitandum 171
Modi tres orandi, primus 176
Secundus 182
Ejus regulæ 183
Tertius 184
Ejus regulæ 185

Vitæ D.N. JESV Chriſti Myſteria.

Notandum 196
De Annuntiatione 197
De Viſitatione 198
De Nativitate 199
De Paſtoribus 200
De Circumciſione 201
De tribus Magis 202
De Purificatione B. Virginis, & pueri JESV *præſentatione* 203
De fugâ in Ægyptum 204
De reditu Ibid.

De Vitâ Domini ab anno ætatis ſuæ duodecimo uſque ad trigeſimum 205
De Aſcenſu in Templum 206
De Baptiſmo 207
De tentatione 208
De Apoſtolorum vocatione 210
De primo Chriſti miraculo facto in nuptiis 211
De fugatis è Templo negotiatoribus primâ vice 212
De Sermone Chriſti in monte 213
De ſedatâ Maris tempeſtate 214
De ambulatione ſuper aquas Ibid.
De miſſis ad prædicandum Apoſtolis 215
De converſione Magdalenæ 216
De quinque millium hominum refectione 217
De Transfiguratione 218
De Lazari ſuſcitatione 219
De cœnâ apud Bethaniam 220
De die Palmarum 221
De Prædicatione in Templo 222
De Cœnâ ultimâ 223
De myſteriis poſt cœnam, & in horto geſtis 224
De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annam 225
De geſtis in domo Caiphæ 227
De Chriſti apud Pilatum accuſatione 228
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem 229
De reverſione ab Herode ad Pilatum 230
De Condemnatione & Crucifixione JESU *Chriſti* 232
De myſteriis in Cruce factis 233
De myſterio ſepulturæ 235
De

De Chriſti reſurrectione & apparitione primâ 236
De apparitione ſecundâ 237
De apparitione tertiâ 238
De apparitione quartâ 239
De apparitione quintâ 240
De apparitione ſexta 241
De apparitione ſeptimâ 242
De apparitione octavâ 243
De apparitione nonâ 245
De apparitione decimâ 246
De apparitione undecimâ & duodecimâ 247
De apparitione decimâ tertiâ 248
De Aſcenſione Ibid.

Regulæ utiles.

Ad motus animæ diſcernendos 250
Ad pleniorem ſpirituum diſcretionem 259
In diſtribuendis eleemoſynis 270
De ſcrupulis dignoſcendis 275
Ut cum Eccleſiâ ſentiamus 278
Loca adnotata *in poſtremâ editione ex collatione cum Hiſpanico autographo* 285

INDICULUS

TITULORUM QUORUMDAM EXPLANATIONIS.

PRÆFATIO Auctoris Explanationum ad Patres ac Fratres Societatis Jesv.

Auctoris ejuſdem allocutio ad Patres & Fratres Provinciarum Societatis Jesv, in univerſo Poloniæ Regno.

De partibus libelli Exercitiorum Pag. 11

De Meditationibus, ſive Contemplationibus §. 1 *Ibid.*

De cæteris partibus libelli Exercitiorum §. 2 12

Regulæ duæ aureæ 15

Quot horis meditandum ſit in Exercitiis 22 & 29

Tria genera hominum, & tres modi tradendi Exercitia 29, 31, 130

De affectionibus voluntatis in Meditationibus lit. C 50

De punctis Meditationum 88 & 195

De perſonis, quod eſt punctum primum 88

De verbis, quod eſt punctum ſecundum 88

De opere, quod eſt punctum tertium 89

De tribus aliis punctis, quę adduntur in tertiâ Hebd. 149

De quarto puncto, ejuſdem Hebdomadæ *Ibid.*

De quinto ejuſdem puncto 150

De ſexto ejuſdem puncto 151

De duobus punctis, quæ adduntur in Hebdomada quarta. 167

De quarto puncto ejuſdem Hebdomadæ *Ibid.*

De quinto ejuſdem puncto 168

Peccata Capitalia, cum ſuis filiabus 179

De Materiâ aliquot Meditationum primæ Hebd. 185

Tria genera Meditationum in primâ Hebdomadâ *Ibid.*

Materia primi generis Meditationum, ac primo de pœnis peccatorum, in ſtatu legis naturæ 186

De

De pœnis peccatorum in ſtatu legis ſcriptæ 187
Pœnæ tranſgreſſorum primæ Tabulæ 188
Pœnæ tranſgreſſorum ſecundæ Tabulæ 188
Tranſgreſſores quinti, ſexti, & ſeptimi præcepti 183
Tranſgreſſores octavi, noni, & decimi præcepti 197
De pœnis peccatorum in lege gratiæ 189
Materia ſecundi generis Meditationum 190
De vulneribus à peccato inflictis corpori *Ibid.*
De ignorantiâ, quæ eſt vulnus in intellectu 191
De difficultate, ſive infirmitate, quæ eſt vulnus in voluntate *Ibid.*
De brevitate vitæ 192
De peccatis venialibus *Ibid.*
Materia tertii generis Meditationum 193
De morte *Ibid.*
De judicio particulari *Ibid.*
De judicio univerſali *Ibid.*
De purgatorio *Ibid.*
Alia *Ibid.*
De Myſteriis & Meditationibus 194
Myſteriorum vitæ CHRISTI Claſſis prima, Myſteria ſecundæ Hebdomadæ. Pars prima 196
Pars ſecunda 306
Myſteriorum Claſſis ſecunda 222
Claſſis tertia, Myſteria quartæ Hebdomadæ 235
Quæ commendanda ſunt ei, qui abſolvit Exercitia 294
Specimen Meditationis integræ *Ibid.*

Reliqua ſatis poſſunt inveniri, prout conjuncta ſunt textui Libri Exercitiorum.

APPENDIX

Pro Exercitiis octo dierum.

QUænam conveniat legere ante & poſt Exercitia 314
Sequuntur ſex ordines pro his Exercitiis 315
Primus Ordo *Ibid.*
Secundus Ordo 318
Tertius Ordo 322
Quartus Ordo 324
Quintus Ordo 327
Sextus Ordo 330

FINIS.



SUMMA PRIVILEGII.

CAROLVS Dei Gratia Rex Caſtellę, Legionis,&c. Dux Brabantiæ, &c. *Henrico Thieullier*, Typographo & Bibliopolæ Antverpienſi, concedimus & permittimus, ut librum cui titulus, *Exercitia ſpiritualia S. P. Ignatii de Loyola, cum ſenſu eorumdem explanato à P. Ignatio Diertins; & Appendice ad Explanationem, de Ordine in octo dierum Exercitiis ſervando*; ſolus imprimere & divendere poſſit; interdicentes omnibus & ſingulis, noſtræ ditioni ſubjectis, ne eadem *Exercitia* ſic *explanata*, ſine ipſius facultate imprimere vel alibi impreſſa habere venalia, per novem proxime ſequentes annos, præſumant, ſub pœna Confiſcationis librorum aliiſque arbitrariis. Sicut latius patet in litteris datis Bruxellę, anno Domini 1693, 9 Novemb.

Signat

LOYENS.

FACULTAS PROVINCIALIS.

PHILIPPVS REGAVS, Societatis Jeſu per Flandrobelgicam Præpoſitus Provincialis, poteſtate mihi facta ab *adm. R.P. Thyrſo Gonzalez*, Societatis noſtræ Præpoſito Generali, & inhærendo Regiis atque Cæſareis Privilegiis, circa impreſſionem librorum, à noſtræ Societatis Scriptoribus compoſitorum, ne quis eos abſque expreſſa & in ſcriptis obtenta Provincialium localium facultate imprimere vel reimprimere, eadem aut alia forma aut lingua, integre vel ex parte poſſit, aut alibi citra talem facultatem impreſſos venum exponere in ditionibus ſibi ſubditis; *Henrico Thieullier Typographo & Bibliopolæ Antverpienſi* poteſtatem facio imprimendi librum, cui titulus, *Exercitia ſpiritualia S.P. Ignatii de Loyola, cum ſenſu eorumdem explanato à P. Ignatio Diertins, & Appendice de Ordine ſervando in Exercitiis octo dierum*, idque ad proximum novennium. In cujus rei fidem litteras dedimus, noſtris manu & ſigillo munitas Antverpiæ 1693, 3 Novembris.

Locus ſigilli †

PHILIPPVS REGAVS.

LECTORI.

IN Præludio 2 ad Meditationem *de tribus hominum Claſsibus*, pag. 112, hic & in aliis prægreſſis editionibus omnibus, legitur quidem, *Videam meipſum, coram Deo Sanctiſque omnibus, cum deſiderio adſtantem, atque perſeverantem, quonam pacto ipſi Deo placere poſsim potiſsimum*; ubi ſenſus, pro *perſeverantem*, exigere videbatur, *perſcrutantem*. Sed nihil mutare licebat in tam authenticâ impreſſione; quoad adm. R. P. Generalis annuiſſet. Hic vero, conſultis Originalibus, reperit legendum, *perſcrutantem*; nam ita habet Ms. ſecundæ & ad prælum datæ Verſionis: & in prima Verſione legitur, *ſtantem coram Deo & omnibus ſuis Sanctis, deſiderantem cognoſcere id quod erit gratius divinæ Bonitati*: In Hiſpanico autem ſic: *Eſtoy ... para deſear y conocer*. Et hoc Pater noſter, ad hujus editionis calcem, indicari mandavit. 3 Octob. 1693.

BC924716

6—